

---

## Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és Gimnázium PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

---



2022.

## Tartalom

<b>PREAMBULUM</b> .....	<b>3</b>
<b>AZ INTÉZMÉNY LEÍRÁSA</b> .....	<b>4</b>
Az iskola öndefiníciója .....	4
<b>KÜLDETÉSNYILATKOZAT</b> .....	<b>6</b>
<b>1. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA</b> .....	<b>12</b>
<b>KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK, TANULÓ</b> .....	<b>52</b>
A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek.....	53
A tanulási, beilleszkedési és magatartási nehézséggel összefüggő pedagógiai tevékenység .....	57
A tanulási kudarcnak kitétt tanulók felzárkóztatásának segítése.....	68
A sajátos nevelési igényű tanulók megsegítésének programja .....	76
<b>AZ IFJÚSÁGVÉDELMI FELADATOK ELLÁTÁSA</b> .....	<b>100</b>
<b>AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉS FOLYAMATÁBAN VALÓ RÉSZVÉTEL RENDJE</b> .....	<b>101</b>
Az iskola diákképviselője: a Diákönkormányzat.....	101
A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolattartásának szabályai.....	103
<b>A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGA ÉS ANNAK SZABÁLYAI, TANTÁRGYANKÉNTI ÉVFOLYAMKÉNTI KÖVETELMÉNYEI, A MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS FELTÉTELEI</b> .....	<b>110</b>
A Pannonhalmi Tudáspróba célja, feladatai, rendje, szervezése, értékelése . Hiba! A könyvjelző nem létezik.	
A tanulmányok alatti vizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei, típusai .....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
<b>Az érettségi vizsga</b> .....	<b>189</b>
Választható érettségi vizsgatárgyak.....	189
Az érettségi-előkészítő tantárgyai (kötelezően választandó - heti óraszám).....	190
A középszintű érettségi vizsga témakörei .....	191
A sikeres érettségi vizsgával (előrehozott érettségivel) rendelkezőkre vonatkozó rendelkezés .....	215
<b>A FELVÉTELI ELJÁRÁS KÜLÖNÖS SZABÁLYAI</b> .....	<b>216</b>
<b>II. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE</b> .....	<b>219</b>
Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei .....	229

Az idegen nyelv oktatása.....	230
<b>A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSA.....</b>	<b>230</b>
A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések .....	233
Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei, formái.....	236
Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei.....	246
<b>III. EGYÉB, AZ ISKOLAI RENDSZERŰ FELNŐTTOKTATÁST ÉRINTŐ, KIEGÉSZÍTŐ RENDELKEZÉSEK.....</b>	<b>247</b>
<b>IV. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....</b>	<b>252</b>

A Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és  
Gimnázium  
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készült: 2022 májusában

a 2020-as Pedagógiai Program átdolgozásával

Fenntartói jóváhagyás dátuma:	2022. augusztus 31.
Nevelőtestületi elfogadás dátuma:	2022. augusztus 29.
Hatálybalépés dátuma:	2022. szeptember 1.
A program időbeli hatálya, érvényessége:	újabb módosításig

# Preambulum

---

*„... a ti hitetek mellé ragasszatok jó cselekedetet, a jó cselekedet mellé tudományt, tudomány mellé pedig mértékletességet, a mértékletesség mellé pedig tűrést, a tűrés mellé pedig kegyességet, a kegyesség mellé pedig atyafiakhoz való hajlandóságot, az atyafiakhoz való hajlandóság mellé pedig szeretetet.”*

*(Péter második levele, 1: 5-7)*

A Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy elhivatott az oktatásban:

Az ősi bibliai igazság - „A bölcs tanítás az élet forrása.” (Pb. 13:14.) - ma is érvényes. A baptista iskola célja, hogy tanulói a lehető legjobb alapokat kapják a boldog, kiteljesedett, sikeres jövőhöz. A baptista iskola keresztyén értékekre és gondolkodásra épül. A Teremtő és a teremtmény tisztelete, a gyermekszerepet alapozza meg a színvonalas nevelési-oktatási munkát és a tanulók személyiségének optimális fejlesztését. Az Európában 450 éves, Magyarországon több mint 160 éves Baptista Egyházra a kezdetektől jellemző, hogy a társadalom felé nyitott, bibliai értékeket közvetítő, családközpontú közösség. Felnőttkeresztséget gyakorló, több generációs gyülekezetekből álló protestáns felekezet, amely az egyén döntésére, szabad akaratának tiszteletben tartására épít. A Magyarországi Baptista Egyház több mint száz éve működtet egyházi oktatási intézményeket. A rendszerváltás óta tart fenn általános iskolát, óvodát és alapfokú művészeti iskolát. Keresztyén szellemű nevelésünk feladata, hogy a személyiség sokoldalú, harmonikus fejlesztése által gyermekeink önálló, felelősségteljes cselekvésre, őszinteségre, szabadságra törekvő, saját magukra a mértékletesség, másokra a türelem keresztyéni erényeit alkalmazó, helyes erkölcsi érzékkel rendelkező, problémamegoldó személyiséggé váljanak. Hisszük, hogy a szeretet a leghatékonyabb pedagógiai módszer. Támogatjuk, hogy a gyermekek e segítséggel találjanak rá az útra, az evangéliumi hitre. A baptista iskola **több**, mint iskola. Magyarországon egyik legnagyobb segélyszervezete, a Baptista Szeretetszolgálat megalakulása óta arra törekszik, hogy minden erejével és lehetősége szerint segítsen a szükségben lévőknek. A Baptista Szeretetszolgálat - alaptevékenységébe jól illeszkedően - iskoláiban sokat tesz a hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű és a roma tanulók felzárkóztatásáért, a diákok tehetségének kibontakoztatásáért. Küldetése, hogy az általa

fenntartott intézmény több legyen, mint iskola: az a hely, ahol a tanuló teljes körű támogatást kap személyisége és képességei kibontakoztatásában.

### **Az intézmény leírása**

---

Az intézmény neve: Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és Gimnázium

Telefon: 72/513-160

E-mail: pannonhalmi@baptistaoktatas.hu

OM azonosító: 203259

Fenntartó neve: Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy

Fenntartó székhelye: 1111 Budapest, Budafoki út 34/b

Székhelyintézmény címe: 1103 Budapest, Kőér utca 7/b-9.

Telephely címe: 1194 Budapest, Szegfű utca 10.

A képzés részei

- általános iskolai nevelés-oktatás: 1-8. évfolyam
- gimnáziumi nevelés-oktatás általános tanterv szerint: 9-12. évfolyam
- felnőttek gimnáziuma 9-12. évfolyam

### **Az iskola öndefiníciója**

A **Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és Gimnázium** a Baptista Szeretetszolgálat intézményeként inkluzív, befogadó szemléletű oktatási intézmény.

**„Mennyi érték, és mily sok szépség él az ifjú lelkekben, mint drágagyöngy a kagylóban.”** - Ez a Pannonhalmi Bélától származó idézet fogadja a kapuinkon betérő kis elsősöket, és e szellemiség kíséri őket végig az intézményben töltött tanulóéveik alatt, mely elv mellé a tantestület, segítő szakemberek (iskolapszichológus, pszichopedagógus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus, mozgásterapeuta, zeneterapeuta, művészetterapeuta, tánc-és drámapedagógus) tagjai egy emberként állnak.

Ennek szellemében az iskola inkluzív, befogadó szemléletű köznevelési intézmény, mely élmények, tapasztalati megismerés, tevékenykedtetés útján közvetíti az elsajátítandó ismereteket a diákok számára többségi tanterv szerint.

Az intézmény képzési kínálata a 2022/23-as tanávtól általános tantervű gimnáziumi nevelés-oktatással és felnőttek gimnáziumával bővült.

### **Miért jó pannonhalmis diáknak lenni?**

- Szeretünk suliba járni.
- Iskolánk zöld környezetben, gazdagon felszerelt udvarral és tantermekkel.
- 10-15 fős osztályainkban mindenkire jut elég figyelem.
- Nevelőtestületünk sokoldalúan képzett (pszichológus, gyógypedagógusok, terapeuták, művészek).
- Úszni járunk, színházban lépünk fel, versenyeken veszünk részt, táborozunk, kirándulunk.
- Projekt módszerrel tanulunk.
- Sok köztünk a tehetséges, színes egyéniég.
- Érdekes tantárgyaink a tudatos életre nevelnek: Bejárható Magyarország, Sakk és logika, Tanulástechnika, Tudástréning, "Élet iskolája" foglalkozások, Napnyitogató.
- Az oktatás minőségének garanciája vizsgarendszerünk, a "Pannonhalmi Tudáspróba".
- Végzős diákjaink remekül megállják helyüket a választott intézményekben.

## Küldetésnyilatkozat

---

*Azt a kérdést sugallja: Mit? És hogyan?*

*A válasz egyszerűen és tömören: „Jót s jól...”*

Küldetésünk a ránk bízott gyermekek fejlődésének minél teljesebb körű elősegítése. A keresztyén elmének kell a legjobb elmének lennie, amelyet Krisztus értelme világosít meg, és amely integrálja Isten alapelveit az akadémikus ismerettel.

Gyermekeink élete az őket körülvevő világ bonyolult rendszerébe illeszkedik. Ennek az iskolai életük csak egy, de nagyon fontos színtere. Az iskola feladatát a társadalmi szükséglet, az egyénnek ebben a szükségletben elfoglalt szerepére való felkészítés jelöli ki. Legjobb szándékunk és tudásunk ennek szolgálatában áll: Úgy nevelni diákjainkat, hogy képesek legyenek országunk boldogulását szolgálni egyéni tehetségük és tudásuk szerint; hogy életük teljes, boldog és megelégedett legyen. Rá kell, hogy találjanak saját tehetségükre, személyiségük erejére. Korszerű, sok-sok év múlva is alkalmas tudást kell elsajátítaniuk.

Képeseknek kell lenniük az embertársaikhoz jól viszonyulni: kommunikálni, szeretni, tudni, a harcokban helytállni, újból és újból önmagukból is merítve megújulni. Képesnek kell lenniük felnőtt korukban arra a helyzetfelismerésre, hogy egy kisebb közösség: a család, a munkahely, a baráti közösség tagjaiként eredményesen tudjanak működni, változtatni, önmagukat fejleszteni és alakítani környezetüket.

Mindezt hogyan tudja az iskola közvetíteni a diákoknak?

Elsősorban és mindenekelőtt az iskola légkörével, példaként funkcionáló életterével a tudás értéként való közvetítésével, az egymáshoz való gyöngéd emberi kapcsolatok kibontakoztatásával.

Az iskolának értékeket, attitűdöket, szabályokat kell megvilágítani, melynek a problematikus helyzetek (p.: nem tanulás, magatartási problémák, ütközések társakkal) rutinjukból kimozdítják gyermekeinket, jelképes összefüggések felismerését szolgálják, továbbléldíthetik őket az akadozó fejlődésben.

Iskolánknak nem a társadalmi különbségeket és egyéni kudarokat kell újratermelnie.

Ellenkezőleg: kitörési lehetőséget kell adnia minden diákjának. Tennie kell azért, hogy nemcsak alkalmazkodásra, a látszat fenntartására neveljen, hanem minden diákjának



lehetőséget adjon Istentől kapott tehetsége szerinti fejlődésre, képességei teljes kibontakoztatásához, személyes szabadsága megteremtésére.

Emberszámba vevő, odafigyelő, szabályokra indirekt is nevelő, kiegyensúlyozott, biztonságot sugárzó helynek kell lennie a Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és Gimnáziumnak.

Meg kell próbálnunk a „beszivárgó negatív” életmintákat közömbösíteni: a tanári tevékenységnek mintaadó és ízlésformáló szerepet kell betöltenie.

Törekvésünk, hogy a baptista iskola olyan irányító testülettel, igazgatóval, igazgatóhelyettesekkel, pedagógusi karral és munkatársi gárdával rendelkezzen, akik a Biblia alapelveinek megfelelő nézőpontot alkalmaznak a tanítás és az intézmény vezetése során.

Feladatunk az időt és kapcsolatokat tisztelő pedagógiai tett. A gyermekkertészethez nem kényszer, hanem hit, idő, megfelelő melegség, empátia és türelem szükséges.

Iskolánknak és környezetének olyan esztétikus, vonzó helynek kell lennie, ahol a munka végzése megfelel a XXI. században jogosan elvárhatónak.

Törekszünk arra, hogy intézményünk hírnevét folyamatosan növeljük, nevünket minél szélesebb körben tegyük ismertté a közéletben.

Küldetésünk a hitelesség.

Törekvésünk, hogy az iskola mindennapos működési gyakorlata az integritás (tisztesség, becsület), hatékonyság és számonkérhetőség következetes mintaképe legyen.

A bibliai értékek következetes alkalmazása, ahogy az oktatási intézmény:

- példamutató igényességet mutat az intézmény működési szabályzatának fejlesztésében és számonkérhetősége terén,
- az emberi erőforrásokat etikusan és igazságosan kezeli,
- a pénzügyeket az előírásoknak megfelelően, napra készen kezeli, ellenőrzi,
- a kormánnyal és a hatóságokkal nyílt és egyenes kapcsolatokat tart fenn,
- etikus, világos és nyílt fejlesztési és stratégiákat dolgoz ki,
- igazságos és következetes irányítási rendszert alkalmaz,
- a szülői kapcsolatok terén őszinteséget, nyíltságot és igazságosságot képvisel.

### **Elvárások az oktató-nevelő munka során**

*„Mennyi érték és mily sok szépség él az ifjú lelkekben, mint drágagyöngy a kagylóban.” - Ez a Pannonhalmi Bélától származó idézet fogadja a kapuinkon betérő kis elsőseinket, és e szellemiség kíséri őket végig a nálunk töltött tanulóéveik alatt, mely elv mellé tantestületünk, segítő szakembereink egy emberként állnak.*

A Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és Gimnázium vállalja, hogy a nevelő-oktató munka során az alábbi elvárásokat érvényesíti.

#### **Elvárások:**

- Az iskola belső szerkezeti működése, fejlesztési követelményei, vezetési struktúrája, belső kohéziója alkalmas legyen a fejlesztések támogatására.
- A mindennapi munka során az iskola minden tanuló számára biztosítson egységes minőséget és minőségi szolgáltatást.
- Mindenki számára egyenlően biztosítson hozzáférést a közoktatási szolgáltatásokhoz.
- A diákok számára az esélyteremtés egyik eszköze legyen.
- Objektív mutatók mentén biztosítsa az intézmény összehasonlíthatóságát más iskolákkal.
- A belső nevelési, oktatási, fejlesztési folyamatokban biztosítson nyilvánosságot és átláthatóságot.
- Minden tevékenységéhez garantálja az értékelés lehetőségét.

Ebben a folyamatban az iskola vezetése vállalja, hogy objektív segítséget nyújt a tartalmi lépések megtételéhez, minőségi mutatók, hatás és esemény indikátorok mentén. Minden folyamat állomáson lehetőséget biztosít szervezetek és intézmények összehasonlítására.

*A standardok alkalmazásának folyamata:*

#### **Intézményi önértékelés elvégzése**

A projekt – (újra) indítás

Előkészítés

Önértékelés

Kiegészítő és ellenőrző információk gyűjtése

Az eredmények feldolgozása, összesítése

A legfontosabb problémák kiválogatása

Az önértékelés eredményeinek hasznosítása, az intézmény fejlesztése

Fejlesztési területek és célok kijelölése

Az intézményfejlesztési terv elkészítése

Megvalósítás és monitoring

Értékelés

### **Az oktató-nevelő munka alapkritériumai, megfelelés vizsgálat**

Az oktató munkában befogadó egyéni fejlődést és hozzáférést biztosító eljárásokat és módszereket alkalmaz, illetve a szolgáltatói funkciójában megvalósuló tudás átadása során ilyeneket közvetít és támogat.

Szakmai és szakmaközi együttműködésekkel kidolgozott külső – belső kapcsolati formákkal rendelkezik. Szervezeti kultúrájára, pedagógiai gyakorlatára, szolgáltatásaira jellemző a team munka. Munkakultúráját nyitott oktatási környezet jellemzi.

Vezetése és testülete (szakalkalmazotti testülete) egyaránt elkötelezett az együttnevelés folyamatában, a szolgáltató funkció kialakításában, illetve megerősítésében, továbbfejlesztésében.

Folyamatos önfejlesztésre kész, önértékelési rendszert működtet, vállalja külső értékelésben való részvételt.

Szolgáltatásaiban vállalja a továbbképzést, a mentorálást, a szupervíziót, valamint a hospitálási lehetőségeket.

### **Az intézmény fejlesztési- és ütemtervének kialakítása**

Az intézmény fejlesztési- és ütemterv elkészítésének előfeltétele az intézményi önértékelés és a standard kritériumok megfelelés vizsgálat alapján feltárt helyzetkép. Az intézményi fejlesztési terv elkészítésének első lépése az intézmény SNI-specifikus szolgáltatásaira vonatkozó helyzetelemzés elvégzése.

A helyzetelemzés szempontrendszere:

Az intézmény társadalmi-gazdasági környezetének jellemzői:

- Az intézmény működési és gazdasági területének jellemzői.
- Szociokulturális háttér (a lakosság munkanélküliségi mutatói, a szociális ellátásban részesülők megoszlása, SNI gyermekek aránya a települési átlaghoz viszonyítva).

- Demográfiai mutatók alakulása az intézmény szolgáltatásaiban érintett településeken és az intézményben, beleértve az SNI tanulókat (csökken, stagnál, növekszik – az elmúlt tíz év és a prognosztizálható mutatók vonatkozásában).
- Regionális – kistérségi – mikrotérségi települési közoktatási hálózatban betöltött szerep.

Az intézmény működésének jellemzői:

- Az intézményi feladatellátás jogi és szervezeti keretei.
- Az intézmény tanulóinak szociokulturális háttere.
- Az ellátásba bevont SNI gyerekek száma, területi megoszlás szerint, a szolgáltatás jellege szerint, a sajátos nevelési igény típusa szerint.
- Az intézményben zajló változások az utóbbi három évben.
- Az intézményben futó fejlesztési programok.

Infrastrukturális háttér és humán erőforrás:

- Az intézmény eszközellátottsága az alapműködés támogatása szempontjából.
- Az intézmény eszközellátottsága a szolgáltató- és ellátórendszerének függvényében (korrektív, kompenzáló, speciális, fejlesztő, IKT-eszközök)
- Az intézmény humán erőforrás kapacitása: képzettség, végzettség, lefedettség az SNI igény típusa és a szolgáltatási igények szempontjából.

Képzés, felkészülési modul: az intézmény működéséhez szükséges szervezeti feltételrendszer kialakítása és továbbfejlesztése (oktatásszervezés, szolgáltatásszervezés, menedzsment feladatok).

Képzés, felkészülési modul: az oktató-nevelő munka tevékenységeinek, feltételrendszerének kialakítása, bővítése, a szolgáltatás minőségi működésének biztosítása.

Képzés, felkészülési modul: felkészülés az intézmény együttműködéseinek és külső-belső kapcsolatainak kialakítására, bővítésére, a hálózati szerepre, az intézményközi, horizontális tanulási formák megszervezésére.

Képzés, felkészülési modul: Felkészülés az együttnevelés támogatásához szükséges szolgáltatói feladatok kialakítására, megerősítésére, továbbfejlesztésére.

Képzés, felkészülési modul: Felkészülés az önértékelési, értékelési feladatok rendszeres és rendszerszerű (intézményi) feladatainak végzésére.

Képzés, felkészülési modul: A szolgáltatást végző szakemberek tanácsadói attitűdjének kialakítása, fejlesztése, felkészülés a kliens-központú feladatok végzésére.

Képzés, felkészülés: Felkészülés PR tevékenység és kommunikációs feladatok végzésére az intézmény szolgáltatási kínálatának megjelenítésére, a szolgáltatásokban potenciálisan érintettek elérése érdekében.

Szakértői, tanácsadói támogató szolgáltatások: Külső szaktanácsadói szolgáltatás igénybe vétele az intézményi menedzsment támogatásához (oktatásszervezés, szolgáltatásszervezés, management feladatok).

Szakértői, tanácsadói támogató szolgáltatások: Külső szaktanácsadói szolgáltatás igénybevétele az intézmény szolgáltatói szerepéhez szükséges fejlesztések támogatására, az önértékelési-értékelési folyamat, az eljárásrendek, a protokollok, a szakmai dokumentumok kidolgozására vagy átdolgozására.

Az intézmény belső fejlesztői tevékenységei: Az intézmény fejlesztési feladataiban közreműködő belső és/vagy külső szakemberek tevékenységei:

- A szolgáltatói tevékenységek kialakítását, bővítését irányító team.
- Az intézmény működését meghatározó dokumentumok módosítását végző team.
- Az intézmény szolgáltatói tevékenységeinek ellátásához szükséges szakmai protokollok, eljárásrendek kidolgozását végző szakemberek.
- Az intézmény működését, szolgáltatásait támogató értékelési rendszer kialakításában közreműködő szakemberek.
- Promóciós tevékenységeket végző szakemberek.

Speciális eszközök beszerzése:

- Korrektív, kompenzáló speciális eszközök beszerzése.
- Hely- és helyzetváltoztatáshoz szükséges eszközök beszerzése.
- A tanítási, tanulási folyamatban felhasználható speciális taneszközök beszerzése.
- Speciális digitális és IKT-eszközök, taneszközök beszerzése.

Egyéb tevékenységek, amelyek az intézmény fejlesztési elképzeléseinek megvalósítását szolgálják.

**Nevelőtestületi határozat és fenntartói nyilatkozat beszerzése.**

**Az intézmény fejlesztési- és ütemtervének megfelelően a standard adaptációjának elvégzése.**

**Visszacsatolás, értékelés.**

## **1. Az iskola nevelési programja**

A Köznevelési Törvény alapján elkészített új pedagógiai program bevezetésének ütemezése:

Az elkövetkező években az általános iskolákban a nevelő-oktató munka két helyi tanterv szerint folyik majd, hiszen

- a köznevelési törvény előírása szerint az iskola a Pedagógiai Programját vagy annak módosítását a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben vezetheti be,
- a Nemzeti Alaptanterv bevezetéséről szóló rendelet szabályozása alapján a 2020-ban kiadott NAT 2020. szeptember 1-jén az első, az ötödik évfolyamon – majd ezt követően felmenő rendszerben – kerül bevezetésre.

Az egyes évfolyamokon a két különböző NAT ('12. és '20.) szerinti oktatást a következő táblázatban foglaltuk össze:

Tanév	Évfolyam											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9-	10.	11.	12.
2020/21.	'20.	'12.	'12.	'12.	'20.	'12.	'12.	'12.	-	-	-	-
2021/22.	'20.	'20.	'12.	'12.	'20.	'20.	'12.	'12.	-	-	-	-
2022/23.	'20.	'20.	'20.	'12.	'20.	'20.	'20.	'12.	'20	'20.	'20.	'12.
2023/24.	'20.	'20.	'20.	'20.	'20.	'20.	'20.	'20.	'20	'20.	'20.	'20.

**Iskolánk nevelési programja a következő kompetenciák fejlesztését célozza:**

<b>Kompetenciák – NAT 2020.</b>	<b>Kompetenciák – NAT 2012.</b>
A tanulás kompetenciái	A hatékony önálló tanulás kompetenciája
Kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi és idegen nyelvi	Anyanyelvi kommunikáció Idegen nyelvi kommunikáció
Digitális kompetenciák	Digitális kompetenciák
Matematikai gondolkodási kompetencia	Matematikai kompetenciák
Személyes és társas kapcsolat kompetencia	Szociális és állampolgári kompetenciák
Kreativitás, önkifejezés, kult. tudatosság	Esztétikai, művészeti tudatosság kompetencia
Munkavállalói, vállalkozói kompetencia	Kezdeményezőkéesség és vállalkozói kompetencia
	Természettudományos és technikai kompetencia

**A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelve, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai**

A nevelés-oktatás 12 évfolyama egységes folyamat, amely három képzési szakaszra oszlik. A NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok az egyes képzési szakaszokhoz kapcsolódnak. Ezek a következők:

- az alapfokú nevelés-oktatás szakasza:
  - 1–4. évfolyam;
  - 5–8. évfolyam;
- a középfokú nevelés-oktatás szakasza:
  - 9–12. évfolyam
- Az alsó tagozat (1–4. évfolyam) első két évében a szabályozás lehetővé teszi az ebben az életkorban különösen jelentős egyéni különbségek kezelését. A 3–4.

évfolyamon erőteljesebbé válnak – a negyedik évfolyam végére már meghatározóan – az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A motiválás és a tanulásszervezés a NAT fejlesztési feladataiban is kifejeződő elvárásokra összpontosít. A NAT az első négy évfolyamot tekinti az első önálló képzési szakasznak.

- A felső tagozat (5–8. évfolyam) funkciója elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának a folytatása. A 7–8. évfolyam alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, azaz megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk növelése. A NAT a második négy évfolyamot tekinti a második önálló képzési szakasznak.
- A középfokú nevelés-oktatás szakaszának funkciója a korábbi képzési szakaszban kibontakozott képességek továbbfejlesztése, a készségek és a tudástartalmak elmélyítése, megszilárdítása. E szakaszban már megjelennek a munkavállalói szerephez szükséges kompetenciák, továbbá iskolatípustól függően a pályaválasztáshoz kapcsolódó, illetve a szakképesítés megszerzéséhez szükséges készségek, ismeretek. A középfokú iskola az általános iskola befejezése után kezdődik, és a tankötelezettség végéig, illetve a középfokú tanulmányok lezárásáig végzi nevelő-oktató tevékenységét.
- A másik célunk, hogy a diákok az itt kapott ismeretekkel és élményekkel személyiségüket úgy gazdagítsák, építsék, hogy művelt, az új iránt érdeklődő, nyitott, az emberi problémákra érzékeny, a kultúrát igénylő felnőtt emberekké váljanak.
- A tanórákon szerzett tudást a tanulmányi kirándulások során igyekszünk még személyesebb élménnyé tenni számukra. E tanulmányi utak során a diákok és a tanárok –előzetes felkészülés alapján– biztosítják a “kortárs idegenvezetést”.
- A gimnázium célkitűzése az, hogy a diákok a világ sokféleségéről szerzett tudásukat ne egymástól mesterségesen elválasztott ismeretként rögzítsék, hanem a világot lássák összefüggő egészként.



A Nemzeti Alaptanterv (a továbbiakban: NAT) a köznevelés feladatát alapvetően a nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében jelöli meg. Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismerete, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiasság megerősítése.

*Kiemelt céljaink:*

- önállóság, öntevékenység
- kreativitás
- reális önértékelés, önfogadás
- önművelés igényének kialakítása
- együttműködés készségeinek fejlesztése
- tehetséggondozás
- önfegyelem fejlesztése

Célunk továbbá, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljünk az igazság és az igazságosság, a jó és szép iránt, fejlesszük a harmonikus személyiség kibontakozásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket. Ezáltal járuljunk hozzá ahhoz, hogy a felnövekvő nemzedék

- a haza felelős polgárává válják,
- kifejlődjék benne a hazafiasság érzelmvilága;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert;
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjék és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és gondjaira bízottak sorsát illetően;
- válják képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

A NAT a fiatalok képességeinek fejlődéséhez szükséges feladatok meghatározásával ösztönzi a személyiségfejlesztő tanítást. Olyan pedagógiai munkát feltételez, amelynek

középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek fejlesztése, a készségek elsajátíttatása, kibontakoztatása, a személyiség fejlődéséhez szükséges megfelelő feltételek biztosítása áll, figyelembe véve, hogy az oktatás és a nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem az élet számos egyéb fóruma is.

A fejlesztési területek, nevelési célok megvalósulásának, a kulcskompetenciák kialakításának egyik feltétele az említett célok szolgálatába állított pedagógiai folyamat.

A differenciált tanítás- tanulás megvalósulásához különösen a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- olyan szervezési megoldásokat részesítünk előnyben, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályzó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését;
- a tanulást úgy szervezzük meg, hogy a tanulók cselekvő módon vegyenek részt benne, előtérbe állítva tevékenységüket, önállóságukat, kezdeményezéseiket, problémamegoldásaikat, alkotóképességüket;
- hogy a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére;
- az iskolai tanítás-tanulás, különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportfoglalkozásokon, a tanulók páros, részben vagy teljesen egyéni nevelésében-oktatásában) alkalmazzuk az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit;
- a tanítás egyik elvévé és teendőjévé váljon a tanulókhöz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- a tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazzuk a feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat;
- a sajátos tanulásszervezési megoldásokat alkalmazzuk a különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében, a tanulási és egyes problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;
- hogy a tanítási-tanulási helyzetek, a tanulásszerezési módok és értékelési eljárások alkalmazkodjanak az egyes területeken tehetséges tanulók fejlesztési igényeihez, általában is támogassák a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakozását;

- hogy különböző tanulászervezési megoldásokkal az együttműködést és a tanulási esélyek egyenlőségét szolgáló szervezeti formákat alakítsuk ki mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.

*A pedagógiai program célja:*

- a tanulók fejlődő személyiségének lehetőség szerinti teljes kibontakoztatása az egyéni készségek és képességek figyelembe vételével;
- iskolánk diákjainak intenzív nevelése az egészséges életvitel igényére, amelynek eredményeként az önmagukért érzett felelősséggel a társadalom megbízható és azonos eséllyel rendelkező polgárai lehetnek;
- a tanulók differenciált oktatása, különös tekintettel az egyéni képességek kibontakoztatására;
- felkészítés középiskolai tanulmányok sikeres folytatására;
- a személyiségüknek legmegfelelőbb kommunikációs kultúra kialakítására.

Iskolánk iránymutató értéke a gyermekcentrikus gondolkodás és cselekvés. A gyermekszeretet, a tisztelet és a tolerancia. Az iskolai légkör kialakításában az otthonosság, a derű és a komfort érzés szempontjait vesszük figyelembe. Elvünk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat az iskolában. Elfogadjuk minden gyermek másságát. Tudatosítjuk velük másságukat, igyekszünk felvértezni őket az ebből adódó konfliktusok megoldására. Tudjuk, hogy minden gyermeknél más és más eszköz vezet eredményre. Elvetjük a teljesítményhajszát, azt kívánjuk elérni, hogy a gyermek egyéni képességei optimumán teljesítsen, és ez tudatosodjon is benne. Iskolánk vállalja azoknak a kisdíákoknak a fejlesztését, akik iskolaérettek, de tanulmányi teljesítményük egyes részterületein nagy lemaradással küzdenek (kommunikációban, matematikai feladatmegoldó képességekben, manuális tevékenységekben).

A szociális beilleszkedés képességének nem megfelelő szintje ugyancsak gyakori ezeknél az „egyenetlen érettséget” mutató gyermekeknél. Ezeknek az egyenlenségeknek a korrigálását vállalja az iskola kiscsoportos és egyéni fejlesztés keretében is. Az egyéni lemaradások képesség szerinti „ledolgozása” a gyermeki személyiség harmonikus továbbfejlesztését teszi lehetővé. Megelőzi azokat a szinte áthidalatlan teljesítménybeli

problémákat, melyek a felsőbb osztályokban kritikus kudarcélményeket eredményeznek, a diákok tanuláshoz való viszonyát saját hibájukon kívül végérvényesen megrontják.

Ugyancsak beilleszkedési problémaként jelentkezhet az átlagtól eltérő kiemelkedő teljesítmény. Az ilyen „gondokkal” küzdő gyermekek foglalkoztatása és fejlesztése is megoldható az iskola által kialakított modellben.

**A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag.**

*Iskolánkra nézve nem releváns.*

Iskolánk munkájának alapelve és jövőbeni célkitűzése, a gyermekszerteten alapuló, a gyermeki jogokat tiszteletben tartó, a gyermekközpontú pedagógia, a demokratikus légkör.

*Iskolánk feladata:*

- szilárd alapokat teremtsen
- a fiatalokat tegye nyitottá, fogékonyá az értékek befogadására
- fejlessze kreativitásukat a szerzett képességek alkalmazásában
- minden évfolyam tanulóiban az önálló tapasztalatszerzésre nevelés.

*Alapvető feladatunk:*

- színvonalas oktatás az ismeretek közvetítésével és a személyiség fejlesztésével
- minden tanulónk számára biztosítani kell a kulcskompetenciák elsajátítását, melyek a társadalomba való beilleszkedéshez és a további ismeretszerzéshez szükségesek;
- alapokat, segítséget nyújtani ahhoz, hogy az általános iskolai tanulmányok befejezése után mindenki képességeinek megfelelően tudjon a továbbtanulási lehetőségek közül választani;
- felkelteni az ismeretszerzési és tanulási igényt;
- tiszteletet ébreszteni az emberi értékek (erkölcsi, etikai, tárgyi, művészeti) iránt.

*Kiemelt feladatunk:*

- demokratikus és felelős döntési készség fejlesztése;
- alapvető tudományos ismeretek nyújtása;
- tanulóink képességeinek megfelelő maximum elérése, felzárkóztatásokkal;
- a tehetséggondozás, értelmes, kreatív és kritikai gondolkodás fejlesztése;

- nyitottság és tolerancia erényének kimunkálása;
- az elfogadás irányelve az értő figyelem legyen,
- az oktatás folyamatát lehetőség szerint a diákok pillanatnyi szükségleteihez is igazítani;
- egymás segítése, az együttérzés, a másokra való figyelés fejlesztése és a másság elfogadtatása;
- a műveltségbeli hiányok leküzdése, pótlása,
- a társadalmi beilleszkedés segítése;
- az egészséges életmód igényeinek kialakítása;
- a természet, növények állatok szeretete és tisztelete, aktív védelme,
- együttműködés a szülőkkel.

***A speciális tanulási tevékenységek köre:***

- 1-2. évfolyam: a kommunikációs képességek fejlesztése, ismeretszerzés, közvetlen tapasztalatszerzés (megfigyelés és cselekvés) útján, önálló szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése;
- 3-4. évfolyam: tankönyvön kívül más ismeretforrások beépítése az ismeretszerzési-ismeretátadási folyamatba, konkrétól az absztrakt gondolkodásmód felé haladás, a szöveges tanulás előkészítése,
- 5-6. évfolyam: speciális tanulási módok, a többi tantárgy helyes tanulásának segítésére, az önálló ismeretszerzés erősítése és azok rendszerezési készségének fejlesztése, a memorizáló készség fejlesztése, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása;
- 7-8. évfolyam: a pályaaorientáció segítése, az önismeret fejlesztése, az elemi szintű általános műveltség hiányainak pótlása és ezzel kapcsolatban az igény szint növelése, a már megalapozott kulcskompetenciák továbbfejlesztése, azaz megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk növelése.
- 9-12. évfolyam: a középiskolai nevelés-oktatás szakaszában folyó nevelés-oktatás feladata az iskolai alpműveltség árnyalása és megszilárdítása, melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges kompetenciák, a fiatalok felkészítése a felnőtt társadalomba való beilleszkedésre az ehhez szükséges műveltség tartalom biztosításával,

továbbá a pályorientáció, illetve felkészítés a felsőfokú tanulmányok megkezdésére vagy a munkába állásra.

-a tanulási stratégiák megválasztásával és az életkori jellemzők figyelembevételével ösztönözzük tanulóinkat teljesítményük növelésére, képességeik és készségeik biztos alapokra helyezést;

-a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával;

-helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása;

-fokozatosan bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat;

-a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;

-az önismeret, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztése, az együttműködés értékének tudatosítása a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;

-a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;

-az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a kívánjuk megvalósítani;

-az egészséges életvitel kialakításához az egészségfejlesztés elméleti és gyakorlati jellegű oktatásával járulunk hozzá.

Mint a fentiekből látható, a Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és Gimnázium inkluzív szemlélettel neveli és oktatja az eltérő fizikai, idegrendszeri adottságokkal és a tanuláshoz szükséges képességekkel rendelkező gyermekeket a másság elfogadásával.

*„Úgy szeretlek, amilyen vagy.”*

## **Projektpedagógia**

### **A projektmunka célja intézményünkben**

A projekttechnika régi hagyománya iskolánknak, hiszen segítségével gyakran jobb, gyorsabb, kreatívabb eredmények érhetők el, és mind a diákok, mind a résztvevő pedagógusok motiváltabbak a munka során.

A projektmunkával olyan problémákat oldunk meg és olyan célokat érünk el, amelyek túlmutatnak intézményünk mindennapi feladatain. A projekt témák feldolgozása során olyan szociális tanulási folyamatokat indítunk el a résztvevőkben, amelyek más szervezeti formában csak nehezen érhetők el és ismerhetők fel. Szükség van olyan képességekre, készségekre, mint a felelősségtudat, a csapatmunka.

A projektmunka meghatározó eleme az intézmény éves munkatervének, beépül az oktatói, nevelői célok, feladatok körébe, jelentős mértékben a szabadidő szervezésbe, versenyekbe.

### **Tervezés**

#### ***A témaválasztás módja***

Az osztályok a projektkezdeményszerű kínálatból választhatnak saját témát, de szigorúan meghatározottak a feldolgozás szempontjai. Pl.: alkalmas legyen projektbemutatókra, tárgyi produktumok bemutatására.

#### ***Tartalma, témája, formai kerete***

A tananyaghoz, oktatási céljainkhoz jól kapcsolódik a projekt anyaga, kiemelten törekedve a tantárgyi komplexitásra a feldolgozás során. Erre a célra szerveződik a Projekthét a tanév utolsó hetében.

- Projekthét szervezése: A projektpedagógia feltételrendszerét alkalmazva egy jelenséget komplexen, több oldalról közelítünk meg. A gyerekek megtapasztalják, hogy kapcsolat van sokszor egymástól függetlennek látszó, távol eső dolgok között. A projektek során gyakorolható a felelősségvállalás, az együttműködés, a kulturált vita, a konfliktusok kezelése, az érdekek egyeztetése.
- Témaegységek (dupla órák) bevezetésével nagyobb teret kapott egy-egy téma alapos kidolgozása.

A témaegységek bevezetésével a tanulóknak naponta kevesebb tantárgyra kell összpontosítani, így lehetőség nyílik arra, hogy képesek legyenek elmélyülni az egyes témakörökben. Ez elősegíti, hogy a gyerekek érdeklődése tartósan egy területre

koncentrálódjon, s e területen belül a legkülönbözőbb oldalokról, a legkülönbözőbb eszközökkel közelítsék meg a tananyagot. Az egyéni tanulás szerepe megváltozik, megnő a közös gyakorlás, a spontán elsajátítás aránya. Reményeink szerint ez a módszer lehetővé teszi, hogy egymástól alapvetően eltérő attitűdű, felkészültségű tanulók is megtanuljanak együttműködni, így lesz mód a hétköznapi munkában is az együttműködésre. A személyes kompetencia megélése újabb cselekvésre ösztönözi a tanulókat.

- A tehetségstúdiók szintén aktívan közreműködnek az éves projekt egyes színtereiben. Pl.: filmek, fotók, előadások, bemutatók, képi alkotások.

A tervezés a tanévnyitó értekezleten zajlik. A projektkoordinátor által elkészített ütemtervet a nevelőtestület véleményezi.

#### **Indikátorok:**

1. Minden évfolyam a választott témájára építve dolgozza ki a projekthét programjait.
2. Az iskola tanulóinak legalább 90%-a vegyen részt a tanév során a témával kapcsolatos intézménylátogatáson (pl. múzeum, kirándulások, előadások).
3. A projekttéma beépítése a tanulási időn túli programokba.
4. Projekthét lebonyolítása.

#### **A projektben résztvevők köre:**

- egyéni: egy-egy adott feladat kidolgozása osztályokon belül tanulónként
- mikrocsoportos: osztályok, DÖK
- több mikrocsoport együttműködése: két-három osztály közös programja: kirándulás, múzeumlátogatás, projekthét
- makrocsoport: iskolai keretben rendezvények: pl. projektdélután, projektkirándulás

#### **Mérföldkövek meghatározása:**

#### **A projekt fő alappillérei a tanév során:**

<b>program</b>	<b>szervezett forma</b>
projekttéma kidolgozása	nevelőtestület
projektindító délután	iskolai szintű
projekthét részletes	osztálykeretben



kidolgozása	
projekthét programjának ismertetése	iskolai és osztálykeretben
<b>projekthét:</b> projektbemutatók külső programok	iskolai és osztálykeretben
projektértékelés	nevelőtestület

### Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Célunk, hogy iskolánk tanulója egészséges életszemléletű, érdeklődő, a természeti és társadalmi környezetben zajló folyamatokra nyitott és érzékeny növendék legyen. Olyan lény, aki képessé válik az alapvető emberi normáknak megfelelő viselkedéskultúra elsajátítására, tiszteli az egyetemes emberi kultúra, szűkebb környezetünk, szülővárosa-értékeit, hagyományait.

A tudást, a tanulást értéként elfogadva az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés képessége szolgálja a társadalmi érintkezés kulturált formáinak alkalmazását.

Képes a testi, lelki és szellemi fejlődését cselekvő, tevékeny részvétellel segíteni, saját életét örömmel megélni.

Célunk istenszerető, hite szerint élő személyiség formálása, aki nyitott a világra, elfogadja annak szabályait, képes megélni a társadalomban, tudását tudja alkalmazni.

Emberi kapcsolatait az együttműködési hajlam, a tolerancia, a humánus értékeket védő magatartás, a személyiség tisztelete jellemzi. Egyéni adottságai, képességei megismerésen alapuló önismerettel és pályaismerettel készül életpályája alakítására.

Az iskola többi nevelési formájával együtt törekszik, hogy a tanulók olyan személyiséggé váljanak, akik a kor tudományos eredményein alapuló ismeretekkel és ezzel együtt alkotó és kritikus gondolkodással rendelkeznek. Olyanok akik, számára fontosak az erkölcsi értékek, életigenlők, és a konfliktusok feloldására is képesek. Akikben a szellemi értékek testi edzettséggel párosulnak; akik a saját és társaik munkáját, eredményeit megbecsülik, a másik ember személyiségét elfogadni képesek; akik együttműködésre, felelős és önálló feladatvégzésre készek, szeretik családjukat és hazájukat.

Feladatunk bibliai világnézettel bíró diákok nevelése.

*Alapelveink:*

- az emberi személyiség teljes kibontakoztatása az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása mellett,
- a gyermekek érdekét mindenek fölé állítani,
- megfelelő személyi és tárgyi környezet teremtése,
- pozitív énkép kialakítása,
- a másság elfogadtatása mind a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek, mind a fogyatékos gyermekek esetében,
- tiszteleten alapuló bensőséges és aktív együttműködés tanítványaink családjával
- esélyt adni az eltérő fejlődésű gyermekek számára.

*Kiemelt szempontjaink:*

- az iskolába lépés első percétől kezdve érzelmi biztonságot adjunk, aminek feltétele a derűs tanító-tanítvány kapcsolat,
- az első hónapoktól feladatunk, hogy a gyermek kapcsolat- és feladattartása, nyitottsága, valamint az együttműködési tudása tovább erősödjék, szilárd alapokat kapjon,
- lehetővé tesszük, hogy az első osztályban a gyermek tanulása annak szükségletén, érdeklődésén alapuljon.

Feladatunk, hogy az első hónapokban alaposan megfigyeljük tanítványainkat. Bemeneti mérést végzünk, amely az észlelés, a motorika és a szocio-emocionális területekre terjed ki. Differenciáláskor az egyéni és csoportkülönbségek figyelembe vételével folyamatba ágyazottan teremtjük meg a fejlesztési lehetőségeket.

Hozzásegítjük a kisiskolást, hogy egyéni érdeklődésének, tanulási stílusának és fejlettségének megfelelő módon tanuljon. Mivel a kisgyermek jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége, ezért feladatunk továbbá, hogy szakszerű módon kielégítsük az életkorából fakadó releváns szükségleteit testi és lelki értelemben egyaránt. A gyermek későbbi boldogulása érdekében is fontosnak tartjuk, hogy az intelligencia kvóciens mellett az emocionális kvóciens is fejlesszük, mivel az érzelmi intelligencia korlátlanul fejleszhető, szemben a határokhoz kötött értelmi intelligenciával.

A gyermek személyiségfejlesztésének kiemelt területe a reggeli napnyitogató foglalkozás. Ezek tematikájukban a következők:

- Az eredményes tanuláshoz szükséges magatartás kialakítása, a motiváció fejlesztése:
- A tanulók tapasztalati háttérének figyelembe vétele

- A kíváncsiság, mint motivációs bázis kiaknázása
- A tanulók kérdezésre ösztönzése
- Érdeklődés fejlesztése
- Az egészséges és kulturált életmódra nevelés, az egészségtudat és az egészségmagatartás összhangjának megteremtése.
- A munkamódok és tanulási technikák tanítása és gyakorlása megfelelő módszerekkel.
- Egész éves projektmunkában egy-egy téma feldolgozása.

### **Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési programja**

#### **Az egészségnevelési és környezeti nevelési elveink**

##### **A környezeti nevelésről**

- olyan tudatformálás, amely a tanulót megtanítja a környezettel való tudatos együttélésre, a környezetbarát életvitelre,
  - a diákoknál alakuljon ki a fenntarthatóság iránti igény, a környezet okos és mértéktartó felhasználás, a környezetkultúra,
  - a tanítványok teljes személyiségére kell hatni, amelyhez a tanulás átfogóan széles körben való értelmezése szükséges,
  - a környezet és önmagunk iránti felelősség, minden élő iránti tisztelet, a mindennapi életvitel érték-rendjében az ökológiai szemlélet megalapozása és fokozatos kialakítása.
- Célok eléréséhez szükséges készségek: - alternatív, problémamegoldó gondolkodás, - ökológiai szemlélet, gondolkodásmód, - szintetizálás és analízis, - problémaérzékenység, integrált megközelítés, - kreativitás, - együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód, - vitakészség, kritikus véleményalkotás, - konfliktuskezelés és megoldás, - állampolgári részvétel és cselekvés, - értékelés és mérlegelés készsége.

##### *A környezeti nevelés általános pedagógiai szempontjai:*

1. A tanulók maguk élik át a megtapasztalást, a megismerés élményét. Váljon személyessé a megszerzett tudás.
2. A környezeti nevelés áthatja az összes tárgyat, viszont megjelenik önálló tantárgyként is.
3. Átszövi az iskola mindennapjait, megjelenik a tárgyi és személyi kapcsolatokban.
4. A helyi adottságokra épül, emellett a Föld átfogó problémáira is választ keres.

5. Bevonja a családokat is a nevelési folyamatba.
6. Felébreszti a segíteni akarást, az együttműködés szándékát. Empátiára, megértésre és szeretetre serkent.
7. A természetet is tanteremnek tekinti.
8. Az iskolai élet mindennapjait beemeli a tananyagba.

### **Az egészségnevelésről**

A WHO meghatározása szerint az egészségnevelés olyan, változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkézségeket bővíti az egyén és környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység.

#### Az egészségnevelés területei iskolánkban:

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és használni tudó egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék és az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, a konkrét tevékenységekben alapozódhassanak meg.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területek az iskola pedagógiai rendszerébe épülnek be:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges testtartás, a mozgás finomsága
- az értékek ismerete
- étkezés egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és a gyógyulási folyamata
- a barátság, a párkapcsolat, szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a személyes krízishelyzetek felismerése, kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás technikái
- az idővel való gazdálkodás szerepe
- a rizikóvállalás és határai
- a szenvedélybetegségek elkerülése

- a tanulási környezet alakítása
- a természethez való viszony, egészséges környezet jelentősége.

Iskolánkban az egészségnevelés szorosan összefügg a tanári magatartással, az intézmény szervezettségével

Odafigyelünk arra:

- az osztálytermeket rendszeresen szellőztessük
- körültekintően tájékozódjunk a tanulók egészségi állapotáról
- az osztályterem az egészségügyi szempontoknak megfelelően (fűtés, világítás, természetes fény, berendezés elhelyezése, mérete, ülésrend)
- a gyermek helyes testtartással üljön
- az iskolatáskának optimális súlya legyen
- a napi mozgásigény kielégítő legyen.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos munka felöleli az intézmény minden területét, a tanórai foglalkozásokat. Minden tantárgynak van csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez.

A tanórán kívüli foglalkozásokat, melyek a pedagógusok jó tervezésével és együttműködésével kiegészíthetik a tanórai programot.

A délutáni napközi-játsszínház kiváló helye a játékoknak, játékos gyakorlásoknak, a témával kapcsolatos filmvetítéseknek, vetélkedőknek.

Az iskola egészét átfogó előre tevezett Egészségnap keretében szervezett mentálhigiénés forgószínpad (meghívott vendékkal) segítséget nyújt tanulóinknak. De ugyanígy a sportrendezvények, kulturális programok, kirándulások, táborok, túrák is remek szinterei az egészségfejlesztésnek.

### **Mindennapos testnevelés**

Iskolánk a mindennapos testnevelést a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (Nkt.) 27. § (11) szerint szervezi meg.

### **Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása**

Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt.

Az elsősegélynyújtás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul.

Egy elsősegély tanfolyam nagyban növeli az önbizalmat és cselekvőképességet. Az ott kapott alapos felkészítés segít uralkodni az érzelmek, és sok nehéz helyzetben átsegít. Az iskolai balesetek számának utóbbi időben való növekedése, valamint a szakszerű ellátása a sérülteknek, megkívánja, hogy az iskolai oktatásban nagyobb hangsúlyt kapjon az elsősegélynyújtás.

Lehetőség van egészségtan-, osztályfőnöki-, biológia-, órákon, szakkörökön az ismeretek elsajátítására.

Jó alkalmat teremtenek az iskolai egészségnapok nagyszámú tanulócsoporthoz előtti szemléltető elsősegélynyújtó ismeretanyag bemutatására.

Minden osztály számára fontos, hogy az iskola megfelelő számú elsősegélynyújtó ládával rendelkezzen, melyet nemcsak a mindennapok, de a kirándulások, és egyéb rendezvények (pl. hulladékgyűjtés során) alkalmával is tudnak használni.

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók
  - ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
  - ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
  - ismerjék fel a vészhelyzeteket;
  - tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
  - sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
  - ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
  - sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.
2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:
  - a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
  - a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit;

- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
- támogatjuk a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésekre való jelentkezését.

4. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
Biológia	- rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
Kémia	- mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
Fizika	- égési sérülések - forrázás
Testnevelés	- magasból esés

- az ötödik – nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki, közösségi nevelés órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának

helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele az ötödik – nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

5. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat, a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt vagy az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületének bevonásával;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó Mentálhigiéniés nap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számát.

### **Az egészségnevelési és környezeti nevelési program keretei, tevékenységei**

*Osztályfőnöki, közösségi nevelés órák idevonatkozó témái:*

- Környezetvédelem
- Egészségtudatosság

*Működési szabályzat rendelkezései pl:*

- parkosítás
- udvarrendezés
- levél összeszedése
- munkahelyi balesetek megelőzése
- balesetvédelem
- tűzvédelem
- tábor, tanulmányi kirándulások, napközi, előadások, kiállítások
- energiatakarékosság
- szelektív hulladékgyűjtés megszervezése
- minőségbiztosítási program
- elégedettségi mutató a környezettel kapcsolatosan.

*Munkahelyi, osztálykörnyezet kialakítása:*

- ideális légkör megteremtése
- tisztaság, higiénia
- dekoráció (2 havonta aktuális, DÖK értékelés)
- igény a berendezési tárgyak megóvására



- osztályok versenye kéthavonta az aktualitás jegyében
- nyári tábor
- anyag- és energiatakarékos munkavégzés
- teremszépségverseny vándorkupával
- teremtisztasági verseny

### Környezeti és egészségtudatos nevelési program tevékenységei

<i>Programok, feladatok</i>	<i>Érintett tanulócsoport</i>
<b>Helyi tantervünk alapján a tanítási órákon a környezettudatos nevelés folyamatos biztosítása</b>	valamennyi tanuló
<b>Intézményi járványügyi protokoll kidolgozása és bevezetése</b>	valamennyi tanuló
<b>Tanulók és szülők edukálása személyi higiénia, megelőzés témakörben</b>	valamennyi tanuló és szülő
<b>A mindennapos testmozgás biztosítása (tánc, szabadtéri mozgásos játékok)</b>	1-12. osztályok
<b>A törvényi változásoknak megfelelően minden osztályban heti 5 testnevelési óra</b>	1-12. osztályok
<b>Napi három hosszabb szünet biztosítása a nap folyamán a szabad udvari mozgásra</b>	1-12. osztályok
<b>Fogászati szűrés</b>	1-12. osztályok

<b>Házi és kerületi bajnokságokon való részvétel</b>	minden tanuló
<b>Családi sport- és egészségnap</b>	tanulók és szülők
<b>Kenguru sportkupa (félévente 1-1 alkalommal)</b>	1-12. osztályok
<b>Felső osztályok közötti sportmérkőzések (foci)</b>	5-8. osztályok
<b>Gimnáziumi osztályok közötti sportmérkőzések (foci)</b>	9-12. osztályok
<b>Szenzoros integrációs terápia</b>	1- 8. osztályok
<b>Alapozó terápia</b>	1-4. osztály
<b>Szobanövények ápolása a tantermekben</b>	valamennyi tanuló
<b>Vonatkozó múzeumi programok</b>	1-12.osztályok
<b>Mentálhigiénés forgószínpad</b>	6-12 osztályok
<b>Túrabakancs</b>	minden tanuló
<b>Iskolagyümölcs, iskolatej</b>	minden tanuló
<b>Családi kirándulás a Pannonhalmi emléknapon</b>	tanulók és szüleik
<b>Szelektív hulladékgyűjtés</b>	minden tanuló
<b>Energiatakarékos felhasználás</b>	minden tanuló

**Rövidtávú környezeti és egészségnevelési nevelési céljaink**

Rövid távú célok	Feladatok	Sikerkritériumok
A környezeti nevelés az oktatás és a nevelés valamennyi területén jelenjen meg	A helyi tantervben műveltségi területenként és a tanmenetekben is jelöljük meg a feladatot és a módszereket	Az iskolai életet átfogó környezeti nevelés valósul meg - átdolgozott tanmenetek, több környezeti nevelés tartalom a tanórákon, változatosabb módszerek
Tantárgyközi kapcsolatok erősítése	Projektek kidolgozása – esetleg külföldi testvériskolával (szelektív gyűjtés, takarékoskodjunk energiával)	Ismeretek összekapcsolása, egyre több tanuló részvétele a projektekből, gyermekek öröme
A pedagógusok, felnőtt dolgozók és szülők személyes példájukkal legyenek a környezettudatos életvitel hiteles szereplői	Képzések, továbbképzések, szülői értekezletek a témában	A felnőttek rendelkeznek mindazon ismeretekkel, személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság során mintaként szolgálnak. Egyre több tanár vesz részt a környezetkímélő programokon.
Az iskola tisztaságának javítása, a szemét mennyiségének csökkentése	DÖK tisztasági őrjárat. Szelektív gyűjtés és tárolás. Helyes vásárlói szokások kialakítása. Nagyobb odafigyelés a takarításra.	Iskola tisztasága javul. Szelektív hulladékkezelés. Kevesebb elszállított szemét.
Takarékosság vízzel, villannyal, fűtéssel	Rendszeres és alkalmi ellenőrzések. Mérések és számítások, következtetések. Eredmények közzlése.	Nem lesz nyitva hagyott csap, lekapcsolatlan villany, ok nélkül kinyitott ablak. Csökken az iskola energia és közmű költsége.

A tanulók ismerjék meg szűkebb környezetüket, lássák értékeket, problémákat és ápolják a hagyományokat.	Kirándulás a település környékén! Kutatómunka, helyi pályázatokon részvétel. Előadásokon, kiállításokon, vetélkedőkön való részvétel.	Jobban szeressék, óvják a gyerekek környezetüket. Kötődjenek lakóhelyükhöz, ismerjék a természeti szépségeket és a népi hagyományokat.
Legyenek a tanulók környezetük, szülőföldjük védelmezői	A zárt kert ápolása osztályonként, faültetés, madáretetés, iskola környezetének rendezése	Morálváltozás. Beszélgetés osztályfőnöki órán, kiránduláson.

### A programok erőforrásai

A programok többletköltséget nem igényelnek; célként fogalmazódik meg a pályázati tőke növelése, illetve külső támogatók felkutatása.

*A nem anyagi jellegű erőforrások:*

- **Pedagógusok:** Az iskola minden pedagógusának feladata hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy a környezeti nevelés közös célok alapján, közös szemléletben valósuljon meg, együtt kell dolgozniuk a közösségeknek. A közös munka áttekintésének feladata a nevelési-oktatási igazgatóhelyettesé.
- **Tanulók:** Feladatuk, hogy vigyázzanak környezetükre, az iskola felszerelési tárgyaira, társaik épségére és figyelmeztessék diáktársaikat a kulturált magatartásra. A DÖK ebben a munkában kiemelt szerepet kap. A DÖK tevékenységét a segítő pedagógus koordinálja.
- **Diák – Pedagógus:** együttműködésben lehet a legtöbb ismeretet elsajátítani. Intézményünkben nagy szerepe van a környezettudatos szemlélet kialakításában a táborozásnak, a hulladékgyűjtési akcióknak, túrázásnak és a kirándulásoknak. A diákok és a pedagógusok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében. A tanórák környezeti tartalmát a nevelőtestület határozzák meg. A tanórán kívüli környezeti nevelés tevékenységét az igazgató tekinti át.

- Pedagógusok - szülők: Az iskolai környezeti nevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. A tanulók az elsajátított viselkedési formákat otthon is alkalmazzák. Az egyes környezeti nevelési programjaink fedezetét (kertépítés, játszótér, kirándulások, tábor) – a lehetőségeket figyelembe véve – a családok maguk is biztosítják.
- Technikai dolgozók: Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei a környezeti nevelési programnak. Az iskolai adminisztráció területén csökkenteni kell a papírfelhasználást. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása alapos munkát igényel, a felhasznált tisztítószeres környezet kímélőek és egészségre nem ártalmasak. Az iskolai szelektív hulladékgyűjtésben a takarítók aktív közreműködése szükséges. A munka koordinátora a gazdasági ügyintéző.

### **A környezeti nevelés tantárgyi programjai**

#### **Magyar nyelv és irodalom**

*A tanulók:*

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását,
- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat! (meséket, mondákat, népdalokat és verseket),
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását,
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre,
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük,
- tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére,
- sajátítsák el a médiumok elemzésének technikáit. *A tanulóknál:*
- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés, a jó problémafelvetés, vitakészség, véleményalkotási képesség,

- növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelmi témájú könyvek feldolgozásával,
- fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével.

### **Történelem**

*A tanulók:*

- értsek és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet,
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására,
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete,
- legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül,
- értsek meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait
- az elhárításában, csökkentésében.

### **Idegen nyelv**

*A tanulók:*

- váljanak érzékennyé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével,
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit,
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit,
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt munkában választ keresni,
- állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön. *A tanulóknál:*
- alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben,
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikáció képessége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit.

## **Matematika**

*A tanulók:*

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják,
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával,
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni,
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön,
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait.
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására,
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni,

Legyenek képesek reális becslésekre.

Tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni.

*A tanulóknban:*

- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás,
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket.

## **Környezetismeret**

*A tanulók:*

- ismerjék meg a környezetet megfigyelésekkel, vizsgálatokkal,
- ismerjék meg az élővilág sokszínűségét, az élőlények egyedi, megismételhetetlen voltát, az ember felelősségét az élővilág megőrzésében, ismerjék meg saját testük alapvető felépítését és működését, az egészség megőrzéséhez szükséges életvitel jellemzőit.

## **Természetismeret**

*A tanulók:*

- váljanak képessé a természet jelenségeinek elemi szintű értelmezésére,
- a megismerés komplexitása, egészlegességére törekvés (középpontban az élő és élettelen természet konkrét valósága, a jelenségek, a táj és a környezet áll),

- természettudományos gondolkodás kialakításához megfelelő képességek kialakítása;
- környezet állapota iránti érzékenység fejlesztése,
- ökológiai szemlélet fejlesztése,
- helyes környezeti attitűdök fejlesztése,
- magatartás fejlesztése,
- értékrend alakítása,
- környezettudat fejlesztése,
- felelősségérzet fejlesztése,
- környezet használatára vonatkozó helyes döntések támogatása.

### **Fizika**

*A tanulók:*

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára,
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit, ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat,
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra,
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni,
- ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó, előgondolkodó állampolgárrá,
- ismerjék meg az alternatív energiahordozókat és forrásokat.

### **Kémia**

*A tanulók:*

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel,
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására,
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére,



- ismerjék a környezetüket legjobban szennyező anyagokat, törekedjenek ezek használatának csökkentésére,
- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától,
- értsek meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait.

## **Földrajz**

### *A tanulók:*

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről,
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit,
- értsek meg, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodás módjukat, világszemléletüket,
- értsek meg, hogy a társadalomföldrajzi változások, a felgyorsult fogyasztás a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet,
- ismerjék meg a globális problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit,
- ismerjék, szeressék és őrizzék a természeti és az épített környezet szépségeit.

### *A tanulóknban:*

- a környezet értékeinek megismerésével erősödjön a környezettudatos életmód iránti igény,
- alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére,
- fejlődjön közösségük, lakóhelyük, országuk, régiójuk és a világ problémáinak megoldásában való aktív részvételi készség.

## **Biológia**

### *A tanulók:*

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit,
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet

- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket,
- legyenek tájékozottak a földi élővilág sokféleségét, valamint az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolatrendszerrel illetően,
- ismerjék meg a környezetegészségügyi problémákat,
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére,
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat.

*A tanulóknban:*

- alakuljon ki ökológiai szemléletmód,
- alakuljon ki a természeti és az épített környezet iránti felelősség.

### **Ének-zene**

*A tanulók:*

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát,
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait,
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban,
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét,
- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapi életben egyaránt akusztikus élményt jelentenek.

### **Rajz és vizuális kultúra**

*A tanulók:*

- ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát,
- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit,
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére,
- tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira,
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát,
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni, melyek a természetről szólnak,
- legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni,

- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően,
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését,
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre,
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket.

### **Dráma és tánc**

*A tanulók:*

- tudjanak improvizálni természeti jelenségeket a dráma és tánc eszközeivel,
- legyenek képesek adott szituáció megfogalmazására tartásképpen és mozdulatsorok segítségével (árvíz, erdőtűz, stb.),
- természethez való érzelmi kötődése erősödjön a drámajátékon keresztül,
- sajátítsák el a néptánc elemeit, lássák benne a környezeti nevelési lehetőségeket.

### **Technika és életvitel (technika és tervezés)**

*A tanulók:*

- ismerjék meg az emberi alkotásokban megtestesülő használati, esztétikai, formai és etikai értékeket,
- ismerjék meg a technika okozta környezeti károsodásokat és azok megelőzésének módjait,
- értsék meg a fenntartható fejlődés összefüggéseit és követelményeit,
- ismerjék meg a problémák rendszerét és a lényegét átlátó környezetgazdálkodást,
- sajátítsák el az alapvető biokertészeti ismereteket,
- ismerjék meg az egészséges táplálkozás alapelemeit,
- sajátítsák el a gyógynövények alapvető ismeretét és felhasználási módjait,
- ismerjék meg a komposztálás folyamatát és hasznát,
- ismerjék meg a környezetbarát technikákat és technológiákat,
- ismerjék meg a felhasznált természetes anyagok, az épített környezet jellemzőit,
- sajátítsák el az egészséges táplálkozás, kertészeti alapismeretek, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés alapvető ismerveit.

*A tanulóknak:*

- alakuljon ki az egészséges életmód iránti igény,
- a civilizáció társadalmi és környezeti vonatkozásainak feltárása révén erősödjön a felelős, környezettudatos beállítottság,
- alakuljon ki a kritikus fogyasztói magatartás.

### **Informatika (Digitális kultúra)**

*A tanulók:*

- legyenek képesek az interneten illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni,
- legyenek képesek a számítógép segítségével megszerezhető tudás szűrésére, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására,
- ismerjék meg az informatikában (pl. az internet-használatban) rejlő környezetvédelmi lehetőségeket,
- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre,
- futtassanak környezeti elemek megváltozását figyelembevevő szimulációkat és statisztikai tesztek,
- rendezzenek környezeti kérdésekről virtuális fórumot máshová járó diákokkal közösen,
- szerkesszenek és nyomtassanak környezetvédelmi újságokat és posztereket,
- ismerjék meg a távközlési-informatikai berendezések környezetkárosító hatásait,
- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket informatikai módszerekkel demonstrálják (számítástechnika alkalmazása, könyvtár-használat, irodalmi hivatkozások),
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére a különféle szoftverek (adatok táblázatos tárolása, kiértékelése, összefüggések vizsgálata, statisztikai módszerek alkalmazása) segítségével,
- a számítástechnikai eszközök használata során valósítsák meg az anyag- és energiatakarékos alkalmazás feltételeit.

## **Testnevelés**

*A tanulók:*

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket,
- győződjenek meg a mozgás jótékony hatásairól a különböző szervrendszerek működését tekintve,
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében,
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezet-szennyezés az egészségre veszélyes,
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek,
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat.

*A tanulóknban:*

- tudatosítsa az egészség és a környezet komplexitását,
- alakuljon ki az igény a higiénés normák betartására,
- segítse az egészséges napi – heti - évszakos életritmus kialakulását.

### **A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok**

Az emberi élet alapja a társas valóság. Az ebben való élethez, eligazodáshoz elengedhetetlen a közösségben való nevelés, amely mint tanulási színtér is megjelenik.

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti.

A közösségi nevelés területei:

A gyermekek szempontjából meghatározó a család, az óvoda és az iskola, mert az alapvető viselkedési formákat itt sajátítják el. Az 1. osztályba lépve a kisgyermek számára új közösségek jönnek létre, ezért a legfontosabb az, hogy segítsük a beilleszkedést, kialakítsuk azokat a normákat, szociális készségeket, amelyek ezt lehetővé teszik. A nevelőnek oda kell figyelni, hogy ne legyenek a közösségből kizárított, magányos tanulók egy-egy osztályban, meg kell akadályozni a fizikális és verbális agresszió kialakulását. A beilleszkedést

segíthetik a közösségalkotó, csoportfejlesztő gyakorlatsorozatok, beszélgetések. Ebben segítséget nyújthatnak a hittan sajátos módszerei és eszközei.

A média hatása különösen erős a gyermekekre. Ezt az iskolának figyelembe kell venni és megfelelően értelmeznie.

### **Az iskolában folyó közösségfejlesztés szinterei:**

Erre minden tanítási órán nyílik lehetőség, de a napnyitogató, osztályfőnöki és a bibliaismeret órák kiemelt szerepet vállalnak ebben. A tanórán kívüli, szervezett iskolai foglalkozások (napközi-játszóház, énekkar, tehetségstúdiók, kirándulások, közösségi programok, táborok) szintén alkalmat adnak erre. Fontos szerepet töltenek be a közösségfejlesztésben az iskolai hagyományok: ünnepélyek, megemlékezések.

#### *A tanulók közössége- Diákönkormányzat:*

A Köznevelési Törvény egyenrangú félként kezeli az oktatás folyamatában szereplőket és demokratikus működési formát ír elő az iskolák számára. Az iskola egyes alapidokumentumai a Diákönkormányzattal való egyeztetési vagy véleményezési folyamaton keresztül lépnek életbe illetve ezeken keresztül változtathatók meg.

A Diákjogi Charta előírásait, a jogokat, a köteleességeket tanulóinkkal folyamatosan betartatjuk. Ebben a Diákönkormányzatnak nagy a felelőssége. A házirend elkészítésében és minden, a diákokat érintő kérdésben véleményt nyilváníthatnak. A felvállalt feladatok elvégzéséért felelősséggel tartoznak.

A Diákönkormányzat önálló működési szabályzattal rendelkezik, aktívan részt vesz az egész iskolát érintő közös programok szervezésében.

A diákközgyűléseken feltett kérdéseivel, előforduló problémák felvetésével és a diákok kéréseinek továbbításával segíti az iskola vezetésének munkáját. A diákönkormányzat működése gyakorlóterepe a közügyekben való hatékony együttműködésnek, így állampolgári kompetenciák fejlesztésének.

#### *Iskolai Diákönkormányzatunk dönt:*

- saját működéséről
- hatáskörei gyakorlásáról
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról
- tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről

- a tájékoztatási rendszer szerkesztőségének, tanulói vezetőjének és munkatársainak megbízásáról.

*Az iskolában folyó közösségfejlesztés pedagógiai feladatai:*

Az egyén szintjén alapvetően két egymással szemben álló gondolkodásmód létezik: az individuális és a kollektív gondolkodásmód. Az iskola egyik fontos feladata, hogy a család mellett az iskolai szinten is megtanulják a gyerekek a kollektív gondolkodásmódot.

*A közösségfejlesztésnél kiemelt kompetenciafejlesztési területek:*

- szociális és állampolgári kompetenciák: közjó iránti elkötelezettség, konfliktuskezelés, együttműködő magatartás; környezet és az emberi közösségek harmonikus viszonyáért felelősségvállalás;
- anyanyelvi kommunikáció: saját és közérdek képviseléséhez szükséges szóbeli és írásbeli, nyelvi kifejezőképesség. Ennek érdekében az iskola feladatai:

*Neveljen:*

- felelősségvállalásra
- saját képességek maximális kifejlesztésére
- játékszabályok betartására
- önfegyelemre
- becsületességre
- mások sikerének elfogadására
- mások személyének és tulajdonának tiszteletben tartására
- helyes értékítélet, önértékelés, képességének kialakítására
- közvetlen környezetünk (iskola) megóvására
- környezettudatos szellemben szervezze a mindennapi életét, kirándulásokat, erdei iskolákat
- harmonikus kapcsolatra a társadalmi és természeti környezettel
- hon- és népismeretre
- hazaszeretetre

*Alakítsa ki:*

- a másság elfogadását (vallás, életmód, különböző kultúrák, fogyatékoság)
- az empátiás kapcsolatteremtés képességét
- a türelem és megértés képességét

- saját identitásától eltérő tulajdonságok toleranciáját
- önálló véleményformálás képességét
- érvek kifejtésének, megvédésének, értelmezésének képessége
- az új információs környezetben való eligazodás képességét

*Mutassa meg:*

- sokféle vélemény létezik
- véleményét mindenkinek jogában áll képviselni, megvédeni.

*A tananyag elsajátításakor minden pedagógus:*

- segítse a tanulók kezdeményezéseit
- segítse a közvetlen tapasztalatszerzést
- biztosítson elég lehetőséget és teret a közösség cselekvések kialakításához
- alakuljon ki a tanulóban a bátorító, vonzó jövőkép
- adjon átfogó képet a munka világáról
- alkalmazott változatos munkaformák erősítsék az együvé tartozás és az egymásért való felelősség érzését

*Az iskolánkban folyó közösségfejlesztés eszközei, formái:*

- napnyitogatók, osztályfőnöki órák (konfliktusok kezelése)
- osztálykirándulások
- művészeti és kulturális megemlékezések, rendezvények
- ünnepélyes tanévzáró, ballagás (búcsú a nyolcadikos diákoktól)
- bemutató órák
- „Csipegető” játszótér az óvodásoknak, napközis játszótér
- kapcsolat más iskolákkal
- házi versenyek
- iskolák közötti versenyek
- projektmunka
- DÖK programok
- projektdélután
- projektkirándulás
- családi délután
- szupervízió



## **A pedagógusok helyi intézményi feladatai a nevelés–oktatás folyamatában, az osztályfőnök feladatai**

A Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és Gimnázium a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy által fenntartott keresztény egyházi intézmény.

Küldetését akkor tölthetjük be, ha szellemiségében, rendjében, megnyilatkozásaiban a Biblia tanításainak megtartására és Jézus Krisztus követésére törekszünk.

Az iskola minden tanárának és alkalmazottjának vállalása és feladata, hogy magatartásával és cselekedeteivel e tanításokat és ezt a példát hitelesen közvetítse az intézmény külső és belső környezete számára, hogy iskola hírnevét öregbítse.

A nevelőtestület a közösen megalkotott és vallott egységes követelmények jellemzik, melyek meghatározó elemei a közös nevelői hatásoknak. Törekvésünk, hogy az iskola mindennapos működési gyakorlata az integritás (feddhetetlenség, tisztesség, becsület), hatékonyság, számonkérhetőség következetes mintaképe legyen.

A nevelő személyiségének összhangban kell állnia az általa és az iskola által képviselt értékekkel. Fontos, hogy minden nevelő pontos, fegyelmezett, alapos munkát végezzen.

A pedagógus a szakterületen, a tananyag tartalmában és átadásának metodikájában legyen kreatív és magasan képzett; ezért elengedhetetlen számára a folyamatos önképzés, nyitottság a kultúra minden területe felé, mely szellemi és lelki feltöltődést biztosít a mindennapi munkája végzéséhez.

A nevelő konfliktusainak kezelésében etikusan járjon el, a szülői kapcsolatok terén az őszinteséget, nyíltságot és igazságosságot képviselje, a gyerekek nevelése elképzelhetetlen a szeretet, az elfogadás, az adás vágya és empátia nélkül.

Az intézményben dolgozó pedagógusok felelősséggel és önállóan, a tanulók tudásának, képességeinek és személyiségének fejlesztése érdekében végzik szakmai munkájukat a munkaköri leírásban foglaltak keretein belül az iskola tantárgyfelosztásában meghatározott munkarend alapján.

*Iskolánkban a pedagógus:*

- napi rendszerességgel megbeszéli és kialakítja a legfontosabb napi feladatokat a tanulócsoportjában tanító nevelőkkel és szükség esetén egyeztet velük,

- tanóráira és tanórán kívüli foglalkozásaira rendszeresen felkészül, nagy gondot fordít a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő fejlesztő foglalkoztatására, a módszertani innovációra, a rendelkezésre álló idő optimális kihasználására;
- tanórai munkáját a gyermekek adottságainak, haladási tempójának megfelelően differenciáltan szervezi;
- a lemaradó tanulók számára felzárkóztató foglalkozásokat szervez, egyéni segítségnyújtással biztosítja továbbhaladásukat;
- gondot fordít a tehetséges tanulók megfelelő foglalkoztatására, amit a tanórai differenciáláson kívül egyéni tehetséggondozó foglalkozás illetve tanulmányi versenyekre való felkészítés formájában is megtesz;
- a gyermekek tanulmányi fejlődését egyéni foglalkoztatással, sokoldalú szemléltetéssel szolgálja, maga gondoskodik az általa használt szemléltető és technikai eszközök helyes tárolásáról, épségének megőrzéséről;
- rendszeresen ellenőrzi és értékeli a gyermekek tanulmányi munkáját annak figyelembe vételével, hogy az értékelés az életkori sajátosságoknak megfelelő, motiváló hatású legyen;
- az értékelésben törekszik az írásbeli és szóbeli formák egyensúlyának megtartására; gondot fordít arra, hogy az írásbeli és szóbeli számonkérés egyensúlyban legyen;
- a kötelező írásbeli feladatokat ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal együtt értékeli;
- a tanulók személyiségfejlesztését a tanítás-tanulás folyamatában tervszerűen végzi, ennek keretében feladata a gyermekek minél alaposabb megismerése, amit a tanulók állandó, tudatos megfigyelésével, változatos közös tevékenységek szervezésével, szükség szerinti családlátogatások és különböző vizsgálatok segítségével érhet el;
- fokozatosan szoktatja a tanulóit az iskolai élet szabályainak betartására, megismerteti és betartatja velük az iskola házirendjét;
- biztosítja tanulói számára, hogy nyugodt légkörben, türelmes, elfogadó környezetben fejlődjenek;
- feladata a tanulás megszerettetése, a szellemi erőfeszítésekben rejlő örömforrások felfedeztetése, a gyermekek spontán érdeklődésének fenntartása, fejlesztése;
- tanórán kívüli szabadidős foglalkozásokat szervez a tanulók életkorának, igényeinek megfelelően,

- különös figyelmet fordít a mindennapos testmozgás megvalósítására a tanórai és a szabadidős foglalkozások megtartása során;
- a tanítási órákon és a tanórákon kívüli foglalkozásokon különös gondot fordít a tanulók együttműködési készségeinek, önállóságának és öntevékenységének kialakítására;
- a közös iskolai tevékenység minden mozzanatában gyakoroltatja a kulturált emberi viselkedés szabályait;
- a félévi és az év végi zárás előtti utolsó témazáró illetve iskolai dolgozatot legkésőbb egy héttel a jegyek lezárása előtt megírattja;
- megismeri az általa foglalkoztatott tanulókról szóló szakvéleményeket, szakértői véleményeket, annak ajánlásait figyelembe veszi és mérlegeli az érintett gyermekek tanításakor és osztályzásakor;
- az iskolavezetés jóváhagyásával, a tantárgyfelosztás alapján a lassabb tempóban haladó gyermekek számára felzárkóztató foglalkozásokat szervez, lehetőséget biztosítva a javításra;
- foglalkozásain optimálisan felhasználja a rendelkezésre álló szemléltető eszközöket;
- állandó jelleggel gyarapítja szakmai és pedagógiai tudását, a szaktárgya körébe tartozó új tudományos eredmények megismerésére törekszik és a módszertani fejlesztések körében tájékozódik;
- együttműködik, rendszeresen konzultál a gyermekek fejlődéséről, haladásáról az intézményben dolgozó segítő szakemberekkel (gyógypedagógussal, pszichológussal, terapeutával), szükség esetén a szakszolgálat munkatársaival
- szupervízióon vesz részt;
- a tanulók munkáját folyamatosan értékeli;
- a megtartott tanítási órákat dokumentálja;
- az osztályozó-, javító-vizsgákat illetve a „kisvizsgát” lebonyolítja;
- félévkor és a tanév végén statisztikát készít;
- tanulmányi versenyekre készít fel, bonyolít;
- tehetségstúdiót vezet;
- iskolai kulturális és sportprogramokat szervez;
- ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat lát el;
- szülői értekezleteket, teadélutánokat, fogadóórákat szervez a szülők számára;

- aktívan vesz részt a nevelőtestületi értekezleteken;
- hospitál;
- folyosó ügyeletet lát el, ebédeltet;
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkát végzi;
- közreműködik az iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában;
- rendben tartja a szertárt, a szakleltárt;
- aktuális iskolai, osztálydekorációt készít.

#### *Az osztályfőnöki munka nevelési tartalmai*

Iskolánkban az osztályfőnök céltudatosan irányítja az osztályban folyó nevelő-oktató munkát, összehangolja az iskolai és iskolán kívüli nevelési tényezőket, pedagógiai törekvéseket.

A tanulókkal közösen tervezi, elemzi és alakítja az osztály életét, biztosítja annak bekapcsolódását az iskola egészének nevelési rendszerébe.

A tanulók közvetlen megismerése és az osztályközösség arculatának formálása kiváló lehetőségeket kínálnak az iskolai és iskolán kívüli programok, tehetségstúdiók, sportfoglalkozások, rendezvények, diákgyűlések, utazások, kirándulások, színház- és múzeumlátogatások stb.

Az osztályfőnöki munka eredményessége érdekében a pedagógus kapcsolatot tart tanítványai szüleivel, erősíti a családból származó pozitív nevelési hatásokat, megismeri a család viszonyulását az iskolához, a gyermekekhez. Az osztályfőnöki munka kritikus pontja a torz családi nevelési minták és szokások ellensúlyozása, a negatív társadalmi hatások kivédése.

Az osztályfőnök nevelő munkájának szerves része a közvetlen nevelő munka.

A napnyitogatón és az osztályfőnöki órákon sajátos rendszerező, szintetizáló módszerrel kerül sor a tanulók nevelésében szerepet játszó nevelési tartalmak, témakörök feldolgozására. Jellemezze az osztályfőnöki órákat a mai fiatalokhoz közel álló tartalom és forma! Az osztályfőnöki óra a helyes vitakultúra kialakításának nélkülözhetetlen gyakorlóterepe.

Célunk, hogy a tanulók fejében megfogalmazódott kérdések ne haljanak el. Gondolkodjanak, kérdezzenek, vitatkozzanak ők és az osztályfőnök is. A válaszokat ne a tanár fogalmazza meg, ő csak a saját véleményét mondja el, de társ legyen a

megoldáskeresésben. Sokszor egy-egy problémát alternatív módon lehet csak kezelni és megoldani, ebben segíthet a szülő is. Lényeges, hogy az osztályfőnök - akinek célja a diákok sokoldalú megismerése, fejlesztése - élvezze ezt a szabadságot adó együttlétet. Serkentő környezetet teremtsen, bátorítsa a gyermekek autonóm törekvéseit, fogadja el fantáziavilágukat. biztonságosan háttérrel adjon a gyermekeknek, a fejlesztő szándék mellett is elfogadva őket olyannak amilyenek, hiszen élettapasztalatukat, társadalmi – emberi mintáikat és személyes élményeiket saját környezetükből, életterükből hozzák.

A napnyitogatókon és az osztályfőnöki órákon törekszünk olyan légkör kialakítására, amely feloldja a tanulóknak lévő gátlásokat, segíti a tanulókat abban, hogy őszintén nyilatkozzanak meg a „kényes” témákban is. A feloldódáshoz más környezet kell, mint a hagyományosan merev tantermi berendezés, az egymás hátát látó gyerekekkel. Legyen a teremben hagyományos és modern audiovizuális eszköz. Kartonpapír, színes papír, olló, ragasztó, színes ceruza, zsírkréta, festék, folyóirat, könyv, művészeti alkotás, reprodukció, báb. Nem szükséges minden órát a megszokott környezetben tartani, lehet helyszín akár a könyvtár, múzeum, a természet.

*Az osztályfőnök közvetlen pedagógiai tevékenységének jellemzői*

- az 5-8. évfolyamokon kötelező osztályfőnöki órák nevelési témái lehetnek: kötöttek, szabadon választhatók és aktuális eseményekhez kapcsolódóak;
- iskolánkban az osztályfőnök egyszerre szolgálja az általános műveltség gyarapítását, a világszemlélet és az erkölcsi értékrend alakulását; fejleszti az önismeretet, felkészíti a tanulókat a kulturált társas kapcsolatok építésére, fenntartására; hozzájárul a differenciált emberkép és identitástudat alakulásához;
- a tanulókat tudományosan megalapozott ismeretekhez juttatja a természeti- és társadalmi környezetről, az emberről, megismerteti őket a magatartási szabályokkal és etikai normákkal;
- szükség van azonban arra, hogy a javasolt osztályfőnöki program koncentrikusan bővülő ismeretrendszere már 5. osztálytól hozzájáruljon a fiatalok önismeretének, önfejlesztő stratégiájának és erkölcsiségének alakításához (egészséges életmód, konstruktív életvezetés, magatartás kultúra, erkölcsismeret, vallásismeret);
- az életkornak megfelelő ember-társadalomismeretek nyújtásával segíti a tanuló szocializációs folyamatát, természeti és társadalmi környezetébe való beilleszkedését;

- segíti a tanulót kapcsolat- és viszonyrendszereinek felismerésében, értékes és hasznos kapcsolatok kialakítására és ápolására neveli;
- fejleszti a tanuló szociális érzékenységét, toleranciáját, valamint empátikus képességét az életkornak megfelelő társadalmi problémák iránt.

### **A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység**

#### **Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló: Knt. 4.§**

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

Az intézmény ellátja a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a többi tanulóval együtt (integráltan) nevelhető-oktatható **sajátos nevelési igényű** tanulókat a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. tv. 4. § 13. pont aa) alpontja alapján az alábbi fogyatékoságok tekintetében:

- autizmus spektrum zavarral küzdő;
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Az intézmény ellátja a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. tv. 4. § 13. pont ab) alapján a **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő** tanulókat, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorukhoz viszonyítottan jelentősen alulteljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük, továbbá személyiségfejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciákat mutatnak, de nem minősülnek sajátos nevelési igényűnek.

Továbbá az intézmény ellátja a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. tv. 4. § 13. pont ac) alpont szerinti **kiemelten tehetséges** tanulókat, akik átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkeznek, és felkelthető bennük a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint **hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű** gyermek, tanuló.

### **A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek**

A tehetséggondozás az iskolai oktatás egyik lényegi kérdése. Legfontosabb feladatunk idejében felfedezni a gyermekek speciális képességeit, készségeiket a maximális szintig fejleszteni.

A tehetség, képességek kibontakoztatása szempontjából elsődleges, hogy tanulóink versenyképes, használható, gyakorlatias tudásra tegyenek szert. Mindehhez szükséges az egyéniség, személyiség erőteljesebb fejlesztése. A magasabb szintű gondolkodási képességek erősítése, a természeti és gazdasági jelenségek értelmezése, a probléma megoldási technikák megismertetése, igazi műveltségélményhez juttatás.

Tehetségen azt a veleszületett, adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat túlhaladó, az átlagostól elérő.

A tehetség jellemzői: átlagosnál magasabb intelligencia, magas fokú kreativitás, a következtetés képessége, önálló útkeresés, szorgalom és kitartás, előítéletektől való mentesség, bizonytalanság tolerálása, becsvágy, kockázatvállalás, divergens gondolkodás, folyamatos kommunikáció. Minden gyerek tehetséges valamiben. Pedagógusaink feladata felismerni, alakítani, fejleszteni és ösztönözni. Gyakorlatunkban a differenciált, kiscsoportos és egyéni foglalkozások alkalmával nyílik lehetőség az egyéni képességek megismerésére és kibontakoztatására. A szaktárgyi tanulmányok terén ezt külön feladatok (gyűjtőmunka, egy-egy téma önálló feldolgozása, tehetségstúdiók, tanulmányi versenyek) biztosítják.

Ehhez elengedhetetlen, hogy pedagógusaink megfelelő pedagógiai és pszichológiai ismerettel rendelkezzenek.

*A tehetség kibontakozását támogatja:*

- a megfelelő légkör megteremtése;
- a motiváció, a pedagógus ösztönző attitűdje;
- a bizalom;
- a megfelelő szervezeti struktúra;
- a játékosság.

Tudjuk, hogy idejekorán, a szükséges valószínűséggel bármilyen társadalmi rétegben született gyermekről megállapíthatjuk miben jó, tehetséges-e. Az esélyegyenlőség csak abban az esetben valósulhat meg, ha a kedvezőtlen helyzetben élő, jó adottságokkal

rendelkező gyermekek minél hamarabb hozzájuthatnak adottságaik, képességeik kifejlesztésének a lehetőségeihez. A speciálisan szervezett, céltudatos munkával, speciális gondozással és feltételekkel a kiemelkedő képességek fejleszthetők. Ahányféle emberi adottság és képesség van, annyi fejleszthető tehetség és szinte ahány ember, annyi tehetséges ember is létezik. A felismert tehetség neveléséhez világosan megfogalmazott célra, mindenre kiterjedő nevelési koncepcióra és következetes, szorgalmas munkára van szükség.

*A tehetséggondozás szervezeti formái*

- tanítási órán differenciált feladatok biztosítása; csoportbontásnál fontos a viszonylagos homogenitás, a tehetséges gyermekek a velük versenyképes kortárstanulókkal ismételtlen összemérhessék képességeiket, erejüket; megvalósulhat a tantervdúsítás, tananyag gazdagítás; egyes anyagrészekkel elmélyültebben foglalkozhatnak, gazdagíthatják a követelményrendszert, projektet készíthetnek, gyűjtő- és kutatómunkát végezhetnek;
- tehetségstúdiók;
- pályázati keretek;
- versenyekre felkészítés (iskolai, kerületi, budapesti, országos), vetélkedők.

CÉLOK	FELADATOK	KRITÉRIUMOK
Iskolánk célja a tehetség korai felismerése, hogy minél hamarabb elkezdhessük a tehetséggondozást.	Osztályfőnökök, szaktanárok megfigyelései, céltudatos adatgyűjtés. Iskolán kívüli elfoglaltságok megismerése, beszélgetés a szülőkkel, edzőkkel, tanárokkal.	A partnerekkel való permanens kapcsolattartás.



<p>Célunk a felismert tehetség fejlesztése, ösztönzése, kibontakoztatása az önmegvalósítás jegyében.</p>	<p>A szükséges szakmai támogatás biztosítása, melynek eszközei:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- differenciálás</li> <li>-érdeklődés alapján szerveződő tehetségstúdiók</li> <li>-tantervdúsítás</li> <li>-tanulmányi versenyekre való felkészítés</li> <li>-erdei iskola</li> </ul>	<p>A tehetséggondozó stúdiók sikeres működése.</p> <p>Tanulmányi versenyeken való sikeres részvétel.</p> <p>Sikeres felvételi vizsgák (továbbtanulás).</p> <p>Közösségi produkciókban való sikeres szereplés.</p> <p>Egyéni produktumok, publikációk, műalkotások létrehozása.</p> <p>Kiegyensúlyozott, elégedett sikeres gyerekek.</p>
<p>Célunk az esélyegyenlőség biztosítása valamennyi tehetséges gyermek számára társadalmi hovatartozástól függetlenül.</p>	<p>Meg kell próbálnunk kompenzálni a családi és anyagi háttér hiányosságait.</p> <p>Pályázatok útján biztosítanunk kell a szükséges anyagi és tárgyi feltételeket azon tehetséges tanulók részére, akik rossz anyagi körülmények között élnek.</p> <p>Hozzáférhetővé kell tennünk számukra a különböző szakkönyveket, folyóiratokat, feladatgyűjteményeket.</p>	<p>Táborozási hozzájárulások elnyerése, pályázatok felhasználásával.</p>
<p>Célunk, hogy a tanulók vállalják tehetségüket és használják fel az érvényesülésükhöz.</p>	<p>Feladatunk a lehetséges helyes utak, lehetőségek minél tágabb körét bemutatni.</p>	<p>A tanulók találják meg a tehetség gyümölcsötzetésének módját.</p>

Tudjuk, hogy a tehetséggondozás csak a család támogatása mellett lehetséges, ezért célunk a családdal való együttműködés.	A családnak tudtára kell adni a felismert tehetséget, a fejlesztés lehetőségét, formáját, helyét. Folyamatosan informálni kell az aktuális helyzetről, az elért eredményekről, sikerekről, kudarcokról.	A család lehetőségeihez mérten támogassa mind anyagilag, mind erkölcsileg gyermek fejlesztését.
---	---	---

### *Tehetségstúdiók*

Hisszük, hogy minden gyermek különleges és valamiben tehetséges; ebben a szellemiségben hozzuk felszínre a bennük rejlő táalentumokat.

Tevékenységünk elismeréseként az iskola akkreditált kiváló tehetségpont minősítést szerzett, diákjaink országos megmérettetéseken a legjobbak között végeznek.

#### **Sakk Stúdió**

A sakk alapjait minden diákunk elsajátítja; a legnagyobb logika- és döntésmechanizmus-fejlesztő eszközök egyike. Célunk, hogy az iskolánkban tanuló tehetségigérettek fejlődjenek, versenyzési lehetőséghez jussanak, a kiválasztott tanulók elsajátítsák a sakkhöz szükséges logikus gondolkodás képességét, a fegyelmet, a kitartást, a szorgalmat; mindezek összessége a tanulmányi munkára is pozitívan hat. Kiemelkedő diákjainkat az ország legjobb játékosai között tartják számon.

#### **Nyelvi Stúdió**

Az angol nyelvet első osztálytól tanulják a gyerekek. Nyelvtudásukat és világlátásukat az intézmény Nyelvi Stúdiójában gazdagíthatják amerikai önkéntesek segítségével. Nyolcadik osztály végére motiváltabb tanulóink középfokú nyelvvizsgát szereznek.

#### **Gyöngyhalász Művészeti Stúdió**

A művészeti stúdió egy olyan komplex képességfejlesztő közeg, ahol az előadóművészeteken keresztül a gyermek minden tekintetben ugrásszerűen fejlődik és épül, beleértve az önismeretet, önkontrollt, konfliktuskezelést, önfegyelmet, figyelemkoncentrációt, kommunikációs készséget és a szociális készségeket.

Diákjaink színpadi fellépések, tehetségkutató rendezvények és versenyek során, valódi színházi közegben, elismert művészekkel dolgoznak.

Legkiválóbb mentoráltjaink színi tanodákban, művészeti iskolákban folytatják tanulmányaikat, illetve országos versenyeken is helyezéseket érnek el.

### **A tanulási, beilleszkedési és magatartási nehézséggel összefüggő pedagógiai tevékenység**

A fejlesztő munka eltér a „hagyományos” pedagógiai tevékenységtől. A fejlesztés nem felzárkóztat, hanem olyan képességeket fejleszt, melyek a gyerekek iskolai teljesítményét javítják.

A komplexitás elvének érvényesítése szellemében a fejlesztés az alábbi területeket öleli fel: mozgás (nagy- és finommozgás), testséma, téri orientáció, percepció (vizuális, auditív, taktilis), melyekhez mindig kapcsolódik a verbális tudatosítás, akadémikus képességekhez szükséges funkciók fejlesztése (memória, figyelem, szerialitás...)

*A fejlesztő foglalkozásokra jogosultak köre:*

- Azon tanulók, akik az intelligencia szintjük alapján elvárhatóan lényegesen alacsonyabb tanulási teljesítményt mutatnak.
- Akik tanulási képességvizsgálata alapján részképesség zavarokkal, tanulási nehézséggel, illetve másodlagosan kialakuló magatartási zavarokkal küzdenek.

A képességfejlesztés a szülő beleegyezésével és aktív támogatásával végezhető. A fejlesztés tartalmilag kiterjed mindazon részterületekre, amelyeket a szakértői bizottság megjelöl (mozgás, testséma, téri orientáció, percepciófejlesztés, stb.).

*Szervezeti formái:*

- egyéni fejlesztés
- kiscsoportos fejlesztés

A fejlesztés célja:

Személyiségfejlődés, boldog, egészséges, erkölcsös ember:

- Pozitív énkép, jó kommunikációs képesség
- Idegrendszer fejlődésének biztosítása
- Mozgásfejlődés
- Érzelmi élet fejlődése
- Beszéd fejlődése
- Érzékszervek fejlődése

- Prevenció, reedukáció
- Részképesség zavarok megszüntetése:
- Figyelem-, viselkedési-, tanulási zavarok csökkentése
- Egészséges működéssel való ellensúlyozás (korrekció, kompenzálás)
- Ismeretek bővítése:
- Iskolai szerepeknek, elvárásoknak való megfelelés

### **Ütemterv az egyéni és kiscsoportos fejlesztéshez:**

Szeptember: szintfelmérések; csoportalakítások; egyéni fejlesztési tervek kidolgozása; a kijelölt fejlesztési területek negyedévenkénti felülvizsgálata, havonkénti nyomon követéssel az egész tanév folyamán.

Szeptembertől májusig: egyéni és csoportos fejlesztések.

Június: értékelések, tájékoztatás a szülők felé.

### **Módszerek:**

Életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó, lehetőség szerint játékos, az érzelmi motivációra építve kerülnek kialakításra.

### **Kidolgozott fejlesztő programok:**

- Tervezett szenzomotoros tréning
- Sindelar-program
- Tanulási zavarok korrekciója kisiskolás korban

### **Egyéb fejlesztő terápiaiak:**

- Érzékszervek működésének fejlesztése
- Érzelmi intelligencia
- Beszédfejlesztés
- Mozgás-, illetve idegrendszer fejlesztő tornák
- Korai fejlesztés módszerei

### **Számolás, írás, olvasási nehézségek, zavarok kezelése**

### **Viselkedés korrekciós módszerek**

### **Figyelem fejlesztő gyakorlatok**

### **Kommunikációs készség fejlesztése**

### **Családpedagógiai módszerek**

### **Tanulást segítő programok, relaxációs módszerek**

## **Informatika és audiovizuális technika alkalmazása**

*A fejlesztés fő területei*

**Nagymozgások:** kúszás, mászás, járás, futás, ugrások, dobás, szökellések, önazonosság, testfogalom, testséma, testi egészség.

**Szenzomotoros integráció** (érező-érzékelő idegi szabályozás összhangja): egyensúly, ritmus, téri- és idői tájékozódás, reakcióidő növelése, taktilis érzékelés, téri orientáció, oldaliság

**Perceptuomotoros készség** (érezkelő-észlelő mozgások): a halláshoz és a látáshoz kapcsolódó érzékelő-észlelő mozgásfejlesztések, hallási diszkrimináció, hang – szó - szöveg összefüggése, szerialitás, vizuális diszkrimináció, szemmozgás koordináció, alak-háttér megkülönböztetése, vizuális emlékezet, finommozgások vizuomotoros koordinációja, térbeli formaészlelés, azonosságok és különbözőségek meglátása, vizuomotoros integráció.

**Személyiségfejlesztés** A foglalkozások légköre, az életkori sajátosságok figyelembevételével, a játékoság mind hozzájárulnak a jótékony cserehatáshoz mely végső soron a pszichomotoros és a motoros-pszichés kiegyensúlyozott fejlődést eredményezi. A személyiség fejlesztésekor fontos figyelembe venni a fejlesztőpedagógus személyiségét is.

*Pszichomotoros fejlesztés részterületei*

*Téri-idői tájékozódás:*

A testséma és a téri tájékozódás két olyan terület, amelyek a fejlesztés folyamán szétválaszthatatlanok egymástól. Elméletben a pontos meghatározás és megértés érdekében szétbonthatók, de a gyakorlatban már csak a térben való elmozdulás, hely-helyzetváltoztatás miatt is összekapcsolódnak. Inkább hangsúlyeltolódásról beszélhetünk az egyik vagy másik terület javára. Ha rangsorolni szeretnénk, akkor azt mondhatjuk, hogy a testséma rész-képességeink egyik alappillére, amelyre a téri tájékozódás épül. Rész-képességeink mereven nem választhatók el egymástól, az egyik megléte szükséges a másik fejlődéséhez. Egy hierarchikus rendszerben épülnek egymásra, és egyénekre jellemző sajátos mintázatot alkotnak.

*Testséma:*

Ezen terület alapja a testkép kialakulása, a test testrészeinek megismerése. A gyermekeknek meg kell ismerniük saját testük felépítését, meg kell tapasztalniuk testrészeik létét, kiterjedését, és természetesen meg is kell tudniuk nevezni azokat. Fel kell velük fedeztetni

testüket, annak azonosságait és különbözőségeit, és mindezekkel együtt elfogadtatni velük. A testről alkotott kép kialakítása a mozgásban fejeződik ki, csakis mozgással együtt tapasztalható meg. Először a főbb testrészeket kell megismerni, megnevezni, majd ezt követik a testrészek részei. A folyamat része a szimmetria fokozatos tudatosítása is. A fejlesztés legfontosabb eszköze a tükör, melyben a gyermekek látják magukat, másokat, ténylegesen szembesülnek saját – és mások – testének tulajdonságaival. (méret, alkat, színek). A gyakorlati munka során nem csak a testrészeik helyét, nevét, kiterjedését tanulják meg, hanem azok funkcióját, mozgathatóságát is. Ez már a testfogalom tudatosítását segíti elő. Fontos a testrészek többféle módon történő érzékeltetése, ennek megfelelően a jobb-bal színnel, szalaggal történő jelölése, jobb-bal fogalmának fokozatos kialakítása. Kezdetben elég csak érzékeltetni a két oldal létét (jobb=bemutakozós kezünk, bal=dobogó szívünk), a megnevezés később is ráér.

#### *Téri tájékozódás:*

A saját test pontos ismerete, viszonyítása ad segítséget a térben való eligazodáshoz. A gyermekek önmagukhoz viszonyítva lesznek képesek meghatározni a környezetükben lévő tárgyak elhelyezkedését, később pedig a dolgok helyét egymáshoz viszonyítva is meg kell tudniuk határozni. A testsémához tartozó ismereteket a mozgás rendszerén belül sajátítják el, hiszen e tevékenységi forma áll legközelebb fejlettségi szintjükhöz. Mozdulás közben van lehetőségük arra, hogy megtapasztalják a térirányok elhelyezkedését, majd később a térben való elmozdulások neveit (előre, hátra, oldalra, mellette, mögötte, alatta, fölötté). Ezeket a tapasztalatokat nehéz megfogalmazni, nem mindig tudjuk számukra megfelelően szavakba önteni. Kezdetben el kell fogadnunk azt, hogy a térben el tudnak igazodni, értik a térirányokat jelölő szavak jelentését. Az önálló meghatározás, megnevezés elég lesz később is. Minden, ami állandóan változik nehezebben felfogható, de ha nap, mint nap tapasztalják a folyamatos változásban rejlő állandóságokat, akkor hamarabb bevésszük. A mozgás az, melynek elemei megismételhetők, követhetők, és térben nemcsak láthatók, hanem tapasztalhatók, kivitelezhetők is. Ugyanakkor a mozgás már önmagában véve is egy örömforrás a gyermekek számára.

#### *Idői tájékozódás:*

Az idői relációk, összefüggések megértése talán a legnehezebb a gyermekek számára. Míg a mozgás kivitelezhető, érezhető, látható, addig az időben való tájékozódás megfoghatatlan

számukra. Segítő tényező, ha mindent valamilyen eseményhez, cselekvéshez, tevékenységhez kötünk.

#### *Lateralitás (oldalosság):*

Szem- kéz - láb dominancia (egyik vagy másik oldal hangsúlyozottsága).

A gyermekek születésüket követően már elkezdnek mozogni, és ehhez kapcsolódva kezd kirajzolódni a mozgásközpont helye az agyban. Az emberiség nagyobb százalékára az agy baloldali féltekéjének domináns szerepe a jellemző, ami eredményezi – ha semmilyen zavaró tényező nem befolyásolja – a jobb oldali szem, kéz, láb dominanciát. A lateralitás kialakulása egy igen hosszú folyamat, mely a kisgyermekkor, óvodáskor egészét felöleli. Fejlődésének alapja egy megfelelő mozgás- és érzékszervi fejlődés, mely folyamat végkifejletének tekinthető a dominancia kialakulása.

A testséma fejlesztésének nagy szerepe van az oldalosság alakulásában. A páros testrészek felfedeztetésével, érzékeltetésével, megérintésével alakul ki tudatukban a két oldal léte. A gyakorlati munka során fontos az állandó szóbeli megerősítés arra vonatkozólag, hogy ezekből kettő van. (Pl.: Érintsd meg az egyik térded! Most érintsd meg a másik térded is!) Az ilyen típusú gyakorlatok során szerzett tapasztalatok sokaságából alakul ki az oldalak elkülönülése, azok megnevezése, megkülönböztetése; a tér irányokra történő felosztása, ennek eredményeként pedig a lateralitás. A kezesség megállapítása nem minden esetben egyszerű. Pontos megfigyeléseket kell végezni a gyermekek tevékenységeit vizsgálva. Azoknál a feladatoknál, ahol a két kéz közös munkájára van szükség (pl.: gyümölcsszeletelés), egyértelműen nem dönthető el. A nehezebb feladatok kivitelezését általában a domináns kéz végzi

(pl.: tárgyak egyensúlyozása, guruló tárgyak megfogása). Tapasztalható a vegyes kézhasználat problémája is, amikor a gyermek egyik keze sem domináns, hol az egyiket, hol a másikat használja. Találkozhatunk, kevert dominanciával is, amikor a kezességhez nem azonos szem-láb dominancia párosul (pl.: jobb kezességhez bal láb használat társul). A fejlesztő munkát a nagymozgások területénél érdemes kezdeni, összekapcsolva a testséma- és téri tájékozódás alakításával. Hiszen, ahogyan az előzőekben említésre került, az oldalosság kialakulásának talaja a testséma (páros testrészek), ami szorosan összekapcsolódik a téri tájékozódás fejlődésével a mozgás keretén belül.

#### *Mozgásfejlesztés:*

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, mondhatnánk lételeme. A mozgásos tevékenység az alapja egészséges fejlődésüknek. Fejlesztő hatással bír egész énjükre, szellemi és fizikai állapotukra egyaránt. Kedvezően befolyásolja személyiségfejlődésüket, ugyanakkor a környezet által közvetített információk nagy részét mozgásos tevékenységek által szerzik meg. A mozgás fejleszti a gyermekek testsémáját, téri tájékozódását, egyensúlyérzékét, a test összerendezett (koordinált) mozgását, állóképességét, izomrendszerét, testi erejét.

Sok más fejlesztési területtel összekapcsolódik, jelen esetben mondhatjuk, hogy a fejlesztő munka alapja. A mozgásfejlesztés egyik fontos szabálya a fokozatosság elvének érvényesítése, a nagymozgásoktól haladva a finommozgások felé. Csak akkor szabad a következő, nehezebb gyakorlatot végeztetni, ha az előzőt teljes biztonsággal kivitelezni tudja a gyermek. A másik fontos követelmény a többszöri helyes bemutatás a fejlesztő személy részéről, ugyanakkor a pontos megfigyelés és lemásolás a gyermekek részéről.

*Nagymozgások:*

Ide tartoznak az alapmozgások (járás, futás, ugrás, csúszás, kúszás, mászás, dobás). A mozgásformák nem veszíthetnek fontosságukból, hiszen az adott mozgássor egyszerre több funkciót is fejleszt. A fokozatosság elvét betartva, és a folyamatos ismétlések eredményeként a mozdulatok vagy mozgássorok egyre pontosabbá válnak, tovább finomodnak, részleteiben pedig specializálódnak (pl.: a szökdelésből ugrás lesz).

A gyakorlati munka során fejlesztési sorrend csak abból a nézőpontból alakítható ki, hogy mely terület, funkció fejlesztésével kapcsoljuk össze a tevékenységet, hiszen valamennyi mozgásforma nehézségi foka változtatható, még a legegyszerűbb is bonyolítható. A mozgásos gyakorlatokat mondókákkal, rövid versekkel érdekesebbé lehet tenni, ami jó hatással van a ritmusérzék fejlődésére.

A mászás-terület nehézségi sorrendben megtervezett fejlesztési terve:

- talajon történő mászások térden és kézen támaszkodva
- talajon történő mászások talpon és kézen támaszkodva
- talajon megjelölt sávokban történő mozgássorok
- a megjelölt sávok szűkítése
- talajon történő mászások hátrafelé térden és kézen támaszkodva
- talajon történő mászások hátrafelé talpon és kézen támaszkodva



- talajon megjelölt sávokban történő mozgássorok hátrafelé
- a megjelölt sávok szűkítése
- az előző analógiát követve padon végeztetve a mozgássorozatot
- az előző analógiát követve pad páron végeztetve a mozgássorozatot oda - vissza irányba.

*Finommozgások:*

A mozgások e csoportjába azon mozdulatok, tevékenységek tartoznak, melyek kivitelezéséhez a kézre van szükség. Úgy is szoktuk említeni, hogy „kézügyesség”. A gyermekek iskolába kerülése előtti időszakban szintén nagyfokú figyelmet kell fordítani a finommotorika fejlesztésére. Fontos, hogy az írástanulás folyamata minél kevesebb nehézségekbe ütközzön, ugyanakkor a kézügyességre a többi tantárgy ismereteinek elsajátításánál is igen nagy szükség van. Az aprólékos mozgások kivitelezése kisebb izomcsoportok, izomrészek elkülönített szabályozását, rugalmas izomműködését igényli. Minél jobban képesek erre az irányításra a gyermekek, annál inkább összerendezettebbek, koordináltabbak lesznek mozdulataik, egyre nehezebb és bonyolultabb tevékenységek elvégzését teszi lehetővé számukra. A finommozgások fejlesztésének alapja a kéz és az ujjak izomzatának erősítése és lazítása, az ujjmozgások tökéletesítése, a kéz mozgékonyságának fejlesztése. A gyakorlati munkához számos tevékenység tartozik.

Ezek a következők: ujjgyakorlatok játékos mozdulatokkal, rövid ritmusos mondókákkal, versekkel kísérve. Színezés, rajzolás, vonalvezetési gyakorlatok, ragasztás, nyírás, gyurmázás, festés, varrás, ujjbáb készítés. A kéz ügyességének fejlesztése során is ügyelni kell a fokozatosságra. Soha nem szabad a munkát a feltárt hiányosság gyakoroltatásával kezdeni. Mindig egy alacsonyabb szintű tevékenység begyakoroltatása alapozza meg a következő nehezebb funkció fejleszthetőségét, fejlődését. Fontos, hogy megtaláljuk azt a területet, ahol a feladatvégzés szinte tökéletes, ezáltal biztos alap a kiinduláshoz, ugyanakkor már a tréning kezdetén sikerélményhez jut a gyermek. Például: nagyméretű golyók fűzése merev pálcára, majd fonálra – fokozatosan csökkenő nagyságú lyukakkal fűzés vékony fonálra, zsinórra – apró gyöngyök fűzése damilra, cérnára.

*Egyensúlyérzék:*

A helyzet-helyváltogatás, mozdulat, mozdulatsor, egyszóval mindenféle mozgás esetében jelen van az egyensúlyozás. Ahhoz, hogy a motoros tevékenységeket kivitelezni tudjuk, nélkülözhetetlen az egyensúlyérzék bizonyos fejlettségi foka. Ezt a területet éppen olyan

fontos fejleszteni, mint a többit. A szakirodalmak az egyensúlyozó képesség fejlődésének első jelentős kezdeti szakaszának a 4-8 éves kort jelölik meg. Ez nem azt jelenti, hogy korábban nincs jelen. Ez a képesség segít például abban, hogy a csecsemőkorú gyermek át tudjon fordulni egyik oldaláról a másikra, az egyéves korú gyermek meg tanuljon járni. Az egyensúlyozás lényege, hogy a gyermekek a test kibillent egyensúlyából minél hamarabb vissza tudjanak térni.

Természetesen minél rövidebb ez a visszatérési idő, annál fejlettebb az egyensúlyérzék képességük. Ehhez azonban sok gyakorlásra van szükség. Az egyensúlyérzékelésért felelős szervünk a fül, az érzékelő központ a belső fülben található. Ahhoz, hogy az ember egyensúlyozni tudjon, alátámasztási felületre van szüksége, így jelen esetben a talp fontos szerepet tölt be. A fejlesztő tréning folyamán – mint valamennyi képesség esetében – szintén figyelni kell a fokozatosság elvének betartására. Ennek megfelelően a nagyobb alátámasztási felületen végzendő feladatoktól kell haladni a kisebb felületeken végzendő gyakorlatok felé. Természetesen a nehézségi fokozatokat is figyelembe kell venni, például csúszások lejtőn (padon): egész testfelületen (hason, háton) – a test oldalán sarokülésben (előre, háttal) – térdelőtámaszban (előre, háttal); nehezíthető a feladat, ha párosan végzik a gyermekek a gyakorlatokat.

#### *Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségek*

A beilleszkedési és magatartási nehézség komplex jelenség, amelyben érzelmi és akarati tényezők is ötvöződnek.

A nehézség létrejötté egy folyamat eredménye, melynek kezdete többnyire az első óvodás-iskolás években és a családi háttérben keresendő.

Általános feladatunk súlyos magatartási, tanulási és beilleszkedési nehézséggel küzdő tanulóknál az illetékes diagnosztikus szervvel való kapcsolat felvétele, és szakvélemény kérése.

A javaslatok alapján pedagógiai módszerekkel a tanuló támogatása, osztályközösségbe történő visszaillesztése, és kapcsolatainak javítása osztály- és iskolatársaival a pszichológus és a fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok közreműködésével.

A kitűzött célok elérése érdekében folytatott tevékenység alatt mindvégig előttünk áll, hogy minden gyerek individuuma.

A beilleszkedési problémák okának ismeretében a problémákat három csoportba soroljuk:

- Pszichés nehézségek állnak a probléma háttérében (önértékelési problémák, gyenge fékrendszer, konfliktuskezelési deficit, sérülékeny kudarctűrő képesség, tolerancia hiány, szabálytartás hiánya), illetve különböző kompenzációs mechanizmusok, mint projekció, elfojtás, agresszivitás, stb.
- Tanulási nehézségek váltják ki a problémát (percepció-dyslexia, dysgrafia, figyelem-hiperaktivitás, kommunikáció-autisztikus jelek, a szenzomotoros mozgás fejletlensége, csak szekunder jellegű memória).
- Rossz vagy hiányos szocializáció okozza a problémát (túlzott engedékenység, szeretet-és figyelemhiány, túlzott elvárások stb.)

A további célok csak az okok (részleges) elhárításával érhetők el, ennek megfelelően a fenti csoportok mindegyike számára más-más feladatok adódnak.

Fő célunk minden gyermek számára lehetővé tenni az optimális intellektuális és érzelmi fejlődést, a testi–lelki és szociális kibontakozást, hogy belső harmóniában, önmagával és környezetével egyensúlyban éljen.

Fontosnak tarjuk a drog és bűnmegelőzési programok szervezését, ezt a tevékenységet az osztályfőnöki órák keretében folyamatosan illetve az egészségnevelési hét során ismeretterjesztő előadások, interaktív beszélgetések megszervezésével biztosítjuk.

CÉLKITŰZÉSEK	FELADATOK	KRITÉRIUMOK
<p>I. <u>Psichés nehézség</u> esetén:</p> <p>-az adott diszfunkció csökkentése, esetleg megszüntetése</p> <p>-a korábbi fejlődési szakaszban gyökerező hiányosságok és torzulások feltárása, rendezése, újratanulása.</p> <p>Érzelmi életük egyensúlyban tartása, sikereik és kudarcaik egészséges feldolgozásának segítése.</p> <p>A kompenzáló magatartásformák elhagyása.</p>	<p>Az okok (diszfunkció) felkutatása különböző diagnosztikai módszerekkel (pszichológus).</p> <p>A diszfunkció kezelése megfelelő terápiákkal:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- személyiségfejlesztés</li> <li>- egyéni és csoportos tanácsadás, relaxáció</li> <li>- kognitív terápiák (Coping Cat)</li> </ul> <p>elsődleges és másodlagos kontroll erősítése program (PASKET)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kommunikáció</li> <li>- szerepjátékok</li> <li>- szerepátétel</li> <li>- szituációs játékok</li> </ul>	<p>Életkorának megfelelően a gyermek is értse meg a problémát.</p> <p>Érezze szükségét és fogadja el a segítségnyújtást.</p> <p>Kooperáljon (tanácsadó-kliens kapcsolatban).</p> <p>Csökkenjenek a szorongások.</p> <p>A megküzdő mechanizmusok erősödjenek.</p> <p>Érzelmi reakcióik a helyzethez adekvátak legyenek.</p> <p>Kompenzáló mechanizmusaik száma és intenzitása csökkenjen.</p>

CÉLKITŰZÉSEK	FELADATOK	KRITÉRIUMOK
<p>II. <u>Tanulási nehézség</u> esetén: A tanulási nehézség csökkentése vagy megszüntetése (ez feltételezi az ezt kiváltó ok megszüntetését).</p>	<p>Beszédfejlesztés (logopédus): - arány- és hangsúlyeltolódás alkalmazása, - a környezet pontos észlelésén és tapasztalásán alapuló fejlesztés. A tanulási zavart kiváltó okok felderítése és kiküszöbölése a fejlesztő pedagógusok által. Képesség és készségszint felmérés. Fejlesztő, felzárkóztató programok kidolgozása személyre szabottan, részleges kiemeléssel, arány és hangsúlyeltolódással. A támasztott követelmények pontos, objektív meghatározása az egyén lehetőségeihez mérten. A teljesítményorientáltság csökkentése. Oldott, bensőséges, szeretetteljes légkör megteremtése. Valamennyi apró, pozitív irányba történő változás megerősítése. A negatív kompenzáló magatartás ignorálása, más kompenzálási lehetőségek feltárása, az okok megszüntetése. Törekvés a szülőkkel való együttműködésre.</p>	<p>A fejlesztő és fejlesztett össz munkája eredményeként fejlődés, változás mutatkozzék. (A fejlődés mértéke és ritmusa problémánként és tanulóként változó.) Legyen látható eredménye a fejlesztésnek az adott tanuló korábbi szintjéhez képest.</p>

CÉLKITŰZÉSEK	FELADATOK	KRITÉRIUMOK
<p>III. <u>Szocializációs nehézség</u> esetén: mivel a problémák a gyermek rendszerint a korai szocializáció rendellenes tanulási folyamatából, illetve a családi diszfunkciókból, vagy a szűkebb környezetéből erednek, ezért a problémából adódó zavarokat csupán csökkenteni tudjuk, de megszüntetni nem. Célunk tehát a kompenzálás és a kooperáló szülők segítése a nevelési kérdésekben.</p>	<p>Fontos, az életkori sajátosságok ismeretében, az iskolás gyermektől elvárható viselkedésformák, és a még nem követelhető kontroll szétválasztása. Pontos meghatározása annak, amit elvárunk a gyermektől és ennek a gyermek számára jól érthető (életkorának megfelelő) közlése. Feladatunk a pozitív modellnyújtás, a pozitív megerősítés és a minősítés. A gyermekben rejlő pozitív értékeknek kiaknázása. Szeretetteljes, meghitt légkör megteremtése.</p>	<p>Tudja, hogy mit várnak el tőle. Döntéshelyzetben tudjon jó és rossz, helyes és helytelen között választani. Legyen képes elfogadni és követni a pozitív modellt. Érezze tanárai, nevelői jó szándékát.</p>

### **A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése**

Az iskolába járó gyermekek jelentős része szociális, műveltségi hátránnyal küzd. Felzárkóztatásukhoz a tanórán kívüli korrepetálások, speciális, egyéni foglalkozások nyújtanak segítséget és lehetővé teszik a hátrány minimalizálását vagy lehetőség szerinti megszüntetését. Ennek leghatékonyabb eszközei a rendszeres kapcsolattartás, beszélgetés, családlátogatások, szülői értekezletek, fogadónapok, nyílt tanítási napok. A felzárkóztatásra szoruló tanulókkal való foglalkozást differenciáltan, csoportbontással oldjuk meg.

Felzárkóztatásra szorul a gyermek, ha

- szórt figyelmű;
- nehezen tud koncentrálni;
- gyorsan felejt, és nehezen idézi fel a tanultakat, látottakat;
- túlmozgásos vagy túlzottan lassú;
- kézügyessége fejletlen;

- lassan vált át egyik feladatról a másikra;
- olvasási, helyesírási, matematikai problémái vannak;
- a szakértői bizottság javaslata alapján egyéni fejlesztést igényel
- valamely rész-képesség területén adódó lemaradás miatt.

*A felzárkóztatás/tudástréning célja*

- A környezeti hátrányok kompenzálása, az osztály illetve az iskolai közösségbe való bekapcsolódás és továbbhaladás lehetőségének biztosítása, az esélyegyenlőség megteremtése.
- Készségek, képességek fejlesztése.
- A napi tanulás feltételeinek biztosítása, a korrekciós tevékenység és a korrepetálás révén a napi lépéstartás megszervezése, az eredményes tanulási folyamat megszervezése.
- Valamely rész-képesség területén megnyilvánuló hátrány kompenzálása.
- Viselkedési szokások kialakítása, változtatása, gyakorlati alkalmazása, az általános emberi normák, valamint az iskolai házirend szellemében.
- Pályára irányítás, pályaválasztás, a beiskolázás segítése.

Tevékenység	Módszer	Felelős	Határidő
<b>1. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felismerése</b>	- képességek felmérése iskolába lépéskor – prevenció; pl. Prefer, Sindelar, ABC teszt - képességek felmérése az iskoláztatás folyamán; pl. induktív gondolkodás mérése	pedagógus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, szakszolgálati fejlesztő pedagógus, pszichológus	tanév eleje
	megfigyelés	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	folyamatosan
	dokumentumelemzés (a tanuló iskolai produktumainak célirányos áttekintése)	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	tanév eleje, illetve közben

	beszélgetés (gyerekekkel, szülővel)	tanító, szaktanár, osztályfőnök	folyamatos
	a tanulók tanulási szokásainak felmérése (kérdőív)	tanító, szaktanár, osztályfőnök	első félév
<b>2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése (az iskolán belül)</b>	egyéni fejlesztés (fejlesztési terv alapján)	pedagógus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	folyamatos
	differenciált tanórávezetés	minden pedagógus	folyamatos
	szupervízió	osztályfőnök	folyamatos
	korrepetálás	érintett pedagógus	folyamatos
	előkészítő évfolyam (az első osztály sikertelen elvégzése esetén az első osztály megismétlése a szülő kérésére)	tanító	tanév vége
	mentesítés bizonyos tárgyak értékelése alól, könnyítések lehetősége	igazgató, tanító, szaktanár, szakértői bizottság szakemberei	tanév eleje, illetve folyamatos
	kis létszámú osztályok	iskolavezetés, tanító, fejlesztő pedagógus	tanév eleje, ill. folyamatos
	tanulásmódszertan, tanulás tanítása	osztályfőnök vagy a kurzust oktató pedagógus	tanév eleje, illetve folyamatos
	tréning (tanulástechnika, koncentráció stb.), relaxáció	fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, pedagógus	folyamatos
<b>3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése (iskolán kívül)</b>	a tanulási zavarokkal küzdő tanulók speciális szakemberekhez történő irányítása (szakértői bizottságok, orvosi intézmények)	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyermekvédelmi felelős	folyamatos



<b>4. A fejlesztés hatékonysága, értékelés</b>	a tanulók tanulási szokásainak felmérése (kérdőív)	tanító, szaktanár, osztályfőnök	tanév vége
	dokumentumelemzés (a tanuló iskolai produktumainak célirányos áttekintése)	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	tanév vége
	fejlesztő szakemberek szöveges értékelése az egyéni haladásról	fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	negyedévente, illetve tanév végén
	megfigyelés	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	folyamatos, illetve tanév vége
	tanulmányi eredmények elemzése (dokumentumelemzés)	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	tanév vége
	beszélgetés (gyerekekkel, szülővel)	tanító, szaktanár, osztályfőnök	tanév vége

Az iskolai nevelő-oktató munkában a tanulási zavar vagy a tanulási nehézség magatartászavarral és a szociális hátránnyal gyakran együtt jelentkezik, egymással szoros kölcsönhatásban van.

A tanulási nehézség vagy a tanulási zavar oka lehet születési, fejlődési rendellenesség vagy kisgyermekkorai betegség.

*Ez megmutatkozik a következőkben:*

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjén (hibás ejtés, szegényes szókincs, a szövegelemlekezet fejletlensége).
- olvasás-írás és a számolás zavara
- mozgáskoordináció zavara

- kialakulatlan testséma, tér- és irányérzékelési bizonytalanság
- ritmusérzék fejletlensége
- a vizuális elemző- és megfigyelőképesség gyengesége
- a tartós figyelem hiánya.

Az iskolai tanulási kudarcok hatására a gyermekben olyan pszichés reakciók alakulhatnak ki, (érzelmi labilitás, szorongás, önbizalom hiánya, hiperaktivitás stb.) amelyek kedvezőtlen magatartási megnyilvánulásokat eredményeznek.

Ehhez társulnak olyan szociális kapcsolati zavarok, mint például a nem megfelelő anya-gyermek kapcsolat, az ingerszegény környezet, az elhanyagolt családi háttér stb.

Tapasztalataink alapján ezek a gyermekek a normál iskolai körülmények között, nagyobb létszámú osztályban, a megszokott módszerekkel nem képesek a tanulásban előrehaladni, fejlődni.

Az egyes képességek terén jelentkező elmaradás, lassúbb fejlődés rendszerint más pszichikus folyamatokkal is kapcsolatos. Például a felidézés nehézségei többnyire az észlelés és a megfigyelés folyamatainak elégtelenségeivel is összefüggenek, ezért elképzelhetetlen egy-egy képesség elszigetelt fejlesztése. Mindig a különböző intellektuális és érzelmi tényező együttes feltárására és fejlesztésére törekszünk.

Az érdeklődés a megismerő tevékenység belső motívuma. A képesség fejlődésének a belső aktivitás a legfontosabb indítéka, amely a tanulást, a valóság megismerését örömteli, szívesen vállalt tevékenységgé teszi. Lényeges, hogy a gyermeknek sikerélményt nyújtson a feladatok megoldása, hiszen ez növeli az érdeklődését, fokozza az erőfeszítést.

Az egyéni fejlődés szempontjából döntő fontosságú a szocializációs képességek, a társas kapcsolatok kialakítása. A tanulási zavar vagy nehézség társas beilleszkedési zavarral is párosulhat. Jobb intellektuális teljesítmény erősebb szociális kontaktussal járhat együtt.

Az értékelő-minősítő viszonyt fel kell váltani a megértő-okkereső beállítottságnak. A tünetek megváltoztatására, illetve kiküszöbölésére irányuló alkalmi, gyors beavatkozások nem oldják meg a személyiségzavart, nem eredményeznek hosszabb távon is ható belső pszichikus változást a gyermeknél. A zavar igazi korrekciójáról csak akkor beszélhetünk, ha az okok ismeretében a tanuló mindennapi életfeltételei, tevékenysége folyamatában törekszünk a pszichikus folyamatok befolyásolására. Fontos tényező tehát a tevékenységek feltérképezése, megfelelő környezet biztosítása, a megfelelő eszközök használata.

A tanulási kudarc komplex jelenség, ezért a leküzdésére irányuló tevékenységnek is sokoldalúnak kell lennie. A fejlesztő osztályok tanulóiban - még a felsőbb évfolyamokon is - nagyon erős az osztályfőnökhöz és a többi tanárhoz való személyes kötődés. Igénylik a mindennapi együttlétet, a gondok rendszeres megbeszélését. Az így kialakított oldott légkör feltétele a sikeres munkavégzésnek. Gyakran az otthoni környezet nevelési hiányosságait is az iskolában kell pótolni. A szülők nagy része nem motivált arra, hogy gyermekét a tanulásban segítse, de még arra sem, hogy teljesítményét értékelje. Ezért kiemelt helyen kell foglalkozni a helyes tanulási szokások és képességek kialakításával, a helyes önértékeléssel. Alkalmazott pedagógiai módszereink, elveink a fejlesztő tevékenységben

- A tananyagot a minimumra csökkentettük, és főként az elsajátítás módjában, tempójában igyekszünk a tanulók egyéniségéhez alkalmazkodni.
- A gyógypedagógusok meghatározott órarend szerint emelik ki a tanulókat az óráról, szabadidős tevékenységekről, és a fejlesztő foglalkozások keretében változatos módszerekkel fejlesztik a tanulók személyiségét és tárgyi tudását.
- A nyelvi-kommunikációs készségek fejlesztését minden tanár feladatának tekinti. Fokozottan figyelünk arra, hogy a diák – a családi kommunikációs kapcsolat hiányából adódóan is – vagy egyáltalán nem érti a tankönyv szövegét, vagy egyszerre csak egy utasítás végrehajtására képes.
- Új tantárgy belépésekor megismertetjük tanulóinkkal a munkaeszközöket, szakkifejezéseket. A szaknyelv gyakorlása, tanulása beépül a mindennapi munkába.
- Az elméleti anyag súlypontosításával, gyakorlásával juttatjuk el a tanulókat az ismeretek alkalmazásszintű elsajátítására. Ehhez nélkülözhetetlen a vázlatkészítés, és annak megtanulása.
- Az átlagosnál több időt fordítunk a gyakorlásra, ismétlésre.
- Az olvasási nehézségek miatt a gyerekek nagy része auditív módon képes csak az ismeretek befogadására, ezért a szemléltető eszközök használatát a vizuális képességek szempontjából is fontosnak tartjuk.
- Az írási, olvasási és számolási nehézségekkel küzdő gyermekek tanításakor és teljesítményértékelésekor speciális pedagógiai módszereket alkalmazunk.

- A videóra, CD-re, felvett anyagok a csökkent olvasási igényt is pótolják, kiegészítik a tanári közlést. Munkánkat megkönnyítetik az interaktív digitális eszközök, az aktív tábla, az internet.
- Jelentősen növelik munkánk hatékonyságát a játékok, amelyek egy része mozgásos tevékenység. Beépülnek az órai munkába, csökkentik a fáradtság érzését, fejlesztik a tanulók mozgáskoordinációját, térérzékelését.
- Az egyes osztályok közötti átjárhatóságot az azonos értékelési rendszer biztosítja. A felmérő feladatait az osztály szintjéhez alkalmazkodva állítjuk össze. Az értékelés azonban azonos norma szerint történik. Az értékelésbe beleszámítjuk a választható szorgalmi feladatokat, amelyek többnyire valamilyen alapkészség gyakorlását segítik. A tanulók aktivitása szintén beleszámít az értékelésbe.

*Tanulási kudarcnak kitett SNI tanulók felzárkóztatását segítő további programelemek:*

A gyerekek túlnyomó többségének továbbtanulási esélye, műveltségük várható szintje az általános iskolából kilépve attól függ, hogy a gyermek milyen fejlettségi szinten kezdi meg tanulmányait az első évfolyamon, és a továbbiakban milyen képességekkel, készségekkel, jártasságokkal rendelkezik a tanuláshoz és egyéb ismeretszerzéshez. Ezt legoptimálisabban a kisiskolás korban lehet kialakítani (képességfejlesztés).

Kiemelt területek:

1. anyanyelvi (dyslexia, dysgrafia)
2. matematikai (dyscalculia)

A tanulók képességeinek nehézségei összefügghetnek a különböző értelmi és személyiségi folyamatok problémáival is.

CÉLKITŰZÉSEK	FELADATOK	KRITÉRIUMOK
<p>Dysgrafia, dyslexia esetén: Az írás, olvasás elsajátításának, tanulási zavarainak csökkentése, ha lehet megszüntetése. Az elmaradások mielőbbi felismerése, korrigálása. Súlyosabb esetekben speciális szakemberhez kell juttatni a gyerekeket (pszichológus, logopédus, szakorvos, a szakértői bizottság szakemberei stb.)</p>	<p>Diagnosztizálás, okok feltárása (logopédus, gyógypedagógus, pszichológus). <u>Dysgrafia, dyslexia korrekciója:</u> A gyógypedagógus terápiás foglalkozásai, mozgásfejlesztés – finommotoros, nagymozgások erősítése, írástechnikai gyakorlatok (betűelemek, rajzok stb.), betűkapcsolási gyakorlatok, térbeli tájékozódás, kommunikációs képesség fejlesztése, korrekciója. <u>Logopédiai foglalkozások:</u> artikulációs gyakorlatok, akusztikus gyakorlatok (utánzás, térbeli tájékozódás), összeolvasás, olvasástechnika fejlesztése, intonáció, képzeletfejlesztés, szövegértés fejlesztése.</p>	<p>A gyerekek legyenek tisztában problémáikkal. Fogadják el az erre irányuló javítást, segítséget Működjenek együtt mindenkori segítőjükkal, tanáraikkal, szakemberrel. Legyen az osztályközösség és a család megértő, elfogadó, segítő.</p>

CÉLKITŰZÉSEK	FELADATOK	KRITÉRIUMOK
<p>Dyscalculia esetén: A nehézségeket előidéző okok enyhítése, megszüntetése. A tünet intenzitásának csökkentése. A lemaradás korigálása. Legyen képes a gyermek a matematikai gondolkodás elsajátítására korosztályának megfelelően.</p>	<p>Diagnosztizálás, a legrövidebb időn belül a korrekció megkezdése: <u>gyógypedagógus, pszichológus</u>: korrekció egyéni foglalkozással (méret, mennyiség, számfogalom kialakítása), logikus gondolkodás fejlesztése (következtetések, ok-okozat stb.), a sikertelenség, a kudarcélmény minimálisra csökkentése, az értéshez szükséges szókincs biztosítása, megértés gyakoroltatása (elemzés, összehasonlítás), figyelem korrekciója (memóriafejlesztés), önkontroll fejlesztése, kialakítása (önértékelés).</p>	<p>A tanuló legyen partnere segítőinek. Gyakorlásaival önállóan is próbálkozzon problémája megoldásával. Legyen tisztában lehetőségeivel és képességeivel. Vállalja a „küzdést”.</p>

### A sajátos nevelési igényű tanulók megsegítésének programja

A sajátos nevelési igényű tanulók különleges gondozási igénye biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttes, amely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének az átlagtól eltérő jellegzetes különbségeit fejezi ki. A tanulók között fennálló - egyéni adottságokból és igényekből adódó - különbségeket iskolánk a helyi pedagógiai program kialakításakor figyelembe vette.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A fejlesztő program a helyi tanterven belül, mellékletként jelenik meg, és az integrációt segítő sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésére, nevelésére irányul.

A nevelőtestület évenként a munkaterv készítésekor felülvizsgálja, s meghatározza benne az anyagi kereteket is, s összefoglalja a célokat és fejlesztéseket.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket meg kell jeleníteni:

- az intézmény pedagógiai programjában,
- a helyi tantervben
- a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási programban,
- az egyéni fejlesztési tervben.

A sajátos nevelési igény meghatározása: különleges bánásmód keretében sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján: mozgásszervi fogyatékos, beszéd fogyatékos, autizmus spektrumzavarral küzdő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő és ezen fogyatékoságok együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos.

### **A fejlesztő program tartalmi elemei**

#### *Általános célok – alapelvek*

#### *A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei:*

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában részt vevő nevelési-oktatási intézmények egész nevelési-oktatási rendszerét átfogó, hosszú távú habilitációs, rehabilitációs célok és feladatok határozzák meg, melyeket az intézmény dokumentumai tartalmaznak.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.

*Általános alapelvek:*

Az életkori csoportok megtartása mellett a tanulók egyéni haladási üteméhez igazodó, önmagukhoz mért fejlődést értékelő, sikerélményt biztosító, a reális életlehetőségeket folyamatosan szem előtt tartó oktatás és nevelés megvalósítása.

A NAT alkalmazása a SNI tanulók iskolai nevelésében, oktatásában is alapkézikönyv, a benne meghatározott kiemelt fejlesztési feladatok a SNI tanulók számára is érvényesek. Az intézmény pedagógiai programjának és a helyi tantervének elkészítésekor figyelembe vettük:

- a köznevelési törvényt, a NAT és az Irányelv (32/2012 (X.8) EMMI rendelet
- a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei) ide vonatkozó előírásait,
- a szülők elvárásait,
- és a tanulók sajátosságait.

*Az „Irányelv” biztosítja, hogy:*

- a fejlesztés megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- a követelmények igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- ha szükséges a fejlesztés terjedjen ki az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is,
- a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az intézmény pedagógiai programjának tartalmi elemeivé,
- a tanulókat a nevelés-oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

*Ennek érdekében az „Irányelv” meghatározza:*

- a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosítását,
- a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit,
- a nevelés, az oktatás és a fejlesztés a szokásosnál nagyobb mértékű kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

**A SNI tanulók pedagógiai célú habilitációs/rehabilitációs ellátása**

A SNI tanulók különleges gondozási igénye egy tulajdonság-együttes, mely az átlagtól eltérő jellegzetes különbségeit fejezi ki. Ezeket a különbségeket a helyi pedagógiai program kialakításakor vesszük figyelembe. A fejlesztő foglalkozásokat célzottan, fejlesztési



irányokat kijelölve valósítjuk meg. A szakértői véleményekben foglalt javaslatokat ciklusokba szervezzük.

*A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös célja és feladatai:*

- a meglévő ép funkciók erősítése és bevonása a hiányok pótlása érdekében,
- a hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása,
- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása,
- a szükséges speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása,
- az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni kompetenciák kialakítása.

*A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők:*

- a sérülés típusa, súlyossága
- a sérülés kialakulásának ideje
- a SNI tanuló életkora, állapota, műtétei, képességei, készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei
- a társadalmi integráció kívánalmai: egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás, lehetőség szerint önálló életvitel.

*A SNI tanuló fejlesztésére vonatkozó célok, tartalmak, tevékenységek, követelmények megjelennek:*

- a pedagógiai programban,
- helyi tantervben a tantárgyak programjában,
- a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási programban,
- egyéni fejlesztési tervben

*A szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanári / terapeuta kompetenciája:*

- programok összeállítása,
- fejlesztő munka,
- közreműködés a tevékenységek tervezésében, s ezt követően a konzultációban.
- a többségi pedagógusok munkájának segítése

A pedagógiai feltételeket a köznevelési törvény határozza meg. Többletszolgáltatásokat biztosít a SNI tanuló számára.

### Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Cél	Feladatok	Tevékenység	Eljárás	Indikátor
Mérséklődjön a gyermekek, tanulók anyagi hátránya az intézmény lehetőségeinek maximális kihasználásával	Az anyagi hátrányok kezelése	Tankönyvellátás	Tartós tankönyv kölcsönzésének lehetősége a könyvtárból	Az intézmény által biztosított szint változása
		A tanuló anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi az illetékes település önkormányzatánál a gyermekvédelmi kedvezmény, vagy egyszeri segély megállapítását.	Az illetékes önkormányzatnak, illetve a Baptista Szerzetesszolgálat Egyházi Jogi Személynek a rászorultság jelzése. Jelzés a Gyermekjóléti Szolgálatnak.	
		Az intézményi higiénés körülmények biztosítása (mindig tiszta és gondozott környezet).	Intézményi költségvetésből.	
		Az iskolai tornaszoba és könyvtárszoba tanórán kívüli használatának lehetősége.	Szabadidő hasznos eltöltésének segítése.	

Mérséklődjön a gyermekek, tanulók kulturális hátránya	A kulturális hátrányok csökkentése	A tanulók indulási hátrányainak csökkentése.	(Szintfelmérés, a fejlesztés-tervezés.)	Kulturális hátrányt csökkentő lépések megvalósulnak.
		Szabadidő tartalmas eltöltésének megszervezése korosztályonként (1-4. évfolyam, 5-8. évfolyam).	Tehetséggondozó foglalkozások, differenciált oktatás és képességfejlesztés, egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése. Egészségügyi szűrővizsgálatok. Tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, napközis foglalkozások. Sportolási lehetőség: kirándulások.	
		A kulturális hátrányt mérséklő jutalmazás.	Házirend módosítás, jutalmazási gyakorlat felülvizsgálata, az új rend következetes érvényesítése (legyen otthon is könyve a tanulónak, 1-8. évfolyamosnak játéka, jusson el színházi előadásra, moziba, jelentősebb kulturális eseményre).	
		Iskolai pályafutás sikerességének növelése, sikertelenségek csökkentése.	Tevékenységek központú, a tanulók alkotó és cselekvő részvételét feltételező pedagógiai környezet létrehozása, amelyben az élményszerű nevelési-tanulási folyamat fejleszti a diákok és tanáraik együttműködését.	

<p>Fokozottan figyelünk a szociális hátrányokkal küzdő tanulók környezettudatos nevelésére.</p>			<p>A nyelvi hátrány csökkentése: a kommunikációs képességek alacsony színvonalának emelésével; a közhasznú információkat tartalmazó dokumentumszövegek szövegértési eredményeinek javításával; az olvasási teljesítményszint emelésével; a könyvtári ellátás minőségének javításával;</p> <p>A környezet ingergazdagságának megteremtésével;</p> <p>A nyugodt tanulás feltételeinek biztosításával;</p> <p>a tanulási motiváció (attitűd) növelésével.</p>	
<p>Mérséklődjön a tanulók egészségügyi okora visszavezethető hátránya, kirekesztettsége.</p>	<p>A családtagok, különösen a szülők, illetve a gyermek, a tanuló egészségügyi problémáiból eredő hátrányok mérséklése.</p>	<p>Mozgássérült gyermekek, tanulók intézményben történő közlekedési feltételeinek biztosítása (mozgássérült WC, akadálymentes épület)</p>	<p>Az épületek e feltételnek való megfelelőségének biztosítása és a tanuló közlekedését segítő eszközök folyamatos karbantartása.</p>	<p>Egészségügyi okora visszavezethető hátrány, kirekesztettség alapját képező összetevőkkel rendelkező tanulók aránya.</p>

		Ápolt test, ruházat és hajviselet kritériumainak való megfelelés elérése.	Felvilágosítás, higiénés szokások alakítása, rendszeres ellenőrzés.	
--	--	---	---	--

SNI-vé minősített gyermekek és tanulók hátrányainak mérséklése.	Különleg es ellátáshoz való jog érvényre juttatása a jogosultság megállapításának időpontjától.	Integrált nevelés a teljes iskolai élet alatt. Iskolában a kötelező tanórákon, a tanórán kívüli foglalkozásokon és a szabadidőben.	Megfelelő képzettségű szakember, megfelelő fejlesztő program, megfelelő eszközök biztosításával.	A különleges ellátáshoz való jog sérülésének esetszáma.
		Egyéni fejlesztési terv alapján történő fejlesztés.	A szakértői véleményben foglaltaknak megfelelő fejlesztési tervvel.	
		Rendszeres felülvizsgálat.	Jogszámban előírtak alapján.	
Mérséklődjön a gyermekek, tanulók a család erkölcsi helyzetéből és életviteléből eredő hátránya.	Normatartó magatartás kialakítása.	A magatartás rendszeres értékelése.	Értékelő megbeszélésen az osztályfőnökök és a tanuló megállapodásban rögzíti a következő időszakra vonatkozókat. A normaszegés következetes kontrollálása, büntetése és a megállapodásban foglalt teljesítése belső motivációt erősítő jutalmazása megvalósul.	A helytelen életvitelt követő tanulók aránya.
	Az erkölcsi nevelés kiemelt feladat.	Az iskola, teljes tevékenységi rendszerében valósuljon meg.	A tanmenetekben tervezettek a tevékenységek, évvégén értékelik a teljesítést a tanítók, tanárok.	

	A szülők és a családi környezet helytelen életviteléből eredő hátrányok mérséklése.	Takarékosságra nevelés - szükségletek kielégítésének elhalasztására nevelés.	Takarékoskodás ösztönzése, példaadás.
		Káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése, kialakult káros szenvedélyek leküzdésére nevelés (alkohol, dohányzás, drog, szerencsejáték, játékautomata).	Felvilágosítás. Unatkozás lehetőségének csökkentése vonzó programokkal. Szabadidős programok felkínálása, példaadás.
		Jogi normák betratása az intézményi közösségben.	Házirend megalkotása, betartatása a tanulóközösség bevonásával.
		Bűnmegelőzés.	Bűnmegelőzési programok.

## Az együttnevelés

### a. Az együttnevelés objektív tényezői

A törvény kimondja, 47.§. (1) hogy „A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani”.

Az együttnevelés sikeres megvalósítása érdekében a befogadó iskoláknak rendelkezniük kell azokkal a tárgyi és személyi feltételekkel, amelyeket a törvény előír.

Az 2011-ben megszületett Nemzeti Köznevelési törvény és annak módosításai, valamint az 1998. évi Esélyegyenlőségi törvény rögzíti azokat a körülményeket, melyek által megvalósulhat a sikeres integráció.

Az integrációt vállaló intézmények feladatai:

- Alapító okiratában szerepeltetni kell a sajátos nevelési igényű gyermekek erőfeszítő nevelésének-oktatásának feladatát, és azt hogy milyen fogyatékosági csoporthoz tartozó gyermekekről van szó.
- Átdolgozott pedagógiai programja és a helyi tanterve tartalmazza a fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő programot.
- Szakemberek biztosítása: szükségleteknek megfelelően gyógypedagógus, logopédus stb.
- Fejlesztő eszközök, tanórai segédletek biztosítása.
- Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és foglalkozások biztosítása, a tanórai foglalkozásokon túl. Ennek meg kell jelennie az iskola óratervében, mely a fogyatékoság típusától függően az évfolyamra meghatározott heti óraszám.
- Egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól mentesítheti az igazgató a szakértői vélemény alapján, melyről határozatot hoz.
- Az első évfolyamon az értékelés és minősítés alól mentesített tanuló számára egyéni továbbhaladást engedélyezhet az igazgató, vagyis a gyermek haladása eltérhet osztálytársaitól egyes tantárgyakban.

#### **b. Az együttnevelés szubjektív tényezői**

A törvényi háttér meglehetősen elengedhetetlen, de önmagában kevés, ennél sokkal nagyobb jelentőséggel bírnak a szubjektív tényezők.

*Biztosítani kell:*

- az **SNI** tanuló beilleszkedését és együttműködését a többi tanulóval, ezt segíti a nyitottabb személyiség formálása, a szakértői bizottság által megjelölt pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat be kell építeni az egyéni fejlesztési tervekbe,
- a pedagógusok, a szülők és a többi gyermek felkészítését,
- rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesítését, sérülésspecifikus módszerek alkalmazását, folyamatos értékelést, együttműködést a szakemberekkel.

#### **c. Sikerkritérium az inkluzív, befogadó iskola kialakítása**

A befogadó iskolákban szeretik a heterogenitást, akár kiemelkedően tehetséges, akár valamilyen fogyatékosággal élő tanulóval, akár hátrányos szociális helyzetű gyermekről legyen szó. A pedagógus itt nem hárítja a felelősséget másra, hanem igyekszik saját eszköztárát úgy bővíteni, hogy megoldást találjon a tanulási nehézségekre. Fontos, hogy a befogadó pedagógusok rendelkezzenek azokkal az ismeretekkel, melyek az adott

fogyatékosági típust jellemzik. Mivel a többségi iskolák pedagógusai képzésük során alig-alig szerezhettek ilyen jellegű tudást, lényeges, hogy konzultáljanak a gyermeket segítő gyógypedagógussal, valamint továbbképzéseken vegyenek részt.

Elengedhetetlen, hogy a fejlesztésben résztvevő szakemberek **team-munkában** dolgozzanak, együtt kell meghatározni a tennivalókat.

Alapvető tényező továbbá, hogy a befogadó pedagógusok jártasak legyenek **differenciált tanulásszervezésben**.

A differenciálás az a folyamat, melynek során a pedagógus a tanulási folyamatot az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez rendeli. Ezáltal tudja a tanulóhoz igazítani a tananyag tartalmát, szintjét, a tanulás ütemét, az alkalmazott módszereket, az ellenőrzés, értékelés, számonkérés típusát stb. Ez a fajta tanulásszervezés nemcsak a SNI gyermekek számára kedvező, hanem a csoport valamennyi tagja számára. A pedagógus így kaphat képet arról, hogy ki milyen téren kiemelkedő, tehetséges, illetve ki miben marad el társaitól.

Az erősségekre építve és támaszkodva határozhatja meg azokat az eljárásokat, módszereket, amelyekkel az elmaradott területek fejleszthetők.

A szülők szerepe, befolyása, felelőssége az inkluzív iskolában kifejezetten nagy. Elsősorban az egyéni igényekhez szabott **optimális, támogató környezetet** kell biztosítaniuk. Nagy szerepet játszanak abban, hogy a beilleszkedés sikeres legyen, kapcsolatot tartanak az osztálytanítóval és a gyógypedagógussal.

Ha a gyermek másságát korán felismerték, akkor a szülőnek már volt ideje feldolgozni, s ez esetben a szülői elfogadás megbízható támaszt jelent. Találkozhatunk olyan szülői magatartással, amikor az inkluzív oktatási forma választása a stigmatizációból való megszabadulás lehetőségét jelenti. Ilyenkor nem számíthatunk szülői érdeklődésre, s gyermekének sem tud érzelmi biztonságot nyújtani.

Az iskola és a szülők közti ideális kapcsolatnak a következő alapelvekre kell épülnie: a szülő és a szakember kölcsönösen tiszteljük egymást, az információáramlás kölcsönös legyen, érezzék a szülők, hogy a nevelési-oktatási folyamatban résztvevő pedagógusok elfogadják gyermekük egyediségét, ők is részesei a nevelési - oktatási folyamatnak.

A pedagógusoknak nem szabad figyelmen kívül hagyniuk az „tipikus” gyermekek szüleit sem, empátiás készséget kell kialakítani bennük, fontos, hogy a szülők támogassák gyermeküket a sajátos nevelési igényű tanulók elfogadásában. A pedagógusok feladata,



hogy ismertesse a gyermektársakkal a sajátosság mibenlétét, a segítségnyújtás lehetőségeit. Meg kell találni azt az egyensúlyt, hogy a SNI tanuló pont annyi segítséget kapjon, amennyire szüksége van: se többet, se kevesebbet.

**Együtműködés a szakemberekkel:** az intézmény a sajátos nevelési igénynek, fogyatékoságnak, létszámnak megfelelő szakembereket biztosít. A gyógypedagógus / terapeuta feladata sokrétű. Azon túl, hogy egyéni fejlesztési terv szerint közvetlenül foglalkozik a gyermekkel, koordinálja a rehabilitációs munkában résztvevő más szakemberek munkáját, kapcsolatot tart a szülőkkel, nyomon követi a gyermek fejlődését.

*Kapcsolatot tart a többségi pedagógusokkal:*

- segíti a diagnózis értelmezését,
- javaslatot tesz a környezet kialakítására, speciális eszközök kiválasztására, speciális módszerek alkalmazására,
- folyamatosan konzultál velük,
- ráirányítja figyelmüket a beszerezhető szakirodalomra.

*Az együttnevelés színterei iskolánkban:*

Az iskola deklarálja az inkluzivitást, a gyermekközpontúságot, az otthonos légkört, az egyéni képességek szerinti oktatást, a másság elfogadását. Az iskolában inkluzív szemléletben oktatunk 8-18 fős tanulócsoportokban eltérő fizikai, idegrendszeri adottságokkal és a tanuláshoz szükséges képességekkel rendelkező gyermekeket.

A speciális feladatok ellátásához megfelelő szakember ellátottság szükséges. A pedagógusok kétharmada nem rendelkezik speciális képzettséggel, de mindannyian el kell, hogy fogadják azt, hogy a gyermekek mindegyike kincs, és egyforma joguk van a kiegyensúlyozott gyermeki élethez. Az iskola biztosítja a rendszeres szakirányú továbbképzést a pedagógusoknak.

Iskolánkban az általános iskolai tanítók és tanárok mellett logopédusok, gyógypedagógusok, mozgásterapeuták, zene- és művészeti terapeuta foglalkozik a gyermekekkel.

A tanórák az állami oktatási rend keretei között, helyi adaptációjú tanterv alapján zajlanak. A tanórákon kívül az iskola életét önálló tanulási blokkok, egyéni illetve csoportos fejlesztés, mozgásfejlesztés: szenzoros integrációs (Ayres) és Alapozó terápia, tehetségstúdiók, szabadidős foglalkozások teszik változatossá, színesebbé.

A tanórán kívül felzárkóztató, képességfejlesztő foglalkozásokat a tanulók kb. 90 %-a igénybe veszi. A tanulóink egy részét az iskolába lépéskor a már meglévő szakvélemény alapján – amennyiben rendelkezik ilyennel -, fejlesztő foglalkozásokra, terápiákra osztjuk be.

*Ezek a foglalkozások az alábbiak lehetnek:*

Kiscsoportos vagy egyéni fejlesztés, beszédjavítás, beszédértés korrekció, dyslexia – dysgraphia – dyscalculia prevenció illetve reedukáció, Alapozó erápiát és szenzoros integrációs terápia, tudástréning, autizmus-specifikus terápia, művészeti és zeneterápia.

Nálunk az alapkészségek elsajátításán kívül a gyakorlatias készségek és ismeretek kialakításán és alkalmazásán van a hangsúly.

A speciális óravezetés és számonkérés lehetővé teszi a tudás optimumának megállapítását minden gyermeknél.

Amikor krízishelyzetben vannak, nem lehet tőlük tanulást, teljesítménynyújtást elvárni.

Oktatási módszereink nem különlegesek, hiszen az általános pedagógiából vettük ezeket, nem gyógypedagógiai módszerekkel oktattunk. Nálunk az egyszerű tanári magyarázat és az állandó frontális ismeretközlés nem hoz eredményeket. A szupervíziók alkalmával elemezzük a differenciálást, az egyéni bánásmód eredményeit, és keressük a szükséges módszereket. Nálunk szinte minden gyermeknek egyénre szabott fejlesztési terve van.

A tanítási folyamatnak nemcsak elvont ismereteket kell tartalmaznia, hanem óratervezés fontos szempontja, mennyire segíti a gyermekeket a tanult tananyag példarendszere a mindennapi életben való eligazodásában.

Nem hagyományos iskolaépületben van az iskolánk. Ez az épület jelentősen meghatározza működési feltételeinket. Az átalakítás során ügyeltünk arra, hogy több kisebb helyiség álljon rendelkezésünkre a kiscsoportos oktatás kialakításához, illetve a gyógypedagógusok, és a terapeuták is megfelelő munkakörülményekhez juthassanak.

Iskolánk Akkreditált Kiváló Tehetségpont; a **kiemelten tehetséges gyermekek** számára is ösztönző oktatási-nevelési közeget biztosítunk, ami a tehetséggondozáson túl a személyre szabott oktatásban ragadható meg.

### ***A sajátos nevelési igényű tanulók felzárkóztatását segítő program***

#### **Egyéb pszichés fejlődési zavar miatt nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók fejlesztését segítő program**

Az egyéb pszichés fejlődési zavarokkal küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmény és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

*Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz*

- diszlexia,
- diszortográfia,
- diszkalkulia,
- diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,
- a fentiek együttjárása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok;
- hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá
- a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az énszabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

Az átlagos övezetbe tartozó értelmi összteljesítményük mellett megjelenő teljesítmény- és viselkedészavaraik a pszichikus képességek egyenetlen fejlődésének következtében alakulnak ki, és gyakran mutatnak az idegrendszeri folyamatok diszharmonikus szerveződéséből eredő együttjárást. Minthogy gyakran élnek át kudarchelyzetet, az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség, elutasítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak ki.

Ezek a sajátosságok az életkor előrehaladásával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő.

A tanítás-tanulás folyamatában a részképességzavarok körébe elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) elsajátításának és képességének deficitjeit, valamint az általuk kiváltott következményes magatartási és/ vagy tanulási zavarok komplex

tünetegyüttesét soroljuk. E fogyatékoság deficiál - diagnosztikai jellemzője, hogy a részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás, teljesítményszóródás mutatható ki a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között.

*Kiemelt célok, feladatok*

- Kudarctűrő képesség növelése.
- A tanulási zavarok kialakulásáért felelős funkciók fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű tanulók túlterhelésének elkerülése a fejlesztő folyamatban.
- Tankötelezettségük teljesítését szakember segítségével végezzék.
- Önbizalom, önismeret, önértékelés fejlesztése, reális énkép kialakítása.
- Pontos diagnózisra épülő fejlesztési szempontok, módszerek igénylése, vizsgálatok elvégeztetése.
- A tanuló fejlettségének megfelelően egyéni továbbhaladás biztosítása.
- Testnevelés és sport műveltségi területen az első tanévben szenzoros integrációs program alkalmazása.
- Önállóságra nevelés.

*Kiemelt feladatok diszlexia, diszgráfia esetén:*

- testséma biztonságának kialakítása,
- téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- beszédfejlesztés, aktív szókincs bővítése, helyes ejtése,
- verbális figyelem és emlékezet, intenzív fejlesztése,
- hang - betű kapcsolat kialakítása; fonémahallás fejlesztése,
- makacs betűtévesztések kiküszöbölése (egymástól távol tanítjuk, sok mozgással, hangoztatással stb. pl.: b-d-p, o-ó, u-ú, ü-ű, ö-ő),
- figyelem megosztása az olvasástechnika és a szöveg tartalma között,
- toldalékok körültekintő olvasása,
- olvasástechnika, tempó fejlesztése,
- olvasás-írás tanítása (esetleg újratanítása) hangoztató - elemző vagy diszlexia prevenciók módszerrel,
- olvasás, írás készségének folyamatos gondozása az egész iskolai pályafutás alatt,

- idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- segítő környezet folyamatosan álljon rendelkezésre,
- kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- olvasásképtelenség esetén a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

*A megvalósítás színterei:*

- minden tanórán,
- fejlesztő foglalkozáson, dyslexia-dysgráfia reedukációs terápia,
- délutáni napközi-játszóház.

*Kiemelt feladatok diszkalkulia esetén:*

- testséma kialakítása,
- téri relációk biztosítása,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- számfogalmak kialakítása és bővítése, a manipuláció előtérbe helyezése, képi vizuális megerősítés,
- az érzékelés-észlelés, a figyelem az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése (számológép, naptár stb.),
- az alapműveletek fogalmi kialakítása, képi, vizuális megörökítése, sokoldalú gyakorlásuk a már „birtokolt” számfogalmakkal építkező számkörökben,
- a matematikai nyelvi relációk tudatosítása, szöveges feladatok megoldása,
- gyógypedagógiai segítség speciális módszerekkel, egyéni sajátosságokhoz igazított megjegyzést segítő technikák megtalálása, alkalmazása,
- szerialitás erősítése.

*A megvalósítási színterei:*

- matematika óra,
- délutáni napközi-játszóház,
- rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozás,
- felzárkóztató foglalkozások,
- szabadidő (képességfejlesztő játékok).

**Az autizmus spektrum zavarral élő tanulók fejlesztését segítő program**

Az autizmussal élő tanulók általános jellemzői: Az autizmus spektrum zavarok az idegrendszer igen korai, nagy valószínűséggel veleszületett ártalmának, illetve a genetikai, egyéb biológiai és környezeti tényezők együttes hatásának következményei. Az autizmus spectrum zavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikáció és a sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg:

- a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek sajátos hiányosságai, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedés szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil,
- az alapvető gondolkodási és viselkedési képességek spontán elsajátításához szükséges képességhiányok egész életen át jellemzően megmaradnak,
- új helyzetben, váratlan események, körülmények hatására felerősödhetnek a típusos tünetek. A tünetek változatossága mellett a tanuló autizmusának súlyossága széles skálán szóródhat.

*Az autista tanulók - a tanítás, illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából - kiemelkedő jelentőségű tulajdonságai:*

A másik személy szándékának, érzéseinek, gondolatainak, szempontjainak (pl. az információátadás szándékának) meg nem értése, az önmagára vonatkoztatás hiánya. Legsúlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat, a tárgyaktól megkülönböztesse.

*A szociális megerősítés* jutalomértékének, illetve a belső motiváltságnak - gyakran teljes - hiánya. Többnyire nagyon kevés vagy szokatlan dolog okoz számukra örömet.

*A beszéd korlátozott megértése* még látszólag jó beszédprodukció mellett is, amelyet nehezítenek a beszéd érzelmi, társas viselkedési sajátosságai, mint pl. a hanghordozás.

*Egyenetlen képességprofil* pl. a szigetszerű ismeretek, képességek és az önellátás vagy a mechanikus és a személyes memória közötti szakadékszerű különbség.

*Hiányzó vagy korlátozott belátás* pl. saját tudásával, az ismeret forrásával, módjával, a szubjektív jelentőséggel kapcsolatban.

*Típusos erősségek, amelyekre építeni lehet:*

- A megfelelő szintű vizuális információ általában jól értelmezhető.
- Tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás.
- Jó mechanikus memória.

- Megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témáknál kiemelkedő koncentráció, kitartás.
- Egyes, nem szociális tartalmú tantárgyi területeken - pl. szó szerinti tanulás, nem szöveges számtan, földrajz, zene - viszonylag jó képességek.

*Típusos nehézségek és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a tanítás során:*

- Az érzékszervi ingerfeldolgozás zavarai (hallás, látás, fájdalom stb.).
- Figyelemzavar gyakorisága.
- Az utánzási képesség kialakulásának hiányosságai.
- Ingerfeldolgozási, vizumotoros koordinációs problémák.
- Tér-idő értelmezés interiozációjának gyengesége, esetleg hiánya.
- Analízis (sorrendiség)-szintézis műveleteinek problémája.
- A lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás deficitje.
- Az általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának sérülése.
- Emlékezetfelidézési problémák (speciális szociális tartalmaknál és személyes élményeknél).
- A feladat céljának nem értése, reális jövőre irányultság hiánya.
- A szimbolikus gondolkodás (pl. játék) fogyatékosága.
- A valóság téves értelmezése, felfogása.
- Realitás és fantázia összetévesztése.
- Képességek, ismeretek önálló változatos alkalmazásának hiánya (még beszédhasználatban is).
- Gyermekközösségben áldozattá, illetve bűnbakká válás, más esetekben szociálisan a helyzetnek nem megfelelő viszonyulás a kortársakhoz.
- Szabadidőben passzivitás, kudarcokból eredő viselkedésproblémák megjelenése.
- Félelmek, fóbiák, szorongás.

*Az autizmus spektrum zavarral élő tanulók speciális fejlesztésének elvei, céljai, feladatai és módszerei:*

- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció, és önállóság feltételeinek megteremtése. Ennek alapja a szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.

- A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs-habilitációs kezelése a fejlődési elmaradás, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák leküzdése érdekében. A fogyatékos készségek kompenzálása különös jelentőségű a tanulási, szociális és munkahelyzetekbe való beilleszkedés és viselkedés elsajátításához.
- Az iskolai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása.
- A jellegzetes gondolkodási nehézségek, rugalmatlanság miatt - a továbblépés előtt - külön kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos, problémamegoldási módszerek tanítása.
- A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanított képesség egész életen át megfelelő alkalmazhatósága. A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében a felesleges információkat szűrni kell, mert az egészséges gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autista gyermek számára nehéz tananyagot jelent. A kognitív viselkedésterápiás, fejlesztési és tanítási célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell a tervekbe iktatni.
- Az autista tanulók fejlesztési céljai hierarchikus rendben helyezkednek el abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához (az egyéni fejlettségének szintjén). A típusos egyenetlen fejlődés azt jelenti, hogy a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem építhetünk: minden egyes hiányzó részfunkció, illetve korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció fejlesztését be kell illesztenünk ebbe a hierarchiába. Pl. a veszélyeztető viselkedések kezelése, más, elfogadható viselkedések kialakításával, viselkedésterápiával a célok hierarchikus rendjében így alakul:
  - az ön-(esetleg köz-) veszélyes viselkedések kezelése,
  - a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,
  - a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,
  - az iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

*Speciális módszerek az autista tanulók fejlesztésében:*



- A nevelés, fejlesztés tervezése a mért szociális alkalmazkodás, fejlettségi kor, illetve a mért intelligencia szintje és a kommunikációs színvonal alapján történik, az egyenetlen képesség- és készségprofil, valamint tanulási képességek miatt egyénhez igazodó módon és a fejlődés erre alkalmas eszközzel (pl. fejlődési kérdőív) való folyamatos követésével.
- Protetikus, segédeszközökkel berendezett környezet és eszköztár kialakítása szükség esetén (az időbeli és téri tájékozódás, vizuális információhordozók augmentatív kommunikációt segítő eszközrendszer kialakítása).
- Speciális, egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása.
- Vizuálisan segített kommunikációs rendszer, a speciális környezetben belül és személyek között: beleértve a gyermek felé irányuló minden kommunikációt.
- A szociális fogyatékkal összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információ átadására a gyermek szintjének megfelelő és szociális vonatkozásaitól leginkább független módszereket és médiumokat (pl. írott utasítás, folyamatábra, számítógépes oktatás stb.). Ugyanakkor a tanítási helyzetek szociális vonatkozásainak elfogadása, illetve megértése fontos tanítási cél (pl. a csoportos, illetve „frontális” tanítási helyzetben való tanulás).
- A fejlesztésben, tanításban és a viselkedésproblémák kezelésében alapvető kognitív viselkedésterápia módszereinek alkalmazása.

*Az autista tanulók fejlesztésének pedagógiai szakaszai:*

Az autista tanulók iskolai fejlesztését a szociális-kommunikációs készségek fejlesztése és a rugalmasabb viselkedésrepertoár kialakítása határozza meg. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai általában módosításokkal egyeznek meg a NAT-ban és a kerettantervekben rögzített pedagógiai szakaszokkal és tartalmakkal. A módosításokat az egyéni fejlesztési tervekben kell meghatározni a gyermekek egyéni szükségleteinek, fejleszthetőségének megfelelően.

A jó értelmi és nyelvi képességekkel rendelkező autista tanulók az egyes műveltségi területeken meghatározott tartalmak jelentős részét a NAT-ban meghatározott életkorban képesek elsajátítani. Ezekben az esetekben egyéni fejlesztési terv alapján a szociális-kommunikációs és speciális kognitív készségek párhuzamosan fejlesztése szükséges.

A fejlesztését minden gyermek esetében az első szakaszban kell kezdeni. Az egymásra épülő szakaszok időtartama előre nem határozható meg. A fejlesztés üteme és a tanuló továbblépési lehetősége függ a fejlődés mért eredményeitől, azaz: a gyermek képességeitől.

*Első szakasz:* Fő célja a habilitáció. A gyermek formális és informális megfigyelésének tapasztalataira alapozva, egyénre szabott hosszú, közép és rövid távú tervre épül.

Célja a tanuló elemi beilleszkedési készségeinek: adaptív viselkedésének kialakítása. Ennek érdekében:

- a szociális/kommunikációs alapkészségek célzott fejlesztése,
- az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása,
- az ismétlődő, sztereotip, helyzetnek nem megfelelő viselkedés kialakulásának megelőzése, illetve rendezése,
- fogyatékoság-specifikus vizuális információhordozókkal segített ún. protetikus, segédeszközökkel felszerelt ún. augmentatív környezet, eszközök és módszerek/rutinok, viselkedési normák, szokások kialakítása és használatának elsajátíttatása.

*Fejlesztési területek:*

a) Kommunikáció/szociális viselkedés

- Beszéd előtti csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása.
- Szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása (pozitív megerősítéssel).
- Beszéd adekvát használatának tanítása.
- Tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása.
- Augmentatív kommunikációs eszközök (nem kizárva pl. az olvasást) használatának tanítása napi rutinokban.

b) Fejlődési funkcióelmaradások, önkiszolgálás

- Alapvető készségek kialakítása (étkezés, szobatisztaság, tisztálkodás, öltözködés).

c) Kognitív fejlesztés

- Elemi ismeretek, fogalmak.
- Elemi logikai műveletek és összefüggések tanítása.
- Szociális kognitív készségek fejlesztése.
- Egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között (pl. játék-, használati és munkaeszközök célszerű használata).

- Általánosítás képességének fejlesztése.
- Az elsajátított képességek önálló használatának tanítása.
- Az elsajátított képességek más összefüggésben való használata.
- Képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben stb.

d) Viselkedésproblémák kezelése

- Viselkedésproblémák megelőzése.
- Alternatív viselkedések kialakítása.
- Meglévő viselkedésproblémák kezelése.

*Második szakasz:* Célja az elsajátított ismeretek bővítése és a változatos aktivitásokban való minél önállóbb részvétel iskolai, otthoni és egyéb iskolán kívüli környezetben.

*Fejlesztési területek:*

Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:

- képességek szinten tartása az önállóság fejlesztésével,
- szociális/kommunikatív, kognitív fejlesztés,
- önellátás körének bővítése,
- házimunka,
- munkára nevelés megalapozása.

*Harmadik szakasz:* Cél a felnőtt korban egyénileg elérhető legmagasabb szintű adaptáció, önállóság és munkavégző képesség elérésének megalapozása.

*Fejlesztési területek:*

- Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:
- képességek szinten tartása,
- tantárgyi ismeretek a NAT-ban és a kerettantervekben meghatározott tartalmak adaptálásával, az egyén képességeinek megfelelően,
- önszervezés, önállóság, táguló szociális integráció,
- munkára nevelés, pályaorientáció

*A NAT alkalmazása*

Az autista tanulók csoportja rendkívül változatos, de a központi sérülés azonos jellege miatt meghatározhatók közös szükségletek és egységes módszertani javaslatok.

A NAT kiemelt fejlesztési feladatai, műveltségi területei esetükben is alkalmazhatóak a sérülés típusának megfelelő adaptációval.

### *A NAT kiemelt fejlesztési feladatai*

*Énkép, önismeret:* Az autista tanulók fejlesztésében hangsúlyos szerepet kap a saját személyiség, a külső és belső tulajdonságok megismertetése, a saját viselkedés kontrolljának, a kooperációnak, szociális normáknak direkt tanítása, mivel azok intuitív megértésére, spontán elsajátítására korlátozottan számíthatunk. A sikerélményeket biztosító, a gyermek érdeklődését és motivációját fenntartó oktatási környezet kialakítása kulcsszerepet játszik a reális önértékelés és pozitív énkép kialakításában.

*Környezeti nevelés:* A környezet célzott megfigyelése, felfedezése a pedagógus aktív közreműködése nélkül elképzelhetetlen. A fejlesztés a közvetlen, mindennapi élettel kapcsolatos tapasztalatokon alapul. Elsődleges a helyes szokásrend és a személyes biztonságra való törekvés kialakítása.

*Információs és kommunikációs kultúra:* Elsődleges cél a kölcsönös, hatékony, közérthető kommunikáció kialakítása. Az információszerzésben, tanulásban, szociális-kommunikációs fejlesztésben nagy szerepet kapnak a vizuális eszközrendszerek. Az informatikai eszközök segítő szerepe kiemelkedő.

*Tanulás:* Az autizmus számos speciális kognitív nehézséggel és a kommunikáció sérülésével jár együtt. A tanulási folyamatban az élő nyelv és a szociális közvetítés megnehezíti, míg a vizuális információhordozók alkalmazása segíti a világ megismerését. Az állandósághoz való ragaszkodás oldása, valamint az egyén motivációs lehetőségeinek ismerete kulcsfontosságú a tanulás szempontjából.

*Testi és lelki egészség:* A helyes étkezési, alvási, önápolási szokások, a rendszeres mozgás iránti igény kialakítása elsődleges fontosságú. A helyes szokásrend kialakításakor alapozhatunk a tanulók merev, szabálytartó viselkedésére.

A megfelelő szexuális viselkedés kialakításában a családok számára hatékony segítséget kell nyújtania az iskolának. A viselkedésproblémák megelőzése és hatékony kezelése kiküszöbölheti a gyógyszeres kezelést, ami fontos az egészség megőrzése szempontjából.

### *A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció*

Céljai és feladatai a kötelező oktatás, fejlesztés, minden szakaszában folyamatosan jelen vannak, és elsősorban egyéni, kisebb részben kiscsoportos formában valósíthatóak meg.

Módszertanilag az autizmus specifikus módszerek és eszközök alkalmazása mellett kognitív és viselkedésterápia, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés alkalmazása szükséges.

Tartalmilag a hiányzó készségek, a másodlagos fejlődési elmaradás, a másodlagos viselkedésproblémák és tünetek speciális módszerekkel való rehabilitációs és rehabilitációs célú kezelését soroljuk ide, a következő területeken:

- elemi szociális-kommunikációs készségek,
- viselkedésproblémák (dührohamok, auto- és heteroagresszió, sztereotip viselkedések stb.),
- figyelem, utánpótlás, gondolkodási készségek, énkép, önismeret stb.,
- érzékszervek és testhasználat, nagy- és finommozgások, testtartás,
- önkiszolgálás, önellátás,
- saját speciális segédeszközeinek mindennapi helyzetekben való rutinszerű használata,
- lakókörnyezetben való közlekedés, tájékozódás, élethelyzetek begyakorlása,
- szociális tapasztalatszerzés, társas kapcsolatok formáinak kialakítása,
- iskolában, munkahelyen munkavállalóként, illetve hivatalos helyen való viselkedés szabályainak elsajátítása,
- a halmozottan fogyatékos autista tanulók speciális ellátása.

#### *Az autista gyermekek befogadása*

A tudatosan tervezett, és nem kényszermegoldásként alkalmazott integráció csak akkor indokolt, ha egyértelműen az autista gyermek javát szolgálja. A mérlegelés jellemzően a harmadik szakaszban nevelt tanulók egy részénél reális. Az inklúzió szükségességének megítéléséhez az alábbi tényezők alapos mérlegelése szükséges, úgy, hogy a feltételek együttesen és perspektivikusan legyenek adottak.

A tanuló részéről átlagos vagy átlag feletti intelligencia, jól kompenzált viselkedésproblémák.

A családtagok részéről egyértelmű szándék a szakemberekkel való szoros együttműködésre és a gyermek intenzív támogatására.

#### *Az iskola részéről:*

- a speciális módszertanban jártas pedagógus,
- jól előkészített, ütemezett fejlesztési terv,
- speciális eszközök, módszerek és környezet,
- együttműködés a családdal és/vagy a diákothonnal,
- a befogadó gyermekcsoport felkészítése a pozitív hozzáállásra, folyamatos támogatása,

- szakértői bizottsággal való intenzív kapcsolattartás.

Szakértői Bizottság, amely rendelkezésre áll a szülők felvilágosításában, a pedagógusoknak nyújtandó szakmai tanácsadásban, problémakezelésben, a fejlesztés irányának kijelölésében, követésében.

Az integrált autista gyermek legyen elégedett az iskolai élettel, fontos, hogy jól érezze magát.

### **Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása**

A gazdasági és társadalmi változások következtében a családok életében felhalmozódó problémák kihatnak a gyermek- és ifjúságvédelemre, gondozásra is. Egyre több a veszélyeztető tényező: az urbanizáció, a családok széthullása, a túlzott anyagiasság, a munkanélküliség, vagy csak a szegénység.

A fiatalok fejlődését veszélyeztető sérülések (biológiai-fiziológiai, szociális, pszichés) gyakran össze is függenek egymással.

Az iskolai gyermek-és ifjúságvédelem feladata, hogy enyhítse, ha lehet, kiküszöbölje a családi nevelésből, a környezetből fakadó intenzív ártalmakat, illetve a társadalmi viszonyok negatív hatásaitól úgy védjük a fiatalt, hogy felkészülhessenek az ártalmak kivédésére is. Az ellátásban alapszinten minden pedagógus együttműködik, kiemelt feladata az osztályfőnököknek, a gyermekvédelmi felelősnek, védőnőnek van.

*A gyermek-és ifjúságvédelmi felelős feladata különösen:*

- a tanulókkal kapcsolatos megelőző, óvó és védő tevékenység
- a vészhelyzetek feltárása, csökkentése annak érdekében, hogy a fiatal fejlődését ne akadályozzák
- a rászoruló tanulók étkezési, ösztöndíj és egyéb támogatások megszerzésében segítése, javaslatot tesz az iskolai segélyezésre
- kezdeményezi anyagi veszélyeztetettség esetén, hogy az igazgató indítson eljárást a fiatal állandó lakhelye szerinti települési önkormányzatnál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása érdekében, sürgős esetben segít a gyermek elhelyezésében
- együttműködik a tantestület tagjaival, az osztályfőnökkel a fiatal veszélyeztetettségének megelőzésében, megszüntetésében

- kapcsolatot tart a pszichológussal, előadásokat szervez az osztályfőnöki órákra drog, alkohol, dohányzás stb. témakörökben
- az egészségvédelmi program kidolgozását és folyamatos karbantartását elősegíti, végrehajtását ellenőrzi
- segíti az osztályfőnökök felkészülését az egészséges családi életre nevelés témakörben
- gyermekbántalmazás védelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az igazgató értesítse a Gyermekjóléti Szolgálatot,
- szükség esetén előre egyeztetett időpontban fogadóórát tart a szülőknek és a fiataloknak
- az egészségvédelmi program kidolgozását és folyamatos karbantartását elősegíti,
- végrehajtását ellenőrzi
- az iskolai ifjúságvédelem három területre terjed ki: a fiatal fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására és megszüntetésére
- előadások, érzékenyítő órák szervezése.

*Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek:*

- kapcsolatfelvétel a családdal, indokolt esetben
- felvilágosító munka szülői értekezleteken, fogadóórákon
- ismeretterjesztés (veszélytényezők, bűnözés, kábítószer stb.) – osztályfőnöki óra
- meghívott külső előadók (védőnő, drog prevenciós szolgálatok, rendőrség)
- pszichológiai segítség, nevelési tanácsadó, családsegítő igénybevétele,
- délutáni foglalkozások
- táborok, mentálhigiénés nap.

### **Az intézményi döntés folyamatában való részvétel rendje, belső kapcsolatok**

#### **Az iskola diákképviselője: a Diákönkormányzat**

A diákönkormányzat tagjait az osztályközösségek választják. Iskolánk valamennyi tanulója választói jogokkal rendelkezik. Minden diákunk választható, kivéve azokat, akiknek érvényben lévő fegyelmi büntetése van. Működését segítő tanár támogatja. Üléseiken – igény szerint - az iskolavezetőség is részt vesz.

A Diákönkormányzat véleményt nyilváníthat a tanulókat érintő döntésekről, azok előkészítésénél, valamint azok későbbi hatásairól. Véleményezi a Házirendet.

Mind a Diákönkormányzat, mind az osztályközösségek a segítő tanár illetve az osztályfőnök tudtával önállóan szervezhetnek szabadidős tevékenységeket, kulturális, sport, környezetvédő háziversenyeket, társadalmi munkát, hulladékgyűjtést, karitatív tevékenységet.

A diákönkormányzat képviselői a tanulók fegyelmi ügyeinek tárgyalásán részt vehetnek, az iskolai szintű jutalmazásokra javaslatot tehetnek.

A tanulók részt vehetnek iskolán kívüli diákszervezetek munkájában. Az iskolában csak saját tanulóink szervezetei működhetnek, külső, politikai mozgalmak intézményünkben nem kaphatnak helyet.

*Diákönkormányzat:*

- saját maga által kidolgozott működési szabályzat
- az iskola működési szabályzata alapján működik.

*Szervezeti felépítése:*

A. Osztályközösségek: tagjai (tagjai: az adott osztály tanulói)

- vezetők: osztálytitkárok - az osztály által demokratikusan megválasztva.

B. Diáktanács:

- tagjai: az osztálytitkárok
- vezetője: elnök - iskola tanulói által demokratikusan választva.

C. Iskolagyűlés:

- diákönkormányzat legfelsőbb fóruma
- a segítő pedagógust a nevelőtestület bízta meg.

Az osztályközösségek, az oktatási törvényben a tanulók közösségeire vonatkozó döntési, véleményezési és javaslattevő jogokat a diáktanácsra, mint szervezeti egységre ruházzák át.

*A diákönkormányzat feladatköre:*

- a diákönkormányzat feladatait a diáktanács látja el évenkénti munkaterv szerint
- az iskolai versenyekről, vetélkedőkről, szemlékről a Diáktanács véleménye alapján a nevelőtestület dönt
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról a Diáktanács dönt
- a DÖK érdekeit a nevelőtestületben a diákönkormányzat felnőtt vezetője képviseli.

*A diákönkormányzat dönt:*



-A tanulóközösségek döntési jogkört gyakorolnak, a nevelőtestület véleménye meghallgatásával, saját közösségi életük tervezésében, szervezésében, valamint tisztviselőik megválasztásában és jogosultak képviseltetni magukat a diákönkormányzatban.

-A nevelőtestület véleményének kikérésével dönt a saját működéséről, az anyagi eszközök felhasználásáról, hatáskörei gyakorlásáról, egy tanítás nélküli munkanap programjáról, a tájékoztatási rendszerének létrehozásáról, működtetéséről illetve ezek munkatársainak megbízásáról.

*A DÖK véleményezi:*

- a tanév rendjének meghatározásánál: egy tanítás nélküli nap programját,
- Házirend összeállítását,
- az SZMSZ tanulókat érintő kérdéseit,
- az iskolai étkeztetést,
- az érettségi vizsgára történő felkészítés szintjét,
- a tanulókat érintő kitüntetések, jutalmazások, fegyelmi ügyeket,
- társadalmi és környezetvédelmi munkakciókat.

A DÖK javaslattevő jogköre: kiterjed az iskolai élet minden területére.

A DÖK egyetértési joggal rendelkezik: az iskolai diákönkormányzat egyetértési jogot gyakorol a tanulókat érintő következő kérdésekben:

- jogszabályban meghatározott ügyekben az iskolai szervezeti és működési szabályzat elfogadásakor és módosításakor;
- egyetértési jogot gyakorol a házirend elfogadásakor, módosításakor.

### **A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolattartásának szabályai**

Elvárásaink a hatékony nevelés és oktatás érdekében *tanulóink*:

- kapjanak az iskolától értékálló tudást az anyanyelv, az idegen nyelv, a művészet, a sport és az informatika területén;
- ismerjék meg és érvényesítsék jogaikat: vegyenek részt az iskola színes, sokoldalú életében (működő diákönkormányzat);
- értékeljék saját és mások tudását, a tanulásnak legyen tekintélye;

- fejlődjön önismeretük;
- saját képességeiknek megfelelő maximális tudást (jártasság, készség) szerezzenek,
- olyan humán értékeket sajátítsanak el, mint becsület, tisztesség, egymás tisztelete, hazaszeretet, magyarságtudat;
- kapjanak személyiségfejlődésüknek és képességeiknek megfelelő egyéni bánásmódot.

CÉLKITŰZÉSEK	FELADATOK	KRITÉRIUMOK
Gyakorolják a demokratikus munkakultúrát, a hatalommal való éleést, a közösség szolgálatát, az alkalmazkodást az eltérő nézetekhez.	<p>Az <u>Iskolagyűlés</u> a legmagasabb fórum, amelyet évente legalább egy alkalommal össze kell hívni.</p> <p>Az iskolagyűlésen a DÖK és az iskolavezetés beszámolhat az előző iskolagyűlés óta eltelt időszak:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- munkájáról, és minősítheti azt,</li> <li>- a tanulói jogok helyzetéről, érvényesüléséről,</li> <li>- tanulmányi versenyekről,</li> <li>- ügyeletesi munkáról.</li> </ul> <p>Az iskolagyűlésen:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- bárki felszólalhat, közérdekű észrevételt, javaslatot tehet, kérdezhet,</li> <li>- döntést csak a megtárgyalt ügyekben születhet.</li> </ul>	Az alá- és fölérendeltségi viszony tanítsa meg a tanulókat a vezetésre és az alkalmazkodásra egyaránt.
A tanuló egyéni (akár magán- jellegű) problémáival keresse meg tanárát.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Az osztályfőnök, vagy bármelyik pedagógus keressen megoldást a felmerülő problémára.</li> <li>- Kívánság-láda.</li> </ul>	A tanuló teljes biztonsággal és bizalommal fordulhasson segítségért a pedagógushoz.

*A pedagógus:*

- rendelkezzen színvonalas, korszerű szaktudással, pedagógiai ismeretrendszerrel, befogadási és önművelődési készséggel;
- készüljön fel a tanítási óráira szaktárgyilag, didaktikailag, és módszertanilag;
- ismerje és alkalmazza a differenciált képességfejlesztés formáit, módszereit;
- legyen képes kollégáival, a szülőkkel, de főleg a gyermekekkel a mindennapos kapcsolattartásra, vegye észre gondjaikat, hallgassa meg véleményüket, javaslataikat;
- értékvállaló magatartással hitelesen érvényesítse az iskola által közvetített nevelési elveket;
- rendelkezzen kommunikációs-, döntési-, szervezési- és elemzőkészséggel;
- nevelőtestületünk tagjaként egységesen képviselje a munka tiszteletét, megbecsülését, valamint a műveltségnek és igazságosságnak, mint feltétlen értékeknek a fontosságát.

*A szülő:*

- ismerje saját és gyermeke jogait, kötelességeit;
- mindenkor bizalommal fordulhasson véleményével, javaslatával vagy problémáival a pedagógusokhoz;
- kapjon támogatást az iskolától problémáinak megoldásához;
- együttműködhessen a pedagógusokkal gyermeke nevelésében.

CÉLKITŰZÉSEK	FELADATOK	KRITÉRIUMOK
Az iskolában a nevelő és oktató munka segítése, a nevelőtestület, a szülők és a tanulók, az intézmény-fenntartó, intézmény működésében érdekelt más szervezetek együtt-működésének előmozdítása.	<b>A partnerközpontú hálózat kiépítése.</b>	Közös gondolkodás, a felelősség vállalása.

CÉLKITŰZÉSEK	FELADATOK	KRITÉRIUMOK
<p>Tanulóink többsége különböző társadalmi és természeti környezetből érkezik. Ezért különösen fontos a szülői közösségek kialakítása és fejlesztése. Nagyon sok a hátrányos helyzetű, csonka család, és az ő érdekeiket nehéz feladat összefogni.</p>	<p><b>A környéken lakók</b> segíteni tudnak minket:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- iskoláink környezetének ápolásában, tisztántartásában,</li> <li>- programjaink megvalósításában.</li> </ul> <p><b>Az iskola</b> segítséget adhat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- lakógyűlések, rendezvények megtartásához,</li> <li>- hasznos hulladék gyűjtéséhez,</li> <li>- akciók, kulturális és sport programok szervezéséhez.</li> </ul>	<p>Ki kell alakítani az iskola és a környéken lakók barátságos, kölcsönös segítségnyújtáson alapuló kapcsolatát.</p>
<p>A szülők szervezett együttműködése törvény adta jogaik és kötelességeik érvényre juttatására.</p>	<p><b>Szülői közösség</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- dönt saját szervezeti és működési rendjéről.</li> <li>- feladata az iskolai és családi nevelés összehangolása, vélemények és javaslatok közvetítése az iskola felé,</li> <li>- az intézményt segítő kezdeményezések, munkák szervezése,</li> <li>- mozgósítás az iskolai rendezvényekre,</li> <li>- pályázatok írása,</li> <li>- szülők közötti kapcsolattartás,</li> <li>- vezetőit az igazgató összehívhatja, ahol tájékoztatást ad az intézmény munkájáról, feladatairól, aktuális problémákról.</li> </ul>	<p>Az iskola életének ne csak szemlélői, hanem aktív résztvevői legyenek a szülők.</p>

CÉLKITŰZÉSEK	FELADATOK	KRITÉRIUMOK
<p>A szülők nevelő munkájának intenzívebbé tétele. A szülők elméleti és gyakorlati pedagógiai ismereteinek fejlesztése. Az iskola és a család pedagógiai törekvéseinek összehangolása.</p>	<p><b>Szülői értekezlet</b> (3 alkalom/év)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Az azonos osztályba járó tanulók szülei számára az osztályfőnök tartja.</li> <li>- A szülők tájékoztatást kapnak a tanév rendjéről, az aktuális feladatokról.</li> <li>- Az osztályfőnök beszámolót tart az osztály tanulmányi eredményeiről, magatartásáról, szorgalmáról, a munka körülményeiről, a nevelést segítő és gátló tényezőkről.</li> <li>- 5. évfolyamon szeptemberben összevont formában a tantárgyi követelményeket, 8. évfolyamon decemberben a beiskolázás rendjét ismertetjük.</li> <li>- Az osztály sajátos pedagógiai-pszichológiai problémáit alapul véve az osztályfőnök tartson előadást a nevelés minden fontos és időszerű kérdéséről. A szülőkkel beszélje meg a hallottakat, s közösen tűzzenek ki feladatokat nevelőmunkájuk irányára vonatkozóan.</li> </ul> <p>Rendkívüli szülői értekezlet hívható össze, ha a szülők vagy pedagógusok ezt kérik.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Pszichológusi, fejlesztő pedagógusi előadások a szülők problémáinak csökkentése érdekében.</li> <li>- Teadélután</li> </ul> <p><b>Fogadóórák tartása</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Rendkívüli fogadóóra (a szülő vagy pedagógus külön kérésére) a kialakult különleges helyzet azonnali megoldására.</li> <li>- Igazgatói fogadóóra.</li> </ul>	<p>Legyenek tájékozottak a szülők gyermekük osztályával kapcsolatban. Kapjanak használható segítséget a gyerekek problémáinak megoldásához.</p>

CÉLKITŰZÉSEK	FELADATOK	KRITÉRIUMOK
A tanuló körülményeinek objektív megismerése.	<p><b>Szükség esetén az osztályfőnök a gyermekvédelmi felelőssel, esetleg családgondozóval családlátogatásra megy.</b></p> <p>A családlátogatás keretében lehetőség nyílik környezettanulmány végzésére. Ez alkalomból a következőket vizsgáljuk:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- szociális helyzet, a tanuló helye a lakásban,</li> <li>- családi légkör, a gyermek helyzete a családban,</li> <li>- nevelési elvek, konkrét nevelés (testi, értelmi, erkölcsi, esztétikai),</li> <li>- szabadidő eltöltése,</li> <li>- a család véleménye az iskoláról, a pedagógusokról,</li> <li>- a gyermek iskolai munkájának támogatása a szülő részéről.</li> </ul>	A látogatás hatása úgy befolyásolja a szülőket, hogy tudatosuljanak bennük nevelési feladataik, s a család életében megvalósuljanak az eredményes nevelés feltételei.
Az iskola és a család közti állandó, naprakész kapcsolattartás.	<p><b>Írásbeli tájékoztatás (Mozanapló)</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Érdemjegyek beírása: a tanár feladata (szóbeli feleletet aznap, az írásbelit a kiosztás napján).</li> <li>- Az egyes tantárgyaknál hetente az éves óraszámnak megfelelő számú érdemjegy (De minimum 3).</li> <li>- Magatartással, szorgalommal, kapcsolatos közlemények. (dicséret, elmarasztalások)</li> <li>- Szülői értesítések, meghívók.</li> <li>- A szülők közlései, igazolások.</li> <li>- Telefonos kapcsolat olyan sürgős esetekben, ami nem tűr halasztást.</li> </ul>	A szülők tájékozottak legyenek gyermekük iskolai életével kapcsolatban. Tisztában legyenek azzal, hogy a pedagógusokat a szülőkkel azonos célok vezérelnek.

CÉLKITŰZÉSEK	FELADATOK	KRITÉRIUMOK
<p>Az iskola mutassa be a nevelő-oktató munka sikereit.</p>	<p><b>Kulturális bemutató:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- A legjobbak mutassák be, mit tudnak az irodalom, zene, színháztudás, tánc területén.</li> <li>- Különböző korábbi programok sikeres szereplőinek, versenyek (nem csak iskolai) helyezetteinek bemutatója.</li> </ul> <p><b>Kiállítás:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tanulók munkáiból: a legszebb (legjobb) füzetek, rajzok, kerámiák, kézműves munkák.</li> <li>- Versenyeken szerzett díjak, oklevelek, sport trófeák bemutatása.</li> </ul> <p><b>Szakmai konferencia:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Bemutató órák és foglalkozások fővárosi szinten az érdeklődő kollégák és szülők számára.</li> <li>- Magas színvonalú szakmai előadások és szekciófoglalkozások.</li> </ul>	<p>A szülő:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- tudjon tájékozódni gyermeke helyéről az iskolában,</li> <li>- ismerje meg gyermeke tehetségét.</li> </ul> <p>Váljanak széles körben ismertté a kerületben és más szakmai berkekben az intézmény szakmai munkájának eredményei</p>
<p>Teremtsen oldott hangulatú találkozást a tanulók, szülők és a nevelőtestület között.</p>	<p><b>További programjaink:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- tanévnnyitó kavalkád</li> <li>- nemzeti ünnepeink</li> <li>- vendiák találkozók</li> <li>- mikulás, farsang</li> <li>- karácsonyi gála</li> <li>- Valentin-nap</li> <li>- SZÍV-napok</li> <li>- sportversenyek</li> <li>- kézműves délutánok</li> <li>- színházlátogatások</li> <li>- gyermeknap</li> <li>- kirándulások</li> <li>- ballagás, tanévzáró.</li> </ul>	<p>A közös programok erősítsék meg a sokoldalú kapcsolatot. A szülők érezzék a pedagógus gondoskodását, megértését, szeretetét gyermekük iránt.</p>

**A tanulmányok alatti vizsga és annak szabályai, tantárgyankénti évfolyamkénti követelményei, a magasabb évfolyamra lépés feltételei**

A magasabb évfolyamba lépés feltétele az adott tanév tantárgyi követelményeinek való – legalább elégséges szintű – megfelelés. A tantárgyi osztályzatot az éves munka alapján, a tantárgyi érdemjegyek, kiselőadásokon, projektmunkák során nyújtott teljesítmény figyelembe vételével, illetve eredményes osztályozó vizsga alapján kapja a tanuló.

**A következő évfolyamba lépés feltétele:**

- Bizonyítvánnyal igazolja, hogy az előző évfolyamot eredményesen elvégezte.
- Ha külföldön járt eddig iskolába, egyedi elbírálással osztályozó vizsgát tehet az igazgató egyénileg elbíráló döntése alapján.
- Felmentést a mindennapi iskolába járás alól az igazgató adhat a törvényi keretek figyelembe vételével. Más iskolából érkező tanulónak különbözeti vizsgát kell tennie azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájának helyi tanterve szerint nem tanult. A vizsga időpontjáról egyéni elbírálás szerint a tantestület véleménye alapján az iskola igazgatója dönt, illetve sajátos helyzetére való tekintettel felmentést adhat bármely tantárgyból.

**Magasabb évfolyamba lépés feltételei:**

A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy – a köznevelési törvénynek megfelelően – az előírt tanulmányi követelményeket legalább elégséges minősítéssel teljesítette. A nevelőtestület javaslatára az igazgató határozata alapján – a Szakértői Bizottság szakvéleménye, illetve szakorvosi javaslat ismeretében – a tanuló számára egyéni haladási ütem biztosítható.

Elégséges a teljesítmény, ha a tantervben rögzített minimumkövetelményt teljesítette.

A Knt. értelmében a tanuló az iskola két évfolyamára megállapított követelményeket egy tanévben is teljesítheti. Az eljárást a szülő kezdeményezheti. A Köznevelési törvény 50.§ b) bekezdése alapján a helyi tanterv, a szakmai program az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanévnél hosszabb időt is megjelölhet.

A 250 óránál többet mulasztott tanulók esetében a nevelőtestület döntése az irányadó, mely lehet: a szerzett jegyek beszámítása, osztályozó vizsga, évismétlés.

A tanulmányok alatti vizsgák a következők:

- javítóvizsga



- osztályozó vizsga
- különbözeti vizsga
- pótló vizsga
- Pannonhalmi Tudáspróba
- Érettségi vizsga

**A tanulmányok alatti vizsgákkal kapcsolatos intézményi eljárásrend:**

- Az osztályozó vizsga kérelemre történő letételét az igazgató engedélyezi. Az osztályozó vizsgára való jelentkezés az iskola titkárságán történik, az igazgató által meghatározottak és kihirdetettek szerint, formanyomtatvány kitöltésével. Az osztályozó vizsga napján a tanuló mentesül a tanórák látogatásának kötelezettsége alól.
- A vizsga követelményeit az iskola helyi tantervében foglaltak határozzák meg. A vizsga részleteiről a tanuló a vizsga előtt legalább 30 nappal írásbeli tájékoztatást kap.
- A vizsgakötelezettség a tanulónak az évfolyam követelményeiben megállapított valamennyi tantárgyra vonatkozhat. Ez alól felmentést csak a szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak alapján, illetve az említett sajátos helyzet fennállása esetén az igazgató adhat engedélyt.
- A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán és a „Pannonhalmi Tudásörbán”, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsgák) alapján kell megállapítani.
- Az osztályozó vizsgát a félévi és év végi jegyek lezárását megelőző két hétben szervezi meg intézményünk a hatályos tanév rendje szerint, az éves munkatervben rögzített időpontban.
- A Pannonhalmi Tudásörbák időpontja a munkatervben rögzített, a vizsga anyagát a szaktanár a diákok rendelkezésére bocsájtja.
- A pótló, különbözeti és javító vizsga a törvényi előírásoknak megfelelően augusztus utolsó két hetében kerül megszervezésre. Jelentkezni a titkárságon lehet formanyomtatvány kitöltésével a vizsga előtt legalább 30 nappal.
- Az osztályozó vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményeiről a szaktanár is tájékoztatja a tanulót.
- Tanulmányok alatti vizsgák írásbeli dolgozat és szóbeli felelet/gyakorlati feladat

elvégezése szükséges a sikeres teljesítéshez.

**Vizsgaforma, vizsgarészek:**

- szóbeli vizsga
- írásbeli vizsga
- gyakorlati vizsga

**A tanulmányok alatti vizsgák különös – eljárási – szabályai:**

- Az írásbeli vizsga időtartama – a szakvélemény alapján ettől eltérést lehetővé tevő esetek kivételével – tantárgyanként és évfolyamonként 40 perc.
- Egy napon legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet tenni.
- A szóbeli vizsgát az iskola szakos tanáraiból az igazgató által kijelölt vizsgabizottság előtt kell megtartani. A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár legyen, aki a tanulót előzőleg tanította.
- Az elnöki teendőket az igazgató vagy a megbízottja látja el.
- A vizsgán, az elnökön és a kérdező tanáron kívül még egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie.
- A tanulónak az írásbeli vizsgán kihúzott tétel (ami több feladatból állhat) kidolgozására legalább 20 percet kell biztosítani, kivéve a 1. pontban tett kivételt.
- A szóbeli feleletek maximális időtartama 15 perc. Ha a tanuló a feladatát nem tudja megoldani, teljes tájékozatlanságot, árul el az elnök egy alkalommal póttételt húzathat vele. Erre is 20 perc a felkészülési idő, valamint 15 perc a felelet időtartama.
- A vizsgázó osztályzatát a két felelet százalékos átlaga alapján kell megállapítani.
- Azt a vizsgázót, aki akár az írásbeli, akár a szóbeli vizsgán figyelmeztetés ellenére meg nem engedett eszközt használ, az igazgató a vizsga folytatásától eltilthatja, a vizsgaeredménye: elégtelen. Az indokolatlanul félbehagyott vizsgát úgy kell tekinteni, mint ami nem sikerült. Az önhibán kívüli; indokolt vizsgamegszakítás esetén módot kell adni, annak megismétlésére.
- A vizsga a vizsgázó számára díjtalan.
- A szabályosan megtartott vizsga nem ismételtető meg.
- A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában a jogszabályban meghatározott ideig kell őrizni.
- A jegyzőkönyv vezetéséért és hitelességéért a vizsgabizottság elnöke felel.

- A jegyzőkönyvben minden vizsgázót külön jegyzőkönyv nyomtatványon kell jegyezni.
- A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a diák szóbeli felkészülés alatti jegyzetei. Az írásbeli feladatlapot és jegyzetelés (vázlatkészítés) céljára kapott papírlapot az iskola körbélyegzőjével el kell látni. A tanuló és a szülő kérésre, egyeztetett időpontban a vizsgálónök jelenlétében a vizsgadokumentumokba betekinthez, írásos megjegyzést fűzhet az értékeléshez, melyet jegyzőkönyvbe kell venni.
- Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el. A javítás téves bejegyzéseit látható módon szignálva kell eszközölni.
- A vizsga eredményét a törzslapba és a bizonyítványba a jogszabályban meghatározott záradékokkal be kell vezetni.
- Az vizsgaeredmény kihirdetésének legkésőbb a vizsgát, több vizsga esetén a legutóbb teljesített vizsgát követő második munkanapon meg kell történnie.

#### **Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára**

- aki az osztályozó vizsgára jelentkezik
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít
- akit a nevelőtestület határozatával javító vizsgára utasít.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

7. és 8. évfolyamon tanuló diákjaink 7. és 8. osztály félévében és a tanév végén kisvizsgát tesznek.

A „Tudáspróbát” külön szabályzatban rögzítettük.

#### **A Pannonhalmi Tudáspróba célja, feladatai, rendje, szervezése, értékelése**

##### **A Tudáspróba célja:**

A tanulás, a tanulási teljesítmény értékének emelése a szülők és a diákok körében. A tanuló kerüljön olyan helyzetbe, amire van ideje felkészülni, hogy akarjon erőfeszítést tenni a jó eredményért, annak javításáért. Legyen képes a vizsgahelyzetben megfelelően mozgósítani ismereteit. A folyamatos tanulás elvárása, számonkérése. Annak megértetése, hogy a napi tanulással önmagában értékes rendszert építhet ki.

A Tudáspróba minden tanuló számára kötelező.

**A Tudáspróba feladata:**

A tanuló képessé váljon az ismeretek rendszerszerű (koncentráció) elrendezése, az összefüggések meglátása. Egy hosszabb feladat elemeinek megfelelő kiválasztása, operáció. A feladat (a gondolat) racionális, szép felépítése.

Önellenőrzésre, önállóságra, tudatos teljesítmény elérésére nevelés. Helytállás és teljesítés extrém helyzetben, illetve a szóbeliség előtérbe helyezése. E vizsgán az a gyermek éri csak el az optimum szintet, aki tudását a gyakorlatban használni képes. Az osztályzatok számát havi minimum 1 érdemjegyre csökkentettük. Érintett korosztály: 4-11. osztály

4. évf.: I.félév: Szóbeli: magyar nyelv, magyar irodalom, angol nyelv  
Írásbeli: matematika, magyar nyelv, magyar irodalom (szövegértés)  
II.félév: Szóbeli: természetismeret, angol nyelv, magyar irodalom  
Írásbeli: matematika, magyar nyelv, magyar irodalom (szövegértés)
5. évf.: I.félév: Szóbeli: magyar irodalom, természettudomány, angol nyelv  
Írásbeli: matematika, magyar nyelv, magyar irodalom (szövegértés)  
II.félév: Szóbeli: magyar irodalom, történelem, angol nyelv  
Írásbeli: matematika, magyar nyelv, magyar irodalom (szövegértés)
- 6.évf. I.félév: Szóbeli: magyar irodalom, történelem, angol nyelv  
Írásbeli: matematika, magyar nyelv, magyar irodalom (szövegértés)  
II.félév: Szóbeli: magyar irodalom, természettudomány, angol nyelv  
Írásbeli: matematika, magyar nyelv, magyar irodalom (szövegértés)
7. évf.: I.félév: Szóbeli: magyar irodalom, történelem, biológia, angol nyelv  
Írásbeli: matematika, magyar nyelv, magyar irodalom (szövegértés, szövegalkotás), földrajz  
II.félév: Szóbeli: magyar irodalom, történelem, földrajz, angol nyelv  
Írásbeli: matematika, magyar nyelv, magyar irodalom (szövegértés, szövegalkotás), biológia,
8. évf.: I.félév: Szóbeli: magyar irodalom, történelem, kémia, angol nyelv  
Írásbeli: matematika, magyar nyelv, magyar irodalom (szövegértés, szövegalkotás), fizika
- 9-11. évf.: Szóbeli: magyar nyelv és irodalom, történelem, élő idegen nyelv  
Írásbeli: matematika, élő idegen nyelv

Időpontja: A munkatervben meghatározottak szerint.

### Értékelés

A vizsgát követően azonnal.

A félévi osztályzat megállapítása:

1. eddigi osztályzatok alapján
2. vizsgajegyek átlaga

### A tanulmányok alatti vizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei, típusai

A vizsga formái:

Tantárgy	Vizsga
Magyar irodalom	Szóbeli
Magyar nyelvtan	Írásbeli
Matematika	Írásbeli
Történelem	Szóbeli
Fizika	Írásbeli
Földrajz	Írásbeli
Biológia	Szóbeli
Első idegen nyelv	Írásbeli és szóbeli
Második idegen nyelv	Írásbeli és szóbeli
Technika/technika és tervezés	Gyakorlati
Vizuális kultúra	Gyakorlati
Testnevelés	Gyakorlati
Informatika/digitális kultúra	Gyakorlati
Ének-zene	Gyakorlati
Bibliaismeret	Szóbeli
Sakk-logika	Gyakorlati

Állampolgári ismeretek	Szóbeli
Hon- és népismeret	Szóbeli
Környezetismeret	Szóbeli
Természettudomány	Szóbeli
Dráma és színház	Szóbeli
Dráma- és tánc	Szóbeli
Bejárható Magyarország	Szóbeli

Az értékelést szaktanár végzi.

*Az vizsga értékelése:*

5 fokozatú értékelés szóbeli, gyakorlati vizsga esetén.

Írásbeli vizsga esetén százalékos értékelés, mely a következő:

<b>Teljesítmény</b>	<b>Érdemjegy</b>
0-40%	elégtelen (1)
41-59%	elégséges (2)
60-74%	közepes (3)
75-89%	jó (4)
90-100%	jeles (5)

*A vizsga követelményei:*

Az 1. és 2. osztályt egy blokknak tekintjük; a követelményeket az 1. és 2. osztály végéig kell teljesíteni.

## **2. évfolyam**

### **Magyar nyelv és irodalom**

- A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket.
- Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit.
- A kérdésekre értelmesen válaszoljon.
- Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban.
- Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit.
- Legyen képes összefüggő mondatok alkotására.
- Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról.
- Szöveghűen mondja el a memoritereket.
- Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő számú szókinccsel.
- Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel.
- Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét.
- Írása legyen rendezett, pontos.
- Ismerje fel és nevezze meg a tanult nyelvtani fogalmakat, szükség szerint idézze fel és alkalmazza a helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet szavaiban.
- Jelölje helyesen a j hangot 10-20 begyakorolt szóban.
- Helyesen válassza el az egyszerű szavakat.
- Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén

### **Matematika**

A tanuló

- képes halmazokat összehasonlítani az elemek száma szerint, halmazt alkotni;

- képes állítások igazságtartalmának eldöntésére, állításokat megfogalmazni;
- halmazok elemeit összehasonlítja, azonosítja, megkülönbözteti, a közös tulajdonságokat felismeri, megnevezi;
- több, kevesebb, ugyanígy fogalmát helyesen használja;
- néhány elemet sorba rendez próbálgatással;
- számokat ír, olvas 100-as számkörben, Helyi érték fogalma.
- tud római számokat írni, olvasni 100-as számkörben (I, V, X, L, C);
- megtalálja számok helyét a számegyenesen,
- meghatározza az egyes, tízes számszomszédokat;
- képes természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására;
- tud kétjegyű számokat képezni, helyi érték szerint bontani;
- a matematikai jeleket +, –, •, :, /, =, <, >, ( ) helyesen használja;
- képes összeadni, kivonni, szorozni, osztani 100-as számkörben;
- ismeri a szorzótáblát a 100-as számkörben;
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét;
- képes szóveges feladatot értelmezésére, megjelenítésére rajz segítségével, leírására művelettel;
- megkülönbözteti a páros és páratlan számokat;
- képes szimbólumok használatára matematikai szöveg leírásánál, az ismeretlen szimbólum kiszámítására;
- figyelme tudatosan irányítható;
- ismer az egyenes és görbe vonalakat;
- képes a test és a síkidom megkülönböztetésére;
- tud testeket építeni szabadon és megadott feltételek szerint;
- képes tájékozódni, ismeri az irányokat;
- képes a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére;
- ismeri a szabvány mértékegységeket: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év.
- képes átváltásokat végezni szomszédos mértékegységek között;
- felismeri a mennyiségek közötti összefüggéseket;
- mérés során helyesen használja a mérőeszközöket;



- felismeri növekvő és csökkenő számsorozatok szabályát, tudja a sorozatot folytatni;
- felismeri a számpárok közötti kapcsolatokat;
- képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni;
- tud adatokról megállapításokat megfogalmazni.

### **Környezetismeret**

A tanuló

- képes az emberi test nemre és korra jellemző arányait leírni, a fő testrészeket megnevezni;
- ismeri és alkalmazza az egészséges életmód alapvető elemeit;
- képes a mesterséges és természetes életközösség összehasonlítására;
- tiszteli az élővilág sokféleségét, felismeri a természetvédelem fontosságát;
- tud tájékozódni az iskolában és környékén;
- felismeri az évszakos és napszakos változásokat és kapcsolja ezeket az életmódbeli szokásaihoz;vizsga
- ismeri az időjárás elemeit, az ezzel kapcsolatos piktogramokat értelmezi; ismeri az időjáráshoz illő szokásokat;
- képes a használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló anyagok csoportosítására tulajdonságaik szerint;
- felismeri a kapcsolatot az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között;
- meg tudja különböztetni a mesterséges és természetes anyagokat;
- felismeri a halmazállapotokat;
- egyszerű megfigyeléseket végez a természetben, képes egyszerű vizsgálatok és kísérletek kivitelezésére;
- képes az eredmények megfogalmazására, ábrázolására;
- igényli az ok-okozati összefüggések keresését a tapasztalatok magyarázatára.

### **Ének-zene**

- A tanulók képesek legyenek 30 gyermekdalt és népdalt emlékezetből, a kapcsolódó játékokkal, c’-d” hangterjedelemben előadni.

- Képesek legyenek kifejezően, egységes hangzással, tiszta intonációval énekelni, és új dalokat megfelelő előkészítést követően, hallás után megtanulni.
- Kreatívan vegyenek részt a generatív játékokban és feladatokban. Érezzék az egyenletes lüktetést, tartsák a tempót, érzékeljék a tempóváltozást. A 2/4, 3/4, 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.
- Ismerjék fel és jegyezzék le a tanult zenei elemeket (ritmus, dallam).
- Pontosan, folyamatosan szólaltassák meg a tanult ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatokat csoportosan és egyénileg is.
- Szolmizálva énekeljék a tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről. Megfelelő előkészítés után hasonló dallamfordulatokat rögtönözzenek.
- Képesek legyenek társaikkal együtt figyelmesen zenét hallgatni. Tegyenek különbséget az eltérő zenei karakterek között.
- Hangszínhallás: Különböztessék meg a hegedű, cselló, fuvola, fagott, gitár, a testhangszerek és a gyermek-, női, férfihang hangszínét. Ismerjék a hangszerek alapvető jellegzetességeit. Szívesen és örömmel hallgassák újra, és dramatizálják a meghallgatott zeneműveket.

### **Rajz és vizuális kultúra**

- Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése.
- Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.
- Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével.
- A közvetlen környezet megfigyelése és értelmezése.
- A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.
- Téralkotó feladatok során a személyes térbeli szükségletek felismerése.
- Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.
- Médiumok azonosítása, igény kialakítása a médiahasználat során a tudatosabb választásra, illetve reflektív médiahasználat.

- Médiaélmények változásának és médiatapasztalattá alakíthatóságának felismerése.
- A médiaszövegek néhány elemi kódjának a (kép, hang, cselekmény) azonosítása, illetve ezzel kapcsolatos egyszerű összefüggések felismerése (pl. médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak, kreatív kifejező eszközöket használnak, amelyek befolyásolják azok hatását).
- A személyes kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.
- Az életkorhoz igazodó internetes tevékenységek gyakorlása és az abban rejlő veszélyek felismerése.
- Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

### **Technika, életvitel és gyakorlat**

- A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.
- Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról.
- A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.
- A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.
- Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.
- Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén.
- A hétköznapi életben használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Életkori szintnek megfelelő probléma felismerés, problémamegoldás.
- Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete.
- Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete.
- Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálal anyagok, textilek magabiztos alakítása.
- Építés mintakövetéssel és önállóan.
- Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata.
- A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.

- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.
- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- A közlekedési veszélyforrások tudatosulása.
- Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása.
- A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása.
- Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés

### **Testnevelés**

#### ***Előkészítő és preventív mozgásformák:***

- Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása.
- A szív és az izomzat működésének elemi ismeretei.
- A medence középhelyzete beállítása.
- A gyakorláshoz szükséges térformák ismerete gyors és célszerű kialakításuk.
- Az aktív-mozgásos relaxáció gyakorlatainak felismerése.
- A mozgás és a nyugalom harmóniájának felfedezése önmagára és másokra vonatkoztatva.

#### ***Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák:***

- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energia befektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával.

#### ***Manipulatív természetes mozgásformák:***

- A manipulatív természetes mozgásformák mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.
- Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában.
- A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűsége, biztonságra törekvés.

#### ***Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban:***

- Fesztes tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása.
- Stabilitás a dinamikus és statikus egyensúlyi helyzetekben talajon és emelt eszközökön.
- A tanult tánc(ok) és játékok térformáinak megvalósítása.

***Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban:***

- A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete.
- Különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása változó körülmények között, illetve játékban.
- Széleskörű mozgástapasztalat a Kölyökatlétika játékaiban.

***Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban:***

- Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete.
- Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban.
- A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása.

***Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban:***

- A mozgásának és akaratának gátlása, késleltetése.
- Törekvés arra, hogy a támadó- és védőmozgások az ellenfél mozgásaihoz igazodjanak.

***Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben:***

- Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról.
- Az időjárási körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

**Dráma és tánc**

***Gyermekdalok, népdalok, kiszámolók, népszokások dalai, népzene***

- A tanuló vegyen részt a kiszámolók és mondókák szituatív gyakorlásában.
- Vegyen részt a gyermekdalok hallás utáni tanulásában és gyakorlásában.
- Vegyen részt a kis hangterjedelmű dunántúli ugrós dallamok hallás utáni tanulásában és gyakorlásában.
- Vegyen részt a tanult gyermekdalok és népdalok ritmuskíséretes gyakorlásában.
- Társaival együtt tudja mozgásos játékait énekléssel, tapssal, zajkeltő eszközökkel kísélni

***Ritmusgyakorlatok***

- Tudjon egyszerű ritmusvariánsokat négy ütem terjedelemben pontosan visszatapsolni.

- Tudjon egyszerű mozgássorokat azonos, vagy negyedes tapssal kíséni

### ***Énekes-mozgásos gyermekjátékok, népszokások***

- Kezdeményezőként vegyen részt a járások változatos gyakorlásában.
- Vegyen részt a szökdelések változatos gyakorlásában.
- Kezdeményezően vegyen részt a járások, szökdelések és guggolások változatos, páros gyakorlásában.
- Kezdeményezően vegyen részt a páros-forgók gyakorlásában.
- Kezdeményezően vegyen részt a fogyó-gyarapodó játékok gyakorlásában.
- kezdeményezően vegyen részt a szerepjátszó-szerepváltó játékok gyakorlásában.
- Kezdeményezően vegyen részt a bújó-kapuzó játékok gyakorlásában.
- Vegyen részt a játékfűzések gyakorlásában.

### ***Néptáncok***

- Részt vesz az egyszerű dunántúli ugrós motívumok változatos gyakorlásában.
- Részt vesz az ugrós motívumfűzések kötött és szabad gyakorlásában

### **Bibliaismeret**

- Bibliai történetek a tanulók életkorának megfelelő szintű ismerete:
- A „Mi Atyánk” és a Jn 3,16. memoriter szintű ismerete
- Részvétel a közös feladatokban, beszélgetésekben, játékokban
- A tanuló életkorának megfelelően tudja saját szavaival elmondani, hogy kicsoda Jézus és miért jött el, és mit jelent az, hogy Isten szereti őt.
- A Rm 3,23. a Zsid 13,5. memoriter szintű ismerete
- Részvétel a közös feladatokban, beszélgetésekben, játékokban
- A tanuló életkorának megfelelően tudja saját szavaival elmondani, hogy mi a bűn, mit jelent Istennek engedelmeskedni, őt követni.

### **3. évfolyam**

#### **Magyar nyelv és irodalom**

- Az eddig tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek.
- Biztonsággal ismerje fel a tanult mondatfajtákat és legyen tisztában a mondatvégi írásjelek helyes használatával.

- Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat, és nevezze meg azokat szövegben is.
- A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat.
- Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek.
- Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.
- Ismerje és tudja értelmezni a tanító által használt javítási jeleket.
- A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.
- Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.
- Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Képes legyen az olvasottak tartalmát visszaadni szóban és írásban is. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket.
- A memoriterek szövegűen mondja el.
- Adott vagy választott témáról legalább 8-10 mondatos elbeszélő fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával.
- Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

## **Matematika**

A tanuló

- képes adott tulajdonságú elemeket halmazba rendezni,
- felismeri, megnevezi a halmazba tartozó elemek közös tulajdonságait,
- képes annak eldöntésére, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba,
- értelmezi a változást egyszerű matematikai tartalmú szövegben,
- képes az összes eset megtalálására próbálgatással,

- tud 1000-es számkörben számokat írni, olvasni,
- ismeri és értelmezi a helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmát 1000-es számkörben,
- tud római számokat írni, olvasni 1000-es számkörben (I, V, X, L, C, D, M);
- helyesen értelmezi a negatív számokat a mindennapi életben modell (hőmérséklet, adósság) segítségével,
- képes 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezésére, lejegyzésére szöveggel, előállítására hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel,
- tud természetes számokat nagyság szerinti összehasonlítani 1000-es számkörben,
- képes mennyiségek közötti összefüggések észrevételére tevékenységekben,
- alkalmazza a matematika különböző területein az ésszerű becslést és a kerekítést,
- képes pontosan számolni fejben száz-as számkörben,
- biztosan ismeri a szorzótáblát 100-as számkörben,
- ismeri az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát,
- képes a műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazására,
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét,
- tud írásban háromjegyű számokat összeadni, kivonni, szorozni egyjegyű számmal
- képes a műveletek ellenőrzésére,
- szöveges feladatokat megold a megoldási algoritmus alkalmazásával (a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata)
- ismeri a többszörös, osztó, maradék fogalmát,
- képes növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerésére, a szabály követésére,
- képes összefüggések keresésére az egyszerű sorozatok elemei között,
- meg tudja határozni a szabályt egyszerű formában, a hiányzó elemeket pótolja,
- ismeri és használja a szabvány mértékegységeket: km, cl, hl, g, t, másodperc.
- képes átváltások elvégzésére szomszédos mértékegységek között,
- egyszerű gyakorlati példák esetén képes a hosszúság, távolság és idő mérésére,
- egyszerű módszerekkel felismer és létrehoz háromszöget, négyzetet, téglalapot, egyéb sokszöget,



- megérti a test és a síkidom közötti különbséget,
- felismeri a kockát, téglateetet,
- képes hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel. tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítására,
- tudja megmérni a négyzet és a téglalap területét,
- képes a négyzet, téglalap területének mérésére különféle egységekkel, területlefedéssel,
- képes tapasztalati adatok lejegyzésére, táblázatba rendezésére, helyesen értelmezi a táblázat adatait,
- képes adatgyűjtésre, adatok lejegyzésére, diagramról adatok leolvasására,
- valószínűségi játékok, kísérletek során helyesen értelmezi a biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos fogalmakat.

### **Környezetismeret**

A tanuló

- ismeri és alkalmazza az egészséges életmód alapvető elemeit az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére;
- az életkorának megfelelően, a helyzethez illően felelősen viselkedik segítségnyújtást igénylő helyzetekben;
- képes a hosszúság és az idő mérésére, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslésére;
- képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására;
- képes a fenntartható életmód jelentőségének magyarázatára konkrét példán keresztül;
- értelmezi a hagyományok szerepét a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében;
- képes az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatására, az élőlények csoportosítására tetszőleges és adott szempontsor szerint;
- képes egy természetes életközösséget bemutatni;
- képes az informatikai és kommunikációs eszközök irányított használatára az információkeresésben és a problémák megoldásában.

## **Ének-zene**

- Képesek legyenek a tanulók 30 népdalt, műzenei idézetet emlékezetből, a-e' hangterjedelemben csoportosan és önállóan a népdalokat több versszakkal, csokorba rendezve is előadni.
- Képesek legyenek kifejezően, egységes hangzással, tiszta intonációval énekelni, és új dalokat megfelelő előkészítést követően, hallás után és jelrendszerről megtanulni.
- Többszólamú éneklési készségük fejlődjék. Képesek legyenek csoportosan ismert dalokat ritmus osztinatóval énekelni, és egyszerű kétszólamú darabokat, kánonokat megszólaltatni.
- Kreatívan vegyenek részt a generatív játékokban és feladatokban. Érezzék az egyenletes lüktetést, tartsák a tempót, érzékeljék a tempóváltozást. A 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.
- Ismerjék fel, jegyezzék le és szólaltassák meg a tanult zenei elemeket (metrum, dinamikai jelzések, ritmus, dallam).
- Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és emlékezetből szolmizálják.
- Szolmizálva énekeljék a tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről. Megfelelő előkészítés után hasonló dallamfordulatokat rögtönözzenek.
- Fejlődjék zenei memóriájuk és belső hallásuk.
- Fejlődjön formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség) ismerjék fel és tudják megfogalmazni.
- Hangszínhallás: Különböztessék meg a tekerő, duda, oboa, klarinét, kürt, trombita, ütődob, a gyermekkar, nőikar, férfikar hangszínét. Ismerjék a hangszerek alapvető jellegzetességeit. Tegyenek különbséget szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar hangzása között.
- Zenehallgatásuk tudatos legyen, figyelmesen hallgassák a zeneműveket. A zenehallgatásra kiválasztott művek közül 4-5 alkotást/műrészletet ismerjenek.

### **Rajz-és vizuális kultúra**

- Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése.
- Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.
- Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.
- A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.
- Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkciónak megfelelő térbeli szükségletek felismerése.
- Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.
- A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élszóban.
- A média alapvető funkcióinak (tájékoztató, szórakoztató, ismeretszerzés) megismerése.
- A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.
- Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.
- Használati utasítások értő olvasása, betartása.

### **Technika és életvitel**

- Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyalókor).
- A hétköznapi életben használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.
- Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.
- A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségintű alkalmazása.

- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

### **Testnevelés**

#### ***Előkészítő és preventív mozgásformák:***

- Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.
- A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.
- A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.
- Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.
- A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása.
- A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén.
- Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között.
- A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban.

#### ***Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák:***

- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.
- A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése.

#### ***Manipulatív természetes mozgásformák:***

- A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.
- A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése.
- A pontosság, célszerűség és biztonság igényé válása.
- A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

#### ***Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban:***

- A képesszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás.
- Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során.

–Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.

–A tempóváltozások érzékelése és követése.

–A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

***Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban:***

–A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizításra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között.

–A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.

–Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

***Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban:***

–A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.

–Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.

–Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése.

–Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra.

–A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés.

–A sportszerű viselkedés értékévé válása.

***Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban:***

–A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés.

–Az önvédelmi feladatok céljának megértése.

***Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben:***

–Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.

–A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.

–A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

## **Dráma és tánc**

### ***Gyermekdalok, népdalok, kiszámolók, népszokások dalai, népzene***

- A tanuló ismerjen legalább tíz ugrós és karikázó dallamot.
- Ismerje fel a dunántúli ugrós és a rábaközi hangszeres népzeneét.
- Tudja az énekelt népdalokat és a hallgatott népzeneét egyszerű ritmuskíséréssel hiba nélkül kíséni.
- Tudja a mozgássorok dallamkíséretéhez az éneket önállóan indítani.

### ***Ritmusgyakorlatok***

- Tudjon négy ütem terjedelmű ritmusvariánsokat nagy biztonsággal visszatapsolni.
- Tudjon egyszerű mozgássorokat és ugrós motívumokat azonos, nyújtott és éles, tapsos ritmussal kíséni

### ***Énekes-mozgásos gyermekjátékok, népszokások***

- Tudja indítani és irányítani a fogyó-gyarápodó játékokat.
- Tudja indítani és irányítani a szerepjátszó-szerepváltó játékokat.
- Tudja indítani és irányítani a bújó-kapuzó játékokat.
- Tudjon indítani és irányítani legalább két játékfűzést

### ***Néptáncok***

- Tudjon legalább hat ugrós motívumot önállóan, karikázó motívumokat társaival együtt táncolni. Kezdeményezően vegyen részt a rábaközi verbunk és dus motívumainak gyakorlásában.
- Kezdeményezően vegyen részt a karikázó kötött, és az ugrós, verbunk és dus motívumok kötött és szabad gyakorlásában. Legalább hat ugrós motívum felhasználásával tudjon improvizálni.
- A megfigyelt koreográfiákban ismerje fel a tanult motívumokat.

## **Bibliaismeret**

- Részvétel a közös feladatokban, beszélgetésekben, játékokban
- A tanuló tudja megfogalmazni, hogy mi a Biblia
- Ismerje a pusztai vándorlás és a honfoglalás főbb eseményeit: Átkelés a Vörös-tengeren, Tíz parancsolat adása, Az érc kígyó, Jerikó bevétele
- Ismerje a következő bibliai személyeket: Gedeon, Sámson, Ruth, Sámuel

- Az arany szabály és a Nagy parancsolat, valamint a Mt 28,19-20 (misszióparancs) memoriterek szintű ismerete
- Életkorának megfelelően ismertesse, mit tanít Jézus a boldogságról, az adásról, az imádságról, a megbocsátásról, az őszinteségről és az indulatokról.
- Bibliai történetekkel igazolja, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia.

#### 4. évfolyam

##### **Magyar nyelv és irodalom**

- A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat.  
Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.
- Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.
- Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.
- Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket.
- A memoriterek szöveghűen mondja el.
- Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával.
- Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat, és nevezze meg azokat szövegben is.
- A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.

- Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

## **Matematika**

A tanuló

- tud adott tulajdonságú elemeket halmazba rendezni,
- felismeri, megnevezi a halmazba tartozó elemek közös tulajdonságait,
- képes annak eldöntésére, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba,
- értelmezése a változást egyszerű matematikai tartalmú szövegben,
- próbálgatással képes az összes eset megtalálására,
- tud számokat írni, olvasni 10 000-es számkörben,
- ismeri és helyesen alkalmazza a helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmakat 10 000-es számkörben,
- tud római számokat írni, olvasni 1000-es számkörben (I, V, X, L, C, D, M);
- helyesen értelmezi a negatív számokat a mindennapi életben modell (hőmérséklet, adósság) segítségével,
- képes 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezésére, lejegyzésére, előállítására, hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel,
- tud természetes számokat nagyság szerinti összehasonlítani 10 000-es számkörben,
- képes mennyiségek közötti összefüggések észrevételére tevékenységeken keresztül,
- alkalmazza az ésszerű becslést és a kerekítést a matematika különböző területein,
- tud fejben számolni száz-as számkörben,
- biztos ismeri a szorzótáblát 100-as számkörben,
- ismeri az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát,
- alkalmazza a műveletek tulajdonságait, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségét,
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét,
- képes négyjegyű számok összeadására, kivonására, szorozni kétjegyű, osztani egyjegyű számmal írásban,
- tudja a műveletek helyességének ellenőrzését,



- képes szöveges feladat megoldására a megoldási algoritmus (a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata) alkalmazásával,
- ismeri és helyesen használja a többszörös, osztó, maradék fogalmát,
- felismeri a növekvő és csökkenő számsorozatokot, tudja azokat folytatni,
- képes összefüggések keresésére az egyszerű sorozatok elemei között,
- tudja megfogalmazni a szabályt egyszerű formában, a hiányzó elemeket pótolja,
- képes egyenesek kölcsönös helyzetének felismerésére (metsző és párhuzamos egyenesek),
- ismeri a szabvány mértékegységeket: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc. Tud átváltásokat végezni szomszédos mértékegységek között,
- képes egyszerű gyakorlati példákban a hosszúság, távolság és idő mérésére,
- létrehoz háromszöget, négyzetet, téglalapot, egyéb sokszöget egyszerű módszerekkel, felismerési, megnevezi jellemzőiket,
- ismeri a kör fogalmát,
- megértési a test és a síkidom közötti különbséget,
- felismerés és létrehoz kockát és téglateetet, megnevezi jellemzőiket,
- felismerési a gömböt,
- hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel előállít tükrös alakzatokat,
- tudja kiszámítani a négyzet és a téglalap területét,
- képes a négyzet, téglalap területének mérésére különféle egységekkel, területlefedéssel,
- képes tapasztalati adatok lejegyzésére, táblázatba rendezésére, a táblázat adatainak értelmezésére,
- képes adatgyűjtésre, adatok lejegyzésére, diagram leolvasására,
- értelmezése a valószínűségi játékok, kísérletek során a biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos fogalmakat.

### **Környezetismeret**

A tanuló

- ismeri és alkalmazza az egészséges életmód alapvető elemeit az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére;

- az életkorának megfelelően, a helyzethez illően felelősen viselkedik segítségnyújtást igénylő helyzetekben;
- képes a hosszúság és az idő mérésére, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslésére;
- képeség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására;
- képes a fenntartható életmód jelentőségének magyarázatára konkrét példán keresztül;
- értelmezi a hagyományok szerepét a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében;
- képes az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatására, az élőlények csoportosítására tetszőleges és adott szempontsor szerint;
- képes egy természetes életközösséget bemutatni;
- képes egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezésére, ismeri az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartást;
- képes Magyarország elhelyezésére a földrajzi térben, ismeri néhány fő kulturális és természeti értékét;
- képes az informatikai és kommunikációs eszközök irányított használatára az információkeresésben és a problémák megoldásában.

### **Ének-zene**

- Képesek legyenek a tanulók 30 népdalt, műzenei idézetet emlékezetből, a-e'' hangterjedelemben csoportosan és önállóan a népdalokat több versszakkal, csokorba rendezve is előadni.
- Képesek legyenek kifejezően, egységes hangzással, tiszta intonációval énekelni, és új dalokat megfelelő előkészítést követően, hallás után és jelrendszerről megtanulni.
- Többszólamú éneklési készségük fejlődjék. Képesek legyenek csoportosan ismert dalokat ritmusosztinatóval énekelni, és egyszerű kétszólamú darabokat, kánonokat megszólaltatni.
- Kreatívan vegyenek részt a generatív játékokban és feladatokban. Érezzék az egyenletes lüktetést, tartsák a tempót, érzékeljék a tempóváltozást. A tanult metrumokat helyesen hangsúlyozzák.

- Ismerjék fel, jegyezzék le és szólaltassák meg a tanult zenei elemeket (metrum, dinamikai jelzések, ritmus, dallam).
- Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és emlékezetből szolmizálják.
- Szolmizálva énekeljék a tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről. Megfelelő előkészítés után hasonló dallamfordulatokat rögtönözzenek.
- Fejlődjék zenei memóriájuk és belső hallásuk.
- Fejlődjék formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség) ismerjék fel és tudják megfogalmazni.
- Fejlődjék hangszínhallásuk. Különböztessék meg a megismert hangszerek, a gyermekkar, nőikar, férfikar, vegyeskar hangszínét. Ismerjék a hangszerek alapvető jellegzetességeit. Tegyenek különbséget szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar hangzása között.
- Zenehallgatásuk tudatos, figyelmesen hallgassák a zeneműveket. A zenehallgatásra kiválasztott művek közül 4-5 alkotást/műrészletet ismerjenek.

### **Rajz és vizuális kultúra**

- Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.
- A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.
- Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkciónak megfelelő térbeli szükségletek felismerése.
- A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása (pl. festészetben belül: arckép, csendélet, tájkép).
- Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.
- A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.

- Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása.
- Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete, alkalmazása. A hálózati kommunikációban való részvétel során fontos és szükséges viselkedési szabályok elsajátítása, alkalmazása. Életkorhoz igazodó fejlesztő, kreatív internetes tevékenységek.

### **Technika és életvitel**

- Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.
- Használati utasítások értő olvasása, betartása.
- Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyalotáskor).
- A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.
- Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.
- A kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítása.
- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

### **Testnevelés**

#### ***Előkészítő és preventív mozgásformák:***

- Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.
- Önálló pulzusmérés.
- A levezetés helyének és preventív szerepének megértése.
- A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.
- A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.
- Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.
- A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén.

–Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban.

***Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák:***

- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energiabefektetéssel, eszközzel, társakkal.
- A bonyolultabb játékfeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása.
- A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások, azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete.

***Manipulatív természetes mozgásformák:***

- A manipulatív természetes mozgásformák kombinálása térben és szabályozott energia befektetéssel.
- A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése.
- A pontosság, célszerűség és biztonság igényé válása.
- A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

***Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban:***

- Részben önállóan tervezett 3-6 torna- és/vagy táncelem összekötése zenére is.
- A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás.
- Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során.
- Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.
- A tempóváltozások érzékelése és követése.
- A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

***Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban:***

- A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizításra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között.
- A 3 lépéses dobóritmus ismerete.
- A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.
- Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

- A Kölyökatlétika eszköz- és versenyrendszerének ismerete.
- A Kölyökatlétikával kapcsolatos élmények kifejezése.

***Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban:***

- A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.
- Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.
- Az emberfogásos és a területvédekezés megkülönböztetése.
- Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra.
- A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés.
- A sportszerű viselkedés értékévé válása.

***Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban:***

- Néhány önvédelmi fogás bemutatása párban.
- Előre, oldalra és hátra esés, tompítással.
- A tolasok, húzások, emelések és hordások erő kifejtésének optimalizálódása.
- A grundbirkózás alapszabályának ismerete és alkalmazása.
- A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés.
- Az saját agresszió kezelése.
- Az önvédelmi feladatok céljának megértése.

***Természetes mozgásformák a vízbiztonságot kialakító és úszógyakorlatokban:***

- Egy úszásnemben 25 méter leúszása biztonságosan.
- Fejesugrással vízbe ugrás.
- Az uszodai rendszabályok természetessé válása. A tanult úszásnem fogalmi készletének ismerete.

**Dráma és tánc**

***Gyermekdalok, népdalok, kiszámolók, népszokások dalai, népzene***

- A tanuló tudjon önállóan énekelni legalább húsz ugrós, karikázó, rábaközi, somogyi és zöldágjárás-kiszehajtás dallamot.
- Ismerje fel a már hallott dunántúli ugrós, rábaközi és somogyi hangszeres népzeneét.
- A tanult és énekelt népdalokat tudja hiba nélkül ritmuskísérettel segíteni.

- Táncok és népszokások énekes kíséretét, tudja önállóan indítani és irányítani

### ***Ritmusgyakorlatok***

- Tudjon hat ütem terjedelmű ritmusvariánsokat nagy biztonsággal visszatapsolni.
- Tudjon egyszerű mozgássorokat és ugrós motívumokat azonos, nyújtott, éles és fordított, tapsos ritmussal kíséni. Tudja a futást egyenletes sarokkoppantással kíséni

### ***Énekes-mozgásos gyermekjátékok, népszokások***

- Kezdeményezően vegyen részt a játékok szervezésében, tudja indítani és irányítani a fogyó- gyarapodó játékokat
- Tudja indítani és irányítani a szerepjátszó-szerepváltó játékokat.
- Tudja indítani és irányítani a bújó-kapuzó játékokat.
- Tudjon indítani és irányítani legalább négy játékfűzést.
- Tudjon társaival előadni egy kiszehajtás-zöldágjárás énekes-táncos összeállítást

### ***Néptáncok***

- Kezdeményezően vegyen részt a tanult új motívumok változatos gyakorlásában.
- Kezdeményezően vegyen részt a karikázó kötött, és az ugrós, a csárdás, a verbunk és a dus motívumok kötött és szabad gyakorlásában. Legalább tíz ugrós motívum felhasználásával tudjon improvizálni.
- A megfigyelt koreográfiákban biztonsággal ismerje fel a tanult motívumokat.
- Tudja a tanult táncok bemutatását indítani és irányítani

### **Bibliaismeret**

- Részvétel a közös feladatokban, beszélgetésekben, játékokban
- Életkorának megfelelően értelmezze a magvető és az irgalmas samaritánus példázatát, ismerje Zákeus, Nikodémus és Péter személyét.
- Tudja elmondani saját szavaival, hogy mit ünneplünk pünkösdkor, illetve mi a Szentlélek személyének a munkája a világban. Ismerje az Apostolok Cselekedetei könyv felépítését
- Az Ároni áldás, a Jn 8,36.. és a Rm 8,14-15. memoriter szintű ismerete
- Tudja elmondani saját szavaival, hogy mit ünneplünk adventkor.
- Ismerjen a bibliai teremtéstörténetet.

### **Angol nyelv**

A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét.

- Elmond néhány verset, mondókát és néhány összefüggő mondatot önmagáról, minta alapján egyszerű párbeszédet folytat társaival.
- Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában.
- Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol, minta alapján egyszerű, rövid szövegeket alkot.
- fő témakörök: üdvözlések, bemutatkozás; családtagok; lakás helyiségei, berendezési tárgyak, tevékenységek a lakásban; napi étkezések, alapvető ételek, italok; az óra, napszakok, a hét napjai, hónapok, évszakok, időjárás; számok 1-1000-ig, dátum; alapvető ruhadarabok; testrészek; sportok, szabadidős tevékenységek; napi rutin; iskolai tantárgyak, tárgyak, osztálytársak; vásárlás; főbb állatok; főbb ünnepek.

### **5. évfolyam**

#### **Irodalom**

Képes az epikai és lírai művek, a népköltészet és a műköltészet jellemző vonásainak felismerésére.

Képes az epikai művek cselekményének szerkezeti részeit, a szereplőket, a helyszíneket felismerni, bemutatni.

A lírai művekben képes a képiséget, a zeneiség eszközeit, az ütemhangsúlyos verselést felismerni, bemutatni.

Képes egyszerű, rövid leírás készítésére személyekről, tárgyakról.

Képes személyes és olvasmányélménye egyszerű megfogalmazására, elsősorban szóban.

Legyen képes néhány mondatos történetmondásra mindennapi élményeiről, olvasmányairól szóban és rövid fogalmazásban.

Képes legyen a gyakran használt és olvasott művekben előforduló szavak jelentésének értelmezésére. Jártasságot szerezzen a szótárak használatában



## **Magyar nyelv**

A tanuló igyekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, a szó beszédet kísérő nem nyelvi jeleket alkalmazni.

A rövidebb szóbeli üzeneteket, rövidebb hallott történeteket képes legyen megérteni, és ezekről rövid összefoglalást adni.

Fokozatos önállósággal tudjon a tanult hagyományos és internetes műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, SMS, e-mail, stb) szöveget alkotni.

Legyen képes az írott és az elektronikus felületen megjelenő olvasott szövegek átfogó megértésre és az információkeresésre.

A tanuló ismerje a hangok, szóelemek és szavak szintjén a következőket:

- magánhangzók: mély, magas, rövid, hosszú
- mássalhangzók: zöngés, zöngétlen
- hangrend, illeszkedés.

Feladatvégzés során ismerje fel a következő hangkapcsolódási szabályszerűségeket:

- teljes és részleges hasonulás
- összeolvadás
- rövidülés
- kiesés.

Az ezekhez kapcsolódó helyesírási szabályokat igyekezzen alkalmazni az írott munkában.

A megismert új szavakat, közmondásokat, szólásokat aktív szókincsében is próbálja meg alkalmazni.

## **Matematika**

Konkrét esetekben halmazokat felismer és ábrázol.

Állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja.

Érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén.

Ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket, felismeri az ezekkel képzett számokat a hétköznapi helyzetekben.

Ismeri és alkalmazza a 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait.

A természetes számokat osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint csoportosítja.

Gyakorlati feladatok megoldása során legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.

Meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét.

Ismeri az egész számokat.

Ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat.

Érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén.

Megfelelteti egymásnak a racionális számok közös nevezőes tört és tizedes tört alakját.

Meghatározza konkrét számok reciprokát.

Gyakorlati feladatok megoldása során tizedes törtet legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.

Sorozatokat adott szabály alapján folytat; néhány tagjával adott sorozat esetén felismer és megfogalmaz képzési szabályt.

Síkbeli tartományok közül kiválasztja a szögtartományokat, nagyság szerint összehasonlítja, méri, csoportosítja azokat.

Csoportosítja a háromszögeket szögeik és oldalaiuk szerint.

Felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat.

Tapasztalatot szerez a síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben.

Felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat.

A szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít.

Ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőleget, szögfelezőt, merőleges és párhuzamos egyeneseket szerkeszt, szöveget másol.

## **Természettudomány**

### ***A növények testfelépítése***

Felismeri és megnevezi a növények életfeltételeit, életjelenségeit.

Összehasonlítja ismert hazai természetű vagy vadon élő növényeket adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján.

Felismeri és megnevezi a növények részeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit.

Összehasonlíttja ismert hazai természetű vagy vadon élő növények részeit megadott szempontok alapján.

Ismert hazai természetű vagy vadon élő növényeket különböző szempontok szerint csoportosít.

Azonosítja a lágyszárú és a faszárú növények testfelépítése közötti különbségeket.

### ***Az állatok testfelépítése***

Felismeri és megnevezi az állatok életfeltételeit és életjelenségeit.

Összehasonlít ismert hazai házi vagy vadon élő állatokat adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján.

Felismeri és megnevezi az állatok testrészeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit.

Az állatokat különböző szempontok szerint csoportosítja.

Azonosítja a gerinctelen és a gerinces állatok testfelépítése közötti különbségeket.

Mikroszkóp segítségével megfigyeli egysejtű élőlényeket.

### ***Anyagok és tulajdonságaik***

Felismeri és megfigyeli a környezetben előforduló élő és élettelen anyagokat, megadott vagy önállóan kitalált szempontok alapján csoportosítja azokat.

Felismeri és megfigyeli különböző természetes és mesterséges anyagokat, ismeri azok tulajdonságait, felhasználhatóságukat, ismeri a természetes és mesterséges környezetre gyakorolt hatásukat.

Önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket különféle fizikai paraméterek meghatározására.

Önállóan végez egyszerű kísérleteket.

### ***Mérések, mértékegységek, mérőeszközök***

Önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az őrztartalom és az idő meghatározására.

Észleli, méri az időjárási elemeket, a mért adatokat rögzíti, ábrázolja.

Magyarországra vonatkozó adatok alapján kiszámítja a napi középhőmérsékletet, a napi és évi közepes hőingást.

Leolvassa és értékeli a Magyarországra vonatkozó éghajlati diagramok és éghajlati térképek adatait.

### ***Tájékozódás az időben***

Tervet készít saját időbeosztására vonatkozóan.

Megfigyeli a természet ciklikus változásait.

Megérti a Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás közötti összefüggéseket.

Modellezi a Nap és a Föld helyzetét a különböző napszakokban és évszakokban.

### ***Alapvető térképészeti ismeretek***

Mágneses kölcsönhatásként értelmezi az iránytű működését.

Felismeri a felszínformák ábrázolását a térképen.

Megérti a méretarány és az ábrázolás részletessége közötti összefüggéseket.

Fő- és mellékégtájak segítségével meghatározza különböző földrajzi objektumok egymáshoz viszonyított helyzetét.

Felismeri és használja a térképi jelrendszert és a térképajtákat (domborzati térkép, közigazgatási térkép, autós térkép, turistatérkép).

### ***Alapvető légköri jelenségek és folyamatok***

Megnevezi az éghajlat fő elemeit.

Jellemzi és összehasonlítja az egyes éghajlati övezeteket (forró, mérsékelt, hideg).

Értelmezi az évszakok változását.

Értelmezi az időjárás-jelentést.

Piktogramok alapján megfogalmazza a várható időjárást.

### ***Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség***

Felismeri és megnevezi az emberi test fő részeit, szerveit.

Látja az összefüggéseket az egyes szervek működése között.

Érti a kamaszkori testi és lelki változások folyamatát, élettani hátterét.

## **Történelem**

### ***Személyes történelem***

Képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból.

Ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját.

Használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, korszakra való utalással végez időmeghatározást.

Képes információk gyűjtésére képi és tárgyi forrásokból megadott szempontok szerint. Képes különbséget tenni források között típus és kontextus alapján.

### ***Fejezetek az ókor történelméből***

Ismeri és fel tudja idézni az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, történeteket, elbeszéléseket.

Képes ismereteket szerezni olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból.

Adott történetben különbséget tud tenni fikatív és valós, irreális és reális elemek között.

Önállóan képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményét megfogalmazni.

### ***A kereszténység***

Tisztában van a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra.

### ***A középkor világi***

Tisztában van a középkor világgépének fő vonásaival.

Ismeri a különböző korok hadviselési szokásait, jellemzőit.

Önállóan képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményét megfogalmazni.

Felismeri a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korrallal.

A történelmi eseményekkel és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg.

### ***Képek és portrék az Árpád-kor történetéből***

Ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mondákat, történeteket, elbeszéléseket.

Be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket.

Ismeri a középkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében.

Fel tudja idézni a középkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a honfoglalástól napjainkig.

Valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori európai történelmi folyamatokban.

### ***Ismeretszerzés és forráshasználat***

Kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni.

Megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok anyagai, filmek; nyomtatott és digitális, vizuális források).

Megadott szempontok alapján rendszerezi a történelmi információkat.

Felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához.

Képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni.

Képes különbséget tenni források között típus és kontextus alapján.

Össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel.

Meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek.

Egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni.

### ***Tájékozódás időben és térben***

A tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz.

Használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére.

### ***Szaktárgyi kommunikáció***

Önállóan képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményt megfogalmazni.

Össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró szövegek tartalmát.

Az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni.

Képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel kapcsolatban.

Képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról.

Különböző történelmi korszakok, történelmi kérdések tárgyalása során alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.

Tud egyszerű vizuális rendezőket kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról.

Egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást állít össze és mutat be.

Egyszerű történelmi kérdésekről véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja; Meghallgatja mások véleményét, érveit.

Tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

### ***Történelmi gondolkodás***

Képes megfigyelni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket.

Feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és alátámasztja azokat.

Önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről.

### **Angol nyelv**

A személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget.

A személyes és környezeti tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel.

A személyes és környezeti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait  
A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.  
Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése célnyelven.  
találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakkal;  
felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

### **Bibliaismeret**

Részvétel a közös feladatokban, beszélgetésekben, játékokban.  
A Biblia főbb jellemzőinek ismerete.  
Ismerje a következő bibliai történeteket: Dávid és Góliát, Jézus születése, halála és feltámadása, A jó pásztortörténete.  
A Miatyánk, az.1. Tim.3:16-17., és az 1.Sám 16:7/b memoriter szintűismerete.  
Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: bűn, hit, Krisztus,szeretete.  
Tudja megfogalmazni az advent, a karácsony, a nagypéntek és a húsvétlényegét.  
Ismerje Káin és Ábel, valamint Salamon ítéleténektörténetét.  
A tíz parancsolat (2. Móz.20:2-17), a Péld. 9:10., az ApCsel 1:8. memoriter szintű ismerete. - Tudja megfogalmazni a virágvasárnap és a pünkösöd, mint keresztény ünneplényegét.

### **Ének - zene**

A legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete.  
A klasszikus zenekar hangszer családjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafúvók rézfúvók, vonós, ütős).  
A karmester és a karvezető különböző szerepének megértése.  
A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében.



A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket.

Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet.

50 dal ismerete.

A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése.

A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.

A Szózat hallás utáni megtanulása és éneklése.

### **Technika és tervezés**

Tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;

–egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik;

–érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét.

Műszaki kommunikáció értelmezése és alkalmazása

–Digitális tervezés alkalmazása

–Véleményformálás támogatása a környezettudatos otthon kialakításáról

–Különböző korok otthonainak összehasonlítása, véleményformálás

–Otthon a településen

–Közlekedési rendszerek

A táplálkozás jelentőségének értelmezése az egészségtudatos életvitelben

–Fogyasztói tudatosság alkalmazása az egészséges táplálkozás – mint önérdék – mentén

–Rugalmas alkalmazkodás döntési helyzetekben

–Kezdeményező és kitartó munkavégzés alkalmazása

–Táplálkozás az egészségtudatos életvitelben

Önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;

–környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;

–terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;

–alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;

–részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;

- Kreatív alkotás alkalmazása
- Design thinking (tervezői gondolkodás) lépéseinek alkalmazása problémamegoldás során
- Véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről

### **Rajz és vizuális kultúra**

Látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja.

Alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat.

Látványok, képek részeinek, részleteinek alapján elképzei a látvány egészét, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutatja és megjeleníti, rekonstruálja azt.

Szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is.

A látványokkal kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeket pontosan szétválasztja.

Különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeiteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti.

Különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt.

### **Digitális kultúra**

Megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat.

Ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Ismeri és használja a programozási környezet alapvető eszközeit.

A probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven.

Tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről.

Mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

Tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.

Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

Ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket.

A tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás).

Etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza.

A tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít.

Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri.

Az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki.

Ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét.

Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat.

Értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol.

## **Testnevelés**

### ***Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció***

Megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat.

A mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat.

A helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet.

***Atlétikai jellegű feladatmegoldások*** Futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben.

Magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit.

### ***Torna jellegű feladatmegoldások***

Segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére.

### ***Sportjátékok***

A sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket.

A testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat.

A tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.

### ***Testnevelési és népi játékok***

A sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket.

A tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.

### ***Önvédelmi és küzdősportok***

A küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket.

A tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütések, rúgásokat, védekeket és ellentámadásokat.

### ***Alternatív környezetben űzhető mozgásformák***

Ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben.

A szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

6. évfolyam

### **Magyar nyelv és irodalom**

#### **Beszéd-készség, szóbeli szövegek alkotása, megértése**

A kapcsolatfelvétel és –megszakítás illemszabályainak ismerete.

A testbeszéd és a hangosítás eszközeinek ismerete a beszédhelyzetnek megfelelően.

Alkalmazza a kérés és a tudakozódás szóbeli formáit a közléshelyzetnek megfelelően.

Írásbeli szöveg alkotása, íráskép, helyesírás

Jól olvasható, rendezett külsejű, lendületes írás.

A tanult helyesírási szabályok alkalmazása másolás, tollbamondás és emlékezetből való íráskor és önálló szövegek alkotásakor.

Rövid elbeszélés, leírás tájról, tárgyról, emberről (jellemzés) készítése.

Ismeretek az anyanyelvről

A nyelv rendszerszerűségének ismerete.

A szavak, szóelemek, a szófajok és fajtáik jellemzőinek, helyesírási, nyelvhelyességi tudnivalóinak alkalmazása.

A tanulási képesség fejlesztése

Tájékozottság a könyvtári eligazodásban; információgyűjtés és rendezés.

Jártasság a korosztály számára készült lexikonok, kézikönyvek használatában.

Szabály és meghatározás szerkesztése. Keresés nemcsak írásos, hanem digitális információhordozóból is.

Olvasás, írott szöveg megértése

Az előbeszéd tempójával egyező folyamatos hangos és a szöveget értelmező csendes olvasás. Az olvasmányok témájának, szereplőinek, helyszíneinek, a cselekmény szálainak azonosítása; az elsődleges, szó szerinti és az elvontabb, metaforikus jelentés felfogása.

A lírai művek képiségének, zeneiségének átélése, kifejezőeszközeinek megnevezése.

A szövegszerkesztés alapvető eljárásainak ismerete.

### Ismeretek az irodalomról

A tanuló legyen képes a műnemek és a tanult műfajok, a népköltészet és műköltészet közötti különbségek és hasonlóságok feltárására.

Memoriterként tudjon 3-4 lírai alkotást, egy elbeszélő költeményből min. 25-30 sort és 5-6 mondatos prózai szöveget hatásosan, pontosan felidézni.

Az ítéliképeség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése

A tanuló képes a saját és nem saját álláspont azonosítására, mások véleményének meghallgatására, megértésére.

Alapvető érzelmeket, erkölcsi magatartásformákat azonosítani tud. Beszámoló az átélés élményéről.

### Matematika

#### ***Gondolkodási és megismerési módszerek***

- Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján, részhalmaz felírása, felismerése.
- Két véges halmaz közös részének, uniójának felírása, ábrázolása.
- Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint.
- Néhány elem sorba rendezése, az összes lehetséges sorrend felírása.
- Állítások igazságának eldöntésére, igaz és hamis állítások megfogalmazása.
- A nyelv logikai elemeinek és az összehasonlításához szükséges kifejezéseknek a helyes használata.

#### ***Számtan, algebra***

- A tízes számrendszer fogalma, a tízes számrendszer helyiértékeinek ismerete.
- Számok osztóinak, többszöröseinek felírása. Közös osztók, közös többszörösök megkeresése. Oszthatósági szabályok (2, 3, 5, 9, 10, 4, 25, 100) ismerete, alkalmazása.
- Egész számok fogalmának ismerete, ellentett, abszolútérték meghatározása. Egész számok összeadása, kivonása, szorzása, osztása. Az egész számokkal végzett műveletek szabályainak alkalmazása.
- Törtek, tizedestörtek értelmezése, írása, olvasása, egyszerűsítése, bővítése, összehasonlításuk. Tizedestörtek kerekítése. Törtek, tizedestörtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása. A racionális szám fogalma. Műveletek a racionális számok körében (negatív törtekkel, tizedestörtekkel is).

- Két-három műveletet tartalmazó műveletsor eredményének kiszámítása, a műveleti sorrendre vonatkozó szabályok ismerete, alkalmazása. Zárójelek alkalmazása.
- Két szám aránya. A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel, az egyenes arányosság [és a fordított arányosság] értéke, használata.
- A százalék fogalmának ismerete, a százaléktérték kiszámítása.
- Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása szabadon választott módszerrel.
- Egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlet felírásával. Szövegértelmezés, adatok kigyűjtése, terv (szimbólumok, betűkifejezések segítségével összefüggések felírása a szöveges feladatok adatai között), becslés, számítás; ellenőrzés segítségével a kapott eredmények helyességének megítélése.
- A hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg szabványmértékegységeinek ismerete. Mértékegységek egyszerűbb átváltásai gyakorlati feladatokban. Algebrai kifejezések gyakorlati használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során.

### **Geometria**

- Tételek felismerése, a szaknyelv és az anyanyelv helyes használata.
- Párhuzamos, metsző, kitérő, merőleges egyenesek fogalmának ismerete. Párhuzamos és merőleges egyenesek rajzolása egyélű és derékszögű vonalzó segítségével.
- Alapszerkesztések végrehajtása; pont és egyenes távolsága, két párhuzamos egyenes távolsága, szakaszfelező merőleges, szögfelező, szögmásolás, merőleges és párhuzamos egyenesek. Téglalap szerkesztése.
- Adott tulajdonságú ponthalmazok felismerése. A körrel kapcsolatos fogalmak, elnevezések ismerete.
- A szögtartomány fogalma, a szögek nagyságának megmérése, a mértékegységek ismerete. Adott nagyságú szög megrajzolása szögmérő segítségével. A szögfajták ismerete. Speciális szögek szerkesztése.
- Alakzatok tengelyese tükröképének szerkesztése, a tengelyes szimmetria felismerése.
- A sokszög szemléletes fogalma. Sokszögek tulajdonságainak vizsgálata a geometriai ismeretek alkalmazásával (átlók száma, konvex és konkáv sokszögek megkülönböztetése, tengelyes szimmetria stb.). A sokszögek csoportosítása különböző

- szempontok szerint. Konkrét sokszögek kerületének kiszámítása.
- A háromszögek osztályozása szögek szerint. A háromszög-egyenlőtlenség felismerése. Tengelyesen szimmetrikus háromszög szerkesztése, tulajdonságainak felismerése, területének kiszámítása (átdarabolás, kiegészítés).
  - A négyszög, a speciális négyszögek fogalmának ismerete, tulajdonságaik vizsgálata, Tengelyesen szimmetrikus négyszögek tulajdonságainak felismerése adott ábrák segítségével. A négyszög kerületének kiszámítása.
  - A téglalap (négyzet) területe, a korábban tanultak alkalmazása geometriai problémák és gyakorlati jellegű feladatok megoldásában.
  - A téglalapot, kocka ismerete, az elnevezések (csúcs, él, lap) helyes használata, tulajdonságaik vizsgálata.
  - A téglalapot térfogata, a térfogat szabványos mértékegységei. A térfogat és az űrtartalom mértékegységei közti kapcsolat ismerete. A korábban tanultak alkalmazása gyakorlati jellegű feladatokban.
  - Testek ábrázolása, az ábrák helyes értelmezése. Testek építése.

### **Történelem**

- A diák legyen képes a korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.
- Tudjon információt gyűjteni adott történelmi témában a korosztálya számára készült információhordozókból tanári segítséggel.
- Tudjon tanult történetet önállóan elmesélni a tantervben megjelölt fogalmak felhasználásával. Tudja a tanult történet lényegét kiemelni, saját véleményét megfogalmazni.
- Tudja a múlt jelenben való továbbélését felismerni. Tudjon különböző korszakokat térképen beazonosítani.
- Tudjon távolságot becsülni és számításokat végezni történelmi térképen.



### **Angol nyelv**

- családi programok;
- kedvenc játékaim, kedvenc ételeim, receptek, étkezés étteremben, viselkedés az asztalnál; napszakok, a hét napjai, hónapok, évszakok, időjárás;
- sorszámok, dátum; gyakoriság; ruhavásárlás;
- szabadidős tevékenységek; napi rutin;
- iskolai tantárgyak, tárgyak, osztálytársak; nemzetiségek, országok, kontinensek;
- emberek külső jellemzése, összehasonlítása, véleménynyilvánítás;
- híres emberek (a múltban); múltbeli események.

### **Természetismeret**

- Ismerje a Föld helyét a Világegyetemben, Magyarország helyét Európában.
- Ismerje az éghajlati övezetességet.
- Tudja hazánk legjellemzőbb életközösségeit.
- Ismerje fel a környezet- szervezet- életmód, valamint a szervek felépítése és működése közötti összefüggéseket.
- Tudjon tájékozódni a térképeken. Értelmezze helyesen a különböző tartalmú térképek jelrendszerét, használja fel az információszerzés folyamatában.
- Ismerje az emberi szervezet felépítését, működését, serdülőkori változásait és okait. Tudatosuljanak az egészséget veszélyeztető hatások, alapozódjon meg az egészséges életvitel szokásrendszere.
- Erdő életközössége
- Rétek, mezők életközössége
- Felszíni és felszín alatti vizek
- Vizek, vízpartok
- Természet és társadalom kölcsönhatásai
- Az ember szervezete és egészsége

### **Technika**

- A természet törvényeinek ismerete, gazdálkodás a természeti erőforrásokkal.
- Az információtárolás és továbbítás eszközeinek használata.

- A munkavégzéshez szükséges anyagok, az átalakításhoz szükséges szerszámok és gépek kiválasztása, balesetmentes és szakszerű használata.
- Mérés milliméter pontossággal. Egyszerű műszaki rajzok készítése.
- Tárgyak felismerése vetületek alapján.
- A makett és a modell szerepe.
- Logikai áramkörök értelmezése. A biztonságos közlekedés alkalmazása.
- A kerékpáros közlekedés szabályai.
- Az egészséges életmód ismeretei.
- Egyszerű háztartási munkák gyakorlati végzése.
- Családi gazdálkodás összefüggései.

### **Ének-zene**

- Képes a tanuló legalább 15 népzenei, 25 egy- és többszólamú történeti éneket, műzenei alkotást, idézetet emlékezetből, g–f’ hangterjedelemben egyénileg, kamaraének és csoportos formában, lehetőség szerint eredeti nyelven előadni.
- Képes kifejezően, tiszta intonációval énekelni, és új darabokat megfelelő előkészítést követően hallás után és jelrendszerről megtanulni.
- A többszólamú énekes zeneműveket biztos szólamtudással képesek megszólaltatni. Énektechnikája, lapról olvasási készsége, harmonikus hallása alkalmassá teszi a magas szintű kórusmunkára.
- Felismeri a zenei kifejezések, a formák, a műfajok és a zenei eszközök közti összefüggéseket.
- Megismeri és értelmezi a kottakép elemeit és az alapvető zenei kifejezéseket.
- Ismeri a b4 (triton), sz5, b2, sz7 hangközöket, a hangközfördításokat, a kuruc hangsorokat, a hangnemeket 5# és 5b előjegyzésig, a maggiore - minore váltást, a dúr és moll hármashangzatot és fordításait, a domináns szeptim akkordot, a funkciókat és az autentikus zárlatot.
- Felismeri, lejegyzi és megszólaltatja a tanult zenei elemeket.
- Az ismert dalokat olvassa hangjegyről és éneklő emlékezetből szolmizálva, abszolút nevekkal.
- Fejlődik formaérzéke, a formai építkezés jelenségeit felismeri és meg tudják

fogalmazni.

- Megkülönbözteti a vonósnégyes, szimfonikus zenekar hangzását.
- Ismeri a hangszerek alapvető jellegzetességeit.
- Ismeri a bécsi klasszicizmus zenei jellemzőit, szerkesztésmódjait, zenei műfajait, legfontosabb zeneszerzőit.
- Zenehallgatása tudatos.
- A zenehallgatásra kiválasztott művek közül 15 alkotást/műrészletet ismernek.

## **Dráma és tánc**

### ***Gyermekdalok, népdalok, kiszámolók, népszokások dalai, népzene***

- A tanuló tudja a tanult új dallamokat önállóan is énekelni, illetve szükség esetén azokat indítani tudja.
- Biztonsággal ismerje fel a már hallott és tanult hangszeres népzene, önállóan is kezdeményezze a zenehallgatást.
- Tudjon pontos ritmuskíséretet adni az énekelt népdalokhoz, illetve a hallgatott népzenehez.
- Tudja énekléssel is kísérni a tanult táncokat és népszokásokat. Tudja a táncot és éneket önállóan indítani és irányítani.

### ***Ritmusgyakorlatok***

- Tudjon legalább hat ütem terjedelmű ritmust biztonsággal visszatapsolni.
- Tudjon egyszerű mozgássorokat és ugrós motívumokat azonos, nyújtott, éles és fordított, tapsos ritmussal kísérni. Tudja a futást egyenletes sarokkoppantással kísérni.
- Vegyen részt a keringések és forgások gyakorlásában

### ***Énekes mozgásos gyermekjátékok, népszokások***

- Kezdeményezően vegyen részt a játékfűzések gyakorlásában, tudja azokat indítani és irányítani.
- Tudja indítani és irányítani a kiszehajtás-zöldágjárás bemutatását.
- Tudja indítani és irányítani a betlehemezés bemutatását.
- Tudja indítani és irányítani a pünkösdi királyné-járás bemutatását

### ***Néptáncok***

- Tudja az új délalföldi, székely és kóló motívumokat változatos módon gyakorolni,

- szükség esetén társait irányítani.
- Kezdeményezően vegyen részt a szatmári verbunk és csárdás, a délalföldi ugrós, a székely verbunk és a mamacsko kóló motívumok kötött és szabad gyakorlásában. Legalább hat-hat motívum felhasználásával tudjon délalföldi ugrós és székely verbunkot improvizálni.
  - Tudja a korábban tanult táncokat változatos formákban és színtereken gyakorolni, erre tudja társait is mozgósítani.
  - A megfigyelt koreográfiákban biztonsággal ismerje fel a tanult motívumokat, illetve jellegzetes motívumfűzéseket.
  - Tudjon a tanuló táncrepertoárja alapján bemutatót szervezni, indítani és irányítani

### **Informatika**

*A tanuló az informatikai eszközök használat témakör végére*

- ismerje a számítógép részeinek és perifériáinak funkcióit és fontosabb jellemzőit, tudja azokat önállóan használni;
- tudjon a könyvtárszerkezetben tájékozódni, mozogni, könyvtárat váltani, a szükséges fájlt megtalálni;
- tudjon önállóan használni multimédiás oktatóprogramokat;
- tudjon az iskolai hálózatra belépni, onnan kilépni, ismerje és tartsa be a hálózat használatának szabályait;
- ismerje egy vírusellenőrző program kezelését, legyen tisztában a vírusirtás veszélyeivel, legyen képes a fertőzések elleni védőintézkedések végrehajtására.

*A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére*

- ismerje a szövegszerkesztés alapfogalmait, legyen képes a leggyakoribb karakter- és bekezdésformázásokat önállóan elvégezni;
- használja a szövegszerkesztő nyelvi segédeszközzeit;
- ismerje egy bemutató készítő program egyszerű lehetőségeit, tudjon rövid bemutatót készíteni;
- ismerje fel az összetartozó adatok közötti egyszerű összefüggéseket;
- tudjon használni tantárgyi, könyvtári, hálózati adatbázisokat,
- tudjon különféle adatbázisokban keresni;

- tudjon különböző dokumentumokból származó részleteket saját munkájában elhelyezni, legyen tisztában a dokumentumrészletek saját munkában való felhasználásának etikai, jogi normáival;
- tudja értelmezni a programok üzeneteit.

*A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére*

- képes legyen a problémamegoldáshoz szükséges információkat összegyűjteni;
- ismerje a problémamegoldás alapvető lépéseit;
- képes legyen önállóan vagy segítséggel algoritmusokat készíteni;
- ismerje a különböző informatikai eszközökről való adatátvitel módszereit;
- ismerje a programozási lehetőségeket, tudjon egyszerűbb programokat elkészíteni;
- képes legyen egy automata-elvű fejlesztői rendszer alapszintű használatára;
- ismerje a problémamegoldás alapvető lépéseit, és a problémamegoldás során képes legyen együttműködni társaival.

*A tanuló az infokommunikáció témakör végére*

- legyen képes a böngésző főbb funkcióinak használatára, cím beírására;
- tanári segítséggel megadott szempontok szerint információt keresni;
- az elektronikus levelezőprogram önálló kezelésére;
- elektronikus és internetes médiumok használatára;
- az interneten talált információk mentésére és azok saját dokumentumaiban való használatára;
- legyen tisztában van az adatvédelem fontosságával;
- ismerje a netikett szabályait.

*A tanuló az információs társadalom témakör végére*

- ismerje az informatikai biztonsággal kapcsolatos fogalmakat;
- ismerje az adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat;
- ismerje az adatvédelem érdekében alkalmazható lehetőségeket;
- ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat;
- ismerje a hálózat használatára vonatkozó viselkedési szabályokat;
- legyen képes értelmezni a viselkedési szabályokból adódó feladatokat;
- szerezzen gyakorlatot az információforrások saját dokumentumokban való feltüntetésében.

*A tanuló a könyvtári informatika témakör végére*

- a különböző konkrét tantárgyi feladataihoz legyen képes az iskolai könyvtárban a megadott források megtalálni, és további releváns forrásokat keresni;
- konkrét nyomtatott és elektronikus forrásokban megkeresni a megoldáshoz szükséges információkat;
- tudja eldönteni, mikor vegye igénybe az iskolai vagy a lakóhelyi könyvtár szolgáltatásait.

**Rajz és vizuális kultúra**

- A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek megfelelő alkalmazása az alkotó tevékenység során a vizuális emlékezet segítségével és megfigyelés alapján.
- Egyszerű kompozíciós alapelvek a kifejezésnek megfelelő használata a képalkotásban.
- Térbeli és időbeli változások lehetséges vizuális megjelenéseinek értelmezése, és egyszerű mozgásélmények, időbeli változások megjelenítése.
- Szöveg és kép együttes jelentésének értelmezése különböző helyzetekben és alkalmazása különböző alkotó jellegű tevékenység során.
- Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján egyszerű következtetések megfogalmazása.
- Néhány rajzi és tárgykészítési technika megfelelő használata az alkotótevékenység során.
- A legfontosabb művészettörténeti korok azonosítása.
- Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások elemzése során a vizuális megfigyelés pontos megfogalmazása.

**Testnevelés**

***Természetes és nem természetes mozgásformák***

- A bemelegítésre, a sokoldalú előkészítésre, valamint a képességfejlesztésre alkalmas mozgásformák, gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása.
- 8-10 gyakorlattal részben önálló bemelegítés végrehajtása.
- A testtartásért felelős izmok tudatos, koncentratív fejlesztése. A biomechanikailag helyes testtartás megőrzése.

### ***Sportjátékok***

- A sportjátékok játékszabályainak ismerete és alkalmazása.
- Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban.

### ***Atlétika jellegű feladatok***

- A tanult futó-, ugró-, dobógyakorlatok jártasság szintű elsajátítása.
- A rajtok végrehajtása az indítási jeleknek megfelelően.
- A vágta és a tartósfutás technikájának végrehajtása a mozgásmintának megfelelően.
- Ugrásoknál a nekifutás távolságának és sebességének kialakítása tapasztalatok felhasználásával.
- A kislabda-hajító technika képességeknek megfelelő elsajátítása.
- A kar- és láblendítés szerepének ismerete az el- és felugrások eredményességében.

### ***Torna jellegű feladatok***

- A testtömeg uralása nem szokványos támaszhelyzetekben és támaszgyakorlatokban – szükség esetén segítségadás mellett.
- A tanult akadályleküzdési módok és feladatok biztonságos végrehajtása.
- A dinamikus és statikus egyensúlygyakorlatok végrehajtása a képességnek megfelelő magasságon, szükség esetén segítségadás mellett.
- Talaj-, illetve gerendagyakorlat részben önálló összeállítása.
- Az aerobik alaplépések összekapcsolása egyszerű kartartásokkal és kargyakorlatokkal.
- A ritmikus sportgimnasztika egyszerű tartásos és mozgásos gyakorlatelemeinek bemutatása.

### ***Alternatív környezetben űzhető sportok***

- A tanult alternatív környezetben űzhető sportágak alaptechnikai gyakorlatainak bemutatása.

### ***Önvédelmi és küzdőfeladatok***

- Az alapvető önvédelmi fogások és eséstechnikák elfogadható bemutatása, különös tekintettel a tompítási technikákra. A dzsúdó elemi guruló- és esés gyakorlatainak bemutatása.

## **Bibliismeret**

- Ismerje a következő bibliai történeteket: Dávid és Góliát, Jézus születése, halála és feltámadása, A jó pásztor története
- A Miatyánk, az.1. Tim.3:16-17., és az 1.Sám 16:7/b memoriter szintű ismerete
- Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: bűn, hit, Krisztus, szeretet
- Tudja megfogalmazni az advent, a karácsony, a nagypéntek és a húsvét lényegét.
- Ismerje Káin és Ábel, valamint Salamon ítéletének történetét.
- A tíz parancsolat (2. Móz.20:2-17), a Péld. 9:10., az ApCsel 1:8. memoriter szintű ismerete
- Tudja megfogalmazni a virágvasárnap és a pünkösd, mint keresztény ünnep lényegét.

## 7. évfolyam

### **Magyar nyelv és irodalom**

#### **Beszédképesség, szóbeli szövegek alkotása, megértése**

A hallott szöveg megértésének bizonyítása megfelelő reflektálással.

Részvétel beszélgetésben, vitában, az önálló vélemény szabatos, rövid megfogalmazása, a nem nyelvi jelek tudatos alkalmazása.

Ismeretek az anyanyelvről

Jártasság az egyszerű mondat fajtáinak, szerkezetének, mondatrészeinek, a mondatrészek kifejezőeszközeinek, szintagmáinak felismerésében, tájékozottság a mondatelemzésben.

A helyesírási szabályzat ismerete és használata. Ismeri a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit.

A tanulási képesség fejlesztése

A tanuló képes a különféle írott és elektronikus információhordozókból adatokat gyűjteni, jegyzetet és vázlatot készíteni.

Olvasás, írott szöveg megértése

Különbéle tartalmú szövegek előzetes áttekintése után hibátlan felolvasása.

A tanuló képes egy kb. 300-350 szavas írott (szépirodalmi, dokumentum, és ismeretterjesztő) szöveg globális megértésére, a szövegből információk visszakeresésére.

Írásbeli szövegek alkotása

Rövidebb elbeszélés, leírás, jellemzés, levél készítése írásban a tanult szövegépítő



eljárások ismeretében, tetszetős formában, a tanult helyesírási szabályok, nyelvhelyességi tudnivalók önálló alkalmazásával.

**Ismeretek az irodalomról**

Az élmény- és tapasztalatszerző olvasás révén ismerje a magyar és a világirodalom jeles alkotásait.

Elemzéskor tudja használni a legfontosabb szóképekről és alakzatokról tanultakat.

Memoriterként tudjon 4-5 lírai alkotást (Himnusz, Szózat).

Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése

A tanuló árnyaltan fejezze ki ítéleteit, tapasztalatait, használja a kommunikáció és irodalom tanult fogalmait.

A tanuló legyen képes erkölcsi kérdések, döntési helyzetek megnevezésére, értelmezésére, példáulval történő bemutatására.

## **Matematika**

### ***Gondolkodási és megismerési módszerek***

- Elemek halmazba rendezése több szempont alapján. Halmazok ábrázolása.
- A nyelv logikai elemeinek helyes használata. Állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása.
- Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, egyszerűbb szövegek értelmezése.
- Kombinatorikai, gondolatmenetek alkalmazása a lehetséges esetek, megoldások felkutatásában.
- Gráfok használata feladatmegoldások, összefüggések szemléltetése során.

### ***Számtan, algebra***

- A racionális számokkal kapcsolatos fogalomrendszer ismerete. A négy alpművelet végrehajtása az egész számok és a törtalakban vagy tizedestört alakban adott racionális számok körében.
- A természetes szám kitevőjű hatványozás fogalma, hatványértékek kiszámítása. Műveletek konkrét természetes szám kitevőjű hatványokkal.
- Az 1-nél nagyobb számok normálalakjának értelmezése. A normálalak használata a számok egyszerűbb írására.

- A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása (a hatványozást is figyelembe véve). Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére.
- Az oszthatósággal kapcsolatos definíciók, tételek (osztó, többszörös, oszthatósági szabályok, közös osztó, közös többszörös) ismerete. A legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása. Pozitív egész számok prímtényezőkre bontása. Egyszerű oszthatósági problémák vizsgálata. Az oszthatóságról tanult ismereteik megszerzése során kialakult a bizonyítás iránti igény.
- Az arány fogalmának ismerete, alkalmazása gyakorlati jellegű feladatokban is. Arányos osztás végrehajtása. Az egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása matematikai és hétköznapi feladatokban.
- A százalékszámítás fogalomrendszerének ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása. A kamatos kamat fogalma, kiszámítása.
- Algebrai egész kifejezések helyettesítési értékének meghatározása. Algebrai egész kifejezések összevonása, szorzása egytagú kifejezéssel. A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában.
- Egyszerű egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása, a kapott eredmény ellenőrzése.
- Az egyenletmegoldás különböző módszereinek sikeres alkalmazása a matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldására. (Szöveges feladatok értelmezése, összefüggések lefordítása a matematika nyelvére, a számítások végrehajtása, az eredmény ellenőrzése a szöveg alapján.).

### **Geometria**

- A tanuló a geometriai ismeretek segítségével képes jó ábrákat készíteni, pontos szerkesztéseket végezni.
- Ismeri a vektor fogalmát.
- Az egybevágó alakzatok felismerése. Tengelyes és középpontos tükörkép, eltoló alakzat képének megszerkesztése. A tanult egybevágósági transzformációk vizsgálata, tulajdonságaik felsorolása. A tengelyesen szimmetrikus, a középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése, e fogalmak alkalmazása geometriai vizsgálatokban.
- A szögpárok ismerete, alkalmazásuk geometriai vizsgálatokban.

- Ismeri a háromszög tulajdonságait (háromszög-egyenlőtlenség, háromszög szögei és oldalai közötti összefüggések, háromszög belső és külső szögeire vonatkozó összefüggések), háromszögek csoportosítása szögeik és oldalaik szerint. Tudását alkalmazza a feladatok megoldásában.
- Ismeri a nevezetes négyszögek (deltoid, trapéz, húrtrapéz, paralelogramma, rombusz, téglalap, négyzet) fogalmát, e fogalmak közti kapcsolatrendszerét. Ismeri a négyszög (speciálisan a nevezetes négyszögek) belső és külső szögeire vonatkozó összefüggéseket, továbbá a nevezetes négyszögek szimmetriatulajdonságait. Tudását alkalmazza feladatok megoldásában.
- Ismeri a sokszög területének fogalmát, szabványos mértékegységeit, helyesen váltja át a mértékegységeket. Kiszámítja a háromszög, a nevezetes négyszögek és a kör területét, területét. A területszámításról tanultakat képes alkalmazni téreometriai számításokban, illetve a mindennapi gyakorlattal kapcsolatos feladatok megoldásában.
- A tanuló képes térbeli alakzatok axonometrikus képét felvázolni, és ennek segítségével sikeresen old meg problémákat.
- Ismeri az egyenes hasáb és az egyenes körhenger fogalmát, tulajdonságait. Képes felvázolni a tanult testek hálóját, kiszámítani a felszínüket.
- Ismeri a sokszöglapokkal határolt test térfogatának fogalmát, a térfogat szabványos mértékegységeit, helyesen váltja át a mértékegységeket. A háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, továbbá a forgáshenger térfogatképleteinek ismeretében ki tudja számítani sok, a mindennapjainkban előforduló test felszínét, térfogatát, űrmértékét.

### ***Összefüggések, függvények, sorozatok***

- A hozzárendelés (reláció) megadása diagrammal, táblázattal, grafikonnal, szabállyal. Alaphalmaz, képhalmaz fogalmának ismerete.
- Egyértelmű hozzárendelés, függvény fogalmának, valamint az értelmezési tartomány, értékkészlet fogalmának ismerete, konkrét függvény értelmezési tartományának, értékkészletének meghatározása.
- Valós (szám-szám) függvény grafikonjának elemzése a tanult szempontok szerint: a függvény alaptulajdonságainak (adott helyen felvett függvényérték, adott függvényértékhez tartozó független változók, növekedés, csökkenés, legnagyobb érték, legkisebb érték) grafikonról való leolvasása.

- Az egyenes arányosság mint szám-szám függvény tulajdonságainak felismerése. Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, adott egyenes arányosság grafikonjának ábrázolása. A grafikon meredekségének vizsgálata.
- A lineáris függvénnyel kapcsolatos fogalomrendszer ismerete, konkrét lineáris függvény grafikonjának megrajzolása (esetleg összegtartozó számpárok segítségével). A lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is.
- A fordított arányosság függvényének ismerete (tulajdonságok, grafikon).
- Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint.

### **Valószínűség, statisztika**

- Valószínűségi kísérletek eredményeinek tudatos megfigyelése, lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása. Konkrét feladatok kapcsán a tanuló érti az esély, a valószínűség fogalmát, felismeri a biztos és a lehetetlen eseményt. Események valószínűségének kiszámítása vagy becslése egyszerűbb esetekben.
- Adathalmaz rendezése megadott szempontok szerint, táblázatok készítése. Adat gyakoriságának és relatív gyakoriságának kiszámítása. A középértékek (középső érték, átlag, leggyakoribb érték) és a terjedelem meghatározása. Vonaldiagram, oszlopdiagram olvasása, készítése, szalag-, kördiagram olvasása.

### **Történelem**

- Készítsen önállóan vázlatot az adott témáról.
- A diák tudjon beszámolót, kiselőadást tartani adott történelmi témáról, megadott ismeretterjesztő irodalom alapján. (Ifjúsági irodalom, népszerű tudományos irodalom, történelmi forrásokból vett szemelvények, sajtó rádió tv-műsorok)
- Ismerje és tudja használni a legfontosabb kézikönyveket, lexikonokat és atlaszokat.
- Tudjon egyszerű történelmi tárgyú táblázatokat, grafikonokat, diagramokat értelmezni néhány mondatban.
- Tudjon egyszerűbb forrásokat értelmezni tanári segítséggel, ezekből ismereteket meríteni. Ismerje az egyes történelmi korok, korszakok nevét és sorrendjét, ismerje egy-egy korszak fontosabb jellemzőit.
- Tudjon önálló véleményt alkotni okokról és következményekről.
- Tudja, hogy a tantervben szereplő személyeknek mi volt a jelentőségük az adott

időszakban. Tudja térben és időben elhelyezni az egyes korszakok fontosabb eseményeit.

- Tudja összehasonlítani különböző időszakok térképeit.
- Legyen képes egy-egy ország területváltozásait térképről leolvasni.
- Tudja megállapítani, hogy a magyar és egyetemes történelem megjelölt személyei közül kik voltak kortársak.
- Értse meg a hírközlési forradalom jelentőségét.

### **Földrajz**

- A tanuló legyen képes az egyes kontinensek, tájak, országok természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőit bemutató képek, ábrák, adatok elemzésére, tanári irányítás alapján alapvető összefüggések felismerésére.
- Tudja megadott szempontok alapján bemutatni az egyes kontinenseket, tipikus tájait, legfontosabb országait.
- Ismerje fel a természeti és társadalmi környezet alapvető összefüggéseit.
- Legyen képes különböző térképi és egyéb földrajzi tartalmú információk felhasználására a témákhoz kapcsolódóan.
- Tudja megmutatni térképen és felismerni kontúrtérképen a topográfiai fogalmakat.

### **Biológia**

- A tanuló értse az éghajlati övezetek kialakulásának okait és a biotopok összetételének összefüggéseit az adott térségre jellemző környezeti tényezőkkel.
- Ismerje a globális környezetkárosítás veszélyeit, értse, hogy a biológiai sokféleség érték.
- Ismerje és megfelelő algoritmus alapján tudja jellemezni a jellegzetes életközösségeket alkotó legfontosabb fajokat, tudjon belőlük táplálékláncot összeállítani.
- Példákkal tudja illusztrálni az élőlények közötti kölcsönhatások leggyakoribb formáit.
- Tudja bemutatni az egyes életközösségek szerkezetét, térbeli elrendeződésük hasonlóságait és különbségeit.
- Ismerje az életközösségek változatosságának és változásának okait.
- Tudjon különbséget tenni csoportosítás és rendszerezés között.
- Legyen tisztában a fejlődéstörténeti rendszer alapjaival.

- Ismerje az élővilág országait, törzseit és jellegzetes osztályait.
- Tudja elhelyezni morfológiai jellegzetességeik alapján, az ismert élőlényeket a fejlődés-történeti rendszerben (maximum osztály szintig).
- Ismerje az ivaros és az ivartalan szaporodás előnyeit és hátrányait, szerepüket a fajok fennmaradásában, a földi élet változatosságának fenntartásában.
- Tudjon önállóan és társaival együttműködve megfigyeléseket, vizsgálódásokat, kísérleteket végezni, tapasztalatairól feljegyzéseket készíteni.
- Rendelkezzen jártassággal a mikroszkóp használatában.
- A tanuló legyen képes egyszerű jelenségek, kísérletek irányított megfigyelésére, a látottak elmondására, egyszerű tapasztalatok életkorának megfelelő értelmezésére.
- Tudja értelmezni és használni a tanult fizikai mennyiségeknek (út, sebesség, tömeg, erő, hőmérséklet, energia, teljesítmény) a mindennapi életben is használt mértékegységeit.
- Ismerje fel a tanult halmazállapot-változásokat a mindennapi környezetben (pl. hó olvadása, vizes ruha száradása, stb.)
- Legyen tisztában az energia-megmaradás törvényének alapvető jelentőségével. Értse, hogy egyszerű gépekkel csak erőt takaríthatunk meg, munkát nem.
- Legyen képes kisebb csoportban, társaival együttműködve egyszerű kísérletek, mérések elvégzésére, azok értelmezésére.

## **Kémia**

- A tanuló sorolja fel az atomot felépítő elemi részecskéket, tudja, hogy a protonok és az elektronok száma azonos a semleges atomban.
- Alkalmazza a periódusos rendszerben való elhelyezkedés és az atom protonszáma közti összefüggést.
- Nevezze meg a tanult atomokat, ionokat, molekulákat és tudja felírni kémiai jelüket. Használja a molekulamodellt a tanult molekulák bemutatására. Ismerje fel a tanult anyagokat tulajdonságaik alapján.
- Az elvégzett tanulókísérleteket szóbeli utasítás vagy leírás alapján szakszerűen mutassa be. Tudja, hogy a megismert anyagoknak, változásoknak mi a szerepük a mindennapi életben, ismerje helyes alkalmazásukat, környezet- és egészségkárosító hatásukat.
- Legyen képes a tanult anyagok összetétel szerinti csoportosítására. Ismerje az égés

folyamatának lényegét, mindennapi jelentőségét, feltételeit, veszélyeit, a helyes magatartásformát tűz esetén.

- Társítson minél több hétköznapi példát a tanultakhoz.
- Legyen képes egyszerű tudományos népszerűsítő irodalmi részlet értelmezésére, lényegének elmondására.

### **Technika**

- A technika társadalomra és természetre gyakorolt hatásainak vizsgálata.
- Véleményalkotás a fenntartható fejlődésről.
- A lehetséges környezetkímélő nyersanyag és energiaforrások bemutatása és elemzése a felhasználhatóság szempontjából.
- Információs rendszerek és csatornák, illetve egyszerű érzékelők megismerése konkrét példákon.
- Egy konkrét egyszerű gyártási folyamat bemutatása.
- Az erőmű típusok egyszerű összehasonlítása.
- Az alternatív energiaforrások és a környezetkímélő technológiák áttekintése.
- Gépek működésének bemutatása, modellezése.
- A gépek általános jellemzőinek ismerete. Erőgépek működése.
- Jelentős magyar és külföldi találmányok és feltalálók azonosítása.
- A közúti, a légi, a vízi, a vasúti közlekedés rendszereinek elemzése.
- Kulturált közlekedési magatartása alkalmazása.
- A korszerű táplálkozás módszereinek használata.
- Korszerű ételsor önálló összeállítása.
- Egyszerű háztartási gépek használata. Az infrastruktúra elemeinek ismerete.
- A fogyasztói érdekvédelem lehetőségeinek felismerése.
- A takarékoság alkalmazása.
- A növények gondozása, ápolása.
- Pályaválasztási alapfogalmak gyűjtése.

### **Ének-zene**

- Képes a tanuló legalább 15 népzenei, 30 egy- és többszólamú történeti éneket, műzenei

- alkotást, idézetet emlékezetből, g–f’ hangterjedelemben egyénileg, kamaraének és csoportos formában, lehetőség szerint eredeti nyelven előadni.
- Képes kifejezően, tiszta intonációval énekelni, és új darabokat megfelelő előkészítést követően hallás után és jelrendszerről megtanulni.
  - A többszólamú énekes zeneműveket biztos szólamtudással képes megszólaltatni.
  - Felismeri a zenei kifejezések, a formák, a műfajok, és a zenei eszközök közti összefüggéseket.
  - Ismeri és értelmezi a kottakép elemeit.
  - Ismeri az aszimmetrikus ütemeket, a k9, n9 hangközöket, a szűkített és bővített hármashangzatot, a basszuskulcsot, kettős kereszt, kettős bé, az enharmónia használatát, a 6# – 6b-s hangnemeket, a kromatikus skálát.
  - Felismerik, lejegyzi és megszólaltatja tanult zenei elemeket.
  - Az ismert dalokat olvassa hangjegyről és énekli emlékezetből szolmizálva, abszolút nevekkal
  - Megkülönböztetik a piccolo, szaxofon, hárfa, cseleszta hangszínét, ismerik a hangszerek alapvető jellegzetességeit.
  - Ismerik a romantika szerkesztésmódjait, zenei műfajait, legfontosabb zeneszerzőit.
  - Zenehallgatásuk tudatos.
  - A zenehallgatásra kiválasztott művek közül 20 alkotást/műrészletet ismernek.
  - Ismeri a romantika zenei jellemzőit, szerkesztésmódjait, zenei műfajait, legfontosabb zeneszerzőit.

## **Informatika**

*A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére*

- legyen képes megfelelően tájékozódni a különböző informatikai környezetekben;
- ismerje az informatikai eszközök működési elveit;

*A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére*

- tudjon dokumentumokba különböző objektumokat beilleszteni;
- tudjon szöveget, képet és táblázatot is tartalmazó dokumentumot minta vagy leírás alapján elkészíteni;
- tudjon egyszerű táblázatot létrehozni.



*A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére*

- lássa át a problémamegoldás folyamatát;
- ismerje fel az informatikai szemléletet;
- ismerje és használja az algoritmusleíró eszközöket; legyen képes a probléma megoldásához szükséges hardver és szoftver eszközöket kiválasztani;
- ismerje a különböző informatikai eszközökről való adatátvitel módszereit;
- ismerje egy programozási nyelv alapszintű utasításait;

*A tanuló az infokommunikáció témakör végére*

- legyen képes hatékonyan megtalálni és kigyűjteni a kívánt információkat az internet segítségével;

*A tanuló az információs társadalom témakör végére*

- ismerjen megbízható információforrásokat;
- legyen képes értékelni az információ hitelességét;
- ismerje a számítógép védelme érdekében alkalmazható lehetőségeket;
- A tanuló a könyvtári informatika témakör végére
- a könyvtár és az internet szolgáltatásait igénybe véve legyen képes önállóan releváns forrásokat találni konkrét tantárgyi feladataihoz.

### **Rajz és vizuális kultúra**

- A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében.
- Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése.
- Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása.
- A mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervező alapeszközeinek felismerése.
- Mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint.
- Társzművészeti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése.
- A legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok megkülönböztetése

és a meghatározó alkotók műveinek felismerése.

–Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása.

## **Testnevelés**

### ***Természetes és nem természetes mozgásformák***

–Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok önálló összefűzése és előadása zenére.

–Az erősítés és nyújtás néhány ellenjavallt gyakorlatának ismerete.

### ***Sportjátékok***

–A sportjátékokhoz tartozó test-test elleni küzdelem megtapasztalása és elfogadása.

### ***Atlétika jellegű feladatok***

–Futó-, ugró- és dobógyakorlatok képességeknek megfelelő végzése a tanult szabályokkal.

–Az atlétikai alapmozgásokban mozgásmintához közelítő bemutatás, a lendületszerzések és a befejező mozgások összekapcsolása.

### ***Torna jellegű feladatok***

–Talajon és a választott tornaszeren növekvő önállóság jeleinek felmutatása a gyakorlásban, gyakorlat-összeállításban.

–A szekrény- és a támaszugrások bátor végrehajtása, a képességnek megfelelő magasságon.

### ***Alternatív környezetben űzhető sportok***

–Az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek kinyilvánítása.

### ***Önvédelmi és küzdőfeladatok***

–A különböző eséstechnikák, szabadulások, leszorítások és az önvédelmi gyakorlatainak kontrollált végrehajtása társsal.

### **Bibliaismeret**

–Részvétel a közös feladatokban, beszélgetésekben, játékokban

–Ismerje a tanult királyok és próféták történetét.

–A Péld 16:6., a Szeretet himnusza 1.Kor 13:1-8 és a 23.Zsoltár memoriter szintű ismerete

–Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: kegyelemből való

üdvösség, alázat, felettes hatalmaknak való engedelmesség, zsoltár

8. évfolyam

### **Magyar nyelv és irodalom**

#### **Beszédképesség, szóbeli szövegek alkotása, megértése**

A tanuló eligazodik a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben.

#### **Képes mások szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni és továbbadni.**

Ismeretek az anyanyelvről

A tanuló ismeri és a szövegalkotásban értelmesen használja különböző mondatfajtákat, a mondatvégi, a tagmondatok illetve mondatrészek közötti írásjeleket.

A szóalkotás legfontosabb módjainak ismerete és alkalmazása.

Rendelkezzon elemi jártassággal a régi és mai nyelvállapot, illetve az anyanyelv és a tanult idegen nyelv különbségeinek felismerésében.

Elsajátította az önéletrajzírás technikáit.

Tanulási képesség fejlesztése

Jártasság az információgyűjtésben, a könyvtári tájékozódás lehetőségeiben, az értő és válogató médiahasználatban.

Olvasás, írott szöveg megértése

Az olvasottak értelmezése a tanult szövegelemzési technikák és elméleti ismeretek alkalmazásával.

A szó szerinti és a metaforikus jelentés megkülönböztetése. Jártasság különféle nyomtatványok kitöltésében.

Írásbeli szövegek alkotása

A tanuló képes saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, indokolni.

Képes különböző szépirodalmi szövegek szerkezetének, jelentésének összegző bemutatására, a szerkezeti elemek elkülönítésére, a szereplők élethelyzeteinek jellemzésére.

Ismeretek az irodalomról

A tanuló műelemzésben képes a szerkezeti egységeket tagolni, alkalmazni a szó szerinti és átvitt jelentésről tanultakat, képes a műveket műnem, műfaj, szerző, téma szerint csoportosítani.

Képes a fentiek önálló, összefüggő összefoglalására, 8-10 memoriter szöveghű tolmácsolására (Ady Endre, Juhász Gyula, József Attila, Radnóti Miklós művei közül).

Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése

Legyen affinitása a humor, a gúny, az ironia kifejezőmódjaira, kreatív szövegeiben mértéktartással maga is alkalmazza ezeket.

Tartsa tiszteletben a kulturális vagy egyéb különbségekből adódó, az övétől eltérő világlátást, értékrendet.

## **Matematika**

### ***Gondolkodási és megismerési módszerek***

–Halmazokkal kapcsolatos alapfogalmak ismerete, halmazok szemléltetése, halmazműveletek ismerete, eszköz jellegű alkalmazásuk számelméleti, geometriai vizsgálatokban. Elemek halmazba rendezése több szempont alapján.

–A nyelv logikai elemeinek („nem”, „és”, „vagy”, „ha ..., akkor ...”, „legalább”, „legfeljebb”,

**„pontosan akkor ..., ha ...”, „minden”, „van olyan”) helyes értelmezése, tudatos használata. Állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása.**

–Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek értelmezése. A szaknyelv tudatos használata.

–Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával, a megoldás gondolatmenetének elmondása, leírása, szemléltetése fagráffal. Kombinatorikai gondolatmenetek alkalmazása a matematika különböző területein (például oszthatósági problémák megoldásában, geometriai feladatok megoldásának diszkussziójában, valószínűség- számítási feladatokban a lehetséges, illetve a kedvező esetek összeszámlálásában).

–Gráfok használata a matematika különböző témaköreiben, a feladatmegoldások gondolatmenetének követése, összefüggések, fogalmak közti kapcsolatok szemléltetése során.

–Néhány kiemelkedő magyar matematikus, esetleg kutatási területének, eredményének megnevezése.

**Számтан, algebra**

- A számhalmazok (természetes, egész, racionális számok) ismerete. Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása. Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére.
- A természetes szám kitevőjű hatványozás fogalma, hatványértékek kiszámítása számológép használatával. Műveletek természetes szám kitevőjű hatványokkal, a hatványozás azonosságainak felismerése, alkalmazása.
- Az 1-nél nagyobb számok normálalakjának értelmezése. Számolás normálalakokkal egyszerűbb esetekben.
- A 10 egész kitevőjű hatványainak értelmezése, 0-nál nagyobb, 1-nél kisebb számok normálalakja. Számolás normálalakokkal, számológép segítségével.
- Az oszthatósággal kapcsolatos definíciók, tételek, számolási eljárások ismerete, alkalmazása egyszerű oszthatósági feladatok megoldásában, törtek egyszerűsítésében, törtekkel végzett műveletek végrehajtásában.
- A négyzetgyökvonás fogalmának ismerete, pozitív számok négyzetgyökének (közelítő) meghatározása számológép segítségével. A négyzetgyökvonás biztos alkalmazása a matematika különböző témaköreiben.
- Az arány fogalmának ismerete, alkalmazása gyakorlati jellegű feladatokban, geometriai számításokban. Arányos osztás végrehajtása. Az egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása matematikai és hétköznapi feladatokban. A mindennapjainkhoz kapcsolódó százalékszámítási feladatok megoldása. Kamatos kamat kiszámítása.
- Algebrai egész kifejezések helyettesítési értékének meghatározása. Algebrai egész kifejezések összevonása, szorzása egytagú kifejezéssel. Kiemelés. A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában. A geometriában és a természettudományos tárgyakban előforduló képletek értelmezése, alkalmazása, az ismeretlen változó kifejezése a képletből.
- Az egyenlet, egyenlőtlenség, azonosság, azonos egyenlőtlenség fogalmának ismerete. Gyakorlottság az egyenletek, egyenlőtlenségek megoldásában, a mérlegelv

alkalmazásában, a kapott eredmény ellenőrzésében. Egyenlőtlenség megoldáshalmazának ábrázolása számegyenesen.

- Az egyenletmegoldás különböző módszereinek sikeres alkalmazása a matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldására. (Szöveges feladatok értelmezése, összefüggések lefordítása a matematika nyelvére, a számítások végrehajtása, az eredmény ellenőrzése a szöveg alapján.)

### **Geometria**

- Ismeri a geometria alapvető fogalmait és a hozzájuk kapcsolódó elnevezéseket. Felismeri a térelemek kölcsönös helyzetét, továbbá az adott tulajdonságú pont-halmazokat. Képes értelmezni és meghatározni a térelemek távolságát. Szögek értelmezése, mérése, a szögfajták, valamint a szögpárok ismerete. Az alapvető szerkesztések (szakaszfelezés, szögmásolás, szögfelezés, stb.) végrehajtása. Ismeri a vektor fogalmát. Ezeket az ismereteket képes alkalmazni sokszögek, testek, geometriai transzformációk tulajdonságainak vizsgálatában, feladatok megoldásában. Helyesen használja a szaknyelvet.
- A tanuló a geometriai ismeretek segítségével képes jó ábrákat készíteni, pontos szerkesztéseket végezni, képes térbeli alakzatok axonometrikus képét felvázolni, és ennek segítségével sikeresen old meg problémákat.
- Ismeri a háromszög tulajdonságait (háromszög-egyenlőtlenség, háromszög szögei és oldalai közötti összefüggések, háromszög belső és külső szögeire vonatkozó összefüggések), háromszögek csoportosítása szögeik és oldalaik szerint. Háromszög-szerkesztések lépéseinek leírása, a szerkesztések elvégzése. Háromszögek nevezetes vonalainak, pontjainak, köreinek meghatározása, megszerkesztése.
- A Pitagorasz-tétel és a Thalész-tétel ismerete, egyszerű alkalmazásai. A kör érintői.
- Ismeri a nevezetes négyszögek fogalmát, e fogalmak közti kapcsolatrendszerét. Ismeri a négyszög (speciálisan a nevezetes négyszögek) belső és külső szögeire vonatkozó összefüggéseket, továbbá a nevezetes négyszögek szimmetriatulajdonságait. Tudását képes alkalmazni feladatok megoldásában.
- Ismeri a terület szemléletes fogalmát, szabványos mértékegységeit, helyesen váltja át a mértékegységeket. Kiszámítja a háromszög, a nevezetes négyszögek és a kör kerületét, területét. A területszámításról tanultakat képes alkalmazni térgeometriai számításokban,

illetve a mindennapi gyakorlattal kapcsolatos feladatok megoldásában.

- Ismeri az egyenes hasáb, az egyenes körhenger és a gúla fogalmát, tulajdonságait. Képes felvázolni a tanult testek hálóját, kiszámítani a felszínüket. Felismeri a körkúpot és a gömböt.
- Ismeri a térfogat szemléletes fogalmát, mértékegységeit, helyesen váltja át a mértékegységeket. A térfogatképletek ismeretében kiszámítja a tanult testek térfogatát, képes a tanultak gyakorlati alkalmazására.
- Az egybevágó alakzatok felismerése. Tengelyes és középpontos tükörkép, eltolt alakzat képeinek megszerkesztése. A tanult egybevágósági transzformációk vizsgálata, tulajdonságaik felsorolása.

### **A tengelyesen szimmetrikus és a középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése, e fogalmak alkalmazása geometriai vizsgálatokban.**

- Kicsinyítés és nagyítás felismerése, a hasonlóság alkalmazása hétköznapi helyzetekben (szerkesztés nélkül). A középpontos hasonlóság felismerése, tulajdonságainak ismerete. Háromszögek hasonlósága.

### **Összefüggések, függvények, sorozatok**

- A hozzárendelés (reláció) megadása diagrammal, táblázattal, grafikonnal, szabállyal. Alaphalmaz, képhalmaz fogalmának ismerete.
- Egyértelmű hozzárendelés, függvény fogalmának, valamint az értelmezési tartomány, értékkészlet fogalmának ismerete, konkrét függvény értelmezési tartományának, értékkészletének meghatározása.
- Mennyiségek közti kapcsolatok ábrázolása grafikonnal. Valós (szám-szám) függvény grafikonjának ábrázolása, elemzése, a függvény alaptulajdonságainak (adott helyen felvett függvényérték, adott függvényértékhez tartozó független változók, növekedés, csökkenés, legnagyobb érték, legkisebb érték) grafikonról való leolvasása.
- Az egyenes arányosság mint szám-szám függvény tulajdonságainak ismerete. Adott egyenes arányosság grafikonjának ábrázolása. A grafikon meredekségének vizsgálata.
- A lineáris függvénnyel kapcsolatos fogalomrendszer ismerete, konkrét lineáris függvény grafikonjának megrajzolása. A lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is.
- A fordított arányosság függvényének ismerete (tulajdonságok, grafikon).

- Az abszolútérték függvény, a másodfokú függvény, a fordított arányosság függvényének ismerete (tulajdonságok, grafikon). Egylépéses függvény-transzformációk végrehajtása.
- Meadott sorozatok folytatása adott szabály szerint. Sorozatok néhány jellemzőjének vizsgálata. A számtani sorozat felismerése.

### **Valószínűség, statisztika**

- A véletlen jelenségek tudatos megfigyelése, az eredmények lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása. A tapasztalatok levonása, ezek alapján a valószínűségi szemlélet fejlődése. Konkrét feladatok kapcsán a tanuló érti az esély, a valószínűség fogalmát, felismeri a biztos és a lehetetlen eseményt. Események valószínűségének kiszámítása a klasszikus valószínűségi modell alkalmazásával egyszerűbb esetekben. – Adathalmaz rendezése meadott szempontok szerint, táblázatok készítése. Adat gyakoriságának és relatív gyakoriságának kiszámítása. A középértékek (középső érték, átlag, leggyakoribb érték) és a terjedelem meghatározása. Diagramok (vonal-, oszlop-, szalag-, kördiagram) olvasása, készítése.
- Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban.

### **Történelem**

- A diák tudjon önálló könyvtári munka alapján kiselőadást tartani.
- Tudjon informatikai eszközök felhasználásával kutatni, korabeli írásos forrásokat elemezni. Legyen képes információkat szerezni napi és hetilapokból, tv és rádióműsorokból, elemezni dokumentum- és játékfilmeket.
- Tudja, mi történt Európa más régióiban a magyar történelem egy-egy kiemelkedő eseménye idején.
- Legyen képes összefüggéseket találni a történelmi események és a technikai-gazdasági fejlődés legfontosabb állomásai között.
- Tudja a XX. századi magyar és egyetemes történelem legfontosabb fordulópontjait, idejét. Legyen képes a tanult időszak időbeli és térbeli változásainak felismerésére történelmi térképek összehasonlításával.
- Tudja ismertetni a demokráciák és diktatúrák legjellemzőbb vonásait.
- Legyen képes néhány jelentős eseményhez kapcsolódó forrást összehasonlítani.



- Ismerje a mai Magyarország közjogi és politikai rendszerének alapelemeit.
- Környezetének, lakóhelyének fontos történelmi eseményeit el tudja helyezni a köztörténet folyamában.

### **Angol nyelv**

- látnivalók, élet, iskolai szabályok, oktatás az Egyesült Királyságban;
- vélemény könyvekről, filmekről; vásárlás; közlekedési eszközök, utazás folyamata;
- híres felfedezők; háztartás; sportágak, extrém sportok; vendégfogadás;
- bűnözés; egészséges életmód, betegségek, balesetek, orvos látogatása

### **Földrajz**

- A tanuló tudja bemutatni hazánk földrajzi környezetének természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőit megadott szempontok alapján.
- Tudja ismertetni hazánk tájainak természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőit különböző térképi információk felhasználásával. Ismerje fel a természeti adottságok szerepét, hatását az egyes térségek gazdasági életében. Ismerje hazánk környezeti értékeit.
- Legyen képes önálló információgyűjtésre a megadott szempontok szerint különböző földrajzi-környezetvédelmi tartalmú információhordozókból, és tudja feldolgozni ezeket tanári irányítással.
- Tudja megmutatni térképen és felismerni kontúrtérképen a topográfiai fogalmakat.
- Tudja meghatározni és megfogalmazni földrajzi fekvésüket, kapcsoljon hozzájuk tartalmi jellemzőket.

### **Biológia**

- A tanuló ismerje a sejtek, szövetek, és szervek felépítése és működése közötti összefüggést.
- Legyen tisztában a bőr és a mozgásrendszer felépítésével és alapvető működési sajátosságaival.
- Tudja a sejtszintű és a szervezetszintű életfolyamatok közötti kapcsolatot. (légzés, táplálkozás, kiválasztás, érzékszervek, idegrendszer, hormonrendszer, szaporodás)

- Tudja a testfelépítése és alapvető működési sajátosságait
- Értse a férfi és a nő közötti különbség és a kamaszkor biológiai-pszichológiai problémáit.
- Ismerje a betegségek kialakulásának okait, megelőzésük és felismerésük módjait, az egészséges életmód és az elsősegélynyújtás legfontosabb szabályait.
- Értse a szűrővizsgálatok jelentőségét a betegségek sikeres gyógyításában.
- Tudjon önállóan és társaival együttműködve megfigyeléseket, vizsgálódásokat, kísérleteket végezni, tapasztalatairól feljegyzéseket készíteni.

### **Fizika**

- A diák ismerje fel a tanult elektromos és fénytani jelenségeket, a tanórán és az iskolán kívüli életben egyaránt.
- Ismerje az elektromos áram hatásait és ezek gyakorlati alkalmazását. Ismerje és tartsa be az érintésvédelmi és baleset-megelőzési szabályokat.
- Legyen képes tanári irányítással egyszerű elektromos kapcsolások összeállítására, feszültség-és árammérésre.
- Tudja értelmezni az elektromos berendezéseken feltüntetett adatokat.
- Ismerje a háztartási elektromos energiatakarékosság jelentőségét és megvalósításának lehetőségeit.
- Tudja az anyagokat csoportosítani elektromos és optikai tulajdonságaik szerint.
- Legyen tisztában a szem működésével és védelmével kapcsolatos tudnivalókkal, ismerje a szemüveg szerepét. Ismerje a mindennapi optikai eszközöket.
- Legyen képes alapvető tájékozódásra az iskolai könyvtár lexikonjai, kézikönyvei, természettudományos ismeretterjesztő könyvei, folyóiratai között.

### **Kémia**

- A tanuló a tanult elemek helyét ismerje fel a periódusos rendszerben.
- Néhány fontos tulajdonság említésével mutassa be a tanult elemeket, vegyületeket, írja fel kémiai jelüket.
- Használja a molekulamodellt a tanult molekulák bemutatására.
- Értelmezze a kémiai reakció lényegét (kiindulási anyagok és termékek megadása) az

- elvégzett kísérletek alapján.
- Sorolja be a megismert anyagokat a megfelelő anyagcsoportokba, a kísérleti úton is megismert változásaikat, reakcióikat a megfelelő típusba (egyesülés, bomlás).
  - Társítson minél több hétköznapi példát a tanultakhoz.
  - Leírás alapján mutassa be a tanulókísérleteket, ezek során használja szakszerűen a laboratóriumi eszközöket.
  - Alkalmazza a kémiai biztonságról szóló törvénynek az elvégzett kísérlet anyagaira vonatkozó előírásait.
  - Tudja, hogy a megismert anyagoknak, változásoknak mi a szerepük a mindennapi életben, ismerje helyes alkalmazásukat, környezet-és egészségkárosító hatásukat.
  - Érzékszervvel megfigyelhető tulajdonságaik alapján azonosítsa a köznapi életben is fontos szerves anyagokat.
  - Használati utasítás alapján szakszerűen dolgozzon a háztartási vegyszerekkel, a mindennapi életben használt oldatokkal.
  - Sorolja fel a természetes vizek összetevőit. Ismerje fel az egészséget, a környezetépségét veszélyeztető jelenségeket, problémákat saját környezetében.
  - Sorolja fel a levegő és a természetes vizek szennyezéseit.
  - Legyen képes egyszerű tudományos leírás önálló értelmezésére, felhasználására. Énekzene
  - Képes a tanuló legalább 20 népzenei, 30 egy- és többszólamú történeti ének, műzenei alkotást, idézetet emlékezetből, g-f’ hangterjedelemben egyénileg, kamaraének és csoportos formában, lehetőség szerint eredeti nyelven előadni.
  - Képes kifejezően, tiszta intonációval énekelni, és új darabokat megfelelő előkészítést követően hallás után és jelrendszerről megtanulni.
  - A többszólamú énekes zeneműveket biztos szólamtudással képes megszólaltatni.
  - Felismeri a zenei kifejezések, a formák, a műfajok, és a zenei eszközök közti összefüggéseket.
  - Ismeri és értelmezi a kottakép elemeit.
  - Ismerik az aszimmetrikus ütemeket, a k9, n9, k10, n10 hangközöket, a szűkített és bővített hármashangzatot, a basszuskulcsot, kettős kereszt, kettős bé, az enharmónia használatát, a 7# – 7b-s hangnemeket, a kromatikus skálát, egész hangú, akusztikus és

modellskálát.

- Felismeri, lejegyi és megszólaltatja a tanult zenei elemeket.
- Az ismert dalokat olvassa hangjegyről és éneklő emlékezetből szolmizálva, abszolút nevekkal.
- Megkülönböztetik a piccolo, szaxofon, hárfa, cseleszta hangszínét, ismerik a hangszerek alapvető jellegzetességeit.
- Ismerik a romantika, a XX. század és napjaink zenéjének jellemzőit, szerkesztésmódjait, zenei műfajait, legfontosabb zeneszerzőit.
- Zenehallgatásuk tudatos.
- A zenehallgatásra kiválasztott művek közül 25 alkotást/műrészletet ismer.
- Ismeri a középkor, reneszánsz, barokk és bécsi klasszicizmus zenei jellemzőit, szerkesztésmódjait, zenei műfajait, legfontosabb zeneszerzőit.

## **Informatika**

*A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére*

- tudja használni az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait;
- legyen képes az adott feladat megoldásához alkalmas hardver- és szoftvereszközök kiválasztására.

*A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére*

- Ismerje a kapcsolatot a táblázatkezelő és a szövegszerkesztő rendszerek között;
- ismerje a diagramok szerkesztésének, módosításának lépéseit, tudjon az ábrázolandó adatoknak és a belőle levonandó következtetéseknek megfelelő diagramtípust választani;
- tudjon bemutatót készíteni;
- tudja értelmezni a programok által adott üzeneteket.

*A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére*

- tudjon kódolni egyszerű algoritmusokat;
- legyen képes alakzatokat létrehozni vezérléselvű környezetben;
- ismerje és alkalmazza az alulról felfelé építkezés elvét;
- tudjon véletlen számot generálni, és ismerje annak felhasználási lehetőségeit.

*A tanuló az infokommunikáció témakör végére*

- előkészíteni az információt weben történő publikálásra;
- megkülönböztetni publikussá tehető és védendő adatait;
- használni a legújabb infokommunikációs technológiákat, szolgáltatásait.

*A tanuló az információs társadalom témakör végére*

- ismerje az informatikai biztonsággal és adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat;
- ismerje az adatokkal való visszaélésekből származó veszélyeket és következményeket;
- ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat;
- legyen képes értékelni az információforrások hitelességét;
- ismerje az informatikai eszközök használatának szabályait;
- ismerje fel az informatikai eszközök használatának az emberi kapcsolatokra vonatkozó következményeit;
- ismerjen néhány elektronikus szolgáltatást és ezek legfontosabb funkcióit;
- ismerje fel az elektronikus szolgáltatások jellemzőit.

*A tanuló a könyvtári informatika témakör végére*

- a választott forrásokat legyen képes alkotóan és etikusan felhasználni a feladatmegoldásban;
- legyen képes alkalmazni a más tárgyakban tanultakat (pl. informatikai eszközök használata, szövegalkotás);
- egyszerű témában legyen képes az információs problémamegoldás folyamatát önállóan végrehajtani.

### **Rajz és vizuális kultúra**

- Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása. Bonyolultabb kompozíciós alapelvek használata különböző célok érdekében.
- Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének kifejező vagy közlő szándéknak megfelelő értelmezése, és következtetések megfogalmazása.
- Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése.
- Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása.
- A mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervező

alapeszközeinek felismerése.

- Mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint.
- Társművészeti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése.
- A legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok megkülönböztetése és a meghatározó alkotók műveinek felismerése.
- Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása.
- A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása.
- Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

## **Testnevelés**

### ***Természetes és nem természetes mozgásformák***

- Egyszerű stressz- és feszültségoldó technikákról tájékozottság.
- Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok önálló összefűzése és előadása zenére.
- Az erősítés és nyújtás néhány ellenjavallt gyakorlatának ismerete.
- Jártasság néhány taktikai formáció, helyzet megoldásában.
- A játékszabályok kibővített körének megértése és alkalmazása.

### ***Atlétika jellegű feladatok***

- Futó-, ugró- és dobógyakorlatok képességeknek megfelelő végzése a tanult versenyszabályoknak megfelelően.
- Az atlétikai alapmozgásokban mozgásmintához közelítő bemutatás, a lendületszerzések és a befejező mozgások összekapcsolása.
- A futás, a kocogás élettani jelentőségének ismerete.

### ***Torna jellegű feladatok***

- Talajon és a választott tornaszeren növekvő önállóság jeleinek felmutatása a gyakorlásban, gyakorlat-összeállításban.
- A szekrény- és a támaszugrások bátor végrehajtása, a képességnek megfelelő magasságon.
- Látható fejlődés az aerobikgyakorlatok kivitelében és a zenével összhangban történő végrehajtása.

### ***Alternatív környezetben űzhető sportok***

–A szabadidőben végzett sportolás iránti pozitív beállítódás felmutatása.

### ***Önvédelmi és küzdőfeladatok***

–A különböző eséstechnikák, szabadulások, leszorítások és az önvédelmi gyakorlatainak kontrollált végrehajtása társsal, állasküzdelemben jártasság.

### **Bibliaismeret**

- Krisztushimnusz Fil 2:2-11; Péld 1:2-9; 2 Pt 2:9-10; 127. zsoltár memoriter szintű ismerete
- Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: szabad akarat, újjászületés, tanítványság
- Tudja megfogalmazni az egyház és a gyülekezet közötti különbséget, az úrvacsora, az istentisztelet, a bemerítés lényegét

A **gimnáziumi tanulmányok alatti évfolyamonkénti vizsgakövetelmények** az Oktatási Hivatal mintatantervei, ajánlásai, tartalmi szabályozói szerint:

[https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020\\_nat/kerettanterv\\_gimn\\_9\\_12\\_ev](https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_gimn_9_12_ev)

### **Az érettségi vizsga**

#### **Választható érettségi vizsgatárgyak**

Az alábbi táblázatban rögzítjük a kötelezően választandó és a szabadon választható érettségi vizsgatárgyakra felkészítő tanórai foglalkozásokat. Megfelelő számú jelentkező esetén (a "Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei" alcímben foglaltak figyelembe vételével) valamennyi felsorolt vizsgatárgyból vállalja az iskola a közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítést. Amennyiben a jelentkezők száma nem teszi lehetővé egy adott tantárgy adott szintű érettségi előkészítő csoport megszervezését, akkor az "A tanulmányok alatti vizsga követelményei, részei, az értékelés szabályai" fejezetben foglaltaknak megfelelően kell eljárni (osztályozó vizsgák).

**Az érettségi-előkészítő tantárgyai (kötelezően választandó - heti óraszám)**

	tantárgy	12. évf.	
		K.	E.
Kötelező érettségi tantárgyak	magyar nyelv és irodalom	2	
	matematika	2	
	történelem	2	
	élő idegen nyelv	2	
Választható érettségi tantárgyak	biológia	2	
	fizika	2	
	kémia	2	
	földrajz	2	
	testnevelés	2	
	bibliaismeret	2	
	informatika	2	
	vizuális kultúra	2	
	éneke-zene	2	

*Kötelezően választandó érettségi vizsgatárgyak*

	tantárgy	Helyi tanterve óraszámával	11.	12.	11.	12.
			évf.	évf.	évf.	évf.
			középszintű		emelt szintű	
Kötelező érettségi tantárgyak	magyar nyelv és irodalom	+136 óra 11-12. évf.	2	2		
	matematika	+136 óra 11-12. évf.	2	2		
	történelem	+136 óra 11-12. évf.	2	2		



	angol nyelv	+136 óra 11-12. évf.	2	2		
	német nyelv	+136 óra 11-12. évf.	2	2		
Választható érettségi tantárgyak	biológia	+108 óra 11-12. évf.	1	2		
	földrajz	+108 óra 11-12. évf.	1	2		
	informatika	+108 óra 11-12. évf.	1	2		
	olasz nyelv	+72 óra 11-12. évf.	1	1		

Évfolyamonként legfeljebb 10 csoport (közép és emelt együtt) indítható (10\*2 óra=20 óra).

A +-szal jelölt óra az alapóraszámot növeli.

A kötelező érettségi vizsgatárgyak esetén a középszintű felkészítés az elfogadott óraterv szerint legalább 138 óra, illetve az emelt szintű felkészítésnél legalább 256 óra biztosított.

Idegen nyelvek esetén +2 óra (11. évf.), hogy a minőségi előrehozott középszintű idegen nyelvi érettségi vizsgák feltételei adottak legyenek, továbbá az emelt szintű felkészítésnél legalább 256 óra biztosított.

Minden diák köteles legalább egy érettségi előkészítőt választani a 11-12. évfolyamon az óratervben előírtaknak megfelelően.

A tanulók ezen felül választhatnak a szabadon választott érettségi előkészítők közül.

Abból a választott érettségi vizsgatárgyból tehető érettségi vizsga az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt (a kötelező vizsgatárgyakon felül), amelynek a helyi tantervben, az érettségi előkészítőkre vonatkozó meghatározott követelményeit az érettségi vizsgára jelentkező teljesítette, tudását osztályzattal értékelték.

A természettudomány középszinten választható vizsgatárgy. Azok a tanulók választhatják, akik akár integrált módon, akár hagyományos tantárgyi keretben legalább két éven át tanulták a helyi tantervben leírt fizika, kémia, biológia, földrajz ismereteket, és a természettudomány tantárgy érettségi előkészítő követelményeit is teljesítették, tudását osztályzattal értékelték.

### A középszintű érettségi vizsga témakörei

<b>Magyar nyelv és irodalom</b>
---------------------------------

## 1. MAGYAR NYELV

### 1. Kommunikáció

A nyelv mint kommunikáció

Pragmatika

Nyelvi és vizuális kommunikáció

A kommunikáció működése

Személyközi kommunikáció

A tömegkommunikáció

### 2. A magyar nyelv története

A nyelv mint történeti képződmény

A magyar nyelv rokonsága

Nyelvtörténeti korszakok

A magyar nyelv szókészletének alakulása

Nyelvművelés

### 3. Ember és nyelvhasználat

Ember és nyelv

A jel, a jelrendszer

Általános nyelvészet

Nyelvváltozatok

Nemzetiségi nyelvhasználat és határon túli magyar nyelvűség

Nyelv és társadalom

Nyelv és politika

### 4. A nyelvi szintek

Hangtan

A helyesírás

Alaktan és szótan

A mondat szintagmatikus szerkezete

Mondattan

### 5. A szöveg

A szöveg és a kommunikáció

A szöveg szóban és írásban

A szöveg szerkezete és jelentése

Szövegértelmezés

Az intertextualitás

Az elektronikus írásbeliség és a világháló hatása a szövegre, szövegek a médiában

### 6. A retorika alapjai

A nyilvános beszéd

Érvelés, megvitatás, vita

A szövegszerkesztés eljárásai

### 7. Stílus és jelentés

Szóhasználat és stílus

A szójelentés

Stílus eszközök

Stílusréteg, stílusváltozat

## 2. IRODALOM

### 2.1. Szerzők, művek

1. témakör Művek a magyar irodalomból I. Kötelező szerzők

2. témakör Művek a magyar irodalomból II. Választható szerzők

3. témakör Művek a magyar irodalomból III. Kortárs szerzők

4. témakör Művek a világirodalomból

5. témakör Színház és dráma  
 6. témakör Az irodalom határterületei  
 7. témakör Regionális kultúra, interkulturális jelenségek és a határon túli irodalom  
 2.2. Értelmezési szintek, megközelítések  
 Témák, motívumok  
 Műfajok, poétika  
 Korszakok, stílustörténet  
 Irodalomtörténet

### **Matematika**

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok  
 1.1. Halmazok  
 Halmazműveletek  
 Számosság, részhalmazok  
 1.2. Matematikai logika  
 Fogalmak, tételek és bizonyítások a matematikában  
 1.3. Kombinatorika  
 1.4. Gráfok  
 2. Számelmélet, algebra  
 2.1. Alapműveletek  
 2.2. A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek  
 Oszthatóság  
 Számrendszerek  
 2.3. Racionális és irracionális számok  
 2.4. Valós számok  
 2.5. Hatvány, gyök, logaritmus  
 2.6. Betűkifejezések  
 Nevezetes azonosságok  
 2.7. Arányosság  
 Százalékszámítás  
 2.8. Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek  
 Algebrai egyenletek, egyenletrendszerek  
 Nem algebrai egyenletek  
 Egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek  
 2.9. Közéértékek, egyenlőtlenségek  
 3. Függvények, az analízis elemei  
 3.1. A függvény  
 3.2. Egyváltozós valós függvények  
 A függvények grafikonja, függvénytranszformációk  
 A függvények jellemzése  
 3.3. Sorozatok  
 Szám-tani és mértani sorozatok  
 Kamatos kamat, járadékszámítás  
 4. Geometria, koordinátageometria, trigonometria  
 4.1. Elemi geometria  
 Tételek  
 A távolságfogalom segítségével definiált ponthalmazok  
 4.2. Geometriai transzformációk  
 Egybevágósági transzformációk

Hasonlósági transzformációk  
 4.3. Síkbeli és térbeli alakzatok  
 Síkbeli alakzatok  
 Térbeli alakzatok  
 4.5. Trigonometria  
 4.6. Koordináta geometria  
 Pontok, vektorok  
 Egyenes  
 Kör  
 Parabola  
 4.7. Kerület, terület  
 4.8. Felszín, térfogat  
 5. Valószínűség számítás, statisztika  
 5.1. Leíró statisztika  
 Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai  
 Nagy adathalmazok jellemzői, statisztikai mutatók  
 5.2. A valószínűség számítás elemei

**Élő idegen nyelv (Angol nyelv)**

1. Személyes vonatkozások, család
2. Ember és társadalom
3. Környezetünk
4. Az iskola
5. A munka világa
6. Életmód
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
8. Utazás, turizmus
9. Tudomány és technika
10. Gazdaság

**Történelem**

1. Az ókor és kultúrája
  - 1.1. Poliszok ókori Hellaszban
  - 1.2. Társadalmi és politikai küzdelmek az ókori Rómában
  - 1.3. Az európai kultúra alapjai
2. A középkor
  - 2.1. Nyugat-Európa a kora középkorban
  - 2.2. A középkori egyház
  - 2.3. Az érett középkor Nyugat -és Közép-Európában
  - 2.4. Az iszlám vallás és az Oszmán Birodalom
  - 2.5. A középkor kultúrája
3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora
  - 3.1. A magyar nép története az államalapításig
  - 3.2. Az államalapítás és az Árpád-házi uralkodók kora
  - 3.3. Az Anjouk és Luxemburgi Zsigmond kora
  - 3.4. A Hunyadiak

4. Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban
  - 4.1. A nagy földrajzi felfedezések és következményei
  - 4.2. Reformáció és katolikus megújulás
  - 4.3. Alkotmányosság és abszolutizmus a 17-18. században
  - 4.4. A felvilágosodás kora
5. Magyarország a Habsburg Birodalomban
  - 5.1. Az ország három részre szakadása és az országrészek berendezkedése
  - 5.2. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora
  - 5.3. A török kiűzése és a Rákóczi szabadságharc
  - 5.4. Magyarország a XVIII. századi Habsburg Birodalomban
6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora
  - 6.1. A francia forradalom eszméi és a napóleoni háborúk
  - 6.2. A XIX. század eszméi
  - 6.3. Gyarmati függés és harc a világ újrafelosztásáért
  - 6.4. Az ipari forradalom és következményei
7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon
  - 7.1. A reformkor
  - 7.2. Forradalom és szabadságharc
  - 7.3. A kiegyezés és a dualizmus
  - 7.4. Társadalmi és gazdasági változások a dualizmus korában
8. A világháborúk kora (1914-1945)
  - 8.1. Az első világháború és következményei
  - 8.3. A fasizmus és a nemzetiszocializmus
  - 8.4. A kommunista diktatúra
  - 8.5. A második világháború
9. Magyarország a világháborúk korában (1914-1945)
  - 9.1. Az első világháború és következményei Magyarországon
  - 9.2. A Horthy-korszak
  - 9.3. Művelődési viszonyok és társadalom
  - 9.4. Magyarország a második világháborúban
10. A jelenkor (1945-től napjainkig)
  - 10.1. A kétpólusú világ kialakulása
  - 10.2. A „harmadik világ”
  - 10.3. A kétpólusú világrend megszűnése
  - 10.4. Az európai integráció
  - 10.5. A globális világ sajátosságai
11. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig
  - 11.1. A kommunista diktatúra kiépítése és a Rákosi-korszak
  - 11.2. Az 1956-os forradalom és szabadságharc
  - 11.3. A Kádár-korszak
  - 11.4. A rendszerváltozás és a piacgazdaságra való áttérés
  - 11.5. Demográfiai folyamatok és a határon túli magyarság

## **Biológia**

- 1.1. A biológia tudománya
- Vizsgálati szempontok
- Vizsgáló módszerek
- 1.2. Az élet jellemzői
- Az élő rendszerek
- Szerveződési szintek
- 1.3. Fizikai, kémiai alapismeretek
- 2.1. Szervetlen és szerves alkotóelemek
- Elemek, ionok
- Szervetlen molekulák
- Lipidek
- Szénhidrátok
- Fehérjék
- Nukleinsavak, nukleotidok
- 2.2. Az anyagcsere folyamatai
- Felépítés és lebontás kapcsolata
- Felépítő folyamatok
- Lebontó folyamatok
- 2.3. Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)
- Elhatárolás
- Mozgás
- Anyagcsere
- Osztódás
- A sejtműködések vezérlése
- 3.1. Nem sejtes rendszerek
- Vírusok
- 3.2. Önálló sejtek
- Baktériumok
- Egysejtű eukarióták
- 3.3. Többsejtűség
- A gombák, növények, állatok elkülönülése
- Sejtfonalak
- Teleptest és álszövet
- 3.4. Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak
- A növényvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
- Az állatvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
- A növények szövetei, szervei
- Az állatok szövetei, szaporodása, viselkedése
- 4.1. Homeosztázis
- 4.2. Kültakaró
- Bőr
- A bőr gondozása, védelme
- 4.3. A mozgás
- Vázrendszer
- Izomrendszer
- Szabályozás
- A mozgás és mozgási rendszer egészségtana
- 4.4. A táplálkozás
- Táplálkozás
- Emésztés

Felszívódás  
Szabályozás  
Táplálkozás egészségtana  
4.5. A légzés  
Légcsere  
Gázcsere  
Hangképzés  
Szabályozás  
A légzés és a légzőrendszer egészségtana (elsősegélynyújtás)  
4.6. Az anyagszállítás  
A testfolyadékok  
A szöveti keringés  
A szív és az erek  
Szabályozás  
A keringési rendszer egészségtana, elsősegélynyújtás  
4.7. A kiválasztás  
A vizeletkiválasztó rendszer működése  
Szabályozás  
A kiválasztó szervrendszer egészségtana  
4.8. A szabályozás  
Idegrendszer  
Sejtszintű folyamatok  
Szinapszis  
Az idegrendszer általános jellemzése  
A gerincvelő  
Az agy  
Testérvő rendszerek  
Érzékelés  
Látás  
Hallás és egyensúlyozás  
Kémiai érzékelés  
Testmozgató rendszerek  
Vegetatív érző és mozgató rendszerek  
Az emberi magatartás biológiai-pszichológiai alapjai  
Az idegrendszer egészségtana: Drogok  
A hormonrendszer  
A hormonrendszer egészségtana  
Az immunrendszer:  
Immunitás  
Vércsoportok  
Az immunrendszer egészségtana  
4.9. Szaporodás és egyedfejlődés  
Szaporítószervek  
Egyedfejlődés  
A szaporodás, fejlődés egészségtana  
5.1. Populáció  
Környezeti kölcsönhatások  
Kölcsönhatások  
Viselkedésbeli kölcsönhatások  
Ökológiai kölcsönhatások

5.2. Életközösségek (élőhelytípusok)

Az életközösségek jellemzői

Hazai életközösségek

5.3. Bioszféra

globális folyamatok

5.4. Ökoszisztéma

Anyagforgalom

Energiaáramlás

Biológiai sokféleség

5.5. Környezet- és természetvédelem

Levegő

Víz

Energia, sugárzás

Talaj

Hulladék

6.1. Molekuláris genetika

Alapfogalmak

Mutáció

A génműködés szabályozása

6.2. Mendeli genetika

Minőségi jellegek

Mennyiségi jellegek

6.3. Populációgenetika és evolúciós folyamatok

Ideális és reális populáció

Adaptív és nem adaptív evolúciós folyamatok

Biotechnológia

Bioetika

6.4. A bioszféra evolúciója

Prebiológiai evolúció

Az ember evolúciója

**Fizika**

1. MECHANIKA

1.1. Newton törvényei

1.1.1. Newton I. törvénye

Kölcsönhatás

Mozgásállapot, -változás

Tehetlenség, tömeg

Inerciarendszer

1.1.2. Newton II. törvénye

Erőhatás, erő, eredő erő támadáspont, hatásvonal

Lendület, lendületváltozás,

Lendületmegmaradás

Zárt rendszer

Ütközések vizsgálata

Szabaderő, kényszererő

1.1.3. Newton III. törvénye



1.2. Pontszerű és merev test egyensúlya  
 Forgatónyomaték  
 Erőpár  
 Egyszerű gépek: emelő, csiga  
 Tömegközéppont  
 1.4. Mozcásfajták  
 Anyagi pont, merev test  
 Vonatkoztatási rendszer  
 Pálya, út, elmozdulás  
 1.4.1. Egyenes vonalú egyenletes mozgás  
 Sebesség, átlagsebesség  
 Mozgást befolyásoló tényezők: súrlódás, közegellenállás súrlódási erő  
 1.4.2. Egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás  
 Egyenletesen változó mozgás átlagsebessége, pillanatnyi sebessége  
 Gyorsulás  
 Négyzetes úttörvény  
 Szabadesés, nehézségi gyorsulás ( $> 6.1$ )  
 1.4.3. Összetett mozgások  
 Függőleges hajítás  
 1.4.4. Periodikus mozgások  
 1.4.4.1. Az egyenletes körmozgás  
 Periódusidő, fordulatszám  
 Kerületi sebesség  
 Szögelfordulás, szögsebesség  
 Centripetális gyorsulás  
 Centripetális erő mint a körmozgást fenntartó erő  
 1.4.4.2. Mechanikai rezgések  
 Rezgőmozgás  
 Harmonikus rezgőmozgás  
 Kitérés, amplitúdó, fázis  
 Rezgésidő, frekvencia  
 Rugalmas erő  
 Matematikai inga  
 Lengésidő  
 Csillapított és csillapítatlan rezgések  
 Rezgő rendszer energiája  
 Szabadrezgés, kényszerrezgés  
 Rezonancia  
 1.4.4.3. Mechanikai hullámok  
 Longitudinális, transzverzális hullám, polarizált hullám, egy-, két-, háromdimenziós hullám  
 Hullámhossz, terjedési sebesség, frekvencia  
 Visszaverődés, törés jelensége  
 Beesési, visszaverődési, törési szög, törésmutató  
 Polarizáció  
 Elhajlás Állóhullám

Hangforrás, hanghullámok  
Hangerősség  
Hangmagasság Hangszín  
1.5. Munka, energia  
Munkavégzés, munka  
Gyorsítási munka  
Emelési munka  
Súrlódási munka  
Energia, energiaváltozás  
Mechanikai energia:  
Mozgási energia  
Rugalmassági energia  
Helyzeti energia  
Energiamegmaradás törvénye  
Teljesítmény  
Hatásfok  
1.7. Folyadékok és gázok mechanikája  
A légnyomás kimutatása és mérése  
Pascal törvénye  
Hidrosztatikai nyomás  
Felhajtóerő  
Felületi feszültség  
Közegellenállás  
Kontinuitási törvény  
Bernoulli-törvény  
2. HŐTAN, TERMODINAMIKA  
2.1. Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly  
Egyensúlyi állapot  
Hőmérséklet, nyomás, térfogat  
Belső energia  
Anyagmennyiség (tömeg, részecskeszám), mól  
Ideális gáz  
Avogadro törvénye (> 4.1)  
2.2. Hőtágulás  
Szilárd anyag lineáris, térfogati hőtágulása  
Folyadékok hőtágulása  
2.3. Állapotegyenletek (összefüggés a gázok állapotjelzői között)  
Gay-Lussac I. és II. törvénye  
Boyle-Mariotte törvénye  
Egyesített gáztörvény  
Állapotegyenlet  
Izobár, izochor, izoterm állapotváltozás  
2.4. Az ideális gáz kinetikus modellje (> 5.1)  
Hőmozgás  
2.5. Energiamegmaradás hőtani folyamatokban (> 1.4)  
2.5.1. Termikus, mechanikai kölcsönhatás

Hőmennyiség, munkavégzés  
2.5.2. A termodinamika I. főtétele zárt rendszer  
Belső energia  
Adiabatikus állapotváltozás  
2.6. Kalorimetria  
Fajhő, hőkapacitás, termikus egyensúly  
Gázok fajhői  
2.7. Halmazállapot-változások  
2.7.1. Olvadás, fagyás  
Olvadáshő, olvadáspont  
2.7.2. Párolgás, lecsapódás  
Párolgáshő  
Telített és telítetlen gőz  
Forrás, forráspont, forráshő  
Szublimáció  
2.7.3. Jég, víz, gőz  
A víz különleges fizikai tulajdonságai  
A levegő páratartalma  
Csapadékképződés  
  
2.8. A termodinamika II. főtétele  
2.8.1. Hőfolyamatok iránya  
Reverzibilis, irreverzibilis folyamatok  
2.8.2. Hőerőgépek  
(▷ 1.5.)  
Hatásfok  
2.9. A hőterjedés formái  
3. ELEKTROMOSSÁG  
3.1. Elektromos mező  
3.1.1. Elektrosztatikai alapjelenségek  
Kétféle elektromos töltés  
Vezetők és szigetelők  
Elektroszkóp  
Elektromos megosztás  
Coulomb-törvény  
A töltésmegmaradás törvénye  
3.1.2. Az elektromos mező jellemzése  
Térerősség  
Erővonalak, -fluxus  
Feszültség  
Homogén mező  
3.1.3. Töltések mozgása elektromos mezőben (▷ 1.1.)  
3.1.4. Töltés, térerősség  
Töltések elhelyezkedése vezetőkön  
Térerősség a vezetők belsejében és felületén  
Csúcshatás

Az elektromos mező árnyékolása  
Földelés  
3.1.5. Kondenzátorok  
Kapacitás  
Síkkondenzátor  
Feltöltött kondenzátor energiája  
3.2. Egyenáram  
3.2.1. Elektromos áram, áramerősség  
Feszültségforrás, áramforrás  
Áramerősség- és feszültségmérő műszerek  
3.2.2. Ohm törvénye  
Ellenállás  
Vezetők ellenállása, fajlagos ellenállás  
Változtatható ellenállás  
Fogyasztók soros és párhuzamos kapcsolása  
Az eredő ellenállás  
3.2.3. Félvezetők  
Félvezető eszközök  
3.2.4. Az egyenáram hatásai, munkája és teljesítménye  
Hő-, mágneses, vegyi hatás (> 4.2)  
Galvánelemek, akkumulátor  
3.3. Az időben állandó mágneses mező  
3.3.1. Mágneses alapjelenségek  
A dipólus fogalma  
Mágnesezhetőség, mágneses megosztás  
A Föld mágneses mezeje  
Íránytű  
3.3.2. A mágneses mező jellemzése  
Indukcióvektor  
Indukcióvonalak, indukciófluxus  
3.3.3. Az áram mágneses mezeje  
Hosszú egyenes vezető, egyenes tekercs mágneses mezeje  
  
Homogén mágneses mező  
Elektromágnes, vasmag  
3.3.4. Mágneses erőhatások  
A mágneses mező erőhatása áramjárta vezetőre  
Lorentz-erő  
3.4. Az időben változó mágneses mező  
3.4.1. Az indukció alapjelensége  
Mozgási indukció  
Nyugalmi indukció  
Lenz törvénye (> 1.4)  
Önindukció  
Tekercs mágneses energiája  
3.4.2. A váltakozó áram

A váltakozó áram fogalma  
Generátor, motor, dinamó  
Pillanatnyi, maximális és effektív feszültség és áramerősség  
3.4.3. A váltakozó áram teljesítménye és munkája  
Transzformátor  
3.5. Elektromágneses hullámok  
3.5.1. Az elektromágneses hullám fogalma  
Terjedési sebessége vákuumban  
Az elektromágneses hullámok spektruma: rádióhullámok, infravörös sugarak, fény, ultraibolya, röntgen- és gammasugarak  
Antenna, szabad elektromágneses hullámok  
4. OPTIKA  
4.1. A fény mint elektromágneses hullám  
4.1.1. Terjedési tulajdonságok  
Fényforrás  
Fénynyaláb, fénysugár  
Fénysebesség  
4.1.2. Hullámjelenségek  
A visszaverődés és törés törvényei - Snellius-Descartes törvény  
Prizma,  
Abszolút és relatív törésmutató  
Teljes visszaverődés, határszög (száloptika)  
Diszperzió  
Színképek (> 5.2.)  
Homogén és összetett színek  
Fényinterferencia, Fénypolarizáció, polárszűrő  
Lézerfény  
4.1.3. A geometriai fénytani leképezés  
Az optikai kép fogalma (valódi, látszólagos)  
Síktükör  
Lapos gömbtükrök (homorú, domború)  
Vékony lencsék (gyűjtő, szóró)  
Fókusz távolság, dioptria  
Leképezési törvény  
Nagyítás  
Egyszerű nagyító  
Fényképezőgép, vetítő, mikroszkóp, távcső  
4.1.4. A szem és a látás  
Rövidlátás, távollátás  
Szemüveg  
5.ATOMFIZIKA  
5.1. Az anyag szerkezete  
Atom  
Molekula  
Ion  
Kémiai elem

Avogadro-szám  
Relatív atomtömeg  
Atomi tömegegység  
5.2. Az atom szerkezete  
Elektron  
Elemi töltés  
Elektronburok  
Rutherford-féle atommodell  
Atommag  
5.2.1. A kvantumfizika elemei  
Planck-formula  
Foton (energiakvantum)  
Fényelektromos jelenség  
Kilépési munka  
Fotocella (fényelem)  
Vonalas színkép (> 4.1., 6.2.)  
Bohr-féle atommodell  
Energiaszintek  
Bohr-posztulátumok  
Alapállapot, gerjesztett állapot  
Ionizációs energia  
5.2.2. Részecske- és hullámtermészet  
A fény mint részecske  
Tömeg-energia ekvivalencia  
(> 1.5.)  
Az elektron hullámtermészete  
5.2.3. Az elektronburok szerkezete  
Kvantumszámok: fő- és mellékkvantumszám,  
Pauli-féle kizárási elv, elektronhéj  
5.3. Az atommagban lejátszódó jelenségek  
5.3.1. Az atommag összetétele  
Proton  
Neutron  
Nukleon  
Rendszám  
Tömegszám  
Izotóp  
Erős (nukleáris) kölcsönhatás  
Magerő  
Tömeghiány (> 1.5.)  
Kötési energia  
5.3.2. Radioaktivitás  
Radioaktív bomlás  
 $\alpha$ -,  $\beta$ -,  $\gamma$ -sugárzás  
Magreakció  
Felezési idő

Bomlási törvény
Aktivitás
Mesterséges radioaktivitás
Sugármérő detektorok
5.3.3. Maghasadás
Hasadási reakció
Hasadási termék
Lassítás
Lánreakció
Hasadási energia
Szabályozott lánreakció
Atomreaktor
Atomerőmű
Atomenergia (nukleáris energia) (> 2.8., 1.5.)
Szabályozatlan lánreakció
Atombomba
5.3.4. Magfúzió
A Nap energiája (> 6.2.)
Hidrogénbomba
5.4. Sugárvédelem
Sugárterhelés
Háttérsugárzás
Elyelt sugárdózis
Dózisegyenérték
<b>6. GRAVITÁCIÓ, CSILLAGÁSZAT</b>
6.1. A gravitációs mező
Az általános tömegvonzás törvénye
A bolygómozgás Kepler-törvényei (> 7.2.)
Súly és súlytalanság
Nehézségi erő
Potenciális energia homogén gravitációs mezőben
Kozmikus sebességek
6.2. Csillagászat
Fényév
Vizsgálati módszerek, eszközök (> 5.2.)
Naprendszer
Nap (> 5.3.4.)
Hold
Üstökösök, meteoritok
A csillagok (> 5.3.4.)
A Tejútrendszer, galaxisok
Az Ősrobbanás elmélete
A táguló Univerzum
<b>7. FIZIKA- ÉS KULTÚRTÖRTÉNETI ISMERETEK</b>
7.1. A fizikatörténet fontosabb személyiségei

Arkhimédész, Kopernikusz, Kepler, Galilei, Newton, Huygens, Watt, Ohm, Joule, Ampère, Faraday, Jedlik Ányos, Eötvös Loránd, J. J. Thomson, Rutherford, M. Curie és P. Curie, Planck, Bohr, Einstein, Kármán Tódor, Szilárd Leó, Teller Ede, Wigner Jenő,  
 7.2. Felfedezések, találmányok, elméletek  
 Geo- és heliocentrikus világgép  
 „Égi és földi mechanika egyesítése”  
 Távcső, mikroszkóp, vetítő  
 A fény természetének problémája  
 Gőzgép és alkalmazásai  
 Dinamó, generátor, elektromotor  
 Az elektromágnesség egységes elmélete  
 Belső égésű motorok  
 Az elektron felfedezésének története  
 Radioaktivitás, az atomenergia alkalmazása  
 Röntgensugárzás  
 Kvantummechanika  
 Az űrkutatás történetének legfontosabb eredményei  
 Félvezetők

## **Kémia**

1.1. Atomszerkezet  
 Atom  
 Elem  
 Elektronszerkezet  
 A periódusos rendszer  
 Az atomok mérete  
 Az ionok  
 Elektronegativitás  
 1.2. Kémiai kötések  
 Elsőrendű kémiai kötések  
 Másodrendű kémiai kötések  
 1.3. Molekulák, összetett ionok  
 Molekula  
 A kovalens kötés  
 A molekulák térszerkezete  
 Összetett ionok  
 1.4. Anyagi halmazok  
 Anyagi halmaz  
 Állapotjelzők  
 Halmazállapotok, halmazállapot-változások  
 Egykomponensű anyagi rendszerek  
 Kristályrácsok  
 Átmenet a kötés- és rács típusok között  
 Többkomponensű rendszerek  
 Csoportosítás



Diszperz rendszerek  
 Kolloid rendszerek  
 Homogén rendszerek  
 1.5. Kémiai átalakulások  
 Kémiai reakció, képlet, kémiai egyenlet  
 Termokémia  
 A folyamatok energiaviszonyai  
 Reakcióhő  
 Reakciósebesség  
 Katalízis  
 Egyensúly  
 Megfordítható reakciók  
 Egyensúly  
 A kémiai reakciók típusai  
 Sav–bázis reakciók  
 Elektronátmenettel járó reakciók  
 Egyéb, vizes oldatban végbemenő kémiai reakciók  
 Egyéb reakciók  
 Elektrokémia  
 Galvánelem  
 Elektrolízis  
 Az elektrolízis mennyiségi viszonyai  
 2.1. Hidrogén  
 2.2. Nemesgázok  
 2.3. Halogénelemek és vegyületeik  
 Halogénelemek  
 Halogénvegyületek  
 Hidrogén-halogenidek (HF, HCl, HBr, HI)  
 Kősó (NaCl)  
 Hypo (NaOCl-oldat)  
 2.4. Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik  
 Oxigén  
 Oxigénvegyületek  
 Oxidok  
 Hidroxidok  
 Kén  
 Kén-hidrogén (H<sub>2</sub>S)  
 Kén-dioxid (SO<sub>2</sub>)  
 Kén-trioxid (SO<sub>3</sub>)  
 Kénsav (H<sub>2</sub>SO<sub>4</sub>)  
 2.5. A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik  
 Nitrogén  
 Ammónia (NH<sub>3</sub>)  
 Nitrogén-dioxid (NO<sub>2</sub>)  
 Salétromsav (HNO<sub>3</sub>)  
 Foszfor

Foszforsav (ortofoszforsav,  $H_3PO_4$ )  
A foszforsav fontosabb sói  
2.6. A szénsoport elemei és vegyületeik  
Szén  
Szén-monoxid  
Szén-dioxid ( $CO_2$ )  
Szénsav ( $H_2CO_3$ )  
Szilícium  
Szilícium-dioxid ( $SiO_2$ )  
2.7. Fémek  
Az s-mező fémek  
A p-mező fémek  
Alumínium  
Ón és ólom  
A d-mező fémek  
Vascsoport (Fe, Co, Ni)  
Rézcsoport (Cu, Ag, Au)  
Cink  
3.1. A szerves vegyületek általános jellemzői  
3.2. Szénhidrogének  
Alkánok, cikloalkánok (Paraffinok, cikloparaffinok)  
Alkének (olefinek)  
Diének  
Természetes poliének  
Alkinok  
Etin (acetilén)  
Aromás szénhidrogének  
Benzol  
3.3. Halogéntartalmú szénhidrogének  
3.4. Oxigéntartalmú szerves vegyületek  
Hidroxivegyületek  
Alkoholok  
Fenolok  
Éterek  
Oxovegyületek  
Karbonsavak  
A karbonsavak sói  
Észterek  
Karbonsavészterek  
Szervetlen észterek  
3.5. Nitrogéntartalmú szerves vegyületek  
Aminok  
Aminosavak  
Savamidok  
Nitrogéntartalmú heterociklusos vegyületek  
Piridin, pirimidin, pirrol, imidazol, purin

<p>Gyógyszerek, drogok, hatóanyagok</p> <p>3.6. Szénhidrátok</p> <p>Monoszacharidok</p> <p>Glicerinaldehid</p> <p>Ribóz és 2-dezoxi-ribóz</p> <p>Glükóz (szőlőcukor)</p> <p>Fruktóz (gyümölcs-cukor)</p> <p>Diszacharidok</p> <p>Maltóz, cellobióz, szacharóz</p> <p>Poliszacharidok</p> <p>Cellulóz, keményítő</p> <p>3.7. Fehérjék</p> <p>3.8. Nukleinsavak</p> <p>3.9. Műanyagok</p> <p>Természetes alapú műanyagok</p> <p>Szintetikusán előállított műanyagok</p> <p>Polimerizációs műanyagok</p> <p>Környezetvédelmi szempontok</p> <p>3.10. Energiagazdálkodás</p> <p>Hagyományos-, megújuló-, alternatív energiaforrások</p> <p>4.1. Az anyagmennyiség</p> <p>4.2. Gázok</p> <p>4.3. Oldatok, elegyek, keverékek</p> <p>4.4. Számítások a képlettel és a kémiai egyenlettel kapcsolatban</p> <p>Összegképlet, sztöchiometria</p> <p>4.5. Termokémia</p> <p>4.6. Kémiai egyensúly</p> <p>4.7. Kémhatás</p> <p>4.8. Elektrokémia</p>
---

### **Földrajz**

<p>1. Térképi ismeretek</p> <p>1.1. A térkép</p> <p>1.2. Tájékozódás a térképen és a térképpel</p> <p>1.3. Távérzékelés és térinformatika</p> <p>2. Kozmikus környezetünk</p> <p>2.1. A csillagászati ismeretek fejlődése. A Világegyetem</p> <p>2.2. A Nap és kísérői</p> <p>2.3. A Föld és mozgásai</p> <p>Tengely körüli forgás</p> <p>Nap körüli keringés</p> <p>2.4. Az űrkutatás szerepe a Naprendszer megismerésében</p> <p>3. A geoszférák földrajza</p> <p>3.1. A kőzetburok</p> <p>Földtörténet</p> <p>A Föld gömbhéjas szerkezetének jellemzői</p>
---

A kőzetlemezek és mozgásaik következményei  
A hegységképződés  
A kőzetburok (litoszféra) építőkövei, ásványkincsek  
A Föld nagyszerkezeti egységei  
-ösföldek  
-röghegységek  
-gyűrthegységek  
-süllyedékterületek, síkságok  
A földfelszín formálódása  
A talaj  
3.2. A levegőburok  
A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete  
A levegő felmelegedése  
A levegő mozgása  
Felhő-és csapadékképződés  
Az időjárás és az éghajlat  
A szél és a csapadék felszínformáló tevékenysége  
A légszennyezés következményei  
3.3. A vízburok földrajza  
A vízburok kialakulása és tagolódása, tulajdonsága és mozgásai  
A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk  
-a tavak  
-a folyóvizek  
A felszín alatti vizek  
A víz és a jég felszínformáló munkája  
A karsztosodás  
A vízburok, mint gazdasági erőforrás  
3.4. A geoszférák kölcsönhatásai  
4. A földrajzi övezetesség  
4.1. A szoláris és a valódi éghajlati övezetek  
Szoláris éghajlati övezetek  
Valódi éghajlati övezetek  
4.2. A vízszintes földrajzi övezetesség  
4.3. Az egyes övezetek egyedi jellemzői  
A forró övezet  
- Egyenlítői öv  
- Átmeneti öv  
- Térítői öv  
- Monszun vidék  
4.4. Mérsékelt övezet  
Meleg-mérsékelt öv  
- Mediterrán terület  
- Monszun terület  
Valódi mérsékelt öv  
- Óceáni terület  
- Mérsékelt szárazföldi terület  
- Szárazföldi terület  
- Szélsőségesen szárazföldi terület  
Hideg-mérsékelt öv  
4.5. A hideg övezet

- Sarkkörü öv  
Sarkvidéki öv
- 4.6. A függőleges földrajzi övezetesség
5. Társadalmi folyamatok a 21. század elején
- 5.1. A népesség földrajzi jellemzői
- Demográfiai folyamatok
- A népesség területi eloszlása
- 5.2. A településtípusok, urbanizáció
6. A világgazdaság jellemző folyamatai
- 6.1. A nemzetgazdaságok és a világgazdaság
- 6.2. Integrációs folyamatok
- 6.3. Globalizáció
- 6.4. A monetáris világ
7. Magyarország-helyünk a Kárpát-medencében és Európában
- 7.1. A Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajzi sajátosságai
- 7.2. Magyarország természeti adottságai
- 7.3. Magyarország társadalmi jellemzői
- 7.4. A hazai gazdasági fejlődés jellemzői
- 7.5. Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe
- 7.6. A magyarországi régiók földrajzi jellemzői
- 7.7. Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme
- 7.8. Magyarország környezeti állapota
- 7.9. Az országhatárokon átívelő kapcsolatok
8. Európa földrajza. A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában
- 8.1. Európa általános természetföldrajzi képe
- 8.2. Európa általános társadalomföldrajzi képe
- 8.3. Az Európai Unió
- 8.4. A területi fejlettség különbségei Európában
- Az Európai Unió magterületei
- Egyesült Királyság; Franciaország; Benelux államok; Németország
- Fejlett gazdaságú országok Európa közepén: Ausztria; Svájc
- A gazdasági felzárkózás lehetőségeinek példái
- Olaszország; Spanyolország, Görögország
- Kelet-Közép- és Délkelet-Európa rendszerváltó országai
- Lengyelország; Csehország; Szlovákia; Románia; Délszláv államok; Szlovénia; Horvátország; Szerbia
- 8.5. Kelet-Európa
- Oroszország
- Ukrajna
9. Az Európán kívüli kontinensek, tájak, országok társadalmi-gazdasági jellemzői
- 9.1. A kontinensek általános természet- és társadalomföldrajzi képe
- 9.2. Ázsia földrajza
- Ázsia általános földrajzi jellemzői
- Ázsia országai
- Kína; Japán; India; Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosodó országai; Délnyugat-Ázsia
- 9.3. Ausztrália és Óceánia földrajza
- 9.4. A sarkvidékek földrajza
- 9.5. Afrika földrajza
- Afrika általános földrajzi jellemzői
- Afrika regionális földrajza

<p>9.6. Amerika földrajza  Amerika általános földrajza  Amerika országai regionális földrajza  - Amerikai Egyesült Államok  - Kanada  - Latin- Amerika  - Mexikó  - Brazília  - „Banánköztársaságok”, adóparadicsomok</p> <p>10. Globális kihívások-a fenntarthatóság kérdőjelei  10.1. A globálissá váló környezetszennyezés és következményei  10.2. A demográfiai és urbanizációs válság  10.3. Élelmezési válság  10.4. A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei  10.5. A környezet- és a természetvédelem feladatai</p>
--

<p><b>Informatika</b></p> <p>1. Információs társadalom  1.1. A kommunikáció  1.1.1. A kommunikáció általános modellje  1.1.2. Információs és kommunikációs technológiák és rendszerek  1.2. Információ és társadalom  1.2.1. Az informatika fejlődéstörténete  1.2.2. A modern információs társadalom jellemzői  1.2.3. Informatika és etika  1.2.4. Jogi ismeretek</p> <p>2. Informatikai alapismeretek – hardver  2.1. Jelátalakítás és kódolás  2.1.1. Analóg és digitális jelek  2.1.2. Az adat és az adatmennyiség  2.1.3. Bináris számábrázolás  2.1.4. Logikai műveletek  2.1.5. Bináris karakterábrázolás  2.1.6. Bináris kép- és színkódolás  2.1.7. Kép és hang digitalizálás  2.1.8. Tömörített adattárolás  2.2. A számítógép felépítése  2.2.1. A Neumann-elvű számítógépek  2.2.2. A számítógép főbb részei és jellemzői  2.2.3. A perifériák típusai és főbb jellemzői  2.2.4. A számítógép részeinek összekapcsolása és üzembe helyezése  2.2.5. Hálózatok  2.2.6. Munkavédelem és ergonómia</p> <p>3. Informatikai alapismeretek – szoftver  3.1. Az operációs rendszer és főbb feladatai</p>
--

- 3.1.1. Az operációs rendszer részei és funkciói, az operációs rendszer felhasználói felülete
- 3.1.2. Háttértárak kezelése
- 3.1.3. Tömörítés
- 3.1.4. Adatvédelem, adatbiztonság
- 3.1.5. Kártevők, vírusvédelem
- 3.1.6. A hálózatok szolgáltatásai
- 4. Szövegszerkesztés
- 4.1. A szövegszerkesztő használata
- 4.1.1. A dokumentum megnyitása, mentése
- 4.1.2. Szövegbevitel, szövegjavítás
- 4.2. Szövegjavítási funkciók
- 4.2.1. Keresés, csere
- 4.2.2. Kijelölés, másolás, mozgatás, törlés
- 4.2.3. Nyelvi eszközök
- 4.3. Szövegszerkesztései alapok
- 4.3.1. A dokumentum egységei
- 4.3.2. Karakterformázás
- 4.3.3. Bekezdésformázás
- 4.3.4. Szakaszformázás
- 4.3.5. Stílusok
- 4.4. Táblázatok és objektumok a szövegben
- 4.4.1. Táblázatkészítés a szövegszerkesztővel
- 4.4.2. Képek és alakzatok beillesztése
- 4.4.3. Tartalomjegyzék

### Testnevelés

Elméleti:

1. Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai, magyar sportsikerek: Az ókori és az újkori olimpiai játékok kialakulása, története; kiemelkedő események; olimpiai zászló, szimbólum, jelszó, embléma, olimpiai láng; magyarok az olimpiai versenyeken, magyar olimpiai bajnokok; magyar sikersportágak; paralimpiai játékok.
2. Harmonikus testi fejlődés: A testi fejlődés rövid jellemzése általános és középiskolás korban (magasság, testsúly, mozgásos cselekvések).
3. A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában, és a személyiség fejlesztésében: Tájékozottság bizonyítása az egészséges életmód kialakításához szükséges alapvető ismeretekben. Az egészséges életmód összetevőinek értelmezése: rendszeres testedzés, optimális testsúly, aktív pihenés, testi higiénia, lelki egyensúly, a szabadidő hasznos eltöltése, egészségkárosító szokások (alkohol, dohányzás, drog)
4. A motoros képességek szerepe a teljesítményben: A motoros képességek értelmezése, fejlesztési lehetőségei. A pulzus fogalma, típusai, mérési lehetőségei, összefüggése az intenzitással. Az erőfejlesztés szabályai.
5. Gimnasztikai ismeretek: A bemelegítés szerepe és kritériumai. Gyakorlatok javaslata a testtartás javítására és a különböző kondicionális képességek fejlesztésére.
6. Atlétika: A tanult atlétikai futó, ugró és dobó versenyszámok ismerete és végrehajtásuk lényege.
7. Torna: A női és férfi tornaszerek és az azokon végrehajtható alapelemek ismertetése. A legfontosabb baleset-megelőző eljárások. Segítségadás gyakorlásnál.

<p>8. Zenés-táncos mozgásformák A zenés-táncos mozgásformák egyikének ismertetése (pl. ritmikus sportgimnasztika, aerobik, néptánc stb.).</p> <p>9. Küzdősportok, önvédelem: Egy küzdősport bemutatása, alapvető szabályainak ismertetése. Küzdőjátékok. Alapvető esések, gurulások, tompítások jellemzése.</p> <p>10. Úszás: Az úszás jelentősége az ember életében, szerepe az egészségtudatos, aktív életvitelben. Egy úszásnem ismertetése. Az úszás higiénijának ismerete. Vízből mentés.</p> <p>11. Testnevelési és sportjátékok Labdaérintéssel, vezetéssel, átadással, célfelületre történő továbbítással és az összjátékkal kapcsolatos három testnevelési játék ismertetése. Választott sportjáték alapvető szabályainak (pályaméret, játékosok száma, időszabályok, eredményszámítás, a labdavezetésre, a támadásra és védekezésre vonatkozó szabályok), valamint alapvető technikai, taktikai elemeinek bemutatása. Személyes és társas folyamatok a játéktevékenységben (asszertivitás, sikerorientáltság, kooperáció).</p> <p>12. Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek: Egy választott, alternatív, szabadidős, természetben üzhető sportág jellegzetességeinek és legfontosabb szabályainak ismertetése (sí, kerékpár, természetjárás, evezés, görkorsolya stb.) Alapvető ismeretek a táborozások előnyeiről.</p> <p>Gyakorlati:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Gimnasztika</li> <li>2. Atlétika Futások; Ugrások; Dobások</li> <li>3. Torna Talajtorna; Szekrényugrás; Felemáskorlát; Gerenda; Ritmikus gimnasztika; Gyűrű; Nyújtó; Korlát</li> <li>4. Küzdősportok, önvédelem</li> <li>5. Úszás</li> <li>6. Testnevelési és sportjátékok Kézilabda; Kosárlabda; Labdarúgás; Röplabda</li> </ol>
--

### Vizuális kultúra

#### Alkotás

##### 1.1. Vizuális nyelv

A vizuális nyelvek alapelemei

Vonal, sík-és térforma, tónus, szín, tér

A vizuális nyelvi elemek viszonyai

Vizuális nyelv és kontextus

##### 1.2. Technikák

Rajzolás, festés, kollázs, nyomtatás, makettezés, modellezés, további technikák

##### 2.1. Ábrázolás, látványértelmezés

Formaértelmezés

Térértelmezés

Színértelmezés

Mozgásértelmezés

##### 2.2. Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás

Befogadás

##### 1.1. Megjelenítés sajátosságai

Vizuális nyelvi elemek, térábrázolási módok, vizuális minőségek, látványértelmezés, kontraszt, harmónia, kontextus

##### 1.2. Technikák

##### 2.1. Vizuális kommunikáció

##### 2.2. Tárgy- és környezetkultúra

##### 2.3. Kifejezés és képzőművészet



<b>Ének-zene</b>
1. Reprodukálás
1.1. Éneklés
Népzene
Műzene: középkor, reneszánsz, barokk, bécsi klasszika, romantika, századforduló, XX. századi és kortárs zene
1.2. Műelemzés
Népzene
2. Befogadás
2.1. Zenetörténet
Népzene
Műzene: középkor, reneszánsz, barokk, bécsi klasszika, romantika, századforduló, XX. századi és kortárs zene
2.2. Zenefelismerés
Népzene
Műzene: reneszánsz, barokk, bécsi klasszika, romantika, századforduló, XX. századi és kortárs zene
2.3. Zeneelmélet
2.4. Dallamírás
Stíluskörön kívül

### **A sikeres érettségi vizsgával (előrehozott érettségivel) rendelkezőkre vonatkozó rendelkezés**

Ha a tanuló valamely tantárgyból, tantárgyakból előrehozott érettségi vizsgát tett, ezáltal az adott tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítette, akkor az iskola magasabb évfolyamán vagy évismétlés esetén e tantárgy, tantárgyak óralátogatása alól felmentésben részesül. Az igazgatóhoz benyújtott kérelem alapján a tanórákon részt vehet, értékelés és minősítés alól mentesül, esetleges hiányzását nem kell figyelembe venni.

### **A 11-12. évfolyamon az emelt szintű érettségire felkészítés**

A 11-12. évfolyam az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatokat és követelményeket a NAT és az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló rendelet tartalmazza.

### **A felvételi eljárás különös szabályai**

Az intézménynek nincs beiratkozási körzete.

Az általános iskolánkba a gyermekek felvételi tájékozódás után nyernek felvételt. Ezen a tájékoztató beszélgetésen a gyermekek megismerhetik iskolánkat, az itt folyó pedagógiai munkát, a gyermek-és pedagógusközösséget.

### **A tanulói jogviszony, átjárhatóság, az átvétel szabályai**

A tanulói jogviszony létesítése:

*Belépés az iskola 1. évfolyamára:*

1. osztályba:

#### **A belépés feltételei:**

- a gyermek az adott év augusztus 31. napjáig töltse be 6. életévét,
- szellemileg, egészségügyi szempontból legyen iskolaérett,
- a szülő kötelezettségvállalása: tudomásul veszi az iskola pedagógiai programjából a tanulókra, szülőkre vonatkozó kötelezettségeket.

#### **Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:**

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát,
- a szülő személyi igazolványát,
- a gyermek lakcímkártyáját,
- a gyermek egészségügyi könyvét a gyermekorvos felvételi javaslatával,
- szükség esetén a szakértői bizottság véleményét,
- a gyermek oktatási azonosítóját.

*2- 8. osztályba:*

- tanköteles korú gyermeket a tanév folyamán bármikor felvesszünk;
- sajátos nevelési igényű tanuló felvételénél a Szakértői Bizottság érvényes szakvéleménye szükséges;
- a tanuló anyakönyvi kivonatát;
- a szülő személyi igazolványát;
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
- a gyermek oktatási azonosítóját;
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot,

A 9. évfolyamba – a jogszabályi előírásoknak megfelelő felvételi eljárás keretében – jelentkezhet bármely nyolcadikos osztályos általános iskolai tanuló. A felvételi eredményeket az általános iskolai tanulmányi eredmény, a központi írásbeli feladatsorok (magyar nyelv, matematika) valamint a szóbeli felvételi elbeszélgetés (érdeklődés, motiváció) alapján állapítjuk meg.

Saját általános iskolai tanulóink a választott iskolatípusnak megfelelő felvételi követelmények teljesítése után léphetnek kilencedik évfolyamba.

A felvételi pontok számítását az alábbi táblázat tartalmazza:

<i>a pontszámítás alapja</i>	<i>elérhető maximális pontszám</i>		<i>összesen</i>
hozott pontok <ul style="list-style-type: none"> <li>• magyar nyelv</li> <li>• irodalom</li> <li>• idegen nyelv</li> <li>• matematika</li> <li>• történelem</li> </ul>	7. év vége: maximum 25 pont	8. félév: maximum 25 pont	<b>50 pont</b>
szerzett pontok (központi írásbeli) <ul style="list-style-type: none"> <li>• magyar nyelv</li> <li>• matematika</li> </ul>	magyar nyelv maximum 50 pont	matematika maximum 50 pont	<b>100 pont</b>
szerzett pontok (szóbeli)	maximum 50 pont		<b>50 pont</b>
	<b>összesen</b>		<b>200 pont</b>

A szóbeli felvételi elbeszélgetésre már csak a központi írásbeli felvételin megfelelő szintet elérő tanulókat hívjuk be.

A 9. évfolyamra jelentkezőket rangsoroljuk (felvételi követelmények alapján).

A rangsorolás során az azonos összesített eredményt elérő tanulók közül előnyben kell részesíteni azt, aki

- a központi felvételi vizsgán magasabb pontszámot ér el,

- ezt követően a halmozottan hátrányos helyzetű tanulót,
- ezt követően azt a jelentkezőt, akinek a lakóhelye Pécssett található,
- illetve akinek különleges helyzete ezt indokolja.

A tanulók átvételéről a szülő kérését, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámát, összetételét figyelembe vételével az igazgató dönt.

Amennyiben olyan tanuló kéri átvételét az intézménybe, aki előző iskolájában valamely tantárgyat nem tanult, úgy különbözeti vizsga keretében ad számot tudásáról. A különbözeti vizsgát egyénre szabottan, a szaktanárokkal közösen megállapított türelmi idő letelte után szervezi meg az intézmény. A szülők és a szaktanárok szervezett formában, egyéni segítségnyújtással támogatják a tanulót a felkészülésben.

Külföldről érkezett tanuló esetén a tanuló tudásszintjének megállapítása céljából a gyermek különbözeti vizsga keretén belül ad számot tudásáról. A különbözeti vizsgát az erre kijelölt vezető irányításával a szaktanárok szervezik. A vizsga eredményének ismeretében a szaktanárok javaslata alapján az igazgató dönt a tanuló osztályba sorolásáról.

*A tanulók felvételének elvei és módja:*

- az iskola első évfolyamára jelentkező gyerekeknek a beiratkozáskor meg kell jelenniük szüleikkel a megfelelő okmányok birtokában,
- a gyermek felvétele előtt az iskola megismerésére alkalmas biztosítunk (beszélgetés, játszóház stb.),
- az igazgató írásban értesíti a szülőket, hogy felvételt nyert-e a gyermek vagy indokolja az elutasítást.

Az intézménybe történő felvételi eljárás során előnyt élvez a baptista felekezeti családból érkező vagy a Magyarországi Baptista Egyház belső egyházi jogi személyei által fenntartott intézményből érkező tanuló.

*Átjárhatóság:*

- a tanulót a szülő illetve a pedagógusok kérése alapján másik osztályba helyezhetjük az igazgató döntése alapján;
- tanév közben bármikor fogadunk tanulót;
- a helyi tantervünk követelményrendszere alapján a tanulók tanulmányaikat bármely magyarországi iskolában folytatni tudják.

## II. Az intézmény helyi tanterve

### Iskolánk tanterve a 2019/20-as tanévig, majd felmenő rendszerben kivezetve

Az Oktatásért felelős miniszter által kiadott kerettantervek közül intézményünk a „Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára” c. kerettantervet alkalmazza alsó tagozaton, valamint a „Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára” c. kerettantervet alkalmazza felső tagozaton, és a „Kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyamára” c. kerettantervet alkalmazza. Sajátos nevelési igényű tanulók, enyhe értelmi fogyatékos tanulók vonatkozásában a „Kerettantervek az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára (1-8. évfolyam)” kerettantervet alkalmazzuk (kimenő rendszerben). Az alsó tagozaton a tanórákat tömbösítve igyekszünk megvalósítani. Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok az 1–4. évfolyamon:

Óraterv a kerettantervekhez – 1 – 4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1

Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok 5–8. évfolyamon

<b>Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam</b>				
<b>Tantárgyak</b>	<b>5. évf.</b>	<b>6. évf.</b>	<b>7. évf.</b>	<b>8. évf.</b>
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	3	3	3
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Erkölcstan	1	1	1	1
Természetismeret	2	2		
Biológia-egészségtan			2	1
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon- és népismeret*	1			
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

A Kerettantervek közül az alábbiakat alkalmazzuk általános iskolában:

Tantárgy megnevezése	Változat
Magyar nyelv és irodalom 5-8. osztály	„A” és B
Fizika 7-8. osztály	„B”
Kémia 7-8. osztály	„B”
Biológia 7-8. osztály	„A”
Ének-zene 1-8. osztály	„A”

**A választott kerettanterv feletti óraszám, választható tantárgyak, foglalkozások, ezekhez tartozó pedagógusválasztás szabályai**

A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi órszámokkal.

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6+1	6+1
Idegen nyelvek	1	1	1	2+1
Matematika	4	4	4	4
Bibliaismeret	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5

Dráma és tánc	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	<b>25</b>	<b>25</b>	<b>25</b>	<b>27</b>

<b>Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam</b>				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	3+1	4+1
Angol	3	3	3	3
Matematika	4	3+1	3+1	3+1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Bibliaismeret	1	1	1	1
Természetismeret	2	2		
Biológia-egészségtan			1,5	1,5
Fizika			1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5
Földrajz			1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és tánc	1	1	1	1
Informatika	1	1	1	1
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	<b>28</b>	<b>28</b>	<b>31</b>	<b>31</b>



*Óraszámok 2012-as NAT ajánlása alapján a gimnáziumban kifutó jelleggel:*

	9.		10.		11.		12.	
Magyar nyelv	1		1		1		1	1
Irodalom	3		3		3		3	
I. Idegen nyelv	3	3	3	3	3	4	3	4
II. Idegen nyelv	3		3		3		3	
Matematika	3	1	3	1	3	1	3	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2		2		3	1	3	
Bibliaismeret	1		1		1		1	
Biológia-egészségtan			2		2		2	
Fizika	2		2		2			
Kémia	2		2					
Földrajz	2		2					
Ének-zene	1		1					
Vizuális kultúra	1		1					
Mozgóképkultúra és médiaismeret	1							
Művészetek (Vizuális kultúra)					2		2	
Informatika	1		1					
Technika, életvitel és gyakorlat							1	
Testnevelés és sport	5		5		5		5	
Érettségi előkészítő								2
Osztályfőnöki	1		1		1		1	
<b>Összesen</b>	<b>32</b>	<b>4</b>	<b>33</b>	<b>4</b>	<b>29</b>	<b>6</b>	<b>28</b>	<b>8</b>
<b>Órakeret</b>	<b>36</b>		<b>37</b>		<b>35</b>		<b>36</b>	

Az 51/2012. EMMI rendelet 2. § (7a) alapján a magyar nyelv és irodalom tantárgyat magyar nyelv és irodalom tantárgyakra bontottuk.

A 2011. évi CXCV. törvény 32. § (1) j) alapján 11. évfolyamon az etika tantárgy helyett a bibliaismeret tantárgyat építettük az óratervbe.

A 2011. évi CXCV. törvény 6. melléklete értelmében az osztályok többlet órakerete egyházi intézményekben heti 2 óra.

Így a rendelkezésre álló órakeret:

9. évfolyamon 35 + 2

10. évfolyamon 36 + 2

11. évfolyamon 35 + 2

12. évfolyamon 35 +

**A 2020-as NAT ajánlása a heti óraszámok tekintetében:**

	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
<b>Magyar nyelv és irodalom</b>	7	7	5	5	4	4	3	3
<b>Matematika</b>	4	4	4	4	4	4	3	3
<b>Történelem és állampolg. ismertek</b>								
Történelem					2	2	2	2
Állampolgári ism.								1
Hon-és népismeret						1		
<b>Bibliaismeret</b>	1	1	1	1	1	1	1	1
<b>Természettudomány és földrajz</b>								
Környezetismeret			1	1				
Természettudomány					2	2	4	5
Kémia							1	2
Fizika							1	2

Biológia							2	1
Földrajz							2	1
<b>Idegen nyelv</b>								
Első élő idegen nyelv angol				2	3	3	3	3
<b>Művészetek</b>								
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
Dráma és színház							1	
<b>Technológia</b>								
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés								
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)					1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23	27	26	28	28
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	1	2	2	2
Maximális órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30

*Heti óraszámok alakulása iskolánkban a 2020-as NAT alapján:*

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
<b>Magyar nyelv és irodalom</b>	7	7	5	5+	4	4	3+	3	3+	4	4	4+
				I			I		I			2
<b>Matematika</b>	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3+	3+	3+
										I	I	I
Sakk-logika	I	I	I	I								
<b>Történelem és állampolgári ism.</b>												
Történelem					2	2	2	2	2	2	3+	3+
											I	I
Állampolgári ism.								1				1
Hon-és népismeret						I						
<b>Bibliaismeret</b>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<b>Természettudomány és földrajz</b>												
Környezetismeret			1	1								
Természettudomány					2	2					2	
Kémia							1	2	1	2		
Fizika							1	2	2	3		
Biológia							2	1	3	2		
Földrajz							2	1	2	1		
<b>Idegen nyelv</b>												
Első élő idegen nyelv angol	I	I	I	2	3	3	3	3	3+	3+	4+	4+
									I	I	2	I
Második idegen nyelv									3	3	3	3
<b>Művészetek</b>												
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1		

Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1		
Dráma és színház								1			1	1
<b>Technológia</b>												
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1					
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1	2	1	2	
<b>Testnevelés és egészségfejlesztés</b>												
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Bejárható Magyarország					1	1	1	1				
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)					1	1	1	1	1	1	1	1
<u>Érettségi tárgyhoz rendelő</u>											4-2	4
<b><u>Kötelező alapóraszám</u></b>	22	22	22	23	27	26	28	28	32	32	30	29
<b><u>Szabadon terv. órakeret</u></b>	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	4	5
<b><u>Egyházi intézmények többlet órakerete</u></b>	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2
<b><u>Maximális órakeret</u></b>	24	24	24	25	28	28	30	30	34	34	34	34
<b><u>Egyházi órakerettel növelt maximális órakeret</u></b>	25	25	25	26	29	29	31	31	36	36	36	36
<b><u>Összesen felhasznált intézményi óraszám</u></b>	24	24	24	25	28	28	30	30	35	35	35	35

Iskolánk tanterve a 2020/21-es tanévtől a 2020-as NAT szerint került átdolgozásra, illetve felmenő rendszerben bevezetésre.

Intézményünkben nincs szabadon választható tanórai foglalkozás.

Tanulóink bibliaismeret órán vesznek részt, melyet az iskolalelkész/teológia szakot végzett pedagógus tart.

Intézményünkben nincs szabadon választható tanórai foglalkozás.

Tanulóink bibliaismeret órán vesznek részt, melyet az iskolalelkész/teológia szakot végzett pedagógus tart.

A 2011. évi CXC. törvény 32. § (1) j) alapján 11. évfolyamon az *etika tantárgy helyett a bibliaismeret* tantárgyat építettük az óraterembe.

A 2011. évi CXC. törvény 6. melléklete értelmében az osztályok többlet órakerete egyházi intézményekben heti 2 óra.

A *hon- és népismeret* tantárgy a felső tagozat bármelyik évfolyamán választható. Mi a 6. évfolyamra építettük be.

A *dráma és színház* a felső tagozat valamely évfolyamán kötelezően választandó, valamint a 11. évfolyamon a művészetek tantárgy keretében önálló tárgyként is választható. Mi a 8. és 11. évfolyamon építettük be.

A dráma és színház vagy a mozgóképkuhára és médiaismeret tantárgy a 12. évfolyamon kötelezően választandó. Mi a *dráma és színház* tantárgyat építettük be.

A *dráma és színház*, valamint a *Bejárható Magyarország* tantárgy szervezése tömbösítve valósul meg.

A 11–12. évfolyamokon 4-4 órát az érettségire történő felkészítésre fordítunk. A természettudományos ismeretek és kiemelten az MTMI készségek fejlesztése érdekében a gimnáziumban a 11. évfolyamon azon tanulóknak, akik nem tanulnak emelt óraszámban vagy fakultáción természettudományos tantárgyat, egy jelenségek vizsgálatán alapuló, komplex szemléletmóddal oktatott, a természettudományos műveltséget bővítő integrált természettudomány tantárgyat vagy a fizika, kémia, biológia, földrajz tantárgyak egyikét kell tanulniuk heti két óra időkeretben. (A választott tantárgyak ismeretanyaga nem képezi részét e tárgyak középszintű érettségi követelményeinek, ugyanakkor az érettségi vizsga letételéhez az itt megszerzett tudás és készségek segítségét jelentenek.) Mi az óraterembe a *természettudomány* tantárgyat építettük be. A jogszabály szerint, ha a tanuló a 11.

évfolyamon a természettudomány tantárgyat tanulja, akkor legalább további 2 órát kell hetente egyéb érettségi tantárgyból felvennie. Tehát számára nem kötelező a 4 óra, csak 2. A **természettudomány tantárgyak a 7–8.** évfolyamon diszciplináris bontásban vagy egy integrált természettudomány tantárgy moduljaiként is oktathatók. Mi a diszciplináris bontást alkalmazzuk.

A művészetre tervezett heti 1 óra a 11. évfolyamon megvalósulhat a dráma és színház, a vizuális kultúra, az ének-zene, valamint a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárggyal is, mi a **dráma és színház** tantárgyat illesztettük be.

### **Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei**

A tanulás-tanítás folyamatában fontos szerep jut a tankönyveknek, munkafüzeteknek és más tanulmányi segédleteknek, amelyek az eredményességet növelik.

Különösen fontos ezek körültekintő, jó kiválasztása, ha figyelembe vesszük célkitűzésünket: az öntevékenység igényének és képességének fejlesztését.

A kiválasztásnál a következő alapelvek érvényesülnek:

- korszerű ismereteket tartalmazzon
- megfeleljen az adott tantárgy követelményeinek
- nyelvezete, tagoltsága igazodjon a korosztály és képzési szint sajátosságaihoz
- segítse a megértést, rögzítést jó szemléltető ábrákkal, táblázatokkal, grafikonokkal, képekkel és a lényege részek kiemelésével
- adjon lehetőséget az ismeretek témakörönkénti összefoglalására, rendszerezésére
- biztosítsa az önálló gyakorlás lehetőségét
- a gyengébb tanulók számára a felzárkóztatást segítse
- a jobb tanulóknak adjon módot arra, hogy próbára tehessék tudásukat
- kivetele, nyomdatechnikája legyen esztétikus, kötése legyen tartós
- ára ne legyen aránytalanul magas a színvonalához képest
- előnyben kell részesíteni azokat a taneszközöket, melyek több tanéven keresztül használhatók.

A tankönyveket és a segédleteket a tanítók, szaktanárok választják ki.

A pedagógusok az tankönyvválasztás során kötelesek a tankönyvlistán szereplő könyvek közül a tartós tankönyveket előnyben részesíteni. A választás során a tankönyvek tömegére is tekintettel kell lenni.

### **Az ingyenes tankönyvellátás**

Az állam térítésmentesen biztosítja a tankönyveket a tanulók részére.

Az ingyenes tankönyvellátást – tankönyvkölcsönzéssel (lehetőség szerint); – használt tankönyv biztosításával; – az állami normatíva felhasználásával szükséges megoldani. A normatív támogatást a könyvtári állomány kiépítésével, és a tartós tankönyvek kölcsönzés útján történő felhasználásával kívánjuk felhasználni. A tankönyveket a szülők illetve tanulók augusztus végén illetve az első iskolai munkahéten vehetik át. A szülőknek a tankönyvlista ismeretében lehetőségük van nyilatkozni azokról a tankönyvekről, amelyek iskolai megrendelését nem kérik, mert más módon kívánják beszerezni.

### **Az idegen nyelv oktatása**

Az első idegen nyelv oktatása az általános iskola 1. évfolyamán kezdődik. Az első idegen nyelv iskolánkban az angol. A második élő idegen nyelv (német) bevezetése a 9. évfolyamtól kezdődik. A középiskolánkban biztosítjuk a megkezdett első idegen nyelv folytatólagos oktatását és az érettségi idejére annak legalább B1 szintű elsajátítását, a felsőoktatásba továbbtanuló diákok esetében előírt B2-es nyelvi szint eléréséhez a Nyelvi Stúdió foglalkozások keretében felkészülési lehetőséget nyújtunk.

## **A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása**

### **Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása**

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

Fokozatosan átvezetjük a gyermekeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.

A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával.



### **A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak mevalósítása**

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.

Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani.

A kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.

A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgákkordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával.

### **Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása**

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.

A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív újtának bemutatása.

A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi megalapozásával; helyes magatartásformák megismermertetésével és gyakoroltatásával.

A biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával.

Fokozatosan kialakítjuk és bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani.

### **A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása**

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben- a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az élethosszon át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra. A hetedik-nyolcadik évfolyamon folyó nevelés-oktatás alapvető feladata, a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, az életen át tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra.

Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit, szokásait.

A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával.

Az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni.

A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.

Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív- tanulási technikákat, tanulásszervezési módokat.

### **A 9-12. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása**

Iskolánk alapfeladatának tekinti a tanulók helyes értékrendjének kialakítását –amelyhez az alapot az önismeret, a biztos tudás és a mély hazaszeretet érzése adja–, az érettségi vizsgára és a munkába állásra, illetve a felsőfokú tanulmányok megkezdésére való felkészítést. Általános elvünk –ehhez kötődően–, hogy intézményünk érvényesítse a humánus értékeket, közvetítse az egyetemes és a nemzeti kultúra alapértékeit, testileg és lelkileg egészséges, az emberi kapcsolatokban igényes felnőtteket, demokratikus elveket követő állampolgárokat neveljen, akik képesek a társadalmi, gazdasági, technikai változások követésére és az ezekhez alkalmazkodó cselekvésre, illetve tanulmányaik elmélytésére magasabb szinten.

### **A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések**

Az Alaptörvényben foglalt ingyenes és kötelező alapfokú, ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú nevelés-oktatáshoz való jog biztosítása az érettségi megszerzéséig, valamint az első szakképzésre történő felkészítés a magyar állam közzolgálati feladata.

Ide tartozik:

- egyenlő bánásmód teljes körű érvényesítése,
- szegregációmentesség,
- hátrányos helyzetű tanulók hátrányainak kompenzálása - kiterjedően az intézmény minden tevékenységére (tananyagkiválasztás, pályaorientáció, továbbtanulás, szülőkkel való kapcsolattartás szülőkkel, segítő-és egyéb szakmai szervezetekkel; pedagógus továbbképzések-e területen).

#### A tanulási esélyegyenlőség segítésének elvei:

- Tanórai differenciálás heterogén csoportban: Ez a terület - a sikeres integráció egyik feltételeként az egyéni fejlődési különbségeknek, szükségleteknek megfelelő fejlesztés módszereit tartalmazza.
- Kooperatív tanulás: A kooperatív tanulás alapelvei az együttnevelés szempontjából lehetőséget adnak a legfontosabb kompetenciák fejlesztésére.
- Tevékenységközpontú pedagógiák: A cél olyan módszertani és tanulásszervezési eljárások megismertetése, amelyek a hatékony együttnevelést szolgálják.
- Multikulturális tartalmak, interkulturális nevelés: Ez a fejlesztés a pedagógusok saját önismeretének, önreflexiós készségeinek megerősítésére, a társadalmi előítéletek azok csökkentésének lehetséges stratégiáira vonatkozó ismeretek bővítésére, az iskolai kultúra és környezet átalakítására irányul – a tanulók egyenlő lehetőségeinek és aktív részvételének biztosítása érdekében.
- Hatékony tanuló megismerési technikák és patronáló rendszerek: A cél a pedagógiai kompetencia erősítése a tanuló megismerési módszerek kreatív alkalmazásában - a pedagógiai megfigyelés, dokumentumelemzés, interjútechnikák és kérdőíves eljárások területén. Ezáltal lehetővé válik, hogy a pedagógusok mélyebben, és egyúttal előítéletmentesen ismerjék meg a fiatalok viselkedését meghatározó tényezőket, valamint a tanulókra ható közvetlen környezeti jellemzőket.

- Projektpedagógia: A cél a projektpedagógia elméletének és gyakorlatának felhasználása, a kulcskompetenciák és személyiségjellemzők fejlesztése, valamint a projektmunkáknak heterogén csoportban történő megszervezése és lebonyolítása érdekében.

#### Hátrányos helyzetet előidéző okok

- környezeti/családi hátrányok
- anyagi hátrányok
- egészségügyi hátrányok
- a gyermek személyiségében rejlő (okok erkölcsi helyzete és életvitele)
- tanulási hátrányok

#### Környezeti/családi okok:

##### 1. Csonka család:

- válás v. haláleset,
- állami gondozottság, gyámság,
- tartósan távol levő szülő (munkavállalás vagy más ok miatt).

##### 2. Sokgyermekes család:

- 3 vagy több gyermek.

##### 3. Szűkös lakásviszonyok:

- a család magas létszáma,
- több generáció együttélése.

##### 4. Szülők iskolázatlansága.

##### 5. Nevelési hiányosságok:

- kettős nevelés,
- felügyelet és gondozás hiánya,
- helytelen bánásmód (brutalitás),
- érzelmi sivárság, közömbösség,
- könnyelmű, felelőtlen életvitel,
- bűnöző családi háttér.

##### 6. Baráti kör negatív hatása

#### Anyagi hátrányok:

- munkanélküliség,
- létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem,

- a szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen,
- deviancia,
- a kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik.

Egészségügyi hátrányok:

- születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság,
- mozgáskorlátozottság,
- érzékszervi károsodás (látás, hallás...),
- szervi rendellenesség,
- tartós betegség,
- idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek),
- higiénés hiányosságok.

A gyermek személyiségében rejlő okok:

- értelmileg sérült ,
- viselkedése: szökő, csavargó, italozó, drogozó, dohányzó,
- bandázó.

Tanulási hátrányok:

A gyermek nem rendelkezik olyan felkészültséggel, amelyre a továbbhaladásához szükség lenne:

- mert gyenge képességű,
- beteges /cukor- szívbeteg stb/, fogyatékos,
- beilleszkedési zavarai, esetleg pszichés problémái miatt nem képes rendszeres tanulásra,
- nincs kellőképpen motiválva.

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

- *Gyermekétkeztetés:*

Az iskola tanulóinak étkezése a törvényi szabályozás keretein belül. – Amennyiben a jogszabályban előírtaknál szélesebb körű szolgáltatást nyújt az intézmény, fejtse ki azt részletesen (pl. reggeli, tízórai stb.)

- *Mentálhigiénés ellátás:*

Gyermekvédelmi feladatokra képzett szakember vagy szakemberek tartják a kapcsolatot a gyermek-és ifjúságvédelemmel foglalkozó külső szervezetekkel, hívják fel a figyelmet a

veszélyeztetett helyzetben levő fiatalokra, és kezdik el gondozásukat. Pszichológiai tanácsadás.

- *Egészségügyi ellátás:*

Az iskolának szerződése van iskolaorvossal, aki rendszeres szűrővizsgálatot végez, szakrendelésre szükség esetén beutal. Munkáját főállású védőnő segíti. Az iskolaorvos és a védőnő egészségügyi tanácsadást végez, és segítséget adnak a felmerülő problémák szakorvosi megoldásához. Gondozás része, a gyermekvédelmi felelős feladataihoz kapcsolódva.

- *Gyermekfogászati szűrés:*

Évente egy alkalommal a kijelölt kerületi gyermekfogorvosnál.

- *Kapcsolattartás a szülőkkel.*

A szülők tájékoztatása a különféle igénybe vehető kedvezményekről- szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatásokon. Szükség szerint a gyermekvédelmi felelős, osztályfőnökök segítséget nyújtanak az igénylések kivitelezésében.

- Diáksport támogatása (a törvényi szabályozás keretein belül).

- Kapcsolattartás a nevelési tanácsadókkal, szakszolgálatokkal, szakértői bizottságokkal.

A sikeresség kritériumai /Mikor tekintjük elértnek a célt?

1. Az iskola felméri az osztályokban a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetű tanulókat az osztályfőnökök és ifjúságvédelmi felelősök segítségével.

2. Az iskola együttműködik más szervezetekkel, amelyek megelőzési munkát is vállalnak. Az együttműködés osztályfőnöki órákon történik /pl. rendőrség, családsegítő/

3. Családlátogatások alkalmával az osztályfőnök megismeri a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű tanulók családi körülményeit. Eredménye: a tanulók jelentős része beilleszkedik a közösségbe, káros szokások megszűnnek.

**Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei, formái**

**A tanulók tanulmányi munkájának értékelésének módjai, a minősítés elvei**

Minden emberi tevékenység természetesen velejárója a visszajelzés igénye. Tanulónak, tanárnak, szülőnek, iskolának tudnia kell, hol tartunk, milyen minőséget képviselünk, miben kell változtatnunk, merre tartunk, mit szeretnénk elérni. Ezekre a kérdésekre az értékelés, a munkaértékelés ad választ. Ennek folyamatosnak kell lennie, szervesen kell illeszkednie

minden iskolai munkafolyamatba. A tanítási -tanulási folyamat állandó figyeléséről, nyomon követéséről, megerősítéséről, illetve a jobbításra irányuló törekvésről van szó. Így az értékelés nem más, mint egy motivált magatartásforma.

*A tanulói ellenőrzés célja:* Megbízható információk gyűjtése a tanulók ismereteiről, fejlődéséről, magatartásáról, szorgalmáról.

*Az értékelés célja:*

- magas színvonal fenntartása az iskolai munka minden szintjén és területén,
- eredményességre törekvés a személyiségfejlesztésben, a továbbtanulásban,
- motiváció (tanulói, tanári, szülői),
- kontroll,
- jövőkép alakítás.

*Nyújtson információt:*

- a pedagógus, a tanuló és a szülő számára a végzett munka során szerzett ismeretek mennyiségéről, minőségéről,
- a tanuló önmagához és társaihoz viszonyított fejlődéséről és az általa elért szintről,
- az egyéni fejlesztés érdekében alkalmazott pedagógiai módszerek eredményességéről, hatékonyságáról.

Fejlessze a tanuló önértékelését, motiválja az iskolai életre és a tanulásra.

*Az értékelés alapelvei:*

- terjedjen ki az iskolai élet egészére, egyénekre és közösségekre, a nem pedagógus közalkalmazottakra,
- legyen folyamatba ágyazott, kiszámítható,
- az iskolában elfogadott követelményrendszerre épüljön, biztosítva a követelmények nyilvánosságát (SzMSz, Házirend, tantervi követelmények).

*Legyen az értékelés:*

- a tanuló fizikai, pszichikai képességeit, szocializáltságát figyelembevevő, személyre szóló,
- igazságos, folyamatos, széleskörű,
- objektív,
- fejlesztő és nevelő hatású, a személyiséget pozitívan befolyásoló,
- a tanulók felé világosan közölt.

Céljai és követelményei előzetesen ismertek és kiszámíthatóak legyenek az oktatási folyamat összes résztvevője számára.

Amit értékelünk	Akik értékelik	Az értékelés rendszeressége	Az értékelés formája
Pedagógiai programunk (éves munkaterv)	Iskolavezetés Nevelőtestület	évente	szóban
Helyi tanterv kerettantervek	Nevelőtestület Igazgató	évente	szóban
Kiemelkedő tanulmányi eredmények kiemelkedő közösségi tevékenység	Igazgató Szaktanár Osztályfőnök	amikor aktuális	írásban az osztályközösség, szóban az iskola közössége előtt
Tanulmányi munka	Szaktanár Osztályfőnök Igazgató	- or félévk - év végén	szóban szöveges értékelés -érdemjegye ellenőrzőben -érdemjegy, bizonyítványban
Magatartás szorgalom	Osztályfőnök Szaktanár Osztályközösség Nevelőtestület	havonta félévkor év végén folyamatos	szóban írásban érdemjeggyel érdemjegy félévkor év végén bizonyítvány
Tantárgyi felmérés eredménye	Pedagógusok	amikor aktuális	írásban
Tanárok munkája	Igazgató	évente amikor aktuális	szóban írásban
Gyermekvédelmi munka	Gyerm.véd. felelős	évente	szóban
Épület rendje, tisztasága	Igazgató	folyamatos	szóban
Technikai dolgozók munkája	Igazgató	folyamatos	szóban



*Az értékelés irányultsága:*

- tantervi követelmények elsajátításának mértéke,
- az alkalmazni képes tudás, a feladatvégző képesség szintje,
- a tanuló érdeklődése, együttműködési készsége, munkához való viszonya, társas kapcsolatrendszere,
- az önálló tanulási képesség fejlődésének mértéke,
- kommunikációs kulturáltság,
- az iskolai normatisztelete,
- környezettudatosság mértéke,
- viselkedéskultúra szintje, interperszonális magatartásformák minősége,
- személyiség fejlődésének jellemzői, sajátosságai.

*A tanulói teljesítmény értékelésének alapelvei:*

- Az értékelés nevelés-oktatás szerves része, amelynek objektívnek kell lenni.
- Meg kell, hogy feleljen a tanulók életkori sajátosságainak.
- A NAT-ra és a Kerettantervre alapozott helyi tanterv kell, hogy szolgálja az alapját. Egyes tantárgyak esetén a minimális és jeles szint teljesítésének feltételeit nevelőtestület határozzák meg.
- Az értékelés a tanulót, a szülőt és a pedagógust tájékoztatja a végzett munka eredményéről, azaz minősít.
- Az értékelés pozitív mintát adjon az önértékeléshez.

*A tantárgyi teljesítmény és tudás értékelése, minősítése:*

Az értékelés rendszere

- Az előírt tanulmányi követelmények sikeres teljesítésekor a tanuló bizonyítványt kap.
- Második osztálytól minimum elégséges osztályzat szükséges a továbbhaladáshoz.
- Elégtelen osztályzat esetén a tanuló javítóvizsgát tehet.
- Az igazgató engedélyével, két vagy több évfolyamra megállapított követelményt egy tanévben vagy annál rövidebb idő alatt is teljesítheti a tanuló.
- Ha a tanuló a tantervi követelményeknek önhibáján kívüli okok miatt nem tud eleget tenni, az igazgató engedélyével osztályát folytathatja.
- A kiemelkedő tanulmányi munkát folytatott tanulók év végén dicséretben, könyvjutalomban részesülhetnek, vagy egyéb ajándékot kapnak.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon minden tantárgy esetében csak szöveges értékelést alkalmazunk.
- A második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük. A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

Kiválóan teljesített

- tudása pozitívan értékelhető
- teljesítménye kiemelkedő
- órai aktivitása példamutató
- szorgalmi feladatokat végez
- példaként állítható a közösség elé.

Jól teljesített

- teljesítménye jó
- órai aktivitása jó
- szorgalmi feladatokat rendszerint végez.

Megfelelően teljesített

- tudása ingadozó
- képességei alatt teljesít
- az órákon passzív, nem vesz részt a közösségben
- önállóan, irányításra szorul.

Felzárkóztatásra szorul

- gyengén teljesít
- ismeretei nem érik el a korosztályától elvárható minimális szintet
- ennek megváltoztatására nem is törekszik
- az órákon passzív, nem motiválható.

A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamokon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük. Harmadik-nyolcadik évfolyamos tanulóink félévi osztályzatait, szöveges értékelés egészíti ki, melyben a gyermekkel foglalkozó minden szakember megfogalmazza a tanuló fejlődésével kapcsolatos meglátásait.

A harmadik-nyolcadik évfolyamon a félévi osztályzatot az adott félév során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatároznunk.

1. A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-40%	elégtelen (1)
41-59%	elégséges (2)
60-74%	közepes (3)
75-89%	jó (4)
90-100%	jeles (5)

2. A tantárgyi osztályzatok és érdemjegyek megítélése a szaktanár joga.

3. Az egyes tantárgyak követelményszintjét a nevelőtestület határozza meg az iskola alapvető céljait figyelembe véve. Az egyes tantárgyakban az értékelésre kerülő területeket az iskolai értékelés irányultságának figyelembe vételével a nevelőtestület határozza meg.

4. A szummatív és diagnosztikai mérések szabályozását pedagógusok végzik.

#### Érdemjegyek száma:

Az egyes tantárgyakból annyi érdemjegyet kell adni minden hónapban, ahány óra van hetente az adott tárgyból, 3 vagy magasabb heti óraszámú tantárgyak esetén minimum 3 érdemjegy szükséges.

Az érdemjegyet minden esetben és azonnal az E naplóba be kell vezetni.

#### A számonkérés formái és az értékelés módjai:

- Szóbeli felelet (kiegészítő, kifejtő)
- Írásbeli: Röpdolgozat

Témazáró dolgozat

Házi dolgozat

Vizsga dolgozat

- Komplex vizsgák: Félévi és év végi „kisvizsga”
- Tanítási órákon végzett munka
- Gyűjtőmunka
- Tanulmányi versenyeken nyújtott teljesítmény
- Pannonhalmi Tudáspróba
- Érettségi vizsga

Az értékelés nyilvános fórumai:

- házi versenyek
- bemutató órák
- értékelés a diákközösség, nevelőtestület előtt
- osztályproduktumok kiállítása
- „Szivárvány skála”

*A tanulói munka:*

( 5 ) – Ha a tantervi követelményeknek pontosan, igényesen eleget tesz. Ismeri, érti és tudja a tananyagot és azt gyakorlatban is ötletgazdagon alkalmazni képes. A különböző fejlesztési feladatok követelményeit precízen, jó tempóban, kreatívan oldja meg és adott helyzetben kifogástalanul alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái önállóságra vallanak.

( 4 ) – Ha a tantervi követelményeknek lelkiismeretesen eleget tesz, de apró hibákat elkövet. A tananyag alapvető részeit jól ismeri, tudja, de bizonytalanságok mutatkoznak. Ismereteit a gyakorlatban különösebb nehézségek nélkül alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái megbízhatóak.

( 3 ) – Ha a tantervi követelményeknek pontatlanul tesz eleget. A tananyagot jól elsajátította, de a feladat megoldásakor tanár segítségre szüksége van. Elméleti ismereteit a gyakorlat során megfelelően alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái felületesek.

( 2 ) – Ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányosságokkal tud eleget tenni. A tananyag elsajátításában minimális ismeretekkel rendelkezik. Elméleti hiányosságai nem teszik lehetővé a gyakorlati alkalmazást még a tanár segítségével sem. Munkája folyamatos korrigálást igényel. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái gondatlanok.

( 1 ) – Ha a tantervi követelményeknek tanári útmutatásokkal sem tud eleget tenni. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái értékelhetetlenek. A minimum szintet nem tudja teljesíteni.

*Bibliaismeret, sakk-logika illetve bejárható Magyarország tantárgyak értékelése*

A bibliaismeret, a sakk-logika, illetve a bejárható Magyarország tantárgyak értékelése során az általános iskola 1. évfolyamában, valamint a 2. évfolyam első félévében szöveges értékelést, a 2. év végétől pedig 4 fokozatú szöveges értékelést kapnak tanulóink: felzárkóztatásra szorul, megfelelően teljesített, jól teljesített, kiválóan teljesített.

**A magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének rendszere**

*Magatartás és szorgalom értékelése:*

A követelményszintet tartalmazó minősítési rendszert a nevelőtestület készíti el a DÖK véleményének meghallgatásával. Az értékelést a meghatározott kritériumok alapján az osztályfőnök végzi a tanulók közreműködésével, figyelembe véve az osztályban tanító nevelők véleményét. A félévi és év végi osztályzatról a tantestület dönt az osztályfőnök előterjesztése alapján. A minősítés hagyományos módon (példás, jó, változó, rossz, illetve hanyag) történik.

*A jutalmazások és elismerések formái, fokozatai:*

Minden olyan tanuló, aki tanulmányi munkájában, közösségi munkában kiválóan teljesít, jutalmazásban részesülhet. Dicséretet, jutalmazást kaphat osztály, közösség, csoport is. Ezek írásbeli formái a következők:

- Osztályfőnöki, csoportvezetői, szaktanári dicséret
- Igazgatói dicséret
- Nevelőtestületi dicséret
- Oklevéllel, jutalommal való elismerés; Szeretet-díj.

*Fegyelmező intézkedések fokozatai:*

- Osztályfőnöki, csoportvezetői, szaktanári figyelmeztetés, intés
- Igazgatói figyelmeztetés, intés.

Az osztályfőnöki, csoportvezetői és szaktanári figyelmeztetés, intés, dicséret egyenrangú, de egymástól függetlenül adható.

***Magatartás minősítési norma***

*Példás:*

Becsületos és fegyelmezett. Tetteiért felelősséget vállal. A vállalt feladatokat és megbízásokat pontosan elvégzi. Védi az osztály és az iskola tulajdonát, és másokat is figyelmeztet erre, erejéhez mérten mindig segít. Az iskola Házi rendjét betartja, viselkedésével társainak példát mutat. Tisztelettudó hangon beszél, javasol, vitatkozik, védi igazát.

Jó:

Tetteiért felelősséget vállal, becsületos, fegyelmezett. Alkalmanként vállal feladatot, azt pontosan elvégzi. Iskolai és iskolán kívüli viselkedése általában jó. Udvarias és tisztelettudó.

Változó:

Magatartása ingadozó, tetteiben sokszor meggondolatlan. A Házi rend szabályait többször megsérti. Időnként megfélelkezik magáról, nem mindig tisztelettudó és udvarias. Osztályfőnöki figyelmeztetés után nincs pozitív változás.

Rossz:

Kezdeményezése rossz irányú. Felelőtlen, ellenszegülő. Tetteiért felelősséget nem vállal, igazolatlanul mulaszt. Az iskola Házi rendjét többször és szándékosan megszegi. Az osztály és az iskola tulajdonát szándékosan rongálja.

**Szorgalom minősítési norma**

Példás:

Minden iskolai munkáját képességeinek megfelelően végzi. A tanítási órákon aktívan részt vesz. Eredményei elérése érdekében komoly erőfeszítéseket tesz. A tanórához szükséges felszerelése általában hiánytalan. Ha kiemelkedő képességű vagy tehetséges, törekedjen versenyeken, pályázatokon az iskola hírnevét növelni, saját személyiségét az adott területen kibontakoztatni. Felszerelése hiánytalan, képessége szerinti legjobb teljesítményt nyújtja.

Jó:

Minden iskolai munkáját képességeinek szintjén végzi. Tudásának megszerzése érdekében nagyobb erőfeszítéseket nem tesz. Iskolai felszerelésében csak néhány esetben fordul elő kisebb hiányosság.

Változó:

Szorgalma képességeinek szintjén ingadozó. Tanulmányi munkájában változó eredménnyel dolgozik, csak időnként tanúsít törekvést. Iskolai felszerelése általában hiányos.

Hanyag:

Lusta, passzív, munkájára a nemtörődömség jellemző. Tanulmányi munkájában hanyag, gyakran nem, vagy egyáltalán nem készül az órákra. Tanulmányi fejlődéséért, képességeihez képest keveset vagy semmit nem tesz. Felszerelése rendszeresen hiányzik, nemtörődöm magatartást tanúsít.

**Iskolánk belső értékelési rendje: Szivárvány skála, a pozitív viselkedés megerősítésére**

Kiváló 7
Remek munka 6
Jó nap 5
Készen állok a munkára 4
Gondolkozz el 3
Tanári döntés 2
Szülő 1

A 3 szint:

1. Jó munka mezői (Kiváló, Remek nap, Jó munka) 7-6-5 pontot ér az értékelésnél
2. Kiindulási mező "Készen állok a munkára"
3. Beavatkozási mezők
  - "Gondolkozz el!" - ezen a mezőn végző diák feladata, az hogy tényleg elgondolkozzon. Ehhez segítségül adjuk neki a "Gondolkozz el!" kártyát. Itt tisztázandó, mi az, amin változtatnia kell és hogyan.

- “Tanári döntés” - ezen a mezőn végző diákról és viselkedéséről tanári, vagy akár intézményi döntés születet, figyelembevéve az iskola házi rendjét, ped.programját. Ennél a mezőnél a kialakult helyzet, körülmények feltárása határozhatja meg a végső döntést.
- “Szülő” -ennél a mezőnél, mindenképpen szükséges a szülő tájékoztatása a felmerült problémáról. Először telefonon, majd ha később is felmerül, személyesen (akár a diák jelenlétében).

### ***Jutalmazás***

Az előre meghatározott cél eléréséért jutalom jár. Ennek meghatározása egyénre szabott, a nyertes kívánságát is figyelembe véve történik.

Félévkor, év végén (esetleg negyedévente) az összesített eredmények alapján iskolai szinten is kiemelhetők, jutalmazhatók a legjobbak. (Nem csak osztály szinten)

Ez már lehet: tárgyi jutalom, kirándulás nekik stb.

### **Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei**

Iskolánkban megszűnt a házi feladat kötelező volta; a gyermekeknek felkínálunk minden kompetenciaterület mentén gyakorlási, kutatási lehetőséget, feladatokat. A diák maga választ: mennyit, mikor, mit. Ezek a feladatcsomagok a tantárgyi követelményekhez kapcsolódnak, de meghagyják a gyermeki szabadságot.

Kötelező házi feladat helyett ajánlott feladatok alkalmazásával dolgozunk; ezeket a tantárgyi témacsomagokat a Google Classroom felületén kapják meg a diákok.

Az ajánlott feladatok céljai:

- erősíteni kívánják az órákon tanultakat;
- fejleszteni kívánjuk adott témában a tanulók különféle készségeit, képességeit;
- az új anyagot kívánjuk a feladattal előkészíteni.

1-3 évfolyamokon egy hétre (mindig azonos napon) kapják az otthon elkészítendő, differenciált feladatokat tanulóink.



### III. Egyéb, az iskolai rendszerű felnőttoktatást érintő, kiegészítő rendelkezések

---

A felnőttek gimnáziumának 9-12. évfolyamok feladata olyan ismeretek és képességek nyújtása, amelyek átfogják az általános műveltség középiskolai körét, tekintetbe véve a tanulók élettapasztalatait és korábbi (általános iskolai, illetve megszakított középiskolai) tanulmányait, rendezve és kiegészítve ezek eredményeit.

A felnőttek gimnáziuma megteremti az érettségi, a középfokra alapozott szakképzés, a felsőfokú továbbtanulás, a munkaerőpiacon történő eredményesebb elhelyezkedés, illetve a szakmai végzettség megszerzésének lehetőségét.

Iskolánkban az oktatás esti tagozatos formában történik.

A tananyag tantárgyi és tantárgyközi tartalmai, tevékenységformái közvetítik és továbbfejlesztik

- ✓ a kommunikációs és a tanulási képességeket,
- ✓ az egész életen át tartó tanulás igényeinek és az erre való képességek kifejlődésének érdekében.
- ✓ Alkalmat adnak a tanulók életvitelének, társadalmi létformáiknak és a világban való tájékozottságuk továbbfejlesztésére.
- ✓ Lehetőséget biztosítanak korábbi iskolai kudarcaik kompenzálására, a különböző forrású hátrányok ledolgozására.
- ✓ Módot nyújtanak a tanulók személyiségének minél átfogóbb fejlesztésére, szocializálására.

A középfokú tananyag nemcsak ismeretek rendszere, hanem ezzel együtt bevált megismerési-tanulási és cselekvési módszerek elsajátítási eszköze is, az ismeretsajátítástól elválaszthatatlan gondolkodási és cselekvési műveletek kifejlesztője.

Ily módon törekszünk a műveltség elvontabb elméleti és konkrétabb gyakorlati szintjeinek egyensúlyára, az elméleti és a gyakorlati gondolkodás közti átmenetek létrehozására, különös tekintettel az érettségire, illetve a felsőfokú továbbtanulás lehetőségeinek biztosítására. Hangsúly került a reprodukív gondolkodás továbbfejlesztési lehetőségeinek biztosítására, a problémamegoldó és a kreatív működés irányába. Mindezek a felnőttek középiskolái kiemelt feladataihoz kapcsolódnak.

**A programban az egyes tantárgyak tanítása során a megújított Nemzeti alaptanterv (Nat) tartalmait kell szem előtt tartani.**

**a/ A kommunikációs kompetenciák** kialakításának és fejlesztésének az a célja, hogy az egyes tantárgyak tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon (és az iskolán kívüli kapcsolatokban) a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre, az emberi kapcsolatok kommunikáción keresztül történő alakítására. A fejlesztés során figyelembe kell venni

- ✓ egyrészt a tanulók előzetes ismereteit,
- ✓ másrészt azokat a követelményeket, amelyeket az 1-8. évfolyam tantárgyi rendszere meghatároz.

A program újdonsága, hogy bár nem azonos óraszámú, de a felnőttek is két idegen nyelvet tanulnak.

**b/ A digitális kompetenciák** fejlesztésével olyan értékrendet közvetítünk, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe. A tanulók számára az 4-8. évfolyamon már elindult ennek a területnek a fejlesztése, ezért a tervezés során

- ✓ egyrészt figyelembe kell venni a korábban már tanított tartalmi elemek és ezekre építve kell a programot szervezni,
- ✓ másrészt azok számára, akik korábban különböző okok miatt ilyen képzésben nem részesültek, célszerű a korábbi ismeretanyagot beépítve kidolgozni a programot.

**c/ A matematikai, gondolkodási kompetenciák** kialakításának és fejlesztésének az a célja, hogy az iskolai és az iskolán kívüli világban a (felnőtt)tanulók a tanult ismeretek

szintetizálásával és gyakorlati alkalmazásával képesek legyenek megoldani minden olyan feladatot, amely hozzájárulhat a sikeres életpálya megvalósításához. Emellett a célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét és érdeklődését s végül segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását. A fejlesztés során figyelembe kell venni

- ✓ egyrészt a tanulók előzetes ismereteit,
- ✓ másrészt azokat a követelményeket, amelyeket az 1-8. évfolyam tantárgyi rendszere meghatároz

**d/ A személyes és társas kapcsolati kompetenciák** fejlesztésének a legfontosabb célja az, hogy a tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerezzon tapasztalatot a csoporttagokkal (családtagokkal, barátokkal, munkatársakkal) tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

**e/ A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:**

A cél, hogy a (felnőtt) tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödjön a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkájára vonatkozó igényességhez, saját (és családja) életvitelének aktív alakításához, fejlesztéséhez.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása.

### **Tantárgyi rendszer**

A tantárgyi szerkezetben a hagyományos közismereti tárgyak mellett újdonságként jelenik meg

- ✓ a második idegen nyelv. A kibővített nyelvtanulás célja egyrészt a felsőfokú tanulmányokra történő előkészítés, másrészt esélynövelés a munkaerőpiaci szerepvállaláshoz.
- ✓ Folytatódik a (felnőtt) tanulók ismeretbővítése a művészeti ágakkal kapcsolatban (Művészetek),
- ✓ és választható programként új elemként, önálló tantárgyként iktattuk a programba a dráma és színház, valamint a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyakat, amelyekben

a tartalmi elemek kialakításánál figyelembe vesszük a felnőtt tanulók élethelyzetét/életkorát.

A tantárgyi követelmények – szem előtt tartva az iskolafokozat elsődleges feladatát, az érettségi követelmények teljesítésére történő felkészítést – megegyeznek mindazokkal, amelyeket a Nat és a nappali tagozatok számára készült kerettantervek megfogalmaznak. A program tantárgyi szerkezete a Nat szabályozásnak megfelel. Kivételt képez a testnevelés tantárgy, amelyen a felnőtt tanulónak nem kell részt vennie, és az iskolának nem kell ezt biztosítania a köznevelési törvény 60. § (9) (c) pontja alapján.

*Tantárgyi struktúra az iskolarendszerű felnőttoktatás 9-12. évfolyam számára a 2012-es NAT szerint (kimenő jelleggel):*

Évfolyam/ Tantárgyak	9. évfolyam			10. évfolyam			11. évfolyam			12. évfolyam		
	nappali (ifjúsági)	esti	levelező	nappali (ifjúsági)	esti	levelező	nappali (ifjúsági)	esti	levelező	nappali (ifjúsági)	esti	levelező
Anyanyelv/kommunikáció	2	1	0,5	2	1	0,5	2	1	0,5	2	0,5	0,5
Magyar irodalom	3	2	2	3	2	2	3	2	2	4	2	1
Matematika	4	3	2	4	3	2	4	3	2	5	2	2
Idegen nyelv (angol/német)	5	3	2	5	3	2	5	3	2	6	3	2
Történelem, állampolgári ismeretek	2	1	1	2	1	1	3	1	1	3	2	1
Fizika	2	1	0,5	2	1	0,5	2	1	0,5	2	1	0,5
Biológia	2	1	0,5	2	1	0,5	2	1	0,5	-	-	-
Kémia	2	1	0,5	2	1	0,5	-	-	-	-	-	-
Földrajz	2	1	0,5	2	1	0,5	-	-	-	-	-	-
Informatika	-	-	-	-	-	-	1	1	0,5	1	1	0,5
Etika	-	-	-	-	-	-	1	0,5	0,5	-	-	-
Művészetek	-	-	-	-	-	-	1	0,5	0,5	1	1	0,5
Osztályfőnöki	1	1	0,5	1	1	0,5	1	1	0,5	1	1	0,5
Testnevelés	3	-	-	3	-	-	3	-	-	3	-	-
<i>Szabadon tervezhető</i>	4	2	-	4	2	-	4	2	-	4	3,5	1,5
<b>Összesen:</b>	<b>32</b>	<b>17</b>	<b>10</b>	<b>32</b>	<b>17</b>	<b>10</b>	<b>32</b>	<b>17</b>	<b>10,5</b>	<b>32</b>	<b>17</b>	<b>10</b>

Tantárgyi struktúra az iskolarendszerű felnőttoktatás 9-12. évfolyam számára a 2020-as NAT szerint:

Tantárgyak	Évfolyam/ óraszámok		Évfolyam/ óraszámok		Évfolyam/ óraszámok		Évfolyam/ óraszámok	
	9.		10.		11.		12.	
Munkarendek	Esti	Levelező	Esti	Levelező	Esti	Levelező	Esti	Levelező
	i	ő	i	ő	i	ő	i	ő
Magyar nyelv és irodalom	3	2	3	2	3	2,5	3	2
Matematika	3	2	3	2	3	2	3	2
Történelem	2	1	2	1	2	1	2	1
Allampolgári ismeretek							1	0,5
Természettudomány					2	1		
Kémia	1	0,5	1	0,5				
Fizika	1	0,5	1	0,5				
Földrajz	1	0,5	1	0,5				
Biológia	1	0,5	1	0,5				
I. Idegen nyelv	2	2	2	2	3	2	3	3
II. Idegen nyelv	1	1	1	1	2	1	2	1
Művészetek					0,5	0,5	1	1
Digitális kultúra	1	0,5	1	0,5	0,5	0,5		
Mozgókép- és médiaismeret vagy Dráma és színház							1	0,5
Osztályközösség-építés	1	0,5	1	0,5	1	0,5	1	0,5
<b>Esti Összes óraszám</b>	<b>17</b>		<b>17</b>		<b>17</b>		<b>17</b>	
<b>Levelező Összes óraszám</b>		<b>11</b>		<b>11</b>		<b>11</b>		<b>11</b>

#### **IV. Záró rendelkezések**

---

##### *A Pedagógiai program érvényességi ideje*

Az iskola nevelő-oktató munkáját a 2022/2023-as tanévtől a módosított Pedagógiai Program alapján szervezi.

##### *A Pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata*

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja az alábbiak szerint:

- A nevelőtestület, minden tanév végén értékeli az általános célkitűzések és a helyi tantervben megfogalmazott tantárgyi célok és követelmények megvalósulását.
- A tanévzáró nevelési értekezlet keretén belül a nevelőtestület évente felülvizsgálja a pedagógiai programot, dönt a szükséges változtatásokról, kezdeményezi a fenntartó egyetértését.

##### *A Pedagógiai program módosítása*

A Pedagógiai Program módosítását kezdeményezheti: az igazgató minden esetben, amikor ezt jogszabályváltozás vagy különös ok indokolja, ezen kívül:

- a nevelőtestület bármely tagja,
- A nevelőtestület dönt arról, hogy a fenti esetekben foglalkozik-e érdemben a módosítási indítvánnyal.
- A nevelőtestület köteles érdemben tárgyalni a pedagógiai program módosítására tett indítványt abban az esetben ha:
  - a módosítást a nevelőtestület legalább 30 %-a igényli,
  - a módosítást a fenntartó kéri.
- A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. A módosított pedagógiai program felmenő rendszerben lép hatályba.

### *A Pedagógiai program nyilvánosságra hozatala*

Az iskola pedagógiai programja nyilvános. A teljes pedagógiai program egy-egy példánya megtekinthető az alábbi helyeken:

- az iskola fenntartójánál
- az iskola irattárában
- az intézmény nevelői szobájában
- igazgatónál
- az iskola honlapján
- a KIR nyilvános felületén.

### *Az intézmény működését meghatározó törvények*

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról
- 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet módosításáról szóló 22/2016. (VIII. 25.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló
- 1999. évi XLII. törvény a nemdohányzók védelméről
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet a nevelési és oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.
- 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet módosításáról rendelkező 36/2012- (XI.14.) EMMI rendelet.
- 20/2013. (III.22.) EMMI rendelet egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról.
- 2019. évi LXX. törvény a közneveléssel összefüggő egyes törvények módosításáról és a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény hatályon kívül helyezéséről.
- 4/2017. (IV. 10.) EMMI rendelet a tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet módosításáról.
- 26/1997. (IX.3.) NM rendelet iskola-egészségügyi ellátásról

- 277/1997. (XII.22.) A Pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- A 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

BAPTISTA OKTATÁS



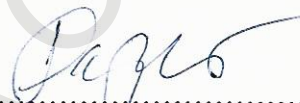
## LEGITIMÁCIÓ

### Nyilatkozat

#### (a Nevelőtestület)

A Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és Gimnázium Nevelőtestülete képviselőjében és felhatalmazása alapján, aláírással tanúsítom, hogy a Pedagógiai Program elkészítéséhez és elfogadásához előírt egyetértési jogát gyakorolta. A Nevelőtestület 2022. augusztus 29-én megtartott értekezletén a szakmai munkaközösség(ek), - szakterületüket érintő – véleményének kikérése után a Pedagógiai Programot megtárgyalta, az abban foglaltakkal egyetértett, azt elfogadta.

Budapest, 2022. augusztus 29.



.....  
a Nevelőtestület nevében

**Nyilatkozat**

**(a Fenntartó)**

A fenntartó képviselőjében a Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és Gimnázium Pedagógiai Programját az Nkt. 32. § (1) bek. i.) pontja alapján jóváhagyom.

Budapest, 2022. augusztus 31.



  
.....  
a Fenntartó

**Szakértői vélemény**  
**a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy**  
**(1111 Budapest, Budafoki út 34/b)**  
**fenntartásában működő**

**Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és Gimnázium**  
**(1103 Budapest, Kőér utca 7/B-9.; OM azonosító: 202936)**  
**többcélú köznevelési intézmény**  
**működésének tárgyában**

Készítette:

dr. Házlinger György  
közoktatási szakértő  
szakértői ig. sz.: SZ022771

**Megbízó:**

Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy  
1111 Budapest, Budafokiút 34/b.

## Tartalomjegyzék

<b>I. A szakértői vizsgálatról</b>	<b>3.</b>
<b>II. Bevezetés</b>	<b>4.</b>
<b>III. Szakértői megállapítások</b>	<b>4.</b>
1. Az intézmény működési feltételei	4.
2. A pedagógiai program	5.
3. A nevelő-oktató munka személyi feltételeinek biztosítása	11.
4. A nevelő-oktató munka tárgyi feltételeinek biztosítása	12.
<b>IV. Összegzés</b>	<b>13.</b>

## I. A szakértői vizsgálatról

**A szakértői vizsgálat célja:** Annak megállapítása, hogy a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy (1111 Budapest, Budafoki út 34/b) fenntartásában működő Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és Gimnázium (1103 Budapest, Kőér utca 7/B-9.; OM azonosító: 202936) oktatási intézmény működéséhez – az ellátni kívánt alapfeladatok bővülése esetén is – biztosítottak-e a szakmai munka folyamatos, hosszú távú, szakszerű, törvényes, egészséges és biztonságos megszervezésének feltételei.

### A vizsgálat során figyelembe vett jogszabályok:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.)
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Rend.)
- a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról rendelkező 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Életpálya Rend.)
- az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI.13.) Korm. rendelet
- a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.)

### A vizsgálat módszerei:

- A jogi előírásoknak való megfeleltetés
- Dokumentumelemzések
- Interjúk

### A vizsgálat során folytatott interjúk, megbeszélések résztvevői:

Név	Beosztás
Tatai Erika	intézményvezető

### A szakértői jelentés elkészítése során megvizsgált intézményi dokumentumok:

- Alapító okirat
- A fenntartói döntések dokumentumai
- Pedagógiai program
- Tantárgyfelosztás
- Hatályos működési engedély

## **Fenntartói képviselet:**

A szakértői vizsgálat során a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személyt dr. Nagy Endre, a fenntartó oktatási igazgatóhelyettese képviselte.

## **II. Bevezetés**

A Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy fenntartásában működő Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és Gimnázium Budapesten, a X. kerületi Kőér utca 7/B-9. szám alatti székhelyen működik.

A 2021/2022. tanévben ellátott feladatai: általános iskolai nevelés-oktatás, a többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése-oktatása.

A 2022/2023. tanévtől az intézmény oktatási kínálatát gimnáziumi képzéssel kívánják bővíteni. Ezt a feladatot az alapító okiratba XIX. kerületi Szegfű utca 10. címen újonnan bekerült telephelyen folytatnák.

## **III. Szakértői megállapítások**

### **1. Az intézmény működési feltételei**

Az intézmény alapító okiratát a fenntartó 3/2022. (04.26.) számon 2022. április 26-án adta ki.

Az intézmény típusa: többcélú köznevelési intézmény. (közös igazgatású köznevelési intézmény) általános iskola, gimnázium.

Az Nkt. 7.§ (2) bekezdése alapján a köznevelési intézmény több különböző típusú köznevelési intézmény feladatait is elláthatja, valamint nem köznevelési feladatot ellátó intézménnyel is összevonható a törvényben meghatározott esetben, formában és eljárás megtartásával (a továbbiakban: többcélú intézmény). Nevelési-oktatási intézmény elláthatja a jogszabályban meghatározott egyes pedagógiai-szakmai szolgáltatási feladatot, továbbá a gyermekétkeztetés feladatát anélkül is, hogy többcélú intézmény formájában működjön.

Az Nkt. 20.§ (1) bekezdése szerint a többcélú köznevelési intézmény lehet (...)

- b) óvoda-bölcsőde,
- c) egységes iskola vagy összetett iskola,
- d) közös igazgatású köznevelési intézmény,
- e) általános művelődési központ,
- f) egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény (a továbbiakban: EGYMI) (...).

Ugyanezen jogszabályi hely (2) bekezdése alapján többcélú köznevelési intézmény akkor létesíthető, ha a létesítés és a működés anyagi, tárgyi, technikai és személyi feltételei valamennyi feladat ellátásához biztosítva vannak.

A (3) és (4) bekezdések szerint az egységes iskola és az összetett iskola pedagógiai feladatellátás tekintetében szervezetenként egységes intézmény.

A közös igazgatású köznevelési intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységek keretében különböző típusú nevelési-oktatási intézmények, továbbá egységes iskola, összetett iskola feladatait láthatja el.

Fentiek alapján az intézmény által ellátott alapfeladatok bővítése, az új telephely létrehozása a jogszabályi környezettel összhangban áll.

## **2. A pedagógiai program**

Az Nkt. 26.§-a alapján a köznevelési intézményben a nevelő és oktató munka pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A 32.§ (1) bekezdés i) pontjában rögzítetteknek megfelelően a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programja a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

Az iskola pedagógiai programjának részeként, ha a törvény másként nem rendelkezik, a köznevelésért felelős miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv megnevezi a köznevelésért felelős miniszter által kiadott kerettantervek közül választottat és rendelkezik a kerettantervben meghatározott, a kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások időkerete legfeljebb tíz százalékanak felhasználásáról. A kollégium az érdekelt iskola pedagógiai programját figyelembe véve készíti el a pedagógiai programját.

A többcélú köznevelési intézmény egységes, valamennyi nevelési-oktatási feladatot átfogó pedagógiai programot, ennek keretein belül az egyes feladatok ellátásához óvodai pedagógiai programot, iskolai helyi tantervet, kollégiumi pedagógiai programot használ. Az általános művelődési központban működő nevelési-oktatási intézmények pedagógiai programja része a nem köznevelési feladatot ellátó intézményegység tevékenységét is meghatározó pedagógiai-művelődési programnak. A pedagógiai-művelődési program biztosítja a köznevelési és a nem köznevelési közfeladatok egységes elvek szerinti megvalósítását.

Az iskola pedagógiai programját vagy annak módosítását a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben vezetheti be.

A köznevelésért felelős miniszter által kiadott és közzétett irányelvet és alapprogramot alkalmazni kell az óvoda és az iskola pedagógiai programja elkészítésekor és végrehajtásakor.

A dokumentum általános formai megfelelése:

Terület/tartalom	Van	Nincs
<b>Rendelkezésre áll-e a pedagógiai program elfogadása folyamatában</b>		
• nevelőtestületi elfogadása [Nkt. 26.§ (1)]	X	
• a szakmai munkaközösségek véleménye [Rend. 118.§ (3)]	X	
• az intézményi tanács véleménye [Rend. 121.§ (7)]		X
• az iskolaszék véleménye [Rend. 122.§ (9)]		X
• az iskola-egészségügyi szolgálat nyilatkozata [Rend. 128.§ (8)]	X	
• Intézkedés a pedagógiai program nyilvánosságra hozatalának módjáról és elhelyezéséről [Nkt. 26.§ (1)]	X	
Az intézményvezető jóváhagyása [Nkt. 26.§ (1)]	X	
A fenntartó jóváhagyása [Nkt. 32.§ (1) bek. i) pont]	X	

A program törvényességi megfelelése:

Az iskola nevelési programja [R. 7.§ (1) bek. a) pont], ennek keretén belül:	Van	Nincs
• az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai	X	
o alapelvei		
o céljai		
o feladatai		
o eszközei		
o eljárásai	X	
• a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	X	
• a teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	X	
• a közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	X	
• a pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	X	
• a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	X	
• a tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	X	



<b>Az iskola nevelési programja [R. 7.§ (1) bek. a) pont], ennek keretén belül:</b>	<b>Van</b>	<b>Nincs</b>
• a szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolattartásának formái	X	
• a tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmazási vizsga szabályai, a szóbeli felvételi vizsga követelményei	X	
• a felvétel és az átvétel – Nkt. keretei közötti – helyi szabályai, a szakképzésről szóló törvény felvételre, átvételre vonatkozó rendelkezései	X	
• az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai tanterv	X	

<b>Az iskola helyi tanterve [R. 7.§ (1) bek. b) pont], ennek keretén belül:</b>	<b>Van</b>	<b>Nincs</b>
• a választott kerettanterv megnevezése	X	
• a választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások tananyaga	X	
• a választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások megnevezése	X	
• a választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások óraszám	X	
• a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások tananyaga	X	
• a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megnevezése	X	
• a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások óraszám	X	
• tankönyvek, segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei	X	
• tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosítási kötelezettségének figyelembevétele	X	
• A Nat.-ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai	X	

• a mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja	X	
• a választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai	X	
• azon választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, amelyekből a tanulók középszintű vizsgára történő felkészítését az iskola kötelezően vállalja	X	
• azon választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, amelyekből a tanulók emeltszintű vizsgára történő felkészítését az iskola kötelezően vállalja	X	
• annak meghatározása, hogy a tanulók milyen helyi tantervi követelmények teljesítése mellett melyik választható vizsgatárgyból tehetnek érettségi vizsgát	X	
• a középszintű érettségi vizsga témakörei	X	
• a tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési, értékelési módja, formái	X	
• a magatartás és szorgalom minősítésének elvei	X	
• a csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	X	
• a nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag	X	
• az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	X	
• a gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	X	
• a tanuló jutalmazásával összefüggő, a magatartás, szorgalom értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek	X	
• az emeltszintű érettségire történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatok és követelmények	X	

<b>A pedagógiai program meghatározza-e</b>		
• az iskolaváltás, az átvétel szabályai [R. 7.§ (3) bek.]	X	
• az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésnek rendje [R. 7.§ (5) bek. a) pont]	X	

<ul style="list-style-type: none"> <li>• az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei, korlátai [R. 7.§ (5) bek. b) pont]</li> </ul>	<b>X</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• a tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételi [R. 7.§ (5) bek. c) pont]</li> </ul>	<b>X</b>	

A Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy fenntartásában lévő Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és Gimnázium többcélú köznevelési intézmény. Összetettségéből következő sajátosságai tükröződnek a működését meghatározó alapdokumentumában, az intézmény pedagógiai programjában is.

A programot a nevelőtestület fogadta el, és az a fenntartó jóváhagyásával vált érvényessé.

A nevelő-oktató munkájuk során **küldetésüknek** tartják a rájuk bízott gyermekek fejlődésének minél teljesebb körű elősegítését. Vallják, hogy a keresztyén elmének kell a legjobb elmének lennie, amelyet Krisztus értelme világosít meg, és amely integrálja Isten alapelveit az akadémikus ismerettel.

Rögzítik, hogy a gyermekek élete az őket körülvevő világ bonyolult rendszerébe illeszkedik. Ennek az iskolai életük csak egy, de nagyon fontos színtere. Az iskola feladatát a társadalmi szükséglet, az egyénnek ebben a szükségletben elfoglalt szerepére való felkészítés jelöli ki. Legjobb szándékukat és tudásukat ennek szolgálatába állítják: úgy szeretnék nevelni diákjaikat, hogy képesek legyenek hazánk boldogulását szolgálni egyéni tehetségük és tudásuk szerint; hogy életük teljes, boldog és megelégedett legyen. Rá kell, hogy találjanak saját tehetségükre, személyiségük erejére. Korszerű, sok-sok év múlva is alkalmas tudást kell elsajátítaniuk.

Képeseknek kell lenniük az embertársaikhoz jól viszonyulni: kommunikálni, szeretni, tudni, a harcokban helytállni, újból és újból önmagukból is merítve megújulni. Képesnek kell lenniük felnőtt korokban arra a helyzetfelismerésre, hogy egy kisebb közösség: a család, a munkahely, a baráti közösség tagjaiként eredményesen tudjanak működni, változtatni, önmagukat fejleszteni és alakítani környezetüket.

Mindezeket elsősorban az iskola légkörével, példaként funkcionáló életterével a tudás értéként való közvetítésével, az egymáshoz való gyöngéd emberi kapcsolatok kibontakoztatásával kívánják megvalósítani.

Kiemelt nevelési **célként** az önállóság, az öntevékenység, a kreativitás, a reális önértékelés, az önfogadás és az önművelés igényének kialakítását, az együttműködés készségének, valamint az önfegyelem fejlesztését határozták meg.

Céljuk továbbá, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljenek az igazság és az igazságosság, a jó és szép iránt, fejlesszék a harmonikus személyiség kibontakozásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket.

Alapvető **feladatuknak** tartják a színvonalas oktatást az ismeretek közvetítésével és a személyiség fejlesztésével; felkeltani az ismeretszerzési és tanulási igényt; tiszteletet ébreszteni az emberi értékek iránt.

Kiemelt feladatként határozták meg a demokratikus és felelős döntési készség fejlesztését, az alapvető tudományos ismeretek nyújtását, tanulóik képességeinek megfelelő maximum elérését, a tehetséggondozást, az értelmes, kreatív és kritikai gondolkodás fejlesztését, a nyitottság és tolerancia erényének kimunkálását, egymás segítését, az együttérzés, a másokra való figyelés fejlesztése és a máság elfogadtatását, a műveltségbeli hiányok pótlását, a társadalmi beilleszkedés segítését, az egészséges életmód igényeinek kialakítását, a természet, növények állatok aktív védelmét.

A **személyiségfejlesztéssel** kapcsolatos pedagógiai feladatok között legfontosabbnak azt tartják, hogy iskolájuk tanulói egészséges életszemléletű, érdeklődő, a természeti és társadalmi környezetben zajló folyamatokra nyitott és érzékeny növendékek legyenek. Olyan lények, akik képessé válnak az alapvető emberi normáknak megfelelő viselkedéskultúra elsajátítására, tisztelik az egyetemes emberi kultúra, szűkebb környezetük, szülővárosuk értékeit, hagyományait.

A **közösségfejlesztésnek** azt a folyamatot tartják, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti. Rögzítik azt, hogy erre minden tanítási órán nyílik lehetőség, de a napnyitogató, osztályfőnöki és a bibliaismeret órák kiemelt szerepet vállalnak ebben. A tanórán kívüli, szervezett iskolai foglalkozások (napközi-játszóház, énekkar, tehetséggondozó műhelyek, kirándulások, közösségi programok, táborok) szintén alkalmat adnak erre. Fontos szerepet töltenek be a közösségfejlesztési tevékenységükben az iskolai hagyományok: ünnepélyek, megemlékezések.

Jelentős feladatuk a **tanulási kudarcok elkerülése**, tekintettel arra, hogy az iskolába járó gyermekek közül számosan szociális, műveltségi hátránnyal küzdenek. Felzárkóztatásukhoz a tanórán kívüli korrepetálások, speciális, egyéni foglalkozások nyújtanak segítséget és lehetővé teszik a hátrány minimalizálását vagy lehetőség szerinti megszüntetését. Ennek leghatékonyabb eszközeiként a rendszeres kapcsolattartást, a beszélgetéseket, a családlátogatásokat, a szülői értekezleteket, a fogadónapokat, a nyílt tanítási napokat nevezik meg. A felzárkóztatásra szoruló tanulókkal való foglalkozást differenciáltan, csoportbontással oldják meg.

Az intézmény vállalja a **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel** küzdő tanulók megsegítését. Általános feladatuknak tekintik a súlyos magatartási, tanulási és beilleszkedési nehézséggel küzdő tanulóknál az illetékes diagnosztikus szervvel való kapcsolat felvételét, és szakvélemény kérését. A javaslatok alapján pedagógiai módszerekkel a tanulókat támogatják, az osztályközösségbe be-, illetve visszaillesztik, kapcsolataikat az osztály- és iskolatársaikkal pszichológus és a fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok közreműködésével javítják. A beilleszkedési problémák okának ismeretében a problémákat három csoportba sorolják: másképpen kezelik a helyzeteket, ha pszichés nehézségek, másképpen, ha tanulási nehézségek és eltérően, ha rossz vagy hiányos szocializáció okozza a problémákat.

Azt vallják, hogy a további célok csak az okok elhárításával érhetők el, ennek megfelelően a fenti csoportok mindegyike számára más-más feladatok adódnak.

Fontosnak tartják a drog- és bűnmegelőzési programok szervezését, ezt a tevékenységet az osztályfőnöki órák keretében folyamatosan illetve az egészségnevelési hét során ismeretterjesztő előadások, interaktív beszélgetések megszervezésével biztosítják.

A **tehetséggondozást** az iskolai oktatás egyik lényegi kérdésének tekintik. Az egyik legfontosabb feladatukként határozták meg idejében felfedezni a gyermekek speciális képességeit, valamint készségeiket a maximális szintig fejleszteni. Ennek érdekében tehetséggondozó műhelyeket működtetnek, melyek délutánra szervezett foglalkozások. Ezek változatos témákban biztosítanak a gyermekek érdeklődésének megfelelő tevékenységeket, segítve tehetségük, képességük kibontakoztatását. A tehetséggondozó műhelyek olyan komplex módszerekkel szervezett tevékenykedtetési alkalmak, amelyekben a hagyományos foglalkozások mellett igyekeznek megvalósítani a projekt módszert - ami a hagyományos pedagógiai módszereknek nem egy variánsa, hanem azok alternatívája.

A tehetséggondozó műhelyek szervezésénél kiemelt szempont a gyermekből, a gyermek gondolkodásából és érzelmi igényéből való kiindulás. Törekednek a gyermekeket egy-egy komplex feladat elé állítani, amelyek megoldásával a belátható, valóságos és megfogható eredmény örömét élheti át.

A **tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga, a felvétel- és az átvétel feltételeit** a jogszabályoknak megfelelően határozták meg.

A dokumentum meghatározza a teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokat, valamint az **egészségnevelési és környezeti nevelési** elveket.

### **3. A nevelő-oktató munka személyi feltételeinek biztosítása**

A személyi feltételek biztosítottak az intézményben a gimnáziumi nevelési-oktatási feladatainak ellátásához.

Az Nkt. 22.§-a szerint a köznevelési intézmény akkor rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges személyi feltételekkel, ha állandó saját alkalmazotti létszámmal rendelkezik. Állandó saját alkalmazotti létszámmal akkor rendelkezik a köznevelési intézmény, ha az alapfeladatának ellátásához szükséges számított alkalmazotti létszám legalább hetven százaléka határozatlan időre szóló munkaviszonyban közalkalmazotti vagy egyházi szolgálati jogviszonyban áll. Többcélú köznevelési intézmény esetén az állandó saját alkalmazotti létszám meglétét szervezetileg és szakmailag önálló intézményegységként kell vizsgálni.

A megvizsgált tantárgyfelosztás alapján a fentebb megfogalmazott követelmények teljesülnek.

A köznevelésben az alkalmazás feltétele, hogy az alkalmazott, a megbízási jogviszonyban foglalkoztatott

- a) rendelkezzen az előírt iskolai végzettséggel, szakképesítéssel, szakképzettséggel,
- b) ne álljon a tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, büntetlen előéletű legyen és

c) cselekvőképes legyen.

A köznevelési intézményekben pedagógus munkakörben alkalmazottak végzettségi és szakképzettségi követelményeit az Életpálya Rend. 33/A. §-a alapján, annak 6.melléklete szabályozza.

Az intézményvezető nyilatkozata szerint a megfelelő végzettséggel rendelkező tanárok a 2022/2023. tanév kezdetére a gimnáziumi képzéshez is rendelkezésre állnak majd.

#### **4. A nevelő-oktató munka tárgyi feltételeinek biztosítása**

Az intézményben a szakmai munkához szükséges, jogszabályokban meghatározott tárgyi feltételek - ideértve a feladat ellátásához szükséges helyiségeket és tantermeket is - rendelkezésre állnak.

Az Nkt. 22.§ (1) bekezdése alapján a köznevelési intézmény akkor rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges feltételekkel, ha

a) állandó saját székhellyel, telephely esetén állandó telephellyel, a feladatellátáshoz szükséges helyiségekkel (...) rendelkezik.

Ugyanezen § (2) bekezdése szerint állandó saját székhellyel, telephellyel akkor rendelkezik a köznevelési intézmény, ha a feladatai ellátásához szükséges, jogszabályban meghatározott helyiségek a 23. § (10) bekezdésben meghatározott kivétellel – határozatlan időre a kizárólagos használatában állnak.

A 23.§ (10) bekezdés pedig azt rögzíti, hogy az egyházi köznevelési intézmény és a magán köznevelési intézmény akkor rendelkezik állandó saját székhellyel, telephellyel, ha a fenntartója igazolja, hogy a feladatai ellátásához szükséges jogszabályban meghatározott helyiségek feletti rendelkezési jog a nevelési-oktatási intézmény működéséhez legalább öt nevelési évre, tanítási évre biztosított.

Ha a nevelési-oktatási intézmény székhelye, telephelye másik nevelési-oktatási intézmény által is használt ingatlanban található, az engedélyezési eljárásban vizsgálni kell azt is, hogy az épületben biztosítható-e valamennyi nevelési-oktatási intézmény zavartalan működése, az alapító okiratában megjelölt maximális gyermek-, tanulói létszám fogadása, a nevelőtestületek működése.

A székhelyül szolgáló ingatlan, - amely természetben a 1103 Budapest, Kőér utca 7/b-9. szám alatt található, a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy tulajdona. A székhelyingatlanra szóló bérleti szerződés határozatlan időre szól, illetőleg a szívességi ingatlanhasználati szerződés szerint a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy az ingatlant nevelési-oktatási célra az intézmény rendelkezésére bocsátja.

A gimnáziumi feladatellátás helyszínéül szolgáló ingatlan természetben a 1194 Budapest, Szegfű utca 10. szám alatt helyezkedik el, a Budapest Főváros XIX. kerület Kispest Önkormányzata tulajdona.

Az épületben hosszú ideig magánfenntartású gimnázium működött, a 2022/23. tanévtől más köznevelési intézmény nem fog benne feladatellátási helyet rendelkezni.

A telephelyingatlanra szóló hasznélvezeti/használati szerződés legalább öt éves időtartamra szól, Budapest Főváros XIX. Kerület Kispest Önkormányzata az ingatlant nevelési-oktatási célra az intézmény rendelkezésére bocsátja.

Az ingó vagyon használati joga teljes mértékben kiterjed a pedagógusokra és a tanulókra egyaránt.

A mindennapos testneveléshez szükséges feltételek biztosítottak. [Nkt. 27.§ (11)]

A diákok számára az étkezést külső szolgáltatóval kötött szerződéssel biztosítják. [Gyvt. 21/A.§ b)]

Megállapítható, hogy az intézmény rendelkezik az oktatáshoz szükséges infrastruktúrával, ideértve a gimnáziumi nevelést-oktatást is.

#### **IV. Összegzés**

Az intézmény pedagógiai programja törvényes és szakszerű.

A neveléshez-oktatáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételek rendelkezésre állnak.

A megvizsgált dokumentumok és a helyszíni szemle alapján megállapítható, hogy a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy fenntartásában működő Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és Gimnáziumban teljes körűen biztosítottak a szakmai munka folyamatos, hosszú távú, szakszerű, törvényes, egészséges és biztonságos megszervezésének feltételei.

Az új telephelyen középiskolai (gimnáziumi) képzés jogszerűen és szakszerűen folytatható.

Budapest, 2022. május 25.

  
dr. Házlinger György  
közoktatási szakértő

